

ОБЩИНА РОДОПИ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 -2028 г.

ноември 2021 г.

Съдържание

I. УВОД.....	5
II. НОРМАТИВНА УРЕДБА	6
1. Анализ на международно и национално екологично законодателство	6
2. Хармонизация на националното законодателство в областта на околната среда с това на Европейския съюз. 7	7
2.1 Основен екологичен закон - Закон за опазване на околната среда (ЗООС).....	7
2.2 Законодателство.	7
2.2.1. Хоризонтално законодателство	8
2.2.2. Качество на въздуха.....	8
2.2.3. Управление на отпадъците.....	9
2.2.4. Качество на водите.....	10
2.2.5. Защита на природата.....	11
2.2.6. Индустриално замърсяване и управление на риска	12
2.2.7. Химикали.....	12
2.2.8. Генетично модифицирани организми	12
2.2.9. Шум.....	13
2.2.10. Ядрена безопасност и защита от радиация	13
3. Мерки за осъществяване на политиките в областта на околната среда.	13
3.1. Превантивни мерки.....	13
3.1.1. ОВОС за инвестиционни намерения	13
3.1.2. Екологична оценка (ЕО) на планове и програми	14
3.1.3. Комплексните разрешителни (КР).....	14
3.1.4. Пазарно - ориентирани мерки.....	15
3.1.5. Доброволни ангажименти на предприятията	15
III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	16
1. Природо-географски фактори и териториално-административна характеристика.....	16
1.1. Географско местоположение.....	16
1.2.Релеф.....	17
1.3.Геоложки строеж.....	18
1.4.Климат.....	18
1.5. Полезни изкопаеми	19
1.6. Почви.....	21
1.7. Поземлени и горски ресурси.....	22
1.8. Територия и населени места в Общината	24
2. Социално-икономически фактори	24
2.1. Демографска и социална характеристика	24
2.1.1. Брой и динамика на населението	24
2.1.2. Структура на населението	27
2.1.3. Трудова заетост	28
2.2. Икономически показатели.....	29
2.2.2. Селскостопанство.....	29
2.2.3. Търговия и услуги	31
2.2.5. Туризъм.....	33
3. Анализ на компонентите на околната среда и факторите, които им въздействат.....	37
3.1. Атмосферен въздух	37
3.1.1. Норми на нивата на замърсителите в атмосферния въздух.....	40
3.1.2. Обща характеристика на основните атмосферни замърсители и тяхното влияние върху човешкото здраве	41
3.1.3. Мониторинг на качеството на атмосферния въздух в община Родопи	47
3.1.4. Нива на замърсители, отчетени през последните години и анализ на данните за периода 2017 – 2020 г. .	48
3.1.5. Източници на емисии на територията на Общината.....	53
3.1.6. Информация за замърсяването от други райони.	56
3.1.7. Мерки за подобряване на КАВ - по отношение на ФПЧ ₁₀	57
3.2. Води.....	61
3.2.1. Повърхностни води.....	61
3.2.2. Мониторинг	70
3.2.3. Подземни води.....	74
3.2.4. Водоснабдяване и канализация.....	78
3.3. Почви и нарушени терени	83
3.3.1. Обща характеристика на почвите	83
3.4. Биоразнообразие и защитени територии.....	86

3.4.1. Флора.....	117
3.4.2. Фауна.....	121
3.4.3. Национална екологична мрежа. Натура 2000. Защитени територии.....	122
3.5. Зелена система.....	138
3.6. Отпадъци.....	143
3.6.1. Национална стратегическа рамка и политика на ЕС в областта на управление на отпадъците	143
3.6.2. Съществуващо положение в община Родопи	147
3.6.3. Управление на отпадъците	147
3.6.4. Регионален подход за управление на отпадъците	162
3.6.5 Участие на обществеността.....	162
3.7 Шум.....	165
3.7.1 Въздействие на шума върху човека.....	165
3.7.2 Нормиране на градския шум.....	165
3.7.3 Ниво на шума от автомобилен и релсов транспорт.....	168
3.7.4 Източници на шум в Община Родопи	169
3.7.5 Акустично натоварване на околната среда.....	171
3.7.6 Изводи.....	173
3.8 Радиационна обстановка и влияние на нейонизиращи лъчения	173
3.9 Управление	180
3.10 Финансово състояние	183
IV. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ,ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ	185
(SWOT - анализ). ВИЗИЯ НА ОБЩИНАТА	185
V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМАТА	188
VI.ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	191
VII. ОРГАНИЗАЦИЯ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА	205
VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	205

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БДС	Брутна добавена стойност
ВГ	Водоснабдителна група
ГИС	Географска информационна система
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Екологична оценка
ЕС	Европейски съюз
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗМСМА	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУО	Закон управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗОС	Закон за общинската собственост
ЗПЧП	Закон за публично-частното партньорство
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МОН	Министерство на образованието и науката
МП	Министерство на правосъдието
МРР	Министерство на регионалното развитие
МСП	Малки и средни предприятия
МТС	Министерство на транспорта и съобщенията
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НСИ	Национален статистически институт
НПО	Неправителствена организация
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОПИП	Оперативна програма „Иновации и предприемачество”
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж”
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОПРСР	Оперативна програма „Развитие на селските региони”
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж” 2014-2020 г.
ОУП	Общ устройствен план
ПОС	Програма за управление на околната среда
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подобен устройствен план
ПЧП	Публично-частно партньорство
РД	Рамкова директива
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
СКФ	Структурни и Кохезионен фонд

I. УВОД

Опазването на околната среда е сред най-важните приоритети на съвременното общество. За запазване на природните богатства на страната и осигуряването на здравословна околна среда за живот, труд и отдых на населението е необходимо да се провежда целенасочена и комплексна екологична политика на държавата. Нейни задължителни елементи са изграждането и усъвършенстването на законодателството и нормативната уредба и наличието на институции, осигуряващи постоянен контрол и оценка на състоянието на околната среда, вземане на управленски решения и тяхната реализация.

Законовите разпоредби в сферата на опазване на околната среда имат многопосочен характер, поради което те са практически ефективни само когато са подкрепени с конкретни форми на реализация. Една от тези конкретни форми е изготвянето на програма за опазване на околната среда приложима на местно ниво, като се интегрират икономическите и социалните цели при планиране на дейностите в тази област.

Въпросът за Общинска програма за опазване на околната среда се поставя на Първата конференция на министрите на околната среда през 1991г., на която е взето решение да се създаде Обща програма за опазване на околната среда за страните от Европа, която да служи като рамка за по-добра координация на усилията за възстановяване и опазване на околната среда на национално и международно ниво.

Концепцията за устойчиво развитие, приета на Конференцията на ООН за околна среда и развитие в Рио де Жанейро през 1992г., формулира новите принципи за организиране на дейностите в обществото. Приет е “Дневен ред 21” - план за действие на ООН, който в процеса на вземане на решения за околната среда отрежда много важна роля на местните власти – те са най-близо до хората, до проблемите и в много случаи най-близо до решенията.

Задачата на общинските програми за опазване на околна среда (ОПООС) е да спомогне за създаване на оптимална екологична обстановка, която да осигурява здравословна жизнена среда на населението в региона.

Общинската програма за опазване на околната среда се разработва на основание чл. 79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), приема се от Общинския съвет и е основен инструмент за реализиране на Националната екологична политика на местно ниво. Общинската програма за опазване на околната среда е необходима, за да се постигне устойчиво решаване на екологичните проблеми в общината с цел запазване на доброто състояние на околната среда. С помощта на тази програма ще се формира адекватна екологична политика на общината и постигане на най-ефективно и целесъобразно използване на наличните ресурси.

Основните задачи, които се поставят с програмата, са свързани с настоящите проблеми по опазване на средата, бъдещите мероприятия за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ схеми и организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности.

Настоящата Програма е разработена и се базира на анализа и изводите в предходни разработки на общински екологични, стопански, финансови и други проучвания и

документи за Община Родопи (Програма за управление на отпадъците, Общински план за развитие 2014-2020г., Доклади за оценка на въздействието, Общ устройствен план и др.).

На базата на конкретните дадености ОПООС предлага оптимални възможности за решаване на проблемите, свързани с качеството на околната среда.

Общинската програма и плана за действие следва да се считат като отворена система, в която периодично да бъдат отразявани промените произтичащи от промяна на законодателството и приоритетите в региона.

При определяне на приоритетите в настоящия план за различните сектори на околната среда са съблюдавани насоките на съответните национални програми и стратегии, в съответствие с Инструкцията на МОСВ за изработване на ОПООС.

Предвидени са също и мерките, чрез които община Родопи следва да изпълни задълженията си и реализира правомощията си, делегирани от нормативните актове в областта на околната среда.

II. НОРМАТИВНА УРЕДБА

1. Анализ на международно и национално екологично законодателство

1.1. Структура на правото на Европейския съюз в областта на околната среда.

Правото на ЕС се състои от три различни, но взаимосвързани типа от законодателство.

1.1.1. “Първично законодателство”, което включва Договорите за създаване на Европейските общности (Договорът от Маастрихт, 1992г. за ЕС) и което е резултат от директните преговори между правителствата на Държавите - членки. Договорите изискват последваща ратификация от националните парламенти и очертават основните принципни положения, които се доразвиват и регламентират в пълнота от т.нар. “вторично законодателство” - Директиви, Регулации, Решения. Член 2,3, ал.К и 130 г-т от Договора на Европейската общност са нормативната база в сферата на околната среда.

1.1.2. “Вторично законодателство”, е резултат от законотворческата дейност на институциите на ЕС и се издава въз основа на Договорите и доразвива и регламентира в пълнота установените в тях общи положения. Вторичното законодателство може да бъде под формата на:

Регулации (Регламенти), които се прилагат директно и са обвързващи за Държавите - членки, без да е необходимо те да пренасят техните разпоредби в своето национално законодателство.

Директиви, които обвързват Държавите членки по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат в определен срок, като оставят националните власти да изберат формата и метода за постигането му. Важно място в областта на околната среда заемат Рамковите директиви. Те поставят общи принципи, процедури и изисквания към законодателството на ЕС в различните сектори от областта на околната среда, на които трябва да отговарят всички останали директиви в съответната област.

Решения, които са задължителни за страните до които са адресирани: (Държава членка, физическо или юридическо лице). Те също не изискват въвеждане в националното законодателство.

Препоръки и мнения, които нямат обвързващ характер.

1.1.3. Решения на Европейския съд. Тяхната функция е да тълкуват текстове на първичното и вторичното законодателство и да разрешават възникналите спорове по тяхното прилагане.

От своя страна Европейското законодателство в областта на околната среда се подразделя в няколко сектора:

- хоризонтално законодателство;
- качество на въздуха;
- управление на отпадъците;
- качество на водите;
- контрол на промишленото замърсяване и управление на риска;
- химически вещества и генетично модифицирани организми;
- шум от машини и превозни средства;
- ядрена безопасност и защита от радиация.

2. Хармонизация на националното законодателство в областта на околната среда с това на Европейския съюз.

Законодателството в областта на околната среда предвижда специфични видове нормативни, административни и инвестиционни мерки, в зависимост от секторния му обхват. Наред с това има и значителен брой хоризонтални мерки, касаещи въпросите на екологичното управление, които са изключително важни за постигането на една от най-значимите цели в съвременното управление на околната среда в Европа - интегрираното предотвратяване и контрол на замърсяването на околната среда по всички компоненти едновременно.

2.1 Основен екологичен закон - Закон за опазване на околната среда (ЗООС).

Рамката на съвременното екологично законодателство в България се поставя от Закона за опазване на околната среда (ЗООС – обн. ДВ бр.91/2002 г. посл. изм.и доп. ДВ бр.81/15.10.2019 г.).Той ревизира системата от екологичните стандарти и въвежда принципите: „Замърсителят плаща”, „Правото на обществеността да бъде информирана” и „Превенция на замърсяването”. Освен това законът урежда въпросите с опазването и ползването на компонентите на околната среда, процедурата по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), финансирането на дейностите, правата и задълженията на отговорните институции. Съгласно чл.81 от ЗООС се оценява въздействието върху околната среда на планове, програми и на инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии или на техни изменения или разширения, при осъществяването, на които са възможни значителни въздействия върху околната среда.

2.2 Законодателство.

В процеса на хармонизация на националното законодателство с европейското екологично право, през последните години Министерството на околната среда и водите в сътрудничество с други министерства е разработило редица нормативни акта, хармонизиращи българското законодателство със съответни актове на законодателството на ЕС. Изготвените нормативни актове, съгласно ранга си са приети от Народното събрание и Министерски съвет на Р. България. Във всички нормативни актове, приети през последните

години, специално внимание се отделя на определянето на компетенциите, правата и задълженията на администрацията на централно, регионално и местно ниво за прилагането и налагането на изискванията, произтичащи от постиженията на правото на ЕС.

Основните изисквания за опазване на околната среда, респективно функциите на различните администрации, са въведени чрез следните секторни закони:

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС);
- Закон за опазване на чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ);
- Закон за управление на отпадъците (ЗУО);
- Закон за водите (ЗВ);
- Закон за защитените територии (ЗЗТ);
- Закон за лова и опазване на дивеча (ЗЛОД);
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси;
- Закон за лечебните растения (ЗЛР);
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР).

2.2.1. Хоризонтално законодателство

- *Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр. 91/ от 25.09.2002 г., посл. изм. ДВ. бр.21 от 12 Март 2021г.)*
- *Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ, бр. 25/18.03.2003 г. посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23.08.2019 г.)*
- *Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ, бр. 57/2004 г., посл. изм. ДВ. бр.70 от 7 Август 2020г.)*

2.2.2. Качество на въздуха

- *Закон за опазване чистотата на атмосферния въздух (обн. ДВ бр.45/28.05.1996 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.18 от 2 Март 2021г.).* Прилага се към стационарните и подвижни източници на замърсяване. Урежда изисквания към емисии от източниците, към качеството на атмосферния въздух, изисквания към продукти и процеси, събиране и предоставяне на информация, санкции за нарушителите, задължения на държавата, общините, физическите и юридическите лица.

- *Наредба №1/2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители) изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (обн. в ДВ.бр.64/2005 г.) ;*

- *Наредба №6/1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите от вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн. ДВ.бр.31/1999 г., посл. изм. и доп. ДВ.бр.61/28.07.2017 г.);*

- *Наредба №7/1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (обн. в ДВ.бр.45/1999 г.);*

- *Наредба №10/2003г. за норми за допустими емисии (концентрации в отпадъчни газове) на серен диоксид, азотни оксиди и общ прах, изпускани в атмосферния въздух от големи горивни инсталации (обн. в ДВ.бр.93/21.10.2003 г., посл. изм. и доп. ДВ.бр.63/31.07.2018 г.);*

- Наредба №12/2010г. за норми на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн. в ДВ.бр.58/30.07.2010 г., изм. и доп. ДВ. бр.79 от 8 Октомври 2019г.).

2.2.3. Управление на отпадъците

- Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр. 53/13.07.2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.19 от 5 Март 2021г.). Законът за управление на отпадъците (ЗУО) урежда екологосъобразното управление на отпадъците като съвкупност от права, задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им, както и различни форми на контрол. Със ЗУО е въведена йерархия за управление на отпадъците с първи приоритет предотвратяване на образуването на отпадъците, следвано от оползотворяването им и на последно място екологосъобразното им обезвреждане. Законът регламентира задълженията на лицата, извършващи дейности по третиране и транспониране на отпадъците, въвежда изискване и за представяне на документи относно отчета и информацията за дейностите с отпадъци. Определени са контролните органи и обхвата на тяхната компетентност.

- Закон за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничния превоз на опасни отпадъци и тяхното третиране (обн. ДВ. бр.8 от 26.01.1996 г.);

- Наредба №2 за класификация на отпадъците (обн. ДВ, бр.46 /01.06.2018 г.);

- Наредба №4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци (обн. ДВ, бр. 36 /2013 г. изм. и доп. ДВ.бр.82/05.10.2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.86 от 6 Октомври 2020г.);

- Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 81/2004 г.);

- Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (обн. ДВ, бр. 80/2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.36 от 1 Май 2021г.);

- Наредба № 1/2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри(обн., ДВ, бр. 51/2014 г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 1 Октомври 2021г.);

- Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.77 от 16 Септември 2021г.)

- Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.)

- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. (обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.).

- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Приета с ПМС № 267 от 05.12.2017 г., обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017г.)

- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 60/20.07.2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.)
- Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.)
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства (Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г., обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г., изм. и доп., бр. 95 от 1.11.2013 г., в сила от 1.11.2013 г., изм., бр. 60 от 22.07.2014 г., в сила от 22.07.2014 г., бр. 57 от 28.07.2015 г., в сила от 28.07.2015 г, изм. и доп. ДВ.бр.60/20.07.2018 г.).
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (Приета с ПМС № 201 от 4.08.2016 г., обн., ДВ, бр. 63 от 12.08.2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017г.).
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (Приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн., ДВ, бр. 2 от 8.01.2013 г., в сила от 8.01.2013 г., попр., бр. 6 от 22.01.2013 г., изм. и доп., бр. 51 от 11.06.2013 г., в сила от 11.06.2013 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.)
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти (приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.).
- Наредба за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (обн., ДВ, бр. 70 от 22.08.2014 г.)
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г., изм. и доп. ДВ.бр.60/20.07.2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.).
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012 г., обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г., изм. и доп. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2021г.).

2.2.4. Качество на водите

- Закон за водите (обн.ДВ, бр. 67 / 27.07.1999г., в сила от 28.01.2000г., посл. изм. и доп., бр. 12 от 3.02.2017 г., изм. и доп. ДВ. бр.17 от 26 Февруари 2021г.). Определя условията за опазването и използването на водите и водните обекти. Целта на ЗВ е осигуряване на единно и балансирано управление на водите в интерес на обществото, защита на здравето на населението и устойчивото развитие на страната.
- Наредба №1/10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (ДВ, бр. 87/30.10.2007 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.102/23.12.2016г.);
- Наредба №1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите (ДВ, бр.34/29.04.2011 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 20/15.03.2016 г.);
- Наредба №2 за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (ДВ, бр. 27/11.03.2008 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.97/09.12.2011 г.);
- Наредба № 2/08.06.2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения

на точковите източници на замърсяване (обн. ДВ., бр. 47/21.06.2011 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 48/27.06.2015 г.);

- Наредба №3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно – битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за профилактични, питейни и хигиенни нужди (обн. ДВ, бр. 88/27.10.2000 г.);

- Наредба №4 за изискванията към качеството на води, предназначени за обитаване от риби и черупкови организми (ДВ бр. 88/27.10.2000 г.);

- Наредба №5/30.05.2008 г. за управление качеството на водите за къпане (обн. ДВ.бр. 53/10.06.2008 г., изм. и доп. ДВ. бр. 5/18.01.2013 г.);

- Наредба №6 за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (ДВ, бр. 97/2000 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 24/23.03.2004 г.);

- Наредба №7/14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (ДВ, бр. 98/01.12.2000 г.);

- Наредба № 9/2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (обн. ДВ., бр. 30/2001 г., посл. изм. и доп. ДВ., бр. 102/12.12.2014 г., изм. и доп. ДВ. бр. 6 от 16 Януари 2018г.);

- Наредба за реда и начина на оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието (приета с ПМС № 201/04.08.2016 г., обн., ДВ., бр. 63/12.08.2016 г., изм. ДВ. бр. 55 от 7 Юли 2017г.).

2.2.5. Защита на природата

Националното законодателство покрива опазването на биологичното разнообразие и устойчивото използване на неговите компоненти, като фокуса е поставен основно върху опазването, отколкото върху устойчивото използване. Общите принципи и мерки за опазване на биологичното разнообразие са описани в ЗООС. Опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в страната е регламентирано в следните закони:

- Закон за биологичното разнообразие (ДВ, бр. 77/ 09.08.2002 г., посл. изм. ДВ, бр. 98/27.11.2018 г.);

- Закон за защитените територии (ДВ, бр. 133/ 11.11.1998 г., посл. изм. ДВ, бр. 1/03.01.2019 г., изм. ДВ. бр. 21 от 12 Март 2021г.);

- Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29/ 07.04.2000 г., посл. изм. ДВ. бр. 17 от 26 Февруари 2021г.);

- Закон за лова и опазване на дивеча (ДВ, бр. 78/2000 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 74 /20.09.2019 г.);

- Закон за рибарството и аквакултурите (ДВ, бр. 41/2001г., посл. изм. ДВ. бр. 52 от 9 Юни 2020г.) и подзаконовите нормативни актове към тях:

- Наредба за условията и реда за разработване на планове за управление на защитени територии (ДВ, бр. 13/2000 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 55/07.07.2017 г.);

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на

опазване на защитените зони (ДВ, бр. 73/11.09.2007 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.3 от 5 Януари 2018г.);

- Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от министъра на околната среда и водите (ДВ бр.14/20.02.2004 г.);

2.2.6. Индустриално замърсяване и управление на риска

Транспонирането на изискванията се осигурява от следните нормативни актове:

- Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (ДВ.бр.43/ 29.04.2008 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.96 от 10 Ноември 2020г.);

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (ДВ,бр.25/18.03.2003 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67/23.08.2019 г.);

- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ. бр.57/02.07.2004 г., посл. изм. ДВ. бр.70 от 7 Август 2020г.);

- Наредба за условията и реда за определяне на отговорността на държавата и за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия при приватизация (ДВ,бр.66/30.07.2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.96/06.12.2011 г.);

- Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни (ДВ. бр. 80/09.10.2009 г., посл.изм. и доп. ДВ. бр.67/23.08.2019 г.);

Страната успешно приключи изпълнението на поетите ангажименти в процеса на транспониране на Европейското законодателство по химикалите и предотвратяването на големи промишлени аварии, в хармонизирано национално законодателство за управление на химичните вещества и препарати, и предотвратяване на големи промишлени аварии.

2.2.7. Химикали

Обществените отношения в страната, свързани с контрола и управлението на химичните вещества и препарати, като фактор, който въздейства на околната среда и човешкото здраве, са регулирани в редица нормативни актове с различен ранг - закони, наредби, правилници и др.

- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (обн., ДВ, бр. 10/ 04.02.2000 г., посл. изм. и доп. ДВ.бр. 17/26.02.2019 г., доп. ДВ. бр.19 от 5 Март 2021г.). Той урежда условията и реда за пускането на пазара, търговията, вноса, износа и употребата на химични вещества и смеси, държавния контрол върху тях, както и правата и задълженията на физическите и юридическите лица, осъществяващи горепосочените дейности, с цел защита на здравето и живота на хората и опазване на околната среда и в съответствие с изискванията на европейското законодателство. ЗЗВВХВС създава правно основание за приемане на редица подзаконови нормативни актове по прилагането му.

2.2.8. Генетично модифицирани организми

- Закон за генетично модифицирани организми (обн. ДВ бр.27/29.03.2005 г., посл.изм. ДВ, бр.58 от 18 Юли 2017 г.).

2.2.9. Шум

Контролът и управлението на шума, като фактор, който въздейства на околната среда и човешкото здраве, се регулират частично в редица, недостатъчно обвързани помежду си нормативни актове с различен ранг - от закон до ведомствени наредби и нормативи.

- *Закон за защита от шума в околната среда (ДВ, бр. 74 / 13.09.2005 г., в сила от 01.01.2006 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.101 от 27 Ноември 2020г.).*

- *Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението (Обн. ДВ. бр.58 от 18 Юли 2006 г., изм. и доп. ДВ. бр.26 от 29 Март 2019 г.);*

- *Наредба за съществения изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито, по отношение на шума, излъчван от тях във въздуха. (обн.ДВ, бр. 11/2004 г., посл. изм. ДВ. бр.37/08.05.2007г., изм. и доп. ДВ. бр.87 от 31 Октомври 2017г.).*

2.2.10. Ядрена безопасност и защита от радиация

С приемането на *Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ДВ, бр.63/28.06.2002 г., посл. изм. ДВ, бр. 17/25.02.2020 г.)* се въвежда Член 33 и Член 37 от Договора Евратом и се позволява въвеждане в българското законодателство на достиженията на правото на ЕС в областта на ядрената безопасност и радиационна защита.

Приети и влезли в сила са следните подзаконови актове:

- *Наредба за условията и реда за определяне на зони с особен статут около ядрени съоръжения и обекти с източници на йонизиращи лъчения, приета с ПМС №187/2004 г., (посл. изм. ДВ, бр.55/07.07.2017 г.)*

- *Наредба за основните норми на радиационна защита, приета с ПМС № 190/2004 г. (обн.ДВ. бр.76/05.10.2012 г., изм. и доп. ДВ. бр.110 от 29 Декември 2020г.).*

3. Мерки за осъществяване на политиките в областта на околната среда.

3.1. Превантивни мерки

3.1.1. ОВОС за инвестиционни намерения

Процедурата по ОВОС в България е въведена през 1991г. със Закона за опазване на околната среда. Регламентираната процедура е съобразена с Директива на ЕС (85/337/ЕЕС) и въвежда превантивната дейност, като основен принцип на управление на околната среда.

Пълно транспониране на изискванията на Директива 85/337/ЕЕС, изменена и допълнена с Директива 97/11/ЕС е постигнато с новия ЗООС и с Наредбата за условията и реда за извършване на ОВОС на инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии, приета през 2003г. (обн. ДВ. бр.25/18.03.2003 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23.08.2019 г.) Приложение № 1 на ЗООС съдържа списък на инвестиционните предложения, които са предмет на задължителна ОВОС, а Приложение № 2 - инвестиционни предложения, за които се извършва преценяване на необходимостта от ОВОС.

Общините/кметствата са пряко ангажирани в процеса на ОВОС чрез подпомагане на провеждането на консултации със засегнатото население и общественост и създаване на организация за провеждане на общественото обсъждане на доклада за ОВОС.

Оценката на въздействие върху околната среда се извършва в най-ранния етап на инвестиционния процес. Предвид някои допълнителни етапи в процедурата се издават два вида решения – решение за преценяване на необходимостта от ОВОС и решение по ОВОС. През последните години ОВОС се утвърди като важен инструмент за идентифициране на неприемливите и неблагоприятните въздействия върху околната среда и мерките за тяхното предотвратяване или смекчаване. Тези цели се постигат чрез прилагането на систематичен анализ на предложената дейност по отношение на последствията върху съществуващата околна среда, като чрез промени в проекта могат да бъдат предвидени и отстранени неблагоприятните екологични въздействия.

3.1.2. Екологична оценка (ЕО) на планове и програми

Изискванията на Директива 2001/42/ЕС са транспонирани в ЗООС. Предвидено е преценяване на необходимостта от изготвяне на ЕО на планове и програми, провеждане на консултации с компетентните органи по околна среда и засегнатата общественост, регламентирана е процедура при предположения за трансгранично въздействие, мерки за наблюдение и контрол при прилагането на плана или програмата.

Тази директива се базира на принципа на предотвратяване на вредните въздействия. Изяснено е за кои планове и програми следва да се извършва ЕО в България, а именно в следните области: селско стопанство, горско стопанство, рибарство, транспорт, енергетика, управление на отпадъците, управление на водните ресурси и промишленост, включително добив на подземни богатства, далекосъобщения, туризъм, устройствено планиране и земеползване, когато тези планове и програми очертават рамката за бъдещото развитие на инвестиционни предложения, включени в Приложения № 1 и 2 на ЗООС.

ОВОС и ЕО са инструменти за превантивен контрол, подпомагащи вземането на крайно решение за одобряване или отхвърляне съответно на инвестиционни предложения, планове и програми. Разликите между ОВОС и ЕО са свързани основно с вида на предмета на оценката, което е предпоставка за различия в подхода, методологията и процедурата.

3.1.3. Комплексните разрешителни (КР)

Комплексните разрешителни ефективно се прилагат от началото на м. април 2003 г., като основен инструмент за предотвратяване и контрол на замърсяването на околната среда, предизвикано от работата на определени промишлени инсталации.

С приемането на ЗООС и Наредбата за условията и реда за издаване на КР за изграждането и експлоатацията на нови и експлоатация на действащи промишлени инсталации и съоръжения е постигнато пълно транспониране на изискванията на Директива 96/61/ЕС в българското законодателство.

Министърът на околната среда и водите или упълномощено от него лице е компетентен орган за издаването, преразглеждането, актуализацията и изменението на КР за инсталации и съоръжения в обхвата на ЗООС, поддръжка на информация за най-добри налични техники (НДНТ); поддръжка на информация за Методики за прилагане на НДНТ; методическо подпомагане на ИАОС и РИОСВ; поддържане на регистър с данните от издаването, преразглеждането, актуализацията и изменението на КР; създаване и поддържане база данни за емисионните норми за различните промишлени дейности, за които се издават КР. ИАОС отговаря за: изготвяне проектите за КР; поддържане публична информация за резултатите от изисквания с КР, мониторинг; изпращане на информация в Европейския регистър на

емисиите на вредни вещества. Директорът на съответната РИОСВ е компетентен орган за издаването, преразглеждането, актуализацията и изменението на КР за инсталации и съоръжения извън обхвата на Приложение 4 на ЗООС, при подаване на заявление по инициатива от съответния оператор.

3.1.4. Пазарно - ориентирани мерки

ЗООС определя рамката на политиката по опазване на околната среда, в т.ч. прилагането на икономически инструменти и финансови механизми за управление на околната среда, които намират конкретно изражение в специалните екологични закони:

- Екологични продуктови такси

В ЗУО са въведени такси за пневматични гуми, за батерии и акумулатори, и за автомобили. Таксите се заплащат от производителите и вносителите на такива продукти. От 2004 г. е въведена такса върху опаковки, като инструмент за прилагане на Директивата за опаковки и отпадъци от опаковки.

- Потребителски такси

Домакинствата и фирмите заплащат такси за твърди битови отпадъци, водоснабдяване, канализация и пречистване на водите. Таксите за битови отпадъци постъпват в общинските бюджети, а таксите за водоснабдяване, канализация и пречистване на водите се заплащат на В и К дружествата.

- Такси за използване на природни ресурси

Таксите за правото на водоползване и/или разрешено ползване на воден обект са дефинирани в ЗВ. За разрешителните които се издават от кмета на общината, таксите постъпват в общинския бюджет.

Със Закона за лечебните растения се регламентира заплащането на такси за ползване за събиране на билки и генетичен материал от диворастящи и за култивирани лечебни растения. Таксите постъпват в съответния общински бюджет или Държавно горско стопанство в зависимост от терена от който са събрани лечебните растения.

Със Закона за концесиите и специалните закони, се регламентира предоставянето на концесия на редица природни ресурси: гори, минерални води, подземни природни богатства и др. изключително държавна собственост. Концесионерите заплащат на държавата концесионни такси.

Основна форма е финансиране на общински публични екологични проекти - основно в областта на водоснабдяване, канализация и пречистване на водите и управление на отпадъците. Източници на финансирането са държавния бюджет (ДБ), Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) и в известна степен - общинските бюджети. Финансират се от ПУДООС и екологични проекти на фирми под формата на кредити при облекчени условия.

3.1.5. Доброволни ангажменти на предприятията

Това са най-новите инструменти за управление на околната среда в България. От една страна, те не са задължителни за прилагане от съответните организации, а от друга, са в състояние съществено да подпомогнат предприятията при въвеждането и спазването на „задължителни” изисквания.

В България след приемането на стандарта ISO 14001 (1998 г.) постепенно започна процес на въвеждане на системи за управление по околната среда и тяхното сертифициране.

III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Природо-географски фактори и териториално-административна характеристика

1.1. Географско местоположение

Община „Родопи“ се намира в Южна България, югозападно от град Пловдив и административно принадлежи към едноименната област – Пловдивска област. Разположена е в онази част на Горнотракийската низина, която граничи на север с община Съединение и е в близост до подножието на Средна гора, а на юг с подножието на северните склонове на планина „Родопи“. Според разпоредбите и териториалното разделение на Закона за регионалното развитие, тя е включена в Южен централен район за планиране (ЮЦР, NUTS 2). Този район за планиране се състои от областите Пловдив, Кърджали, Хасково, Пазарджик, Смолян и включва общо 57 общини.

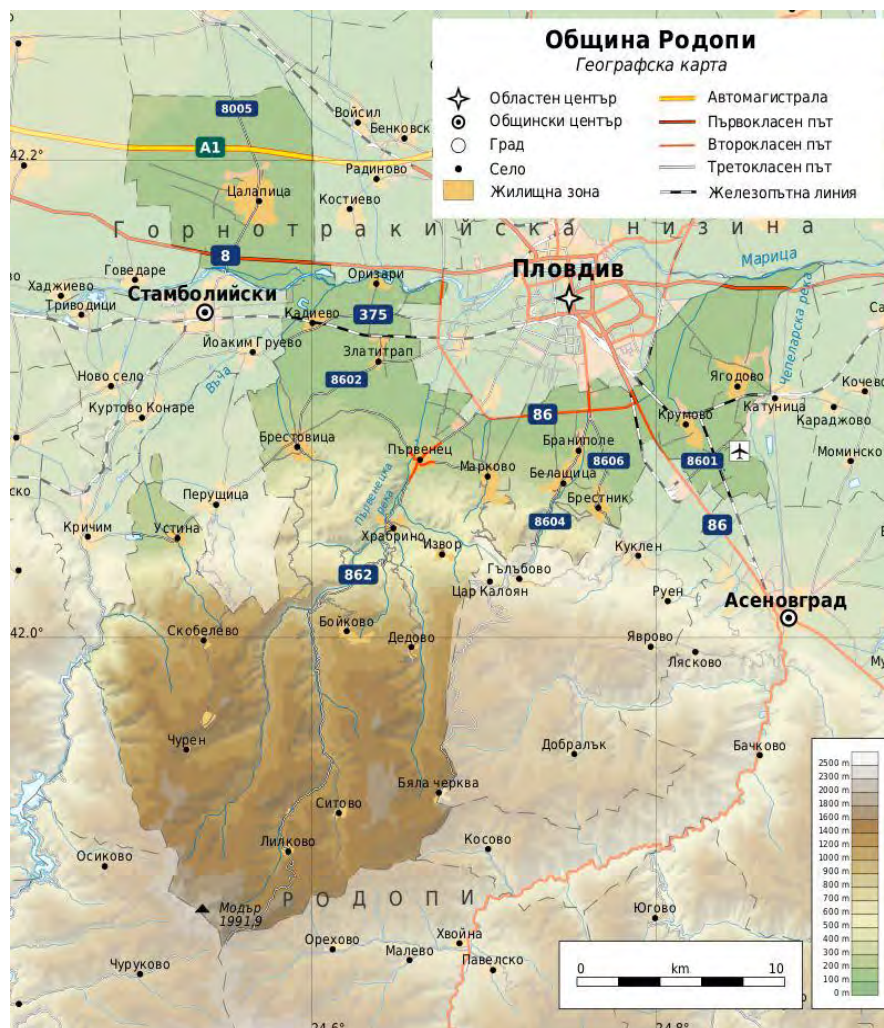
Община „Родопи“ е разположена върху Тракийско-Странджанската природогеографска област и съответно - Горнотракийската подобласт. Община „Родопи“ се намира на територия от 524 км² и заема около 10% от площта на Пловдивска област. Има благоприятно природно и климатично разположение: юг-югозапад от град Пловдив; в подножието на северните склонове на планина „Родопи“, където заема площ от около 300 км², от Родопските гори между Асеновград, Михалково и Кричим.

Населените места са разположени около гр. Пловдив в южната, югоизточната и югозападната посоки. Най-слабо заселена е най-южната част на общината, която е планинска.

Администрацията на общината е разположена в град Пловдив и за това за разположението на отделните населени места се съди по разстоянието им до Пловдив. Разстоянията до всяко едно от тях до административния център находящ се на адрес гр. Пловдив, ул. Софройний Врачански“ № 1а : до с. Белащица – 10 км.; до с. Бойково – 27км. (намира се в планинския район на централните „Родопи“); до с. Брани поле – 8 км.; до с. Брестник – 11 км.; до с. Брестовица – 18 км. югозападно от Пловдив; до с. Дедово – 25 км. (намира се в планинския район на централните „Родопи“); до с. Златитрап – 11 км.; до с. Извор – 17.4 км.; до с. Кадиево – 13 км.; до с. Крумово – 12 км. югоизточно от Пловдив; до с. Лилково – 36км. (намира се в планинския район на централните „Родопи“); до с. Марково – 10 км. южно от Пловдив; до с. Оризари – 11 км.; до с. Първенец – 11 км.; до с. Ситово – 33 км. (намира се в планинския район на централните „Родопи“); до с. Скобелево – 40км. (намира се в планинския район на централните „Родопи“); до с. Устина – 26.7км.; до с. Храбрино – 15 км. югозападно от Пловдив; до с. Цалапица – 18.4км. северозападно от Пловдив; до с. Чурен – 47км. (намира се в планинския район на централните „Родопи“); до с. Ягодово – 11 км. югоизточно от Пловдив.

През територията на община „Родопи“ минава пътя София – Пловдив – Смолян и ж. п. линията София – Пловдив – Свиленград. Общо на територията на общината има 446.94 км. пътна мрежа, в т. ч. 306.5 км. пътища – I, II , III клас и 140.4 км. пътища – IV клас.

Държавни магистрални газопроводи минават през общинските селища – Крумово и Ягодово. Магистрален газопровод минава, също в близост до селище – Цалапица. На територията на община „Родопи“, в с. Крумово, се намира международното летище „Пловдив“.

1.2.Релеф

Релефът на община „Родопи“ е разнообразен: равнинен, предпланински и планински. Преобладават ниско-планинските и равнинните терени. Ниско-планинските терени се характеризират с обширни заравнености и с гъста, дълбоко врязана хидрогеографска мрежа. Наличната хидрографска мрежа обуславя реални възможности за възникване и развитие на ерозийни процеси.

Високо-планинските терени на община „Родопи“ обхващат част от северните склонове на планината „Родопи“, които са стръмни и на височина достигат до 1500м. надморско равнище. Те също са прорязани от тесните долини на реките Първенецка, Въча, Тъмрашката река, Чуренската и Пепелашката река.

Северните райони на общината попадат в южната част на Пазарджишко-Пловдивското поле на Горнотракийската низина, като тук, в крайната ѝ североизточна точка, при устието на Чепеларска река в Марица се намира най-ниската ѝ точка – 148 м.н.в.

В южната част на община Родопи се простират крайните северни разклонения на мощния западнородопски рид Чернатица. В нейните предели попадат части от двете северни разклонения на рида. На запад и югозапад между дълбоките долини на реките Вьча на запад и Първенецка (Тъмръшка река) и десният ѝ приток Лилковска река на изток се простира Върховръшкия рид (северно продължение на рида Чернатица). В най-южната му част, на границата с община Девин, югозападно от село Лилково се извисява връх Модър 1991,9 m, най-високата точка на рида и общината.

Между Първенецка река (Тъмръшка река) и десният ѝ приток Лилковска река на запад и границата с община Куклен и община Асеновград на изток в пределите на община Родопи попада западната, най-висока част на Белочерковския рид (североизточно продължение на рида Чернатица). Южно от село Лилково, на границата с община Чепеларе се издига най-високият му връх Свети Илия (1705,4 m).

1.3.Геоложки строеж

Като геоложка характеристика за общината е характерно, че нейната геоложка възраст е от т.н. ГОРНА КРЕДА. Този период обхваща от около 99 до около 70 млн.г. назад и е третия и последен период от мезозойската ера. Преобладават разнообразни почвообразуващи материали, по-главни от които са: гранити, шисти, андезити, туфи и варовици.

Части от територията на Община „Родопи“ се намират в обсега на Маришката разломна зона. Инженерно-геоложките условия и хидрогеоложката характеристика са благоприятни за развитие на строително-реконструктивни и инфраструктурни проекти при спазване на действащите нормативни документи.

1.4.Климат

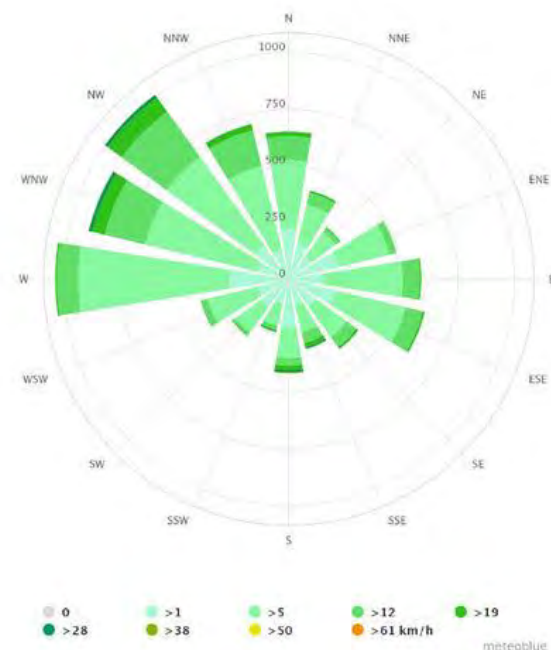
В климатично отношение районът не е еднороден. В равнинните територии, средната годишна температура е около 18 °С. Средните максимални температури в тези землища са в рамките на 30 °С, а средните минимални температури са от порядъка на 6,5°С. В предпланинските територии на Община „Родопи“ средната годишна температура е около 10-12 °С, а във високите части тя е в рамките на около 8 °С.

Количеството на валежите до средата на 70-те години в сезонно отношение е относително равномерно. От средата на 80-те години, обаче количеството и разпределението на валежите през годината варират в големи граници, с тенденция за прегрупирането им в един пролетен и един зимен максимум, в рамките на около 530-560 мм. Дефицитът в баланса на атмосферната влага също варира в широки граници, и е от порядъка на 100 до 480 мм. Влагоосигуреността на културите е една от сравнително ниските в страната. Средно годишния брой дни със снежна покривка в Община „Родопи“ е различен.

За равнинните ѝ територии, той е в рамките на 20-25 дни, като средната височина на снежната покривка е между 2 и 4 см. За предпланинските територии, средно годишния брой дни със снежна покривка е между 35-40 дни, а средната височина на снежната покривка е от 3 до 6 см.

За високопланинските терени, средногодишния брой дни със снежна покривка са около 60, като височината на снежната покривка е между 15 и 25 см. За селата, които се намират в

планинската климатична област на общината, е характерно, че климатът е мек, с прохладно лято и сравнително мека зима с много сняг.

Източник: www.meteoblue.com/bg

Фиг. 1 Роза на ветровете на територията на община Родопи

Розата на вятъра за община Родопи показва колко дни в годината вятърът духа от определена посока. Във ветровия режим преобладават подчертано западните и северозападни ветрове. С по-малка честота са източните. Средната скорост на вятъра достига 4 м. сек.

1.5. Полезни изкопаеми

Община „Родопи“ е бедна на полезни изкопаеми.

От полезните изкопаеми на територията на община „Родопи“ най-разпространени са кариерните материали. На територията на общината има две кариери за добив на строителни материали, находящи се над село Белащица.:

- Кариера „Родопи“-север в землището на с. Белащица;
- Кариера „Родопи“-юг в землището на с. Белащица;

В следствие на дейността на кариерите, общо нарушените терени в общината от кариерна дейност възлизат на около 377,74 дка. Експлоатацията на кариери за добив и преработка на подземни богатства, доведоха до значими екологични проблеми за населените места в близост до кариерите и предизвикаха изключително обществено недоволство сред населението. Замърсяването на въздуха с прах, шум от машини и техника и взривните работи в района, преработвателната дейност и транспортирането на добития и преработен материал, съществено влошиха условията на живот и създадоха риск за здравето на населението. От друга страна липсата на естествени водни обекти в района на кариерите,

ограничиха възможността за изпълнение на задълженията на концесионерите, свързани с опазване на околната среда, в т.ч. за оросяване с вода на площадките на кариерите и пътищата в района, като мярка за намаляване запрашаването. В резултат на кариерната, преработвателната и транспортната дейност състоянието на Републиканската пътна мрежа и местните пътища в района е крайно незадоволително.

Въпросните две кариери „Кариера „Родопи“ - север“ и „Кариера „Родопи“ – юг“ в землището на с. Белащица бяха спрени с акт на Министерството на енергетиката на 27 февруари 2020 г., но ВАС отменя това решение през юни 2021г.

Единият от концесионните договори на една от кариерите е с изтекъл срок и към настоящият момент само едната кариера е с действащ концесионен договор със срок до 02.2022г.

Срещу дейността на кариерите има две решения на Общински съвет „Родопи“ - Решение № 4, прието с Протокол № 01 от 27.01.2021г. на Общински съвет „Родопи“ и Решение № 286, прието с протокол № 18 от 29.11.2018год. на ОбС „Родопи“, както и позиция на Кмета на Община „Родопи“ с които се изразява категоричната позиция ПРОТИВ възобновяването на дейността на кариерите над с. Белащица.

С официални писма, адресирани до всички отговорни и компетентни институции, включително и до Президента на Република България, община „Родопи“ нееднократно се е обявявала против инвестиционни намерения свързани с кариерни дейности и концесии за добив на строителни материали. Жители на село Белащица и съседните села, многократно протестират и срещу инвестиционни намерения на концесионерите за удължаване на срока на концесиите на съществуващите кариери и срещу нови намерения свързани с добив на строителни материали.

Общинското ръководство на „Родопи“ изразява своето категорично становище против инвестиционното предложение на фирмата за удължаване на срока на концесията. Като основен мотив в позицията си Общината изтъква факта, че бъдещите планове за развитие включват превръщането на „Родопи“ в зелен жилищен район в близост до Пловдив и като център за екологичен, културен, религиозен и винен туризъм.

Кариерите са източник на непрекъснато замърсяване и запрашаване на въздуха. В същото време само за миналата година населението, намиращо се в непосредствена близост до кариерата в Белащица и съседните Марково и Брестник, се е увеличило с над 1300 души. За спиране на двете кариери край Белащица са гласували 51 общински съветници от Пловдив с Решение № 19, взето с протокол № 3 от 11.02.2020г. Причината е, че ветровете водят праха директно в града и са засегнати големи райони. Има не една предпоставка за спирането, актове и протоколи на РИОСВ - Пловдив.

Обществен консенсус между инициативния комитет и собствениците на кариерите край Белащица на този етап не е възможен.

При спиране на кариерите в Белащица е възможно да се диша чист въздух. Преди това не е било възможно, въпреки че според измервателната станция всички показатели са в норма. Шумът, при взривовите и движението на камионите са най-дразнещи за жителите на село Белащица. Има опасения за проникване на отровни вещества в подпочвените води, въпреки че според експертите няма такава опасност.

Временното положение на въпросните две кариери:

„Кариера „Родопи“ - север“ и „Кариера „Родопи“ – юг“ в землището на с. Белащица е такава, че единият от концесионните договори на една от кариерите е с изтекъл срок и към настоящият момент само едната кариера е с действащ концесионен договор със срок до 02.2022г.

Един от най-важните фактори, на който следва да се наблегне при проблема с двете кариери е кумулативният ефект от кариерните дейности и отстоянието от жилищната среда и други обекти, подлежащи на здравна защита.

Отделно от това липсва и социален и икономически анализ, за дейността на кариерите, които обективно да изяснят ползите и вредите от добива и преработката на подземни богатства от тези две находища.

Друг много важен фактор за дейността на кариерите над село Белащица, който трябва да се отчете е да бъде защитен в максимална степен общественият интерес, като се отчете влиянието на тези дейности върху общественото здраве и околна среда, които нямат пряк икономически измерител, но са безценни.

1.6. Почви

Почвената покривка в община „Родопи“ е разнообразна. Във високопланинските територии преобладават плитките и нормално развити, излужени канелени, канеленоподзолисти и неразвити почви. Плитките канелени горски почви притежават намалена мощност на хумусния хоризонт /20см/ и почвен профил /25-30% физична глина/ и ниско хумусно съдържание /1,2%/.

В предпланинските територии се срещат рандизити /нормални и плитки/, в комплекс с канелени горски почви или в самостоятелни петна, които са с по-тежък механичен състав.

Равнинните територии на Община „Родопи“ са от алувиални-делувиално ливаден тип, делувиални и делувиално-ливаден тип, с преобладаващо представяне на делувиалните и делувиално-ливадни почви.

Комбинацията от много добри почви, с температурна сума за вегетационния период позволява на тези терени да се отглеждат най-високо топлолюбиви култури. Общите продуктивни възможности на високопланинските терени от землището на община „Родопи“ се характеризират със среден/агрономически/ бонитетен бал 48, което ги причислява към бонитетната група „средни земи“.

Общите продуктивни възможности на предпланинските терени /до 500м надморско равнище/ се характеризират със среден бонитетен бал 57 и спадат към бонитетната група „добри земи“.

Общите продуктивни възможности на равнинните територии се характеризират със среден бонитетен бал-65 и спадат към бонитетната група „много добри земи“.

Ниските водни запаси в предпланинските и равнинните територии на община „Родопи“ и добрите почвено-климатични дадености за развитие на ефективен земеделски сектор, обуславят потребността от въвеждане в селскостопанската практика на поливното земеделие и технология.

Като фактор влияещ върху качеството на почвеният хоризонт, може да се отбележи и факта, че в следствие на дейността на двете кариери над с. Белащица, общо нарушените терени в общината от кариерна дейност възлизат на около 377,74 дка и това, че до настоящият момент не са предприети никакви действия за рекултивация на нарушените от кариерната дейност площи, което оставя територията на Община „Родопи“ с 377,74 дка по-малко

обработваема земя.

1.7. Поземлени и горски ресурси

Горските ресурси на община Родопи са разположени, основно, по северните склонове на Родопския дял „Чернатица“ и около реките - Въча, Първенецка, Пепелашка, Тъмрашка и Чуренска. Общата площ на горския фонд е около 97 000 дка, от които 92 000 дка са държавен горски фонд и 5 010 дка са гори на частни физически лица. На настоящия етап горските ресурси в територията на община Родопи се стопанисват и управляват от ДЛ „Кричим“ и ДЛ „Пловдив“. Общината има собствена Наредба за управление на общинските горски територии.

Преобладаващите видове гори на територията на община Родопи са както следва:

– **Гори с дървопроизводителни и средообразуващи функции:**

Видове залесена площ, дка-% Бялборов високобонитетен 7 740 - 8.9; Бялборов средно и нискобонитетен 2 811 - 3.3; Бялборови култури 3 558 - 4.1; Черноборови култури 2 767 - 3.2; Двуетапни насаждения 2 076 - 2.4; Иглолистен-широколистен високобонитетен 4 187 - 4.9; Елов средно и ниско бонитетен 2 010 - 2.3; Буков високобонитетен 8 839 - 10.2; Буков среднобонитетен 3 648 - 4.2; Буков високобонитетен за превръщане 4 114 - 4.8; Зимендъбов средно и нискобонитетен за превръщане 8 496 - 9.8; Смесен средно и ниско бонитетен за превръщане 4 283 - 4.9; За реконструкция 13 315 - 15.5.

– **Гори със специални функции:**

Иглолистни 6 653 - 7.7; Широколистни високостеблени 1817 - 2.1; За реконструкция 7 247 - 8.4; Издънкови за превръщане 1 890 - 2.2; Нискостеблени 494 - 0.5; Тополови 522 - 0.6. Общият размер на ползването на дървесина без клони, за последното десетилетие, в средно годишен аспект е 18 375м³, а клони - 20 800м³. Посоченото количество добивана дървесина, процентно се получава от: Главни сечи - 41,3 %; Сеч от надлесни - 0,6 %; Отгледни сечи - 37,0 %; Санитарни сечи - 6,8 %; Реконструкции - 14,3 %.

От наличния горски фонд през следващите 10 години се предвижда за отсичане на горска маса с клони, от която трябва да се получат следните основни групи продукти: Едра строителна дървесина; Средна строителна дървесина; Дребна строителна дървесина; Дърва за огрев; Използваема вършина; Отпадък.

Освен за производството на горепосочените стокови продукти, наличния горски фонд, разположен на територията на община Родопи се използва за паша (на едър и дребен добитък), чиято площ достига 61 961дка.

Санитарното състояние на горските ресурси е сравнително добро. Най-висок процент повреди са установени от златозадка (*Euproctis chrysorrhoea*) - 188дка. В отделни борови насаждения е констатирана зараза от борово процесионка (*Thaumatoraea pityocampa*) - 94дка. От снеголоми (в резултат от тежката зима) са засегнати - около 15дка. гори. Около 1% от горските насаждения страдат от гнилотии.

Наличният горски фонд, разположен на територията на община „Родопи“ се използва и за паша (на едър и дребен добитък), чиято площ достига 61 961дка.

В горите, разположени на територията на община „Родопи“, формирани на различни надморски височини, силно пресечен терен и скални преобразования има голямо разнообразие от животински дивеч.

Върху територията на селата в равнинната част, почвите са подходящи за отглеждане на

лозя. Кай-добре вирее сорт „Мавруд“, познат като „Крумовски мавруд“. Виното, направено от него, е отличено с много награди и първи места в България.

Ниските водни запаси в предпланинските и равнинните територии на община Родопи и добрите почвено-климатични дадености за развитие на ефективен земеделски сектор, обуславят потребността от въвеждане в селскостопанската практика на поливното земеделие и технологии.

Общия поземлен фонд на община Родопи е 482 052 дка, който, съгласно действащата национална система за категоризация на земите, е категоризиран от трета до десета категория земи. Обработваемата земя от него е 221 401 дка и е разпределена, както следва:

- 148 701 дка – ниви;
- 47 362 дка – трайни насаждения
- 25 209 дка – лозя;
- 19 427 дка – оризища;
- 22 931 дка – ливади и пасища;
- 73 дка – оранжерии.

Наличният поземлен фонд на община Родопи е съставен от:

- 3534 дка - общинска собственост;
- 24 914 дка – общинска публична;
- 13 662 дка – стопанисвана от общината;
- 119 575 дка – държавна частна собственост;
- 42 403 дка – държавна публична собственост;
- 210 232 дка - частна собственост.
- 32 256 дка – на юридически лица.

Около 48 % (220 801 дка) от поземления фонд са обработваеми земи - ниви, оризища, пасища, овощни градини, ливади и оранжерии.

От обработваемите земи се засяват около 40 % (86 058 дка) - в т.ч. с трайни насаждения, около 36% (31 000 дка) и интензивни култури, около 64 % (55 000 дка).

При трайните култури се наблюдава процес на завършване на възстановяването на видово разнообразие, характерно за района и при някои култури като: лозя, ягоди, малини, сливи - има процес на начална количествена стабилизация.

Над 99 % от трайните насаждения се стопанисват от частни стопани, като площите на които се отглеждат ябълки, праскови, череши, круши, кайсии, вишни, дюли, орехи и бадеми - варират от 1 до 18 дка, при средна стойност около 7.5 дка. При посочените трайни култури, процесът на начална количествена стабилизация, практически не е започнал.

При интензивните пролетни култури, процесът на възстановяване на видовото разнообразие, характерно за района още не е завършен; с изключение на ориза, процес на начална количествена стабилизация не е забелязана при картофите, домати, пипера, корнишоните, патладжана, зелето, дините, пъпешите, царевичата и слънчогледа.

При интензивните есенни култури, процесът на възстановяване на видовото разнообразие, характерно за района, почти е завършен - налице е процес на количествена стабилизация; над 50 % от произвежданата продукция (пшеница и ечемик) се осъществява от кооперации, сдружения и арендатори.

1.8. Територия и населени места в Общината

Община „Родопи“ се намира на територия от 524 км² и заема около 10% от площта на Пловдивска област. Има благоприятно природно и климатично разположение: юг-югозапад от град Пловдив; в подножието на северните склонове на планина „Родопи“, където заема площ от около 300 км², от Родопските гори между Асеновград, Михалково и Кричим.

В рамките на общината има 20 населени места – 20 села. В състава на Община „Родопи“ влизат следните кметства и кметски наместничества:

- Кметства - с. Белащица, с. Браниполе, с. Брестник, с. Брестовица, с. Златитрап, с. Кадиево, с. Крумово, с. Марково, с. Оризари, с. Първенец, с. Устина, с. Храбрино, с. Цалапица и с. Ягодово;
- Кметски наместничества - с. Бойково, с. Дедово, с. Извор, с. Лилково, с. Ситово и с. Скобелево.

2. Социално-икономически фактори

2.1. Демографска и социална характеристика

2.1.1. Брой и динамика на населението

В зависимост от броя на населението, селата в община „Родопи“ могат да бъдат разделени на няколко групи:

- До 100 жители - 7 села
- От 100 до 500 жители - 1 село
- над 500 жители - 13 села

По данни на ГРАО населението на общината за периода 2017-2020 г. се увеличава с 334 души или с 1,01%.

Гъстотата на населението на община „Родопи“ сравнително се запазва за периода 2017-2020г. от 63,03 д./кв.км. на 63,67 д./кв.км. през 2020г.

години	Постоянен адрес	Настоящ адрес
2017г.	33027	26955
2018г.	33075	27089
2019г.	33242	27161
2020г.	33361	27014

Източник: ГРАО

Население на община „Родопи“ към 31.12.2020 г. по населени места.

Населено място	Жители (бр.) по постоянен адрес	Жители (бр.) настоящ адрес в нас. място
С.БЕЛАЩИЦА	1968	1570
С.БОЙКОВО	82	43
С.БРАНИПОЛЕ	3255	2440
С.БРЕСТНИК	1875	1463
С.БРЕСТОВИЦА	3361	2965

С.ДЕДОВО	51	14
С.ЗЛАТИТРАП	1310	1143
С.ИЗВОР	55	34
С.КАДИЕВО	1053	904
С.КРУМОВО	2940	2380
С.ЛИЛКОВО	20	8
С.МАРКОВО	2666	2168
С.ОРИЗАРИ	363	279
С.ПЪРВЕНЕЦ	3668	3033
С.СИТОВО	24	9
С.СКОБЕЛЕВО	46	37
С.УСТИНА	2863	2162
С.ХРАБРИНО	630	470
С.ЦАЛАПИЦА	3774	3303
С.ЧУРЕН	2	0
С.ЯГОДОВО	3355	2589
Общо	33361	27014

Източник: ГРАО

През 2020г. броят на родените в община Родопи деца е 258, като броят на починалите в община Родопи е 647 годишно. Това обуславя отрицателен естествен прираст.

При запазване на тази тенденция се ограничават възможностите за естественото възпроизводство на населението през следващите години, което ще рефлектира върху бъдещата възрастова структура на населението в общината и върху трудовия пазар.

В следващата таблица е представена информация за живородените деца през периода 2017-2020г., както и починалите през този период.

2017			2018			2019			2020		
общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета
232	126	106	223	105	118	235	110	125	258	125	133

Източник: НСИ

2017			2018			2019			2020		
Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
549	299	250	572	299	273	559	296	263	647	351	296

Източник: НСИ

Разликата между живородените и починалите представлява естественият прираст на населението. След 1990 г. демографското развитие на страната се характеризира с отрицателен естествен прираст на населението. През 2020 г., в резултат на отрицателния естествен прираст, населението на област Пловдив е намаляло с 5473 души.

Миграциите са непрекъснат процес с различен генезис и интензитет. През

последните години мотивите за миграциите са лични и икономически. Механичният прираст на община Родопи за 2020г. в абсолютни стойности е: заселили са се 3324 души, а са се изселили 682 души, т.е механичният прираст е +2642 души.

В таблицата е представена миграцията през 2020г. в община Родопи.

Заселени			Изселени			Механичен прираст		
всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
3324	1679	1645	682	317	365	2642	1362	1280

Населението в трудоспособна възраст в община Родопи към 2020г. е 19309 души. Населението в над-трудоспособна възраст през 2020 г. е 9116 души.

През 2020 г. броят на населението в под-трудоспособна възраст възлиза на 4056 души.

В таблицата по-долу са представени данни за населението под, във и над-трудоспособна възраст в община Родопи, съгласно данни от НСИ към 31.12.2020 г:

Разпределение на населението в под, на и над трудоспособна възраст

2020г.	всичко	мъже	жени
Под трудоспособна възраст	4056	2062	1994
В трудоспособна възраст	19309	10321	8988
Над трудоспособна възраст	9116	3532	5584
2019г.			
Под трудоспособна възраст	3838	1963	1875
В трудоспособна възраст	17707	9465	8242
Над трудоспособна възраст	8683	3351	5332
2018г.			
Под трудоспособна възраст	3738	1912	1826
В трудоспособна възраст	17782	9532	8250
Над трудоспособна възраст	8809	3397	5412
2017г.			
Под трудоспособна възраст	3712	1885	1827
В трудоспособна възраст	17864	9595	8269
Над трудоспособна възраст	8922	3443	5479

Източник: НСИ

Въз основа на горната таблица може да се определи възрастовата структура на населението в община Родопи, както следва:

- Население в под-трудоспособна възраст – 4056 души или 12,16 % от общия му брой;
- Население в трудоспособна възраст – 19309 души или 57,88 % от общия му брой;
- Население в над-трудоспособна възраст – 9116 души или 27,33% от общия му брой;

Обобщено за 2020 г. информацията за средните стойности общо за страната, област Пловдив и Община Родопи е представена в таблицата по-долу:

Възрастова група население	Общо	В градовете
Общо за страната		
<i>Под-трудоспособна възраст</i>	1064035	801130
<i>В трудоспособна възраст</i>	4139056	3087531
<i>Над-трудоспособна възраст</i>	1713457	1154525
Област Пловдив		
<i>Под-трудоспособна възраст</i>	105145	81152
<i>В трудоспособна възраст</i>	402178	305726
<i>Над-трудоспособна възраст</i>	159075	111861
Община Родопи		
<i>Под-трудоспособна възраст</i>	4056	-
<i>В трудоспособна възраст</i>	19309	-
<i>Над-трудоспособна възраст</i>	9116	-

Източник: НСИ

Промените във възрастовата структура на населението се изразяват в продължаващия процес на остаряване, което естествено води до нарастване на показателя за средната възраст на населението. Процесът на остаряване се проявява както в селата, така и в градовете, като в селата средната възраст на населението е по-висока в сравнение с тази в градовете.

Тенденцията на остаряване на населението довежда до промени в неговата основна възрастова структура - разпределение на населението под-, в и над - трудоспособна възраст. Влияние върху обхвата на населението в и над- трудоспособна възраст оказва, както остаряването на населението, така и законодателните промени в определянето на възрастовите граници на населението при пенсиониране.

2.1.2. Структура на населението

По отношение на половата структура на населението в община „Родопи“ и тук тенденцията е същата като в цялата страна - лек превес на броя на жените спрямо броя на мъжете.

По данни от преброяване на населението през 2011 г, 68,73% от населението е с българска етническа принадлежност.

Етноси	Численост	Дял (в %)
Българи	22410	68,73
Турци	1325	4,06
Роми	841	2,57
Други	80	0,24
Не се самоопределят	165	0,5
Не отговорили	7781	23,86

Източник: НСИ преброяване 2011г.

Образователната структура на населението в община Родопи е приблизително равна на среднотатистическата за областта. По данни от преброяване на населението през 2011 г. 68,73% от населението е с българска етническа принадлежност.

2.1.3. Трудова заетост

Картината на безработицата в община „Родопи“ за 2019 г. може да бъде изразена чрез следната таблица:

Данни за регистрирани безработни към 31.12.2019г. по възраст, образование и квалификация

	Към 31.12.2019г.
Брой безработни	501
От тях:	
Мъже	198
жени	303
По възраст	
до 19г.	0
20-24г.	17
25-29г.	58
30-34г.	74
35-39г.	60
40-44г.	58
45-49г.	67
50-54г.	55
Над 55г.	112
По образование:	
Висше	81
Средно	243
Основно	89
Начално и по-ниско	88
По квалификация:	
С работническа професия	140
Специалисти	127
Неквалифицирани работници	234

Очаквано преобладават жените безработни, както и хората над 55 годишна възраст и не квалифицираните работници.

Регистрирани безработни по години

	2015	2016	2017	2018	2019
Средногодишен брой регистрирани безработни в	843	742	645	585	514
Средногодишно равнище на безработица	6,4	5,7	4,9	4,5	3,9

Броя на регистрираните безработни за периода е намалял със 61%, но трябва да се отчете факта, че преобладаващото мнозинство от незаетите млади хора до 29 години не се регистрират.

2.2. Икономически показатели

Основните отрасли на общинската икономика са хранително-вкусовата промишленост и преработвателната промишленост.

Една от основните дейности на икономиката в община „Родопи“ е транспорт и спедиция с най-сериозни представители в бизнеса: „ПИМК“ ООД, „Трайков транс“ ООД, „Паунов транс“ ООД-с. Брестовица, пътнически превози- „Родопи авто 2007“ ООД, „Чолаков автотранс“ ООД и др.

Други фирми са:

- „Розаимпекс“ ООД – с. Ягодено – козметика
- „Фила пласт“ ООД – с. Ягодено – пластмасови изделия.
- „ВХВ“ ООД- с. Крумово – метални конструкции и изделия,
- „Данин“ ООД – с. Устина – дограми, метални конструкции,
- „Йота“ ООД – с. Ягодено, оградни мрежи, телени изделия.
- „Омега 95-И“ ООД – с. Ягодено – производство на хляб и хлебни изделия.
- „Бул-лес холдинг“ ЕООД - с. Брестовица – доставка и обработка на дървени трупи.

Сериозен отрасъл в икономиката на община „Родопи“ е селското стопанство, като растениевъдството има структуроопределящ характер.

Наличието на ливади, мери и пасища дава възможност да се развива и животновъдството.

Един от важните показатели за развитието на икономиката в общината е броят на фирмите и техният вид. За община Родопи този показател бележи положителни тенденции, като общият брой на фирмите е нараснал с над 19%, като основната част микро фирмите са нараснали с около 18% и през 2018г. са 1233, а малките с 25% и сега са 85. Въпреки това следва да подчертаем, че икономиката на общината се изгражда основно от семейни фирми.

2.2.2. Селскостопанство

Растениевъдството има структуро определящ характер за община Родопи. Поради значението си за изхранване на населението следва да се полагат усилия за окрупняване на маломерните парчета земя, както и за подобряване на почвеното плодородие.

Добиви за стопанската 2018/2019 година от зърнени и технически култури

пшеница					ечемик				
Засети площи	Реколтирани площи	% реколтира ни площи	Производст во	Среден добив	Засети площи	Реколтирани площи	% реколтира ни площи,	Производст во	Среден добив
дка	дка	%	тона	кг/дка	дка	дка	%	тона	кг/дка
29100	29100	100,00	11700	402	1900	1900	100,00	684	360

ръж					тритикале				
Засети площи	Реколтирани площи	% реколтира ни площи	Производст во	Среден добив	Засети площи	Реколтирани площи	% реколтира ни площи	Производст во	Среден добив
дка	дка	%	тона	кг/дка	дка	дка	%	тона	кг/дка
0	0	0	0	0	900	900	100,00	360	400
маслодайна рапица					ечемик				

Засети площи	Реколтирани площи	% реколтира ни площи	Производст во	Среден добив	Засети площи	Реколтирани площи	% реколтира ни площи	Производст во	Среден добив
дка	дка	%	тона		дка	дка	%	тона	кг/дка
4000	4000	100,00	915	229	0				

Добиви за стопанската 2019г. от пролетници

Пролетници	Засети площи	Реколтирани площи	Производство – т.	Среден добив кг/дка
Фуражен грах	1590	1590	556	350
Царевица силажна	1120	11200	44800	4000
Фасул	30	30	10	333
Ориз	8500	8500	5100	600
Картофи	2100	2100	2495	1188
Домати	600	600	1131	1885
Пипер	25	25	33,8	1352
Краставици	200	200	260	1300
Кромид	5	5	6,9	1380
Зеле	150	150	264	1760
Дини	300	300	750	2500
Пъпеш	200	200	180	900

Най – големи са площите с лозя – винени и десертни, от които се получават добри реколти, следвани ябълки, сливи, ягоди, череши и орехи.

Добиви от трайни насаждения за 2019 стопанска година

Вид насаждения	Плододаващи площи	Реколтирани площи	Производство - т	Среден добив кг/дка
Ябълки	3050	3050	3660	1200
Праскови	400	400	300,5	751
Сливи	1569	1569	1177	750
Череши	804,8	804,8	407	506
Круши	72	72	72	1000
Кайсии	109,5	109,5	56	511
Ягоди	900	900	450	500
Малини	305	305	105	300
Лавандула	59	59	29	492
Лозя винени	15600	15600	7176	460
Лозя десертни	7800	7800	3750	481
Вишни	400	400	160	400
Дюли	200	200	140	700
Орехи	460	460	101,2	220
Бадеми	228	228	36,5	160

Наличието на ливади, мери и пасища дава основание да се очаква развитие на специфично животновъдство насочено към екологични ниши на пазара.

Невъзможността да се постигнат конкурентни цени на животинската продукция изисква предприемане на мерки, които да позволят сертифицирането на животинската продукция като екологично чиста.

Общия поземлен фонд на община Родопи е 482 052 дка, който, съгласно действащата национална система за категоризация на земите, е категоризиран от трета до десета категория земи. Обработваемата земя от него е 221 401 дка и е разпределена, както следва:

- 148 701 дка – ниви;
- 47 362 дка – трайни насаждения
- 25 209 дка – лозя;
- 19 427 дка – оризища;
- 22 931 дка – ливади и пасища;
- 73 дка – оранжерии.

Наличният поземлен фонд на община Родопи е съставен от:

- 3534 дка - общинска собственост;
- 24 914 дка – общинска публична;
- 13 662 дка – стопанисвана от общината;
- 119 575 дка – държавна частна собственост;
- 42 403 дка – държавна публична собственост;
- 210 232 дка - частна собственост.
- 32 256 дка – на юридически лица.

Наличните данни показват, че през целия период най-големи площи в община Родопи са използвани за целите на производството на пшеница, маслодаен слънчоглед и маслодайна рапица. От есенните култури са застъпени главно пшеницата и ечемика. Втората група култури, застъпени в Общината са пролетните: грах, царевица, слънчоглед, фасул, зеленчуци и др. През последните години като основни култури се наложиха слънчогледът и рапицата поради високата им доходност – отглеждането им създава възможност за механизизирано производство и има сигурен пазар.

2.2.3. Търговия и услуги

Търговската дейност е насочена предимно към продажба на стоки от първа необходимост. Преобладават хранителните магазини. Търговската мрежа е добре развита, тъй като общината е с добра инфраструктура, позволяваща снабдяване със стоки от различни доставчици. Има необходимост и възможност за развитие на разносна търговия с хранителни и битови стоки, особено за по-отдалечените и по-малки села в общината.

2.2.4. Транспорт

Като възли за интермодални превози (автомобилен и жп транспорт), в основната TEN-T мрежа на територията на страната са включени София, Пловдив, Горна Оряховица и Русе, а в разширената - Драгоман и Свиленград. В ЮЦР това са интермодалните терминали: ИМТ "Пловдив" - включен в основната TEN-T мрежа на територията на страната. Проектът „Изграждане на интермодален терминал в Южен централен район-Пловдив", който обхваща изработване на технически проект и строителство на ИМТ е изпълнен с финансиране по ОП „Транспорт" 2007 - 2013г. Терминалът е изграден и отдаден на концесия. ИМТ "Пловдив" се явява част от коридора на основната TEN-T мрежа- „Ориент/ Източно-Средиземноморски" и напълно отговаря на изискванията за осъществяване на интермодални превози между два вида сухопътен транспорт, съгласно изискванията на ЕС.

Едно от основните задължения на общината е да подсили транспортните връзки на населението в общината с общинския и областен център Пловдив и съседните общини. В община „Родопи“ това се осъществява с автобусен и железопътен транспорт, като масови превозни средства, както и с лек автомобилен транспорт по уличната и пътна мрежа на общината. През територията на община „Родопи“ минава пътя София-Пловдив-Смолян и ж. п. линията София - Пловдив - Свиленград.

На територията на община „Родопи“ има изградена общинска пътна мрежа 140,4 км.

Един от най-големите фактори влияещи върху състоянието на пътна мрежа на общината е дейността на двете кариери над с. Белацица. В резултат на кариерните и транспортни дейности пътната мрежа в района на двете кариери (РП III-8604 и местните пътища) е в

лошо състояние. Пътната настилка в следствието на ежедневния интензивен поток на тежкотоварни камиони към двете кариери е нарушена, има неравности и е силно замърсена от карьерен прах.

Общински пътища в община „Родопи“ - състояние

Път №	Наименование	Километраж От км До км		Дължина (км)	Клас	Състояние*
PDV1190	/ I - 8 / Пловдив - Граница общ. (Пловдив - „Родопи“) - Ягодено - Граница общ. („Родопи“ - Садово) - Катунца - Болярци - Граница общ. (Садово - Асеновград) - Избеглии / PDV1011 /	2,500	7,700	5,200	1	добро
PDV1251	/III-8602, Пловдив-Брестовица / Злати трап - жп гара Каблешково - Оризари / I - 8 /	0,000	4,280	4,280	1	отлично
PDV1252	/I-8,Пазарджик - Пловдив - Цаланица / III - 8005 /	0,000	2,495	2,495	1	добро
PDV1253	/ II - 86, Пловдив - Асеновград / - Крумово - жп гара Крумово - Ягодено / PDV1190 /	0,000	7,200	7,200	1	задоволително
PDV1255	II - 86, Пловдив, кв. Коматено - п.к. Белащица / - Марково - Граница общ. („Родопи“ - Куклен) - Гълъбово / III - 8604 /	0,000	7,070	7,070	1	задоволително
PDV1322	/ III - 375, Ново село - Пловдив / Йоаким Груево - Граница общ. (Стамболийски - „Родопи“) - Брестовица / III - 8602 /	0,700	4,540	3,840	1	незадоволително
PDV1323	/ III - 866 / Стамболийски - Йоаким Груево - Граница общ. (Стамболийски - Перущица) - Перущица - Граница общ. (Перущица - „Родопи“) - Скобелево - Чурен	19,230	32,330	13,100	1	задоволително
PDV2250	/ III - 8602, Златитрап - Перущица /Брестовица - Първенец - Марково / PDV1255 /	0,000	12,200	12,200	2	задоволително

PDV2254	/ III - 8606, Пловдив - Брестник / - Граница общ. („Родопи“ - Куклен) - Куклен / III - 8606 /	0,000	2,200	2,200	2	задоволително
PDV2256	/ III - 862, Първенец - Лилково / Храбрино - Извор	0,000	4,750	4,750	2	задоволително
PDV2258	III - 862, Първенец - Лилково / - Бойково	0,000	4,950	4,950	2	задоволително
PDV3257	III - 862, Първенец - Лилково / - Дедово	0,000	9,015	9,015	3	добро
PDV3259	/ III - 862, Първенец - Лилково / - Ситово	0,000	3,400	3,400	3	задоволително
-	Обходен път с. Белащица	0,000	4,020	4,020		незадоволително

2.2.5. Туризъм

Съществено предимство на Южен централен район е уникалната природа, културните ценности от различни епохи, съхранените бит и традиции, които подходящо експонирани и брандирани, са предпоставка за извеждане на българската идентичност като водеща дестинация за културния туризъм, ориентиран към незасегнати от урбанизацията територии. Туризмът в община „Родопи“ притежава значителен потенциал за разширяване и разнообразяване на регионалния туристически продукт. Благоприятните природни фактори, културното наследство, натрупаният опит в предлаганите туристически услуги, изградената в значителна степен туристическа база спомагат за разширяването на туристическата индустрия и увеличаване на приходите от туризъм. Преобладаващата част от базата за туризъм и предлаганите услуги в района са концентрирани около и в населени места с курортно значение (балнеолечение, културни забележителности, курортни зони и комплекси в района на „Родопи“те). На територията на района съществуват природни и антропогенни зони и фактори (реки и язовири, пещери, природни местности, религиозно и културни обекти, населени места с етнографско значение, недвижими културни ценности и обекти с археологическа стойност), които биха могли да се използват по-пълноценно за разнообразяване на туристическия продукт, за увеличаване на приходите и целогодишна заетост в повече части от територията на района. Природо-екологичните дадености на района, в съчетание с уникалната самобитност и култура са предпоставка за развитието на алтернативен туризъм: Еко туризъм (със защита на територии и видове); Селски туризъм със съхранени културни традиции и потенциал за развитие на биоземеделие; Приключенски и екстремн туризъм (по южните склонове на Стара планина и в „Родопи“те); Винен туризъм (Родопската яка) и др.

На територията на община „Родопи“ функционират 180 заведения за хранене и развлечения, 6 хотела, 2 мотела, 1 хотелска база за селски туризъм, 4 пансиона за селски туризъм, 2 къщи за гости, 24 самостоятелни стаи и 10 бунгала с общ брой легла за настаняване 616.

Наблюдава се сериозна тенденция към развитие на селския и винен туризъм на територията на Общината. В с. Брестовица се намира хотелска база за селски туризъм, енотека и

бутилираща линия “Тодорофф”. Комплексът е разположен в сърцето на Тракия на 130км. от София и 15км. от Пловдив. Простира се сред прекрасна природа и е изградено във възрожденски стил и е оборудвано с всички модерни технологии за производство на качествено вино. Залите за дегустация са изпълнени с духа на българското село. В двора на винарската изба е разположен Вино и Спа хотел, който предлага “спа меню” на база натурални продукти на вино производствения процес, съчетани с вносни продукти на специализирани производители. Хотелът разполага с две конферентни зали с мултимедия, на 8м. под земята се намира ритуалната дегустационна зала с капацитет 60 човека.

В с. Бойково е открит пансион за селски туризъм вила “Виел”. Разположен е в едно от най-живописните кътчета на „Родопите на 1100м. надморска височина и само на 23км. от гр. Пловдив. Базата разполага с дванадесет стаи, ресторант, лятна градина, басейн, джакузи и охраняем паркинг. За любителите на туризма предлага разходки в планината, планинско колоездене, бъги, посещения до параклиси, еднодневни екскурзии до Пловдив, Бачковския манастир, Копривщица, Пампорово и др.

На територията на Общината е и Парк-хотел „Родопи”, разположен в живописната местност Върховръх на 40км. от Пловдив. Базата дава възможност за развитие на ловния туризъм и целогодишно обстрелване на екземпляри с високи трофейни стойности. Освен екологичен, културен и ловен туризъм, тук може да се развива и балнеоложки туризъм. Хотелът предоставя условия и за целогодишна подготовка на спортни отбори и провеждане на семинари, зелени училища, екскурзионни летувания.

Хотел Беркут се намира в Родопския рид Чернатица известен още като Родопската яка на Пловдив в непосредствена близост до село Брестник на 9,5 минути от град Пловдив. Хотела предлага чудесни условия за спортна подготовка на футболни клубове, фирми провеждащи обучения, хора които искат да избягат от сивата градска среда. СПА центърът към Хотел "Беркут" включва закрит басейн с топла вода, сауна, парна баня, тангенторна вана и масажен кабинет. Пуснати в експлоатация са футболно игрище на малки вратички и многофункционално игрище за тенис и волейбол.

Като част от картината на туризма, разглеждаме и винения туризъм.

Наблюдава се тенденция към съживяване на планинските райони на територията на Общината, развитие на туризма и екологичното земеделие, което е предпоставка за създаване на поминък на хората, живеещи в тези райони и спиране на процеса на обезлюдяване на планинските селища.

Виненият туризъм е една от най-бързо развиващите се форми на специализиран туризъм, която бележи значителен ръст в националния туристически продукт през последните години.

На територията на община „Родопи“ се намират следните винарски изби, в които се осъществява винен туризъм:

- Винарска изба "**Todoroff**" с. Брестовица
- Винарска изба "**Villa Vinifera**" с. Брестовица
- Винарска къща „**Бонини**” с. Брестовица
- Винарска изба „**Нов живот**” с. Брестовица
- Винарска изба „**Старата изба**” с. Първенец
- Винарска изба „**Пълдин**” с. Брестник
- Винарска изба "**Вила Юстина**" с. Устина

Землището на община „Родопи“ е изпъстрено не само с природни забележителности, но и с изключително интересни за туристите и науката исторически паметници – тракийски могили, останки от стари крепости и манастири, руини на изчезнали селища, на църкви и манастири. Ето някои от тях:

- **Ситовски надпис:** На 3км. Северно от с.Ситово, между реките Ситовска и Лилковска стърчи с оригиналните си очертания връх Щутгард, увенчан с руини на стара крепост. На изток от него, отвъд Ситовската река и шосето на около 100 метра нагоре по склона на отвесна скала, отчасти покрита с друга, се намира Ситовският надпис. Той е открит от д-р Александър Пеев през 1926г. Буквите са издълбани на високо, труднодостъпно място върху отвесна и добре изгладена повърхност на скалата, образуващ своеобразна ивица, широка около 30см. Писмото се състои от остро врязани черти свързани в отделни знаци и фигури. Съществува и твърдение, че Ситовският надпис не е дело на човешка ръка, а по – скоро природно образувание.

- **Крепостта Света Юстина:** Останките от тази древна крепостна твърдина се намират южно от село Устина. Историците я посочват като една от съставните части на северно родопските крепостни съоръжения, които са пазили подстъпите към вътрешността на планината. Тя не е проучвана задълбочено и почти мимоходом се упоменава в археологическата литература, като се сочи, че тя е една от деветте крепости, които цар Иван Александър е получил от Византия за обещаната от него помощ срещу Йоан Кантакузин. Останките и се намират на изолирана планинска местност южно от селото. Единствено Димитър Цончев конкретизира нейното местонахождение. Той е открил останките ѝ на 3км. южно от селото в близост до южния край на скалистия планински хребет, назоваван от населението с името Кулата. Тя се е издигала на височина между 50 и 150 метра, почти кръгла по форма скала, с отвесни откоси. От нея са останали оскъдни следи. В подножието на скалата извира леденостуден извор, за който има предание, че е бил аязмо на параклис посветен на Свети Георги Победоносец, свидетелство за дълбокия корен на християнството в този край. Има еко пътека към параклиса Свети Георги и чрез нея може да се достигне до мястото на крепостта.

Община „Родопи“ обхваща 20 села, всяко от които е съхранило спомени от далечното минало под формата на ценни археологически находки и паметници, предания и легенди, пазени и предавани от човек на човек, за да останат живи и до днес. Голяма част от селата, които са в община „Родопи“ са с интересна, богата и вековна история. Някои от тях са отпреди османското нашествие, от годините на Второто българско царство.

В землищата на Общината са открити и следи от праисторически селища и следи от древни тракийски племена. Всяко селце, по-малко или по-голямо, е успяло по свой начин да допринесе за съхраняването и оцеляването на нацията през годините. В някои от селата, населението произхожда от различни етнографски области, поради което и битовата им култура носи изключително разнообразие.

Културното наследство на община „Родопи“ е свързано главно със старите римски пътища, от които най - известен е Траяновия път. Археологическите и историческите забележителности, многобройните параклиси, манастири - съчетани с природните дадености на местностите "Момина скала", "Трите Чучура", "Челевишката пещера", връх "Модър", Върховръх, Местността "Равнища", Чуренския дол са защитени територии и реална основа за развитие на алтернативен туризъм.

Светилища

1.Бойково: Значим археологически паметник е Линът – светилище за жертвоприношения. В света подобно светилище има само още едно – в село Петра „Лозенградско, Турция”. Намира се на около 1350м. надморска височина.

Археологическия музей в град Пловдив има друга версия – че това е винарна от времето на Бог Доинисий, превърната в светилище за жертвоприношения.

2.Златитрап: В Златитрап древните траки имат свое светилище – то е върху голямата обредна могила, на чиито връх е поставен обреден знак.

3.Брестовица: Памук могила - Много богато погребение на тракийски аристократ от Филипопол открито при разкопки на Памук могила до Брестовица. Злато, съдове, стъклени предмети, оръжие и дарове извади оттам директорът на пловдивския археологически музей ст.н.с. д-р Костадин Кисъов. В огромен глинен съд (питос) са положени даровете на покойника. А погребението е извършено чрез трупоизгаряне. Сензационни открития са направили археолози по време на разкопките на могилата край село Брестовица, която е част от община „Родопи“. След откритите два гроба в могилата, е разкрит трети. В него са намерени златни накити. Гробът е от 1 век след Христа и е на знатна жена от виден тракийски род, за която се предполага, че може да е съпруга на владетел. Много богато погребение на тракийски аристократ от Филипопол се открива при разкопки на Памук могила до Брестовица. Могилата се очертава като фамилна гробница на аристократи, управлявали древния град.. Могилата е от I в.пр.Хр.- I век. сл.Хр. и е много внушителна - висока е близо 14 метра, а диаметърът ѝ 70м. По предварителни изчисления е засипана с 25 000 кубика пръст.

Църкви и музеи

Територията на община „Родопи“ е обсипана със свети места, построени параклиси църкви и манастири.

1.Белацица:

Манастира „Св.Георги” построен през 1920г., изграден от Византийския военоначалник Никифор Скифии - управител на Пловдивска област.

Църквата Св.”Дамян и Кузма”

2.Бойково:

Параклис „Божии врач”, „Св. Петър”, „Св.Тодор”, „Св.Рангел”, „Св.Мина”, Св.Неделя”, „Св.Георги”, „Св.Спас”, „Св.Вяра,Надежда, Любов”„Св.Илия”, Св.Петка”, „Св.Дух”, „Св.Николай”, „Св.Покров Богородичен”.

Църквата „Св.Богородица” е храм паметник построен през 1935г.-1938г.

Музеи – В Народно Читалище „Здравец -1911г.” се намира музейна сбирка, в която са изложени експонати от миналото на селото.

3.Браниполе: - Православна църква „Св.Св Константин и Елена” - построена 1927-1928г.

4.Брестник:

Православен храм „Св.Николай Чудотворец” построен през 1861г.издигната от населението.

5.Брестовица:

Църква „Св.Тодор”, изградена през 1851г.

6. Дедево:

Единственото родопско село с две църкви и параклис. С доброволният труд на населението, през 1838г. е издигната първата църква в южните „Родопи“ „Св.Атанасий”. Освен тази църквата в селото има още една църква на гробищния парк.

7. Златитрап:
„Св.Великомъченица Марина”
8. Извор:
Църква „Св.Илия” – построена през 1929г.; Параклис „Св.Архангел Михаил”
- 9.Кадиево:
Църквата „Възнесение Господне”- построена през1936г. от населението с доброволен труд. Иконите в нея са дарение от по-будни и заможни хора в селото.
10. Крумово:
Църквата „Св.Архангел Михаил” е посроена 1856-1861г.
11. Лилково:
Православна църква „Св.Архангел Михаил” построена през 1907г.;
Църква „Св.Св. Константин и Елена”; Параклис „Възнесение Господне”
12. Марково:
Каменна църква „Св.Неделя” запазена и до днес; Църквата „Св.Троица” е една от най- забележителните църкви в района.Построена от 1871-1876г., реставрирана, изографисана с позлатен иконостас.
- 13.Първенец:
Православен храм „Св.св. Константин и Елена” – строежът е започнат през 1876г. и църквата е осветена през 1879г. от Пловдивския митрополит Панарет;
Реставрирана църква „Св.Фотиния”
14. Ситово:
Източно православна църква „Св.Петка”; Църквата „Св.Богородица”;
Около селото има параклиси на много светци.
15. Устина: „Св.св.Кирил и Методий”
16. Храбрино: Църквата „Св.Харалампий” построена през 1852г.
17. Цалапица: „Св.Харалампий” изградена през 1848г.
- 18.Ягодово: Параклис „Св.св Петър и Павел”; Православен храм „Света Богородица”.

Анализ на компонентите на околната среда и факторите, които им въздействат

3.1. Атмосферен въздух

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух (В сила от 29.06.1996 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.18 от 2 Март 2021г.) се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите чрез Националната система за наблюдение, контрол и информация. За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ. Екологичният статус на качеството на атмосферния въздух се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух.

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя 11 основни показателя за качество на атмосферния въздух. Основните показатели, характеризиращи КАВ в приземния слой са:

суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен. *Съгласно дефиницията „Качество на атмосферния въздух” е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.*

Съгласно Заповед № РД-257/25.03.2022 г. на Министъра на околната среда и водите, считано от 01.01.2022 г. община Родопи е включена в агломерация Пловдив, район за оценка и управление качеството на атмосферния въздух - обхват по териториална единица община Родопи.

Въз основа на таблицата към точка 3 от визираната Заповед, община Родопи не е включена като зона (териториална единица), в която са регистрирани превишения на нормите по основните показатели по чл. 4, ал. 1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух. Няма установени превишения на долните оценъчни прагове по същите основни показатели.

Във връзка с горното, община Родопи няма задължението да изготвя програма за намаляване нивата на замърсителите – изискване поставено в точка 4 от Заповед № РД-257/5.03.2022 г.

Основните замърсители в атмосферния въздух вредни за човешкото здраве са: азотендиоксид, серен диоксид, прах и финни прахови частици, бензин, олово, кадмий,арсенполиароматни въглеводороди, толуол, амоняк, фенол и сероводород.За контролиране на основните и допълнителни показатели на територията на страната се разполагат пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, подсистема – „Въздух”. Съгласно изискванията на националното и европейско законодателство територията на страната е разделена на шест района и агломерации (с население над 250 000 души) за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) и тяхната категоризация в зависимост от степента на замърсяване, Фиг. 3. Със Заповед №РД-969/21.12.2013 г. на Министъра на околната среда и водите за определяне на районите за оценка и управление на КАВ и на зоните, в които са превишени нормите с допустимите отклонения, община Родопи е включена в район за оценка и управление на КАВ Южен централен район”, и е посочена като зона/териториална единица с превишаване нормите за показател: фини прахови частици (ФПЧ₁₀, ФПЧ_{2,5} и ПАВ, както и Cd в района на КЦМ АД). РИОСВ – Пловдив следи качеството на атмосферния въздух на територията на Община Пловдив в три пункта, които са част от Националната система за мониторинг на околната среда:

- ✓ Пункт - АИС “Каменица” - автоматичен, градски фонов.
- ✓ Пункт - АИС „ЖК Тракия” - автоматичен, транспортно - ориентиран.
- ✓ Пункт Долни Воден - пункт с ръчно пробовземане и последващ анализ.

Данните постъпват в реално време в Регионалната база данни за КАВ на РИОСВ-Пловдив (респективно, националната база данни за КАВ в ИАОС) и са предварителни. След проверка за достоверност и верифицирането им, окончателните данни се публикуват в тримесечните бюлетини, издавани от РИОСВ/ИАОС.

При превишаване на установените норми и/или алармения праг на серен диоксид е разработен Оперативен план, съгласно който Кмета на Община Пловдив предприема необходимите оперативни действия по оповестяване и предпазване на засегнатото население.

Преди всичко обаче, ще се спрем на нормите, съгласно нормативната база на замърсителите и тяхното влияние върху човешкото здраве.

Основен фактор за замърсяване на атмосферният въздух в района на Община „Родопи“ се явяват двете кариери „Кариера „Родопи“ - север“ и „Кариера „Родопи“ – юг“ в землището на с. Белащица. Дейностите по добив, преработка, натоварването и експлоатацията на строителни материали от находищата на подземни богатства в землището на село Белащица са източници на шум и значителни прахови емисии, които се емитират в атмосферният въздух. Същите години наред замърсяват района, застрашават здравето на хората от близките населени места и влошават условията на живот в тях.

Увеличаване на вредните емисии във въздуха в района на двете кариери в не малка степен е и в следствие на непредприемането на действия от страна на концесионерите по отношение на извършване на задължителни мероприятия по ограничаване на тези емисии чрез оросяване на прилежащите територии с вода в необходимата степен, защото тази възможност е ограничена (в района няма водоизточник). При неблагоприятни метеорологични условия, (силен вятър) прахът от трошачно сепариращите инсталации и от откритите площи на кариерите – пътища, депа за различни фракции на добит инертен материал, се емитират в атмосферният въздух, извън границите на производствените бази.

От 18 февруари 2019 се извършва измерване на качеството на атмосферния въздух в село Белащица, община Родопи с Мобилна автоматична станция на Регионална лаборатория - Пловдив към ИАОС е разположена в близост до хотелски комплекс „Св. Георги“ в началото на селото откъм кариерите. Мястото е съгласувано с жителите на селото.

Извършвани са измервания с мобилна автоматична станция (МАС) за качеството на атмосферният въздух ч(КАВ) в района на кариерите за добив на строителни материали над село Белащица.

През 2019г. от страна на РИОСВ – Пловдив, бяха направени 4 измервания. По данни от РИОСВ – Пловдив няма превишаване на показателите за КАВ.

През 2020г. поради затваряне на кариерите над село Белащица няма извършвани замервания.

През 2021г. на 11.11.2021г. бе извършено 48 часово замерване и при това замерване, по данни от РИОСВ – Пловдив няма превишаване на показателите за КАВ.

РИОСВ-Пловдив съвместно с Регионалната лаборатория – Пловдив към ИАОС е разположила отново през ноември 2021 пробовземно устройство и извършва мониторинг на качеството на въздуха в Белащица. Поводът за това са зачестилите сигнали за запрашаване от дейността на кариерата над населеното място.

Апаратурата на екоинспекцията е разположена в двора на хотелски комплекс „Св. Георги“ в началото на селото откъм кариерите. Ще бъде следен показателят „фини прахови частици“ (ФПЧ10), като ще се използва стандартен гравиметричен метод с пробовземане върху филтър в продължение на 48 часа.

3 Нормите на нивата (концентрациите) на замърсителите в атмосферния въздух са определени в следните нормативни акта:

1 - Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. на МОСВ и МЗ за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух

- Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух. обн.ДВ. бр.42 от 2007 г.

В следващата таблица са показани действащите норми за нивата на основни замърсители на атмосферния въздух, валидни към 01.01.2021 г. и алармен праг за някои от тях:

Замърсител	O ₃	SO ₂	ФПЧ ₁₀	ФПЧ _{2.5}	Бензо-пирен
Норма	µg/ m ³	µg/ m ³	µg/ m ³	µg/ m ³	µg/ m ³
Средночасова норма (СЧН) за опазване на човешкото здраве	—	350 ⁽²⁾	—	—	—
Средноденонощна норма (СДН) за опазване на човешкото здраве	—	125 ⁽³⁾	50 ⁽⁴⁾	—	—
Средногодишна норма (СГН) за опазване на човешкото здраве	—	—	40	20	—
Краткосрочна целева норма/горен оценъчен праг за опазване на човешкото здраве (максимална осемчасова средна стойност в рамките на денонощие)	120 ⁽¹⁾	—	—	—	—
Алармен праг	240	500	—	—	—
Праг за информиране на населението	180	—	—	—	—
Праг за предупреждаване на населението	240	—	—	—	—
Оценъчен праг	—	—	—	—	1

Забележки:

1. Нормата да не бъде превишавана повече от 25 пъти в рамките на една КГ осреднено за тригодишен период;
2. Нормата да не бъде превишавана повече от 24 пъти в рамките на една КГ;
3. Нормата да не бъде превишавана повече от 3 пъти в рамките на една КГ
4. Нормата да не бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една КГ

Предельно допустими концентрации (ПДК)

Качеството на атмосферния въздух се оценява чрез предельно допустими концентрации (ПДК) на вредните вещества в атмосферния въздух, регистрирани за определен период от време (1 ч, 8 ч, 24 ч, 1 год.). Те не трябва да оказват нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху организма на човека и околната среда.

Алармен праг

Нивото на концентрация на даден атмосферен замърсител, при което съществува риск за здравето на хората при кратковременна експозиция, при което трябва да се предприемат спешни мерки, се определя като алармен праг.

Министерството на околната среда и водите (МОСВ) е изготвило "Инструкция за информиране на населението при превишаване на установените алармени прагове и показатели", която регламентира реда и начините за предоставяне информация на населението при превишаване на установените с Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. на МОСВ и МЗ за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух алармени прагове.

Съгласно изискванията на инструкцията в случай на превишаване на установените алармени прагове и показатели, не по-късно от 60 минути от момента на отчитане на третата надпрагова средночасова концентрация на серен диоксид, азотен диоксид или озон, РИОСВ уведомяват обществеността.

Информацията, която се изпраща на ведомствата, организациите и средствата за масово осведомяване в случаите на превишаване на установените алармени прагове и показатели дава възможност за своевременно уведомяване на населението, а също така съдържа и информация за събитието, здравен риск и предпазни мерки, които следва да бъдат предприети от засегнатите чувствителни групи от населението.

Ежедневно в Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС) на МОСВ се изготвя Бюлетин за качеството на атмосферния въздух в страната. Бюлетинът се публикува всеки ден на интернет страницата на ИАОС на адрес: <http://eea.government.bg/airq/bulletin.jsp>

В таблицата по – долу са показани пределно допустимите концентрации (ПДК) на основните атмосферни замърсители.

Атмосферни замърсители и съответните ПДК				
Формула	Атмосферен замърсител	ПДК µg/m ³	Алармен праг µg/m ³	Период на осредняване
NO ₂	Азотен диоксид	220*	400	1 час
NH ₃	Амоняк	250		1 час
CO	Въглероден оксид	10 000		8 часа
O ₃	Озон	180	240	1 час
SO ₂	Серен диоксид	350	500	1 час
H ₂ S	Сероводород	5		1 час
C ₆ H ₅ OH	Фенол	20		1 час
PM10	Фини прахови частици	50		24 часа
COCl ₂	Фосген	20		30 минути
Cl ₂	Хлор	70		1 час
HCl	Хлороводород	200		1 час
HCN	Циановодород	10		30 минути

3.1.2. Обща характеристика на основните атмосферни замърсители и тяхното влияние върху човешкото здраве

ОБЩ ПРАХ, ФИНИ ПРАХОВИ ЧАСТИЦИ (ФПЧ₁₀) И ФИНИ ПРАХОВИ ЧАСТИЦИ (ФПЧ_{2.5})

Източници

Прахът е основен атмосферен замърсител на въздуха. Вредният му здравен ефект зависи главно от размера и химичния състав на суспендираните прахови частици, от адсорбираните на повърхността им други химични съединения, в това число мутагени, ДНК - модулатори и др., както и от участъка на респираторната система, в която те се отлагат.

Основни източници на прах са промишлеността, транспорта и енергетиката и битовото отопление. През отоплителния сезон на местно ниво основен източник на замърсяване с прахови частици е изгарянето на твърди горива в бита.

Влияние върху човешкото здраве

Прахът постъпва в организма предимно чрез дихателната система, при което по-едриите частици се задържат в горните дихателни пътища, а по-фините частици (под 10 mm - ФПЧ₁₀) достигат до по-ниските отдели на дихателната система, като водят до увреждане на тъканите в белия дроб. Деца, възрастни и хора с хронични белодробни заболявания, грип или астма са особено чувствителни към високи стойности на ФПЧ₁₀.

Вредният ефект на замърсяването с прах е по-силно изразен при едновременно присъствие на серен диоксид в атмосферния въздух. Установено е тяхното синергично действие по отношение на дихателните органи и откритите лигавици. То се проявява с дразнещо действие и зависи от продължителността на експозицията. Кратковременната експозиция на 500 mg/m³ прах и серен диоксид увеличава общата смъртност при населението, а при концентрации наполовина по-ниски се наблюдава повишаване на заболяемостта и нарушаване на белодробната функция. Продължителната експозиция на серен диоксид и прах се проявява с повишаване на неспецифичните белодробни заболявания, предимно респираторни инфекции на горните дихателни пътища и бронхити - при значително по-ниски концентрации от (30 - 150 mg/m³), което е особено силно проявено при деца. Най-уязвими на комбинираното въздействие на праха и серния диоксид са хронично болните от бронхиална астма и от сърдечно-съдови заболявания.

Законодателство

Регламентирани са следните прагови стойности за фини прахови частици:

ФИНИ ПРАХОВИ ЧАСТИЦИ (ФПЧ₁₀)			
Наредба №12 на МОСВ и МЗ към ЗЧАВ (ДВ, бр.58/2010 г.)			
Средноденощна норма (СДН) за опазване на човешкото здраве			
Прагова стойност (ПС)		допустим брой превишения (през годината)	период на прилагане
СДН	50 µg/m ³	35	от 01.01.2009 г.
Средногодишна норма (СГН)			
СГН	40 µg/m ³	Не се допуска превишение	от 01.01.2009 г.

ФИНИ ПРАХОВИ ЧАСТИЦИ (ФПЧ_{2.5})	
Наредба №12 на МОСВ и МЗ към ЗЧАВ (ДВ, бр.58/2010 г.)	

Средногодишна норма (СГН) за опазване на човешкото здраве			
Допустимо отклонение (ДО)		допустим брой превишения (през годината)	период на прилагане
СГН	30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	не се допуска превишаване	през 2010 г.
СГН	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$		от 01.01.2015 г.
СГН	20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$		от 01.01.2020 г.

ОБЩ ПРАХ	
Наредба за изм. и доп. на Наредба №14/(ДВ, бр.8/2002 г.)	
НОРМИ	Концентрация (mg/m^3)
ПДКс.д.	0.25
ПДКс.г.	0.15

ПДКс.д. – Пределно допустима средноденоношна концентрация

ПДКс.г. – Пределно допустима средногодишна концентрация

СЕРЕН ДИОКСИД (SO_2)

Източници

Серният диоксид спада към групата на серните оксиди (SO_x), които се формират при изгаряне на горива с високо сярно съдържание. Основен антропогенен източник на серен диоксид е изгарянето на природни горива (ТЕЦ, битови източници). Металургията и химическата промишленост също са източник на замърсяване със серен диоксид. SO_2 и NO_x са основни компоненти на "киселите дъждове".

Влияние върху човешкото здраве

Серният диоксид постъпва в организма чрез респираторната система. При високи концентрации абсорбцията му достига до 90 % в горните дихателни пътища и по-малко в по-ниските отдели на дихателната система.

При кратковременна експозиция на серен диоксид се засяга преди всичко дихателната система. Отбелязва се голямо разнообразие на индивидуална чувствителност на населението към серен диоксид, но особено чувствителни са лица болни от бронхиална астма. Действието на серния диоксид върху дихателната система като правило се съчетава с влиянието на праха.

Чувствителни групи от населението към експозиция на серен диоксид са децата, възрастните, хората с астма, със сърдечно-съдови заболявания или хронични белодробни заболявания. Здравните ефекти на серния диоксид се проявяват с нарушение на дишането, белодробни заболявания, нарушение на имунната защита на белия дроб, агравация на съществуващи белодробни и сърдечно-съдови заболявания. Трудно е да се отдели действието на серния диоксид от това на праха, с което се свързва също повишената честота на хоспитализации и смърт. Хора с астма са 10 пъти по-чувствителни към серния диоксид, отколкото здравите. Децата с астма са особено чувствителни, а експозицията на серен диоксид може да доведе до възпалителни белодробни заболявания.

Законодателство

СЕРЕН ДИОКСИД

Наредба №12 на МОСВ и МЗ към ЗЧАВ (ДВ, бр.58/2010 г.)			
Средночасова норма (СЧН) за опазване на човешкото здраве			
Прагова стойност (ПС)		допустим брой превишения (през годината)	период на прилагане
СЧН	350 µg/m ³	24	от 01.01.2006 г.
Средноденонощна норма (СДН) за опазване на човешкото здраве			
СДН	125 µg/m ³	3	от 01.01.2006 г.

АЗОТЕН ДИОКСИД (NO₂)

Източници

Азотният диоксид се образува при горивни процеси. Основни източници са моторните превозни средства (МПС), топлоелектрическите централи (ТЕЦ), някои промишлени предприятия, тютюнопушенето. Под въздействието на интензивна слънчева светлина и в присъствие на летливи органични съединения в атмосферния въздух азотният диоксид взаимодейства химически, в резултат на което се образува вторичният замърсител - озон.

Влияние върху човешкото здраве

Азотният диоксид навлиза в човешкия организъм чрез дишането. По-голяма част от азотния диоксид се абсорбира в организма, а значителна част от него може да се задържи дълго време в белия дроб. Продължително въздействие на концентрации над ПДК може да причини структурни промени в белия дроб. Вредното въздействие на този замърсител се отразява предимно върху дихателните функции. Неблагоприятно се повлияват хронично болните с респираторни инфекции, а особено чувствителни към повишаване нивото на азотния диоксид са болните от белодробна астма.

Установено е, че при кратковременна експозиция, най-ниската концентрация, при която се наблюдава ефект върху астматици (в течение на 1 час) е 560 µg/m³, която служи като основа за определяне на допустимите граници за замърсяване на въздуха.

Законодателство

АЗОТЕН ДИОКСИД			
Наредба №12 на МОСВ и МЗ към ЗЧАВ (ДВ, бр.58/2010 г.)			
Средночасова норма (СЧН) за опазване на човешкото здраве			
Прагова стойност (ПС)		допустим брой превишения (през годината)	период на прилагане
СЧН	200 µg/m³	18	от 01.01.2010 г.
Средногодишна норма (СГН)			
СГН	40 µg/m³	Не се допуска превишаване	от 01.01.2010 г.

ОЗОН

Източници

Озонът е газ, който се среща в горната част на атмосферата - 30 - 50 км над земната повърхност и в приземния въздушен слой. Високо разположеният озонов слой има защитни функции, изразяващи се в защита срещу ултравиолетовите лъчи, докато в приземния слой, той може да има неблагоприятно въздействие.

Озонът е мощен оксидант. Той не се емитира директно в атмосферата. Формира се от взаимодействието на азотните оксиди и летливите органични съединения под влияние на високи температури и слънчева светлина. Липсват антропогенни емисии във въздуха. Естествените фонове стойности на озона във въздуха са около $30 \mu\text{g}/\text{m}^3$, но могат да стигнат много по-високи стойности (напр. $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Докато NO_2 участва в образуването на озон, NO го разрушава до O_2 и NO_2 . Поради това нивата на озон не са толкова високи в градските райони (тук големи количества NO се изпускат от автомобилите), колкото са в селските райони. Когато NO и въглеводородите се пренесат извън градския район, унищожаваният озон NO се окислява до NO_2 , който участва във формирането на озона.

Влияние върху човешкото здраве

Озонът прониква и оказва токсичното си въздействие чрез дихателната система. Здравните ефекти се състоят във възпаление на респираторните органи, намаление на функционалността на белия дроб, съпроводени с ускорено дишане. Засяга имунната система и намалява устойчивостта към респираторни заболявания. Най-често на рисковото влияние на озона са изложени тези, които работят на открито и имат астматични заболявания. Препоръчва се при съдържание на озон над ПДК хората с повишена чувствителност да избягват продължително пребиваване на открито.

Токсичното въздействие на озона се изразява в окисление на сулфхидрилните и аминокислотните групи на ензимите, ко-ензимите, белтъците и пептидите. Окислява също ненаситените мастни киселини до мастни перекиси.

Токсичността на озона е зависима от нивото на експозицията. Краткосрочните остри ефекти започват с дразнене на очите при около $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ озон, а при по-високи концентрации засягат белия дроб. Епидемиологични проучвания установяват белодробни увреждания при експозиция на деца при концентрация $220 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Промени в белодробната функция се наблюдават също и при астматици при експозиция на $160 - 340 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Въз основа на наблюденията за здравните ефекти на озона, СЗО препоръчва допустима едночасова концентрация $150 - 200 \mu\text{g}/\text{m}^3$, а за осемчасова експозиция - $100 - 120 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Законодателство

ОЗОН		
Наредба №12 на МОСВ и МЗ към ЗЧАВ (ДВ, бр.58/2010г.)		
	Концентрация	Период на прилагане
Праг за информиране на населението (ПИН) - 1 час	$180 \mu\text{g}/\text{m}^3$	от 01.01.2005 г.
Праг за предупреждаване на населението (ППН) – 1 час	$240 \mu\text{g}/\text{m}^3$	от 01.01.2005 г.
Краткосрочна целева норма (КЦН) - Максимална 8-часова средна стойност в	$120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ Да не се превишава в повече от 25 дни на календарна година,	от 01.01.2010 г.

рамките на денонощието	осреднено за тригодишен период	
Дългосрочна целева норма (ДЦН) - Максимална 8-часова средна стойност в рамките на денонощието	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Не е определена

СЕРОВОДОРОД (H_2S)

Източници

Сероводородът е широкоспектърен токсичен газ. Той е безцветен газ с неприятна миризма на развалени яйца. В природата големи количества се образуват при процеси на биологично разлагане. По-голяма част от атмосферния сероводород е с естествен геотермален произход. Замърсяването на въздуха има и антропогенен характер. Основен източник е промишлеността - коксови пещи, производство на целулоза, изкуствени влакна, очистка на природен газ и нефтопродукти.

Влияние върху човешкото здраве

Контактът на човека с този газ се осъществява чрез дихателната система. Оскъдни са данните за възможното проникване чрез храносмилателния тракт. Абсорбира се в организма през белите дробове. В черния дроб и бъбреците се трансформира в тиосулфати и сулфати. Излъчва се чрез белия дроб, урината и фекалиите.

Здравните ефекти се изразяват в следното - при ниски концентрации дразни лигавиците и предизвиква конюнктивит, а при високи концентрации са възможни сериозни поражения върху дихателните органи. Препоръчва се да се избягва дълготрайна експозиция при висока концентрация.

Установено е, че концентрациите на сероводорода, които предизвикват обонятелен дискомфорт са много по ниски от тези, които представляват здравен риск. За обонятелен праг се приемат концентрации на сероводород между 0,2 - 2,0 mg/m^3 , но при концентрации над 7 mg/m^3 вече са налице по-сериозни оплаквания. Най-ниското ниво на краткотрайна експозиция, при което се появява неблагоприятен ефект върху организма, а именно дразнене на очите, е 15 - 30 mg/m^3 . По-сериозни увреждания на очите се наблюдават при 70 - 140 mg/m^3 . При много високи концентрации сероводородът може да увреди белия дроб (над 400 mg/m^3). Продължителна експозиция на високи концентрации може да смути образуването на кръвния пигмент и да увреди централната нервна система (ЦНС). Приетата пределно допустима концентрация се обосновава на неговия сензорен ефект.

Законодателство

Нашето законодателство е възприело следните ПДК за сероводород в атмосферния въздух (Наредба № 14, ДВ, бр. 8/2002 г.):

- максимално еднократна ПДК (60-минутна експозиция) - 0,005 mg/m^3 ;
- средно денонощна ПДК (за 24-часова експозиция) - 0,003 mg/m^3 .

ВЪГЛЕРОДЕН ОКСИД (CO)

Източници

Въглеродният оксид е газ без цвят, без мирис, малко по-лек от въздуха, горящ газ. Представлява един от най-широко разпространените атмосферни замърсители, който се образува при непълното горене на въглеродсъдържащи материали.

Най-голям източник на СО е автомобилния транспорт - над 65 % от общото емитирано количество за страната.

Влияние върху човешкото здраве

Въглеродният оксид прониква в организма при вдишване. В кръвта се свързва с хемоглобина и образува карбоксихемоглобин, чиято връзка е 250 пъти по-стабилна отколкото на оксигемоглобина. Вредното му въздействие произтича от нарушаване преноса на кислород до тъканите. Пренаталната експозиция води до увреждане на плода. Образуването на карбоксихемоглобин определя здравните ефекти на въглеродния оксид. Образуваният карбоксихемоглобин води до хипоксия в тъканите и смущения в чувствителните на кислородния дефицит органи: сърце, мозък, кръвоносни съдове и формени елементи. Рискът за здравето се оценява на базата на образувания карбоксихемоглобин в организма, което зависи от концентрацията му във въздуха и продължителността на експозицията. При ниски концентрации на карбоксихемоглобин (под 10 %) се засилват симптомите при болни от стенокардия или се извяват невроповеденчески ефекти.

Като безопасно ниво се определя 2,5 - 3,0 % карбоксихемоглобин, което е еквивалентно на 30-минутна експозиция на 60 mg/m³ или при 8-часова експозиция на 10 mg/m³. Това ниво се препоръчва за опазване здравето на населението. Болни от сърдечно-съдови заболявания са чувствителни към високи концентрации.

Законодателство

ВЪГЛЕРОДЕН ОКСИД		
Наредба №12 на МОСВ и МЗ към ЗЧАВ (ДВ, бр.58/2010 г.)		
Норма за опазване на човешкото здраве (максимална 8-часова средна стойност в рамките на денонощието)		период на прилагане
Норма	10 mg/m ³	от 01.01.2005 г.

ПДК на фенол, хлор, хлороводород, фосген и циановодород се регламентират от **Наредба № 14/2002 г.** на Министерство на околната среда и водите и Министерство на здравеопазването.

3.1.3. Мониторинг на качеството на атмосферния въздух в община Родопи

Състоянието и качеството на атмосферния въздух на община Родопи е обект на наблюдение и контрол от организирания Национален екологичен мониторинг на въздуха.

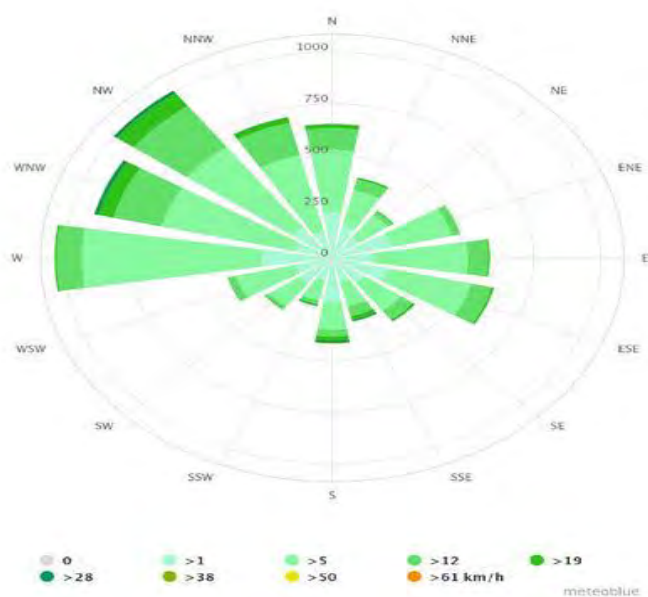
Националната система за мониторинг на околната среда (НСЕМ) обхваща територията на цялата страна и поддържа информационни бази данни на национално и регионално ниво. Дейността на Националната система за мониторинг на КАВ се регламентира ежегодно със Заповеди на министъра на околната среда и водите, в т.ч. брой, вид на пунктовете, контролирани атмосферни замърсители, методи и средства за измерване.

Наблюдение и контрол върху качеството на атмосферния въздух на територията на община Родопи се осъществява чрез:

Мобилна автоматична станция (МАС) – Наблюденията се извършват периодически, съгласно утвърден от Министъра на околната среда и водите годишен график. Мобилните

автоматични станции се използват за извършване на допълнителни измервания в райони, в които липсват или е ограничен броя на стационарните пунктове.

Регионалната инспекция по околната среда и водите – Пловдив (РИОСВ – Пловдив) провежда индикативни измервания на качеството на атмосферния въздух в изпълнение на Годишния график за имисионен контрол за 2020 г. на екоинспекцията, утвърден от Министерството на околната среда и водите. Измерванията се извършват през всеки един от четирите годишни сезона общо 51 дни през годината. Измерванията през пролетния и летния период не са показали отклонения на стойностите на основните измервани показатели.

Роза на вятъра

Източник: www.meteoblue.com/bg

Розата на вятъра за община Родопи показва колко дни в годината вятърът духа от определена посока. Във ветровия режим преобладават подчертано западните и северозападни ветрове. С по-малка честота са източните. Средната скорост на вятъра достига 4 м. сек.

3.1.4. Нива на замърсители, отчетени през последните години и анализ на данните за периода 2017 – 2020 г.

Устойчивостта на атмосферата е важен фактор за разсейването на замърсителите. Тя зависи от скоростта на вятъра и грапавостта на постиращата повърхност, конвекцията на нагретия от земната повърхност въздух и изменението на температурата на въздуха по височина. В течение на годината атмосферата преминава през различни етапи на устойчивост, от умерена устойчивост, през слаба устойчивост и слаба неустойчивост.

Основните метеорологични явления, които създават благоприятни условия за натрупване на атмосферните замърсители и намаляват самопочистващата способност на атмосферата са:

- голяма честота на тихо време;

- ниска средна скорост на ветровете;
- ниска сума на дните с валежи;
- значителен брой на дните с мъгла;
- образуване на приземни термични инверсии;
- неблагоприятно сезонно разпределение на количеството на валежите през студеното и топлото полугодие и др.

За района на община Родопи те са:

- 10 % ниска и средна скорост на вятъра;
- 90 % тихо време;

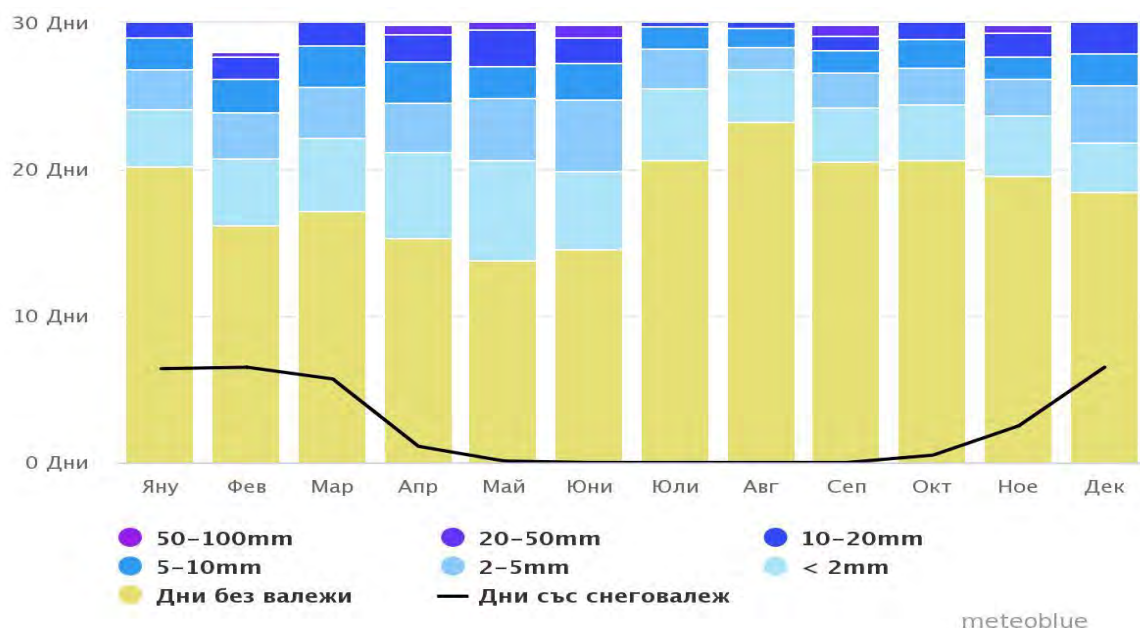

Диаграмата показва дните в месеца, през които вятърът достига определена скорост за 2020г.

- валежи – 540 л/м² годишно

Средната годишна относителна влажност на въздуха е 73%, като най-висока е през декември (86%), а най-ниска през месец август (62%).

Средната годишна температура е 12,3 °С. Средната максимална температура през юли е 30,3 °С, а абсолютният максимум е измерен на 5 юли 2000 г.: 45 °С. Средната годишна минимална температура е 6,5 °С.

Диаграма на валежите през 2020г.

- мъгла 33 дни за година

Във ветровия режим преобладават подчертано западните и северозападни ветрове. С по-малка честота са източните.

Топографията на община Родопи се характеризира с равнинен релеф в северната, средно планински в средната и високо планински в най-южната част. Територията ѝ се простира в пределите на Горнотракийската низина и крайните северни части на Западните Родопи. Повдигнатият терен играе ролята на преграда и това се отразява съществено върху скоростта на вятъра и разсейването на замърсителите. През студените зимни месеци, ветровата обстановка в района е с устойчива умереност и води до натрупване на замърсителите в районите на тяхното емитиране в атмосферата.

Климатичните и метеорологични фактори в района на общината са сравнително неблагоприятни за разсейване на атмосферните замърсители и за самопречистване на атмосферата през цялата година. В този смисъл трябва усилено да се работи за намаляване допускането на вредни вещества във въздуха, както от промишлените, така и от обществените и битовите източници.

Нивото на замърсяване на атмосферата с вредни вещества се определя не само от големината на емисиите им във въздуха, химичния им състав и свойствата им, но и от характера на разсейването им в атмосферата и от условията за самостоятелното и пречистване.

Целта на настоящия анализ е да установи доколко качеството на атмосферния въздух на територията на Община Родопи съответства на действащите норми за опазване на човешкото здраве по отношение на замърсяването с ФПЧ_{10} . С оглед осигуряване на необходимата достоверна и представителна информация, при изготвяне на анализа са използвани данни от автоматичните измервателни станции в Община Пловдив.

За целите на анализа, резултатите от проведения мониторинг са сравнени с пределните норми на контролираните атмосферни замърсители, определени с Наредба 12 от 15 юли 2010 г.

На територията на Община „Родопи“ няма пункт за мониторинг на въздуха.

ФПЧ₁₀ /фини прахови частици/

Данни за измерени концентрации на прахови частици в пунктовете за мониторинг на територията на РИОСВ - Пловдив:

Пунктове	година	Брой превишения на СДН за ФПЧ ₁₀
Д. Воден АИС "Каменица" АИС "ЖК Тракия"	2017 г.	107 превишения 85 превишения 127 превишения
Д. Воден АИС "Каменица" АИС "ЖК Тракия"	2018 г.	79 превишения 78 превишения 107 превишения
Д. Воден АИС "Каменица" АИС "ЖК Тракия"	2019 г.	62 превишения 69 превишения 89 превишения
Д. Воден АИС "Каменица" АИС "ЖК Тракия"	2020 г.	59 превишения 52 превишения 84 превишения

В заключение може да се обобщи, че според данните на АИС има трайна тенденция към намаляване на СДН за ФПЧ₁₀ през периода 2017-2020г.

ФПЧ₁₀ се изхвърлят директно в атмосферата от транспорта, енергетиката, бита – първични емисии на твърди частици или се формират в атмосферата от съдържащите се в нея метални оксиди, полиароматни въглеводороди, серен диоксид, азотни оксиди, амоняк и др. газове – вторични емисии на твърди частици.

Замърсяването с ФПЧ₁₀ продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух в района на „Агломерация Пловдив“. Направеният анализ на данните показва обратно-пропорционална зависимост между измерените нива на ФПЧ₁₀ и измерената температура, а именно – през летния период с повишаване на средноденонощните температури, измерените стойности по ФПЧ₁₀ намаляват, а през зимния сезон с понижаване на температурата и започване на отоплителния сезон измерените стойности са в по-високи граници. Съществено влияние върху регистрираните стойности оказват и специфичните метеорологични условия в района – температурни инверсии (в около 85% от дните), голям процент дни с безветрие (около 40% от дните в годината са със скорост на вятъра под 1,5 m/s) и мъгли, водещо до задържане и натрупване на замърсителите.

Районът се характеризира с активен транспортен трафик, който също оказва негативно влияние върху качеството на атмосферния въздух и допринася за по-високите нива на ФПЧ₁₀.

ФПЧ_{2.5} /Фини прахови частици под 2,5 микрона/

Основен източник на този замърсител са емисиите от транспорта, битовия сектор,

промишлената дейност, като първични замърсители или се формират в атмосферата от съдържащите се в нея метални оксиди, полиароматни въглеводороди, серен диоксид, азотни оксиди, амоняк и др. газове – вторични емисии на твърди частици.

Измерените стойности по месеци повтарят зависимостта, отчетена при ФПЧ₁₀ – по-ниски стойности през пролетно-летния период и повишаване на регистрираните стойности през есенно-зимния период.

Измерената средногодишна стойност е $15.47 \mu\text{g}/\text{m}^3$ при средногодишна норма за опазване на човешкото здраве за ФПЧ_{2,5} - $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Серен диоксид – SO₂

Основни източници на серен диоксид са горивните процеси в промишлеността, бита и транспорта. Този показател се регистрира в два пункта в гр. Пловдив - АИС „Каменица” и АИС „ЖК Тракия“. През есенно-зимния период стойностите на този показател са по-високи в сравнение с тези, регистрирани през пролетно-летния период, но са далеч под нормативно определената средночасова норма за опазване на човешкото здраве – $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и няма регистрирани превишения на СЧН за опазване на човешкото здраве. Предвид топлия есенно-зимен период сезонната зависимост не е ясно изразена. През 2020 г. не е превишена и средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве – $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Азотен диоксид – NO₂

Източници на азотен диоксид в атмосферата се явяват основно горивните процеси в промишлеността и бита, автотранспорта – първични източници и като резултат от химични процеси, протичащи в атмосферата – вторични източници. Този атмосферен замърсител се регистрира в АИС „Каменица” и АИС „ЖК Тракия“.

През годината са измерени стойности, превишаващи СЧН за опазване на човешкото здраве в АИС „Каменица“ – 8 бр. и в АИС „ЖК Тракия“ – 9 бр. Отчетените данни показват завишаване на стойностите в часовите интервали – 8:00-11:00 и 18:00-21:00, часове с пиков транспортен поток.

Максималната измерена часова стойност на азотен диоксид е регистрирана в АИС „Каменица“ – $389 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

През 2020 г. измерената средногодишна стойност на азотен диоксид в АИС „Каменица“ е $25,27 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и не превишава СГН от $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Оловни аерозоли – Pb.

Основен източник на този замърсител са промишлеността и транспорта. Регистрира се в ПМ „Долни Воден” и в АИС „Куклен”, промишлено-ориентиран пункт, експлоатиран от „КЦМ“ АД и отчитащ влиянието на обекта върху качеството на атмосферния въздух в района.

През отчетния период в ПМ „Долни Воден” е отчетена средногодишна стойност – $0.0667 \mu\text{g}/\text{m}^3$, а в АИС „Куклен“ - $0.0726 \mu\text{g}/\text{m}^3$, които са под средногодишната норма за опазване на човешкото здраве – $0.5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Кадмий - Cd

Източници на този замърсител са основно промишлеността, горивните процеси и транспорта. Контролира се в пунктове АИС „Тракия”, пункт „Долни Воден” и в АИС „Куклен” – промишлено-ориентиран пункт, обслужван от „КЦМ“ АД.

Регистрираните средногодишни стойности през 2020 г. във всички пунктове са под целевата норма за ниво на кадмий от 5 ng/m^3 , с което се отчита положителна тенденция и за двата пункта ПМ „Долни Воден“ и АИС „Куклен“, в които през годините са регистрирани стойности над нормативно определената.

През 2020 г. отчетените средногодишни стойности са: 2.65 ng/m^3 в ПМ „Долни Воден“; 0.24 ng/m^3 в АИС „Тракия“; 1.83 ng/m^3 в АИС „Куклен“, обслужван от „КЦМ“ АД.

Въглероден оксид

Източник на замърсяването с въглероден оксид основно е транспортът следван от горивни процеси в промишлеността и бита.

Регистрира се в АИС „Каменица“ и АИС „Тракия“ – Пловдив.

Не са регистрирани превишения на нормата за опазване на човешкото здраве (максимална осемчасова средна стойност в рамките на денонощието – 10 mg/m^3).

Изводът, който може да се направи на база извършената оценка съгласно чл.27, ал.6 от ЗЧАВ е, че изпълнението на мерките от програмите за намаляване на нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми:

- по критерий средно годишна стойност за измерваните показатели ФПЧ₁₀, бензен, ПАВ, Cd и NO₂ – изпълнението на мерките е довело до изпълнение и достигане на утвърдените норми по тези показатели за трите пункта.
- по критерий брой превишения за показатели ФПЧ₁₀ и NO₂ се наблюдава устойчиво намаляване на броя регистрирани превишения на средногодишната и средночасовата норма.

В заключение наблюденията показват, че заложените в общинските програми по КАВ мерки следва да продължат да се реализират с необходимата ефективност и в следващите години с цел постигане на установените норми, осигуряване на качеството на атмосферния въздух в района и изпълнение на Националната програма за подобряване качеството на атмосферния въздух, която е с времеви обхват 2018-2024г.

3.1.5. Източници на емисии на територията на Общината

Върху качеството на атмосферния въздух на територията на Община Родопи оказват влияние няколко групи източници на емисии:

Стационарни източници – производствени предприятия

Контролирани обекти са 59 бр. В района на общината не са констатирани превишения на НДЕ на емитираните замърсители от обектите с неподвижни източници. Замърсяването на въздуха в населените места от общината е основно от битовото отопление и линейни източници – автотранспорт и състояние на пътната инфраструктура. Разположените на територията на общината кариери са спрени от Министъра на икономиката.

- по отношение на промишлените емисии – в община Родопи няма промишлени обекти, чиито емисии могат да доведат до нарушаване на нормите за качество на атмосферния въздух. Действащите промишлени източници са с нисък потенциал на замърсяване;

В Докладите за състоянието на качеството на атмосферния въздух в контролираната от РИОСВ – Пловдив територия са посочени характерни източници на замърсители локални парови централи - „Каменица“ АД, „Филикон“ АД, „ЗК Пловдив“ АД, „ПРОТО“ ООД и др., както и големи индустриални източници „ТЕЦ-Север“, „ОЦ-Юг“, „БиЕй Глас

България” АД (стар оператор “Дружба Стъklarски заводи“ АД, площадка Пловдив), „АГРИЯ” АД, “КЦМ” АД и др.) всички те не попадат в териториалният обхват на Община „Родопи“.

Горивни инсталации с битов характер.

Замърсяването на въздуха в населените места от общината е основно от битовото отопление и линейни източници – автотранспорт и състояние на пътната инфраструктура. По отношение на емисиите от битово отопление – в населените места отоплението е основно с твърдо гориво (дърва и въглища). Селищата са малки и сумарно емисиите от отделните точкови източници не биха довели до превишаване на нормите за качество на атмосферния въздух; При изгарянето на масово употребяваните в домакинството твърди горива, емисиите са с ниска височина и ниска емисионна температура. При неблагоприятни метеорологични условия и затруднена дифузия на замърсителите това също може да бъде причина за високи приземни концентрации на вредни вещества в близост до източниците. Това важи особено за емисиите на прах (ФПЧ₁₀) и SO₂ от изгарянето на въглища и емисиите за ФПЧ₁₀ от изгарянето на дървата. Тъй като тези твърди горива са широко разпространени в България, този вид емисии е от значение в община Родопи. Доказателство за това твърдение е сезонният характер на разпределение на превишенията на нормите на показателя фини прахови частици ФПЧ₁₀.

Неорганизиран източници на емисии

В тази категория могат да се причислят всички локални източници без фиксирани места за изпускане на емисии, които генерират вредни вещества в атмосферния въздух. От този вид източници за територията на община Родопи по-значим принос за замърсяване на въздуха имат:

- моторни превозни средства;
- вредните и неприятно-миришещи газове и прах от животновъдството (амоняк, сероводород, метан, меркаптани и др.;
- нерегламентирани депа за отпадъци – явяват се източник на емисии от прах, сметищен газ (метан и сероводород), неприятни миризми;
- строителни площадки – емисии на прах;
- изкопните дейности, при които се генерира прах;
- неовладени и непочистени разливи на горива и препарати, които при процеса на изпаряване оказват локално влияние върху качеството на атмосферния въздух.

Емисии от транспорта - моторни превозни средства

Общо на територията на общината има 446.9 км. пътна мрежа, в т. ч. 306.5км. пътища - I, II, III клас и 140.4км. общински пътища.

На територията на община Родопи има изградена общинска пътна мрежа 140,4 км, чиято поддръжка е в компетенциите на общинското ръководство.

- На територията на общината градският транспорт може да се обочи по следната схема:
 - Две автобусни линии обслужващи ученици - една линия обслужваща учениците от с.Храбрино до с. Първенец и друга обслежваща учениците от с. Оризари и Злати трап до училището в с. Кадиево.
 - Междуградските линии са в направления
Линия № 22 от градски транспорт Пловдив, обслужва направелнието до с. Ягодово.
Пловдив – Брестник

Пловдив – Брани поле- Белащица
 Пловдив-Марково
 Пловдив- Първенец – Храбирно
 Пловдив – Дедово
 Пловдив-Лилково
 Пловдив - Ситово
 Пловдив – Извор
 Пловдив – Злати трап – Оризари - Брестоивца
 Пловдив - Устина
 Пловдив – Цалапица
 Пловдив – Бойково
 Пловдив- Скобелево – Върховръх
 Пловдив – Оризари

- Таксиметров: В община Родопи няма издадени лицензи за таксиметрови превози.

Има регистрирани над 11 000 леки автомобили със средна възраст 10 години. Увеличаващият се брой на личните моторни превозни средства, състоянието на автомобилите, качеството на горивата, всичко това води до нарастване нивото на праха, азотните диоксиди и оловни аерозоли.

По отношение на емисиите от транспорта – община Родопи и включените нея селища не се характеризират с интензивен трафик.

В община „Родопи“ са регистрирани следните превозни средства:

Вид МПС	Брой		Вид гориво
АВТОБУС	68	2	Бензин
		66	Дизел
ЛЕК АВТОМОБИЛ	16 356	5	Втечен нефтен газ
		47	Бензин/природен газ
		9	Природен газ
		8054	Бензин
		18	Бензин/газ
		6 939	Дизел
		1	Бензин/водород
		16	Електродвигател
		10	Дизел/електричество
		45	Бензин/електричество
		1 202	Бензин/втечен нефтен газ
ТОВАРЕН АВТОМОБИЛ	398	1	Природен газ
		22	Бензин
		373	Дизел
		2	Бензин/втечен нефтен газ
ВЛЕКАЧ - СЕДЛОВИ	853	2	Природен газ
		1	Дизел/природен газ
		845	Дизел
		5	Газ
ТОВАРЕН АВТОМОБИЛ ДО 3.5 Т	2402	28	Бензин/втечен нефтен газ
		2	Бензин/електричество
		2 164	Дизел
		192	Бензин
		2	Бензин/газ
		4	Природен газ
		10	Бензин/природен газ

С оглед на горното, спецификата на инвентаризацията на емисиите се определя от изискванията на входните данни за извършване на тяхното изчисляване. Детайлната оценка на емисиите, за определяне на приноса на всеки един от секторите/източниците е в зависимост от наличието на точкови източници на емисии, които биха довели до превишаване на установените норми и/или оценъчни (горни и долни) прагове. Община Родопи се характеризира с промишленост с нисък потенциал на замърсяване.

Не без значение за качеството на атмосферния въздух в региона е и натоварения автомобилен трафик поради кръстопътното географско разположение на общината.

Към момента в община Родопи не са правени конкретни разчети и изследвания за дела на емисиите от транспорта върху формирането на качеството на атмосферния въздух в приземния слой на въздушния басейн на общината. За регистрираните в сравнение с другите изследвани замърсители относително най-високи нива за прах (по съпоставка с ПДК) следва да се търси причинна връзка и с поддържането на добра хигиена, редовното измиване на улиците и тротоарите.

В районите в близост до интензивен автомобилен транспорт не се изключва вероятността за съществуващи екстремни ситуации с пикови – наднормени концентрации, особено за общите замърсители: прах, оловни аерозоли, серен диоксид, азотен диоксид, сероводород, на които е експонирано населението.

Емисии от селско стопанство

Извършваните селскостопански дейности в Община Родопи, също са източник на емисии, въпреки че не са определящи за състоянието на КАВ.

Вредните емисии в селското стопанство са главно от 5 източника и дейности: използване на пестициди и минерални торове, обработка и съхранение на животински отпадъци, отглеждане на животни, обработка на земеделски площи и събиране на реколтата, изгаряне на селскостопански отпадъци на полето (горене на стърнища).

Характерно за животновъдството на територията на Община Родопи е, че се развива изцяло в частния сектор.

Най-много емисии от селското стопанство се отделят при горене на стърнища, слънчогледови пити, кочани от царевица и др. Към момента на актуализирането на програмата няма достатъчно данни за този сектор, поради което не могат да бъдат оценени емисиите от него.

3.1.6. Информация за замърсяването от други райони.

За РОУКАВ – „Агломерация Пловдив“ са изготвени и приети актуализации на Програмите по КАВ, както следва:

Община Пловдив е изготвила „Програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух на територията на Община Пловдив“ и План за действие към същата за периода 2018 - 2023 г.“, приета от Общинския съвет на Община Пловдив с Решение № 293, взето с Протокол № 13 от 26.07.2018 г., разработена в рамките по процедура № BG16M1OP002-5.002 на оперативна програма "Околна среда 2014-2020 г. Община Пловдив е представила отчет по изпълнение на мерките към програмите по КАВ през 2020 г. Проведено е заседание на Програмен съвет за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух на територията на община Пловдив, на който е представен годишен отчет за 2019 г. по изпълнение на заложените мерки в програмата за подобряване на КАВ.

Община Асеновград е изготвила Актуализация на общинска програма за намаляване нивата на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) и кадмий (Cd) и достигане на установените норми в атмосферния въздух на територията на община Асеновград 2020-2024г., разработена в рамките на процедура BG16M10R002 - 2.002 „Разработване/ актуализация на общинските програми за КАВ“, която е приета от Общински съвет на Община Асеновград с Решение №1639, взето с протокол № 48/24.10.2018 г. Представен е годишен отчет за 2019 г. по изпълнение на мерките, заложи в програмата за подобряване на КАВ.

Община Куклен е изготвила Програма за подобряване на КАВ през 2016 г., която е съгласувана от РИОСВ - Пловдив. Програмата е приета от Общинския съвет към Община Куклен с Решение № 349, взето с протокол № 29/27.01.2017 г. Представен е отчет по изпълнение на мерките към програмата по КАВ.

В резултат на мерките, които общините изпълняват през последните години се наблюдава значително намаляване на замърсяването на атмосферния въздух. Най-съществен е проблемът с ФПЧ₁₀. Регистрираната средногодишна стойност за 2020 г. в АИС „Каменица“ е под средногодишната норма за опазване на човешкото здраве – 31,97 µg/m³, в сравнение със стойността за 2019 г. 35,75 µg/m³. Наблюдава се намаляване на броя на превишенията на средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве за 2020 г. са регистрирани 52 бр., в сравнение с 69 бр., регистрирани през 2019 г.

В АИС „Тракия“ измерената средногодишна стойност е 43.7 µg/m³ сравнена със стойността регистрирана през 2019 г. е 44,67 µg/m³. Наблюдава се тенденция за намаляване и на броя на превишенията на средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве - за 2020 г. са регистрирани 84 бр., в сравнение с 89 бр., регистрирани през 2019 г.

В ПМ „Долни Воден“, гр. Асеновград измерената средногодишна стойност по показател ФПЧ₁₀ е 32.64 µg/m³. Наблюдава се тенденция за намаляване и на броя на превишенията на средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве - за 2020 г. са регистрирани 59 бр., в сравнение с 62 бр., регистрирани през 2019 г.

Данните от мониторинга, провеждан в АИС „Куклен“, показват, че за разглеждания период – календарната 2020 г., нормативното изискване за броя превишения на СДН не е спазено, измерените превишения през годината са 48 броя при норма 35 броя, като се наблюдава увеличение на регистрираните превишения в сравнение с тези регистрирани през 2019 г. (30 бр.). Измерената средногодишна стойност през 2020 г. е 32, 19 µg/m³ и е в съответствие със средногодишната норма за опазване на човешкото здраве.

3.1.7. Мерки за подобряване на КАВ - по отношение на ФПЧ₁₀

В общинските програми по КАВ са планирани мерки за подобряване качеството на въздуха, като се изпълняват мерки в краткосрочен, средносрочен и дългосрочен период на изпълнение.

Част от мерките по отношение на битово отопление и отопление на обществени сгради са свързани с:

- изготвяне и изпълнение на проекти за повишаване на енергийната ефективност на общински сгради;
- изпълнение на проекти за подмяна на горивни инсталации в общински сгради за работа с възобновяеми енергийни източници и/или алтернативни горива;
- изготвяне и изпълнение на проекти за подмяна на неефективни по отношение на КАВ форми на отопление на жилищни сгради;

- проучване и реализиране на възможности за подпомагане на социално слаби граждани с по-качествени твърди горива, които са нискоемисионни характеристики;
- засилени проверки в кварталите за нерегламентирано изгаряне на гуми, пластмаси и др.;
- засилени проверки на строителните обекти.

Част от мерките по отношение на транспорта, включват:

- увеличаване на контрола по спазване на определения маршрут за движение на товарните автомобили, превозващи строителни отпадъци и/или земни маси до съоръжения/площадки, отговарящи на изискванията на ЗУО;
- разширяване и поддържане на градската транспортна схема, включваща оптимизация на комуникационните потоци и обособяване на еднопосочно движение, където е приложимо;
- оптимизиране на движението на светофарно регулираните кръстовища, чрез: въвеждане на система за адаптивно управление на графика (интелигентна система за управление на трафика) и въвеждане на приоритизация на автомобилите на спешните служби и градски транспорт;

Мерки за подобряване на КАВ по отношение на измерване качеството на въздуха в близост до кариери:

Извършване на измервания на качеството на атмосферния въздух в районите на кариерите с Мобилна автоматична станция на Регионална лаборатория - Пловдив към ИАОС на места съгласувани с местното население с кратност не по-малка от 4(четири) пъти годишно.

➤ **Намаляване емисиите на FPCH_{10} от транспорта:**

За намаляване емисиите от транспорта е необходимо да се предприемат дейности, насочени към снижаване на средното ниво на нанос върху пътните платна в границите на транспортната схема на общината. Основните мероприятия следва да са в три направления:

1. ***Прилагане на действия, с които да се предотврати внасянето на нанос върху пътните платна, в това число:***

- Благоустрояване на съществуващите зелени площи, чрез допълнително затревяване и поставяне на бордюри, които да възпрепятстват физически паркирането върху тях;
- Ремонт и възстановяване на повредени тротоарни настилки;
- Изграждане на нови места за паркиране;
- Контрол на изпълнителите при подмяна и ремонт на канализационни мрежи, улици и др. инфраструктура за възстановяване целостта на пътното покритие, недопускане на емитиране на прах, замърсяване на прилежащите площи и територии, водещи до увеличаване на пътния нанос или ветрово запрашаване;
- Системен контрол към всички строителни обекти, за недопускане емитиране на прах и замърсяване от строителни отпадъци и земни маси.
- Контрол върху тежкотоварните автомобили, превозващи насипни товари

2. ***Системно почистване и миене на пътните платна, в т.ч.***

- Системно машинно миене и мокро метене на основната улична мрежа;
- Периодично измиване на зони или части от улици, по които по някаква причина се е натрупал пътен нанос;

3. ***Обновяване и поддържане в добро състояние на пътна инфраструктура, както и***

подобряване организацията на движението;

- Развитие и благоустрояване на транспортната инфраструктура в община Родопи;
- Реконструкция и поддържане на добро състояние на уличната мрежа.
- Изграждане и рехабилитация на пешеходни алеи и тротоари.

Очакван резултат: В количествено отношение изпълнението на мерките следва да доведе до снижаване и по-нататъшното поддържане на средното ниво на пътен нанос от уличната мрежа в рамките на 1 g/m^2 за улици с нисък трафик (под 5000 МПС/24 часа) и 0.5 g/m^2 за улици с висок трафик (над 5000 МПС/24 часа). За постигане на определената цел тази мярка трябва да има постоянен характер.

➤ **Намаляване емисиите на фини прахови частици (ФПЧ₁₀) от битовото отопление:**

Отоплението на твърдо гориво е идентифицирано като един от основните източници за замърсяване на атмосферния въздух в световен мащаб по отношение на ФПЧ, особено с произход от стари котли и печки. Възможните и прилагани в други европейски страни мерки за намаляване на емисиите от битовото отопление са насочени към пряко въздействие върху процеса на формиране на емисиите, т.е. към тяхното предотвратяване. Това са т.н. първични мерки, свързани с производството на по-високо енергийно ефективни и същевременно с по-ниски емисии печки за изгаряне на твърдо гориво. Вторичните мерки са свързани със съоръжения за пречистване на димните газове, като например филтри и други системи, които се монтират след уредите за изгаряне.

Пределните по-ниски стойности на емисии обаче се гарантират от производителите при суха дървесина – съдържание на влага до 25%. т.е. само замяната на отоплителните уреди с по-високо ефективни и с по-ниски емисии, без осигуряване на дървесина с подходяща влажност няма да доведе до очакваните резултати за намаляване на емисиите на твърди частици. Калоричността на свежата дървесина с над 50% влага е два пъти по-ниска от тази на сухите дърва, което определя и необходимостта от изгаряне на два пъти по-голямо количество дърва (два пъти повече емисии) за производството на единица топлинна енергия. Освен това изгарянето на дървесина с висока влажност отделя и повече вредни емисии във въздуха.

Тъй като в България няма въведени изисквания към качеството на дървата, предлагани за отопление на пазара, в рамките на своите правомощия общината може да осигури/изисква за определени райони да бъдат доставяни и предлагани за продажба дърва с необходимото влагосъдържание. С последните изменения и допълнения в Закона за чистотата на атмосферния въздух от 2015г. се разширяват правомощията на местните власти, като им се дава право, когато видът и степента на замърсяване на атмосферния въздух увеличават значително риска за човешкото здраве и/или за околната среда или при непостигане на нормите за вредни вещества в атмосферния въздух, да ограничават употребата на определени видове горива за битово отопление от населението.

В жилищните райони с преобладаващо многоетажно жилищно строителство, местните власти могат да стимулират повишаването на енергийната ефективност на сградите и използването на нискоемисионни горива, в т.ч. използване на алтернативни горива в домакинствата.

За снижаване нивата на ФПЧ_{10} , генерирани от битовото отопление са заложили за изпълнение следните дейности:

1. **Повишаването на енергийната ефективност на сградите** – саниране на 50% от многофамилните жилищни сгради до 2028г. Тази мярка следва да бъде насочена към жилищните райони с висока гъстота на населението и преобладаващо многоетажно жилищно строителство.
2. **Увеличаване броя на газифицираните жилища в община Родопи** – 10% от общия брой на домакинствата да бъдат газифицирани към 2028 г.
3. **Проучване на възможностите за въвеждане на данъчни облекчения за жилищни имоти, които са оборудвани за отопление само с газ или електричество.**
4. **Провеждане на информационни кампании за насърчаване използването на горива с ниски емисии на ФПЧ .**

Очакван резултат:

- С прилагането на мерки за енергийна ефективност и газифициране на битовия сектор се очаква намаляване с 30% на количествата твърди горива, използвани за отопление от едно домакинство.
- При въвеждане на изисквания към качеството на твърдите горива за отопление, също би могло да се очаква снижаване на средностатистическия разход на твърди горива с 30% на домакинство.

➤ **Намаляване емисиите на ФПЧ_{10} от промишлеността:**

Ограничаване на емисиите от промишлеността, чрез съдействие в рамките на компетенциите на общинската администрация.

За намаляване на емисиите на ФПЧ_{10} е необходимо предприемане на съвместни действия от страна на местните власти, операторите и контролните органи. По отношение на промишлените източници общинската администрация има ограничени правомощия.

В своите компетенции общинската администрация следва от една страна да оказва съдействие на операторите при предприемане на действия за намаляване на емисиите, а от друга страна да съдейства на органите, отговорни за контрола по изпълнението на мерките, като:

- Определяне на най-рационални маршрути за превоз на товари и стоки, с цел ограничаване преминаването на тежкотоварни автомобили през населени места;
- Осъществяване на проверки за спазването на изисквания за задължително покриване на тежкотоварните камиони при транспортиране на отпадъци и насипни товари по общинската пътна мрежа;
- Контрол и съдействие при възстановяване на нарушените терени;
- Реализиране на проекти за доизграждане на зелената система на общината, чрез създаване и поддържане на лесозащитни пояси в районите около обектите източници на неорганизираните емисии.

Изводи и препоръки

- Климатичните фактори на територията на общината са благоприятни и оказват значимо влияние върху качеството на атмосферния въздух в района.
- Изградената и действаща областна система за мониторинг на КАВ е адекватна и дава необходимата информация, която община Родопи може да ползва;
- Наблюдава се устойчива тенденция към намаляване на дните с превишение на ФПЧ_{10} ;
- Осъществява се ефективен контрол и самоконтрол върху производствените източници на емисии;
- Неорганизираните източници на емисии могат при определени условия да окажат отрицателно въздействие върху Община Родопи;
- Моторните превозни средства са източник на емисии, който се очаква да увеличи своя принос в бъдеще, поради нарастване броя на автомобилите;
- За територията на община Родопи е особено голям дела на битовото отопление по отношение замърсяване с ФПЧ_{10} . Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които се характеризират с високо съдържание на сяра;
- За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мероприятия - топлоизолации и подмяна на дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - напр. слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са изключително благоприятни.
- Наблюдава се тенденция за нарастване процента на газифицирани обществени сгради, както и на частни такива;
- Риск от съседни за общината източници на замърсяване на въздуха;

3.2. Води

Басейновият принцип е залегнал в основата на управление на водите в България, съгласно изискванията на Рамковата директива за водите. Управлението се извършва от МОСВ, а тяхно подразделение и компетентен орган са басейновите дирекции. Известни функции имат и Регионалните инспекции по околната среда и водите (предимно контрол върху емисиите на отпадъчни води). Община Родопи попада в територията на Басейнова дирекция за управление на водите на Източноевропейски район с център Пловдив (БДУВИБР). Основният документ, който дава насоки за реалното прилагане на Закона за водите е Плана за управлението на речните басейни (ПУРБ). Настоящият ПУРБ в БДУВИБР, който се прилага е със срок на действие 2016 – 2021 год. и е утвърден с Решение №1106/29.12.2016 г на Министерски съвет на Р България. Най-малката единица за управление на водите е водното тяло.

3.2.1. Повърхностни води

На територията на Пловдивска област са идентифицирани 4 типа води от категория „Река”:

Типология категория “РЕКА” в Пловдивска област

№	Тип	Име на типа	Водосбор
1	R3	Планински реки	Река Въча преди гр. Кричим, р.Първенецка до с. Първенец, р. Чепеларска преди гр. Асеновград, р.Стряма до гр. Клисера

2	R5	Полупланински реки	Река Въча от гр. Кричим до устие, р.Първенецка след с. Първенец, р. Чепеларска от Асеновград до устие, р.Стряма - след гр. Клисуре до с. Маноле, р.Черкезица, р.Рахманлийска
3	R12	Големи равнинни реки	Река Марица
4	R13	Малки и средни равнинни реки	Река Потока, р.Пясъчник, р.Калаващица, р.Аврамица, р.Стряма долно течение, р.Сребра

В рамките на посочените типове реки са определени 63 водни тела. Всяко водно тяло е речен участък с еднакво екологично и химично състояние, който има важна роля при управлението на водите. В Плана за управление на речните басейни на Източнобеломорски район (ПУРБ на ИБР) за 2016-2021 г., приет с Решение №1106/29.12.2016 г. на Министерски съвет са подготвени конкретни програми от мерки, чрез реализацията на които трябва да се постигне добро състояние на водите.

На територията на обл. Пловдив са определени 3 типа езера (язовири). Всяко езеро (язовир) с площ > 500 ха се определя като самостоятелно водно тяло. В Пловдивска област са определени 17 самостоятелни водни тела, посочени в таблицата по-долу:

Типове категория "ЕЗЕРА" в Пловдивска област

№	ТИПОВЕ	Язовири	Брой ВТ
1	L13 Средни и малки полупланински язовири	яз.Кричим, яз.Въча, яз. Свежен, яз.Домлян	4
2	L15 Големи равнинни плитки до средно дълбоки язовири	яз.Пясъчник и ХВ изравнител	1
3	L17 Малки и средни равнинни язовири	яз.40-те извора, яз.Езерово, яз.Генерал Николаево, яз.Мечка, яз.Ново железаре, яз.Кавака, изравнител Чернозем, яз.Синята река, яз.Сушица, яз.Царимир, яз.Брягово	12
		ВСИЧКО	17

На северозапад, на протежение от 13 км и на североизток, на протежение от 8 км през територията на община Родопи протича част от средното течение на река Марица. В нея отдясно се вливат три големи реки: Въча, Първенецка (Тъмръшка река) и Чепеларска. Река Въча протича през общината с последните си 4 км, преминава покрай село Кадиево и северно от него се влива в Марица. Чепеларска река протича по границата с община Садово с най-долното си течение и североизточно от село Ягодово се влива в Марица. Първенецка река (Тъмръшка река, 37 км) протича изцяло (с изключение на най-долното ѝ течение) през общината. Тя води началото си от северозападното подножие на връх Модър и се насочва на север, като протича в дълбока и залесена долина. Южно от хижа „Брановщица“ долината ѝ става каньоновидна със стръмни и на много места отвесни склонове. При село Храбрино излиза от каньона, а при село Първенец и от планината и навлиза в Пазарджишко-Пловдивското поле. Влива се отдясно в река Марица западно от град Пловдив, на територията на община Пловдив. Неин основен приток е Лилковска река (десен).

➤ Река Марица

Главен воден ресурс и водоприемник в землището на Община Пловдив е река Марица. Тя се определя като най-голямата река в страната и на Балканския полуостров след Дунав с водосборна област до устието си от 53 000 км², а до държавната граница между България и

Гърция – 21 992 км². Тя е и най-пълноводната река в България. Води началото си от Рила планина, от двете Маричини езера под връх Манчо.

Приема към 100 по-значителни притока, които са разположени симетрично спрямо главната река, т.е. броят на левите и десните притоци е почти еднакъв. От тях с най-големи водосборна области (над 100 км²) са Ракитница с площ 3293 км² и дължина 145 км, Тополница – площ 1790 км² и дължина 155 км, Въча – площ 1645 км² и дължина 112 км, Стряма – площ 1395 км² и дължина 110 км, Чепеларска – площ 1010 км² и дължина 86 км. От останалите притоци 47 са с водосборни области под 100 км², 46 между 100 и 500 км² и само 6 реки с водосборни области между 500 и 1000 км².

Марица има среден наклон 7,3 % и гъстота на речната мрежа 0,74 км/км².

Средното течение на реката, в което попада територията на община Пловдив, обхваща участъка през Горнотракийска низина от гр. Белово до напускането на реката на българската територия при с. Капитан Андреево. След гр. Белово, Марица навлиза в Горнотракийска низина. До гр. Пазарджик низината е широка до 10 – 15 км. Реката тече симетрично на профила, като след града тя се разширява с десетки километри. В участъка от Септември до Пазарджик реката прави многобройни силно извити меандри и няколко ръкава с малки дължини. Надлъжният наклон на коритото е под 1,0 %. Бреговете са ниски, полегати, а дъното е песъчливо.

След гр. Пазарджик р. Марица тече бавно и монотонно, по-близо до Родопите по южния край на низината в широко песъчливо корито, където прави множество острови и ръкави. На места широчината на коритото достига 300м, а дълбочината му – над 1,5м. Крайречните лъки се заблätяват от многобройните ръкави на левите и десните притоци. Напречният профил на долината е трапецовиден с широко няколко десетки км дъно. Към Пловдив монотонният вид на долината се разнообразява от 6-те сиенитни тепета и Овчите хълмове. Десните склонове на долината са по-стръмни и по-залесени от левите – по-полегати и по-обезлесени. Наклонът в Пловдивското поле е много малък – 0,13 %. Тук Марица приема множество притоци. За десните притоци характерното е това, че правят много ръкави преди вливането си, а левите - като много поройни смъкват големи количества наносни материали и засипват работни площи от низината. Коритото не променя своя характер. Дъното му е покрито с пясък, като при високи води слабо се деформира. Бреговете са укрепени с подпорни стени. Към гр. Първомай надлъжният наклон става средно 1,20 ‰. Реката прави няколко по-извити меандри. Бреговете на коритото са землени и затревени. Дъното е песъчливо.

Дължината на р. Марица на територията на община Пловдив е около 12 719 м – от околоръстен път “Изток” до моста на околоръстен път “Запад”, от км 182+745 до км195+464. Широчината на речния участък на реката на територията на Общината се променя от 100 до 600 м. Коритото на реката е изградено от алувиални наслаги, представени от глинести пясъци, пясъци и чакъли. Наклонът на реката в чертите на града е много малък – 0,13‰, поради което течението се характеризира с пренасянето и отлагането на твърдия отток. По-голямата част от реката е коригирана, пълно облицоване на двата бряга в района на града.

Участъкът от река Марица, протичащ през територията на гр. Пловдив, съгласно Планът за управление на речните басейни 2016-2021 (ПУРБ 2) е определен с код BG3MA500R217 и име „Р. Марица отр. Въча дор. Чепеларска, ГК-2, 4,5 и 6 и Марковки колектор“.

В рамките на града, реката преминава през широка речна долина, има праволинейна (изкуствена) планова форма. Речното легло е с правоъгълна (изкуствена) форма с естествено дъно. По-голямата част от участъка се покрива от корекцията на гр. Пловдив, което обуславя силномодифицирания характер на реката. Има изградени три шосейни моста, един ЖП-мост и един Пешеходен мост. В участъка са установени два прага със заскаляване при Пешеходния мост и при моста на Панаира, те са бетонни с височина 0,25 м и не представляват реална физическа бариера ограничаваща миграцията на рибната фауна и на водния транспорт.

Речното течение е с характеристиките на големите равнинни реки. Дънният субстрат е разпределен между пясъка (35%), дребния чакъл (30%), чакъла (20%) и фини органични частици (15%). В речния участък има значими наносни отложения, както по бреговете на места с временни странични ръкави. Оформени са множество пясъчни наноси в речното корито, покрити с макрофитна високотревна и храстова растителност от върба. Поради значителното обрастване тази част на реката периодически се провеждат мероприятия по прочистването на растителността в речното корито.

Речните брегове са изкуствено укрепени с каменна зидария, с правоъгълна, отвесна форма и равномерно засадени по тях хибридни тополи.

Предвид характера на речното корито в участъка са установени процеси на брегова ерозия. В целия участък има начална форма на вкопаване на речното корито (дълбочинна ерозия). В централните участъци на речното корито съществува и обратния процес на отлагане на пясъчни наноси (повишаване на речното дъно).

Участъка в урбанизираната територия обхваща коригиран и некоригиран участък от реката. Некоригираният участък е с начало заустването на р. Първенецка и край пътния възел на Околовръстен път.

Коригираният участък на р. Марица в застроително – регулационните граници на гр. Пловдив е изграден след катастрофалните наводнения през 1959 г, когато около 1/3 от територията на града е засегната от повишаването на нивото на реката.

За предпазване от вредното въздействие на водите са изградени вертикални зидани подпорни стени по двата бряга на реката, с които се оформя корито с широчина 160 – 170 м и среден надлъжен наклон 0,08 %.

➤ Река Вьча

Вьча е река в Южна България – Област Смолян, общини Борино и Девин, област Пазарджик, общини Батак и Брацигово и област Пловдив, общини Кричим, Стамболийски и Родопи, десен приток на река Марица. Дължината ѝ е 112 km, която ѝ отрежда 23-то място сред реките на България. Вьча е втората по големина река в Родопите след Арда. Отводнява големи части от Баташка планина, Велийшко-Виденишки дял, Переликско-Преспански дял и рида Чернатица на Западните Родопи.

Река Вьча се образува от сливането на двете съставлящи я реки Буйновска река (лява съставляща) и Чаирдере (дясна съставляща) на 847 м н.в., на 41°40'19" с. ш. 24°21'12" и. д. в село Тешел, община Девин. За начало на Вьча се приема Буйновска река, извираща от Каинчалския дял на Западните Родопи от 1558 м н.в., на 3,4 км югоизточно от село Кожари, община Борино, в непосредствена близост до българо-гръцката граница.

В най-горното си течение долината на Буйновска река е в посока северозапад и е широка, заета от ливади и малки обработваеми земи. След село Буйново реката завива на север и чак до излизането си от Родопите при град Кричим протича в дълбока каньоновидна долина, която се приема за граница между западната и източната част на Западните Родопи. Изключение от това правило са малките долинни разширения около Тешел, Грохотно, Девин и Михалково. При град Кричим Вьча навлиза в Горнотракийската низина, където течението ѝ е бавно и спокойно в широко песъчливо корито, укрепено във водозащитни диги.

Влива се отдясно в река Марица на 168 м н.в., на 1,3 км североизточно от село Кадиево, община Родопи.

Площта на водосборния басейн на реката е 1645 км², което представлява 3,1% от водосборния басейн на Марица, а границите на басейна ѝ са следните:

- на изток – с водосборните басейни на Първенецка река и Чепеларска река, десни притоци на Марица;
- на югоизток – с водосборния басейн на река Арда, десен приток на Марица;
- на югозапад – с водосборния басейн на река Места;
- на запад – с водосборните басейни на Чепинска река и Стара (Пещерска) река, десни притоци на Марица.

Реката е с дъждовно-снежно подхранване, като максимумът е в периода април-май, а минимумът – октомври

По течението на реката са разположени 10 населени места, в т.ч. 2 град и 8 села:

Област Смолян

- Община Борино – Кожари, Буйново;
- Община Девин – Тешел, Грохотно, Девин, Михалково;

Област Пловдив

- Община Кричим – Кричим;
- Община Стамболийски – Куртово Конаре, Йоаким Груево;
- Община Родопи – Кадиево;

Водите на реката и притоците ѝ се използват за електродобив (каскада „Доспат-Вьча“). По течението на самата река са изградени язовирите „Кричим“, „Вьча“, „Цанков камък“ и

„Тешел“, които служат за генериране на електроенергия, напояване в Горнотракийската низина и осигуряват част от питейната вода на град Пловдив. Стената на язовир „Въча“ е най-високата в България – 144,5 m.

В долинните разширения около Кожари, Буйново, Тешел, Грохотно, Девин и Михалково и в Горнотракийската низина водите ѝ се използват за напояване и отчасти за промишлено водоснабдяване.

По долината на реката преминават два пътя от Държавната пътна мрежа:

- Участък от 11,3 km от Републикански път III-197 Гоце Делчев – Доспат – Девин в участъка от село Тешел до град Девин;
- Участък от 58,1 km от Републикански път III-866 Смолян – Девин – Стамболийски в участъка от Девин до Стамболийски. След изграждането на язовир „Цанков камък“ участъкът от 16,6 km остава под нивото на язовира и е изграден нов обхождащ път през село Лясково.

Въча не преминава в близост до промишлени предприятия, което способства за чистотата на водата. По нейното течение са разположени красиви и уникални природни феномени – Буйновското ждрело, Ягодинската пещера, скалния монумент „Слона“. В района на село Михалково има топли минерални извори.

➤ **Първенецка река**

Първенецка (Тъмръшка) река е река в Южна България – Област Пловдив, общини Родопи и Пловдив, десен приток на река Марица. Дължината ѝ е 37 km.

Първенецка река извира на 1816 м н.в., на 500 м западно от връх Модър (1992 m) в рида Чернатица на Западните Родопи под името Рибеново дере. Тече в посока север-североизток в дълбока, гъсто залесена долина. След ДГС „Тъмръш“ (на мястото на заличеното село Тъмръш) се нарича Тъмръшка река. След устието на най-големия си приток Лилковска (Дормушевска) река навлиза в много дълбок и красив каньон. Преди село Храбрино излиза от каньона, а при село Първенец навлиза в Горнотракийската низина, където коритото ѝ

коригирано с водозащитни диги. Влива се отдясно в река Марица на 164 м н.в., в западната част на Пловдив.

Площта на водосборния басейн на реката е 217 км², което представлява 0,4% от водосборния басейн на Марица, а границите на басейна ѝ са следните:

- на изток и югоизток – с водосборния басейн на Чепеларска река, десен приток на Марица;
- на югозапад и запад – с водосборния басейн на река Въча, десен приток на Марица;

Реката е с дъждовно-снежно подхранване, като максимумът е в периода април-май, а минимумът – август-септември. Среден годишен отток при село Храбрино – 1,62 m³/s.

По течението на реката са разположени 3 населени места, в т.ч. 1 град и 2 села:

- Община Родопи – Храбрино, Първенец;
- Община Пловдив – Пловдив;

В Горнотракийската низина водите ѝ се използват за напояване и отчасти за промишлено водоснабдяване.

По долината на реката преминава участък от 10,9 км (от Първенец до разклона за Бойково) от третокласен път № 862 от Държавната пътна мрежа Пловдив – Лилково.

➤ Река Чепеларска

Чепеларска река (до 29 юни 1942 г. Чая, до 27 април 1945 г. Асеновица, до 25 юли 1989 г. Чепеларска река) е река в Южна България – област Смолян, община Чепеларе и област Пловдив, общини Асеновград, Родопи и Садово, десен приток на река Марица. Дължината ѝ е 86 км, която ѝ отрежда 39-о място сред реките на България. Отводнява източните склонове на рида Чернатица, северозападните части на Преспанския дял и рида Добростан на Западните Родопи.

Реката носи името си по названието на град Чепеларе, от 1989 г. официалното име на реката е Асеница – по името на Асеновград, а името до 1942 г. Чая получава от множеството липи по поречието си. В картографските издания и в справочниците на Националния институт по метеорология и хидрология при Българска академия на науките се използва името Чепеларска река.

Асеница води началото си от 1550 м н.в. в курорта „Пампорово“. От извора си до село Хвойна тече на север, след това до село Бачково – на североизток, а след селото и до устието си – отново на север. От извора до град Асеновград протича в тясна, дълбока и красива долина, по която има две малки долинни разширения – в районите на град Чепеларе и село Хвойна. След Асеновград реката навлиза в Горнотракийската низина, където коритото ѝ става широко и песъчливо и от него наляво и надясно се отделят напоителни канали. Влива се отдясно в река Марица на 148 м н.в., на 2,5 км южно от село Рогош, Община Марица.

Площта на водосборния басейн на реката е 1010 км², което представлява 1,9% от водосборния басейн на Марица, а границите на басейна ѝ са следните:

- на изток – с водосборния басейн на река Черкезица (Сушица), десен приток на Марица;
- на югоизток – с водосборния басейн на река Арда, десен приток на Марица;
- на югозапад и запад – с водосборния басейн на река Въча, десен приток на Марица;
- на северозапад – с водосборния басейн на Първенецка (Тамръшка) река, десен приток на Марица.

Реката е с дъждовно-снежно подхранване, като максимумът е в периода април-май, а минимумът – август.

По течението на реката са разположени 6 населени места, в т.ч. 2 града и 4 села:

Област Смолян:

- Община Чепеларе – Чепеларе, Хвойна;

Област Пловдив:

- Община Асеновград – Нареченски бани, Бачково, Асеновград;
- Община Садово – Катуница;

Водите на реката се използват за електродобив (обща максимална мощност 8300 KW/h) – ВЕЦ „Чепеларе“, „Асеница I“ и „Асеница II“, а в Горнотракийската низина – за напояване и отчасти за промишлено водоснабдяване. След село Катуница коритото на реката е обезопасено срещу наводнения с водозащитни диги.

По долината на реката, на протежение от 59,3 км, от Асеновград до село Проглед преминава участък от второкласен път № 86 от Държавната пътна мрежа Пловдив – Смолян – Рудозем – ГКПП „Рудозем“.

В края на XX век водите на реката са силно замърсени от оловно-цинковите флотации в Лъки, но с изчерпването на рудниците замърсяването намалява. За това спомага и изграждането на пречиствателни станции от предприятията по поречието. Битовото замърсяване продължава да е фактор. Водите са чисти, но остатъците от рудата (финия, необичаен за реката пясък) могат да бъдат срещнати по поречието на реката.

➤ Язовир Марково 1

Язовир "Марково 1" се намира близо до едноименното село в Пловдивска област на отстояние 1 км. Начин на трайно ползване: за водостопанство, хидромелиоративно съоръжение. Площта на язовира е 2991 м².

➤ Язовир Марково 2

Язовир "Марково 2" се намира близо до едноименното село в Пловдивска област на отстояние 1 км. Начин на трайно ползване: водна площ, съоръжение. Площта на язовира е 29184 м².

Риболовът е добре развит, с възможност за улов на шаран, каракуда, сом, костур и др. Водоемът е с дълбочина над 30 метра, а водата е кристално чиста. Мястото е подходящо за излет сред природата, заради чистия въздух и невероятната гледка.

➤ **Язовир Белащица**

Язовир "Белащица" се намира на 1,5 км западно от с.Белащица, община Родопи. Площта на язовира е 22751 м². Максимален обем на язовира 100 000 м³.

Риболовът е добре развит, с възможност за улов на шаран, каракуда, сом, костур и др. Мястото е подходящо за излет сред природата, заради чистия въздух и невероятната гледка.

3.2.2. Мониторинг

Мониторингът на повърхностните води е част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) и обхваща програми за контролен и оперативен мониторинг.

Целта на програмите за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Предмет на наблюдение на програмите за оперативен мониторинг са водните тела, за които съществува риск от неизпълнение на поставените цели в плана за управление на речните басейни. Целта на оперативния мониторинг е определяне на състоянието на тези водни тела и оценка на всички изменения. Оперативният мониторинг се изпълнява за всички водни тела, за които се смята, че съществува риск от непостигане на екологичните цели, а също така и за водните тела, в които се заустват замърсители. Екологичното и химично състояние на повърхностните води се определя на база на получените данни от програмите за мониторинг.

При проектиране на мрежата за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на ИБР са избрани представителни мониторингови пунктове за съответните речни басейни и типове водни тела. Пунктовете за контролен мониторинг на територията на област Пловдив през 2020 г. са 7 на брой - 5 пункта на реки и 2 пункта на язовири. Във връзка с определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела в тези пунктове се извършва мониторинг на биологични и физико-химични елементи, като еднократно в периода на ПУРБ е предвидено да се извърши и мониторинг на хидроморфологични елементи за качество. Пунктовете са:

- ✓ р. Марица гр. Пловдив;
- ✓ р. Марица гр. Първомай;
- ✓ р. Вълча - с.Йоаким Груево;
- ✓ р. Чепеларска с. Бачково;
- ✓ р. Стряма – с.Маноле ;
- ✓ яз. Вълча;
- ✓ яз. Пясъчник.

Пунктове за оперативен мониторинг се поставят в онези водни тела, които са в лошо състояние и съществува риск да не постигнат добро състояние. На територията на Пловдивска област през 2020 г. са определени 20 пункта за оперативен мониторинг - 19 на реки и 1 на язовир. В тези пунктове се извършва мониторинг по физико-химични елементи за качество за определяне на екологично и химично състояние на повърхностните води. Пунктовете са:

- ✓ р. Марица – гр. Стамболийски;
- ✓ р. Марица – гр. Пловдив 1км след колектора;
- ✓ р. Марица – бент с. Маноле;
- ✓ р. Потока след гр.Съединение;
- ✓ р. Чепеларска- Юговско ханче, преди р. Юговска;
- ✓ р. Чепеларска след Асеновград;
- ✓ р. Чепеларска преди устие;
- ✓ р. Юговска-устие;
- ✓ р. Стряма - с. Баня;
- ✓ р. Стара след ГК гр. Карлово;
- ✓ р. Каварджиклийка с. Долна махала преди устие;
- ✓ р. Каварджиклийка - преди яз."Синята река";

- ✓ р. Черкезица - устие;
- ✓ р. Пикла- устие;
- ✓ р. Сребра след гр. Раковски;
- ✓ р. Сребра- устие ;
- ✓ р. Чинар дере с. Поройна;
- ✓ р. Мечка кв.Любеново, гр. Първомай;
- ✓ р. Текирска- устие с. Добри дол;
- ✓ яз. Синята река.

За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализиране по следните групи показатели:

- Основни физико-химични показатели
 - I група – активна реакция /рН/, температура, неразтворени вещества, електропроводимост, разтворен кислород, наситеност с кислород, БПК₅, ХПК, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, оротофосфати.
 - II група – азот общ, фосфор общ, калциево-карбонатна твърдост.
- Специфични вещества
 - II група - Метали и металоиди – желязо, манган, цинк, мед, арсен, хром (общ), уран, алуминий.
 - III група – Други вещества- цианиди-свободни.
- Приоритетни вещества - метали, полициклични ароматни въглеводороди, оргонофосфорни съединения, оргонохлорни пестициди, азот и фосфор съдържащи пестициди, бромирани дифенилетири, хлоралкани, фталати, трибутил-калаени съединения, пиретроидни пестициди, хлорфенокси пестициди, дифенилетири пестициди, хексабромоциклододекани, хептахлор и хептахлорепоксид.

***Брой водни тела разпределени по екологично състояние
в Пловдивска област през 2020 г.***

	Общо ВТ	Марица	Тунджа	Общо
Екологично състояние/ потенциал	Отлично	1	0	1
	Добро	30	1	31
	Умерено	33	1	34
	Лошо	9	0	9
	Много лошо	4	0	4
	Неизвестно	1	0	1
	ВТ	78	2	80

Източник: Годишен доклад за 2020г. на РИОСВ Пловдив.

Участъци с лошо състояние на водните тела:

Басейн на р.Марица:

Горно течение на р.Каялийка до язовир Брягово - през 2020 г. се наблюдава влошаване на екологичното състояние по биологични елементи за качество- макрозообентос- от умерено през 2019 г. до лошо през 2020 г. Констатира се и отклонение от стандартите за

качество за добро състояние по азот нитратен, азот нитритен, общ азот, общ фосфор и ортофосфати.

Река Чинардере от язовир Леново до вливане в р.Мечка - водното тяло е в лошо екологично състояние по биологични елементи за качество (БЕК)- дънна макробезгръбначна фауна, макрофити и фитобентос, и умерено състояние по физико-химични елементи за качество: БПК, амониев азот, азот нитритен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор. Лошото състояние се дължи на заустване на битово-фекални и промишлени отпадъчни води.

Река Марица от вливане на р.Омуровска до вливане на р.Сазлийка - в този участък се наблюдава влошаване на екологичното състояние по биологични и физико-химични елементи за качество- макробиобентос, азот нитратен и ортофосфати. В участъкът на р.Марица се заустват битово- фекални отпадъчни води от населените места, както и производствени отпадъчни води.

Река Марица от вливане на р.Тополница до вливане на р.Въча - през 2020 г. се констатира влошаване на екологичното състояние по биологични елементи за качество от умерено през 2019 г. до лошо екологично състояние.

Река Сребра долно течение – лошото екологично състояние се дължи на заустване в р. Сребра на битови отпадъчни води от гр. Раковски и други населени места. При сравняване на резултатите от проведения мониторинг през 2020 г. с данните от 2019 г. не се наблюдава подобряване на състоянието на водното тяло по биологични и физико-химични елементи. През 2020 г. в пункта р.Сребра след гр.Раковски се констатира отклонение от стандартите за добро състояние по следните физико-химични показатели: амониев азот, азот нитратен, азот нитритен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор.

ГОК Азмака и ГОК Кара дере- водното тяло е в лош екологичен потенциал по биологични елементи за качество - дънна макробезгръбначна фауна и фитобентос-кремъчни (диатомови) водорасли. В пункт „ГОК-Азмака преди с.Манолѐ” се установява превишаване на стандартите за качество за добро състояние по БПК, амониев азот, азот нитритен, общ азот, общ фосфор и ортофосфати.

Река Потока от гр.Съединение до устие - през 2020 г. водното тяло е в лошо екологично състояние по биологични елементи за качество - дънна макробезгръбначна фауна, фитобентос. В пункт „Река Потока след гр.Съединение” се констатира превишаване на стандартите за качество по БПК, азот амониев, азот нитритен, ортофосфати, общ азот и общ фосфор. Във водното тяло се заустват битово-фекални отпадъчни води от гр. Съединение и други населени места, както и производствени отпадъчни води от предприятията в района.

Река Чепеларска от гр. Асеновград до устие и Крумовски колектор – лошото екологично и химично състояние се дължи на заустване на промишлени и битови отпадъчни води от гр. Асеновград и други населени места. При извършените анализи за химично състояние (приоритетни вещества) се констатира превишаване на средногодишните стойности на стандартите за качество на околната среда (СГС-СКОС) по показателите-кадмий и олово, което определя и лошото химично състояние на водното тяло. В пункта на р.Чепеларска преди вливане в р.Марица се установява превишаване на СКОС по манган, кадмий и олово. Измерената средногодишна стойност за показател манган е 91 µg, кадмий 0,82 µg и олово 1,51 µg. През 2020 г. не се наблюдава подобряване на екологичното и химичното състояние на водното тяло.

Река Юговска от река Белишка до устие, хвостохранилище на Горубсо-Лъки - данните от проведения през 2020 г. мониторинг показват превишаване на стандартите за качество на

околна среда по показатели кадмий и олово. Измерената средногодишна концентрация в пункт „Река Юговска след гр.Лъки” по показател кадмий е 0,37 µg при СГС-СКОС 0,15 µg и олово 3,54 µg при СГС-СКОС 1,2 µg.

Река Манастирска и река Джурковска до р.Белишка - в р.Джурковска се заустват рудничните води от рудник „Дружба” и рудник „Джурково”, стопанисвани от "Лъки Инвест" АД. През 2020 г. водното тяло е в умерено екологично състояние по цинк и лошо химично състояние по кадмий. В пункт „Река Джурковска при с.Джурково” се установява превишаване на СКОС по показателите цинк и кадмий. Измерената средногодишна концентрация в пункта по показател кадмий е 0,35 µg при СГС-СКОС 0,09 µg и цинк 82 µg при СКОС 40 µg.

3.2.3. Подземни води.

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИАОС изпраща на БДИБР. Пробите са анализирани в ИАОС - основно в Регионална лаборатория – Пловдив, отделни проби в Централния офис на лабораторията в гр. София, Регионална лаборатория– Пазарджик, Регионална Лаборатория – Смолян. За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализиране, както следва:

- I група - основни физико-химични показатели - разтворен кислород, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониеви йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий, калий, сулфати, хидрокарбонати, карбонати, сух остатък, флуориди – анализират се отделни показатели в почти всички мониторинговите пунктове за подземни води сезонно(четири пъти в годината) или всички показатели на полугодие (два пъти годишно) – в 1 мониторингов пункт.
- II група - допълнителни физико-химични показатели – нитрити, фосфати, желязо (общо), манган – анализират се всички показатели в четири мониторингови пункта, а отделни показатели в останалата част от мониторинговите пунктове за подземни води - сезонно (четири пъти в годината) и в един мониторингов пункт - на полугодие (два пъти годишно).
- III група – метали и металоиди – олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, хром (общ), хром – тривалентен, хром – шествалентен, обща α – активност, обща β – активност, естествен уран, радий R226 – анализират се отделни показатели в част от мониторинговите пунктове веднъж годишно през трето тримесечие, а показателите със завишение - сезонно (четири пъти в годината).
- IV група – органични вещества – четири пъти в годината е предвидено да се извършват анализи на трихлоретилен и тетрахлоретилен (в мониторингови пунктове при гр. Пловдив - ТК №1-"Мовенди" и ПС-ПБВ) и пестициди (алдрин, атразин, DDT/DDD/DDE, пропазин, хептахлор, пендиметалин, хлорпирифос-етил, тербутилазин, металахлор) - еднократно през годината - в 4 броя мониторингови пункта.

Резултатите се сравняват със стандарт за качество съгласно Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007 г. (ДВ, бр. 87 от 2007г., посл. изм. и доп., ДВ, бр.102 от 23 декември 2016 г.) за проучване, ползване и опазване на подземните води.

За оценка на химичното състояние на ПВТ са използвани данни от изпълнения през 2020 г. мониторинг на химичното състояние на подземните водни тела. Във връзка с това трябва да изтъкнем, че:

- Изпълнението на Заповед № РД-267/03.04.2020 г. на Министъра на околната среда и водите за програмите за мониторинг на подземни води се отнася за периода 01.04.2020г. - 31.03.2021 г.
- В оценка на химичното състояние на ПВТ са използвани данни от изпълнения мониторинг за периода 1.01.2020г. – 31.12.2020 г.

Оценката на химичното състояние на ПВТ е извършена съгласно подход за оценка на химичното състояние на подземните водни тела и е дадена в две категории – добро и лошо. Подходът е разработен в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕС, Директива 2006/118/ЕО. за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване, Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Ръководство № 18 за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите, Ръководство №17 за предотвратяване или ограничаване на преките и непреките отвеждания и Ръководството за докладване по РДВ през 2016 година.

Засегнати части от ПВТ за 2020 г., в които са разположени водовземни съоръжения за ПБВ:

Код на зоната за защита на питейни води	Водовземно съоръжение/система		Замърсяващо вещество				
	Код на МП	Име на МП	Показател	Средна ст-ст за периода, мг/л	Стандарт за качество во мг/л	Базово ниво мг/л	ПС мг/л
BG3DGW000000Q013	BG3G000PRQPMP122	Пловдив, ШК 1, КЦМ	Нитрати	60,5	50	21,6	38,775
BG3DGW000000Q013	BG3G0000AQHMP034	Куртово Конаре, Сондаж	Фосфати	0,537	0,5	0,7367	0,3975
BG3DGW000000Q013	BG3G000000QMP263	Пъдарско, ПС "Пъдърско" - ШК	Обща алфа-активност	1,01 Bq/l	0,5 Bq/l	-	-
BG3DGW000000Q013	BG3G000000QMP264	Караджалово, ПС "Караджалово" - ТК	Обща алфа-активност	1,46	0,5 Bq/l	-	-
BG3DGW00000NQ018	BG3G000000QMP043	Браниполе, ПС-ПБВ	Нитрати	52,00	50	17,2125	38,270
BG3DGW00000NQ018	BG3G000000NMP057	Православен, ПС-ПБВ -тр.кл.	Фосфати	0,6975	0,5	0,2325	0,3978
BG3DGW00000NQ018	BG3G000000NMP057	Православен, ПС-ПБВ -тр.кл.	Обща алфа-активност	0,9275 Bq/l	0,5 Bq/l	-	-
BG3DGW00000NQ018	BG3G0000AQHMP036	Първомай, Сондаж	Обща алфа-активност	1,24 Bq/l	0,5 Bq/l	-	-

BG3DGW00000NQ018	BG3G000000NMP056	Пловдив, ПС-ПБВ	Сума Трихлоретилен и Тетрахлоретилен	15,265 µg/l	10 µg/l	2,3125	-
------------------	------------------	-----------------	--	-------------	---------	--------	---

Оценката на състояние на подземните води в региона е свързана с поровите води в кватернер и неоген – кватернер в подземни водни тела (ПВТ) BG3G000000Q013 и BG3G000000NQ018. Това са големи водни тела с площ от 2727 км² (BG3G000000Q013) и 3825 км² (BG3G000000Q018), разположени в пролувиални отложения образувани от р. Марица, и нейните основно леви притоци.

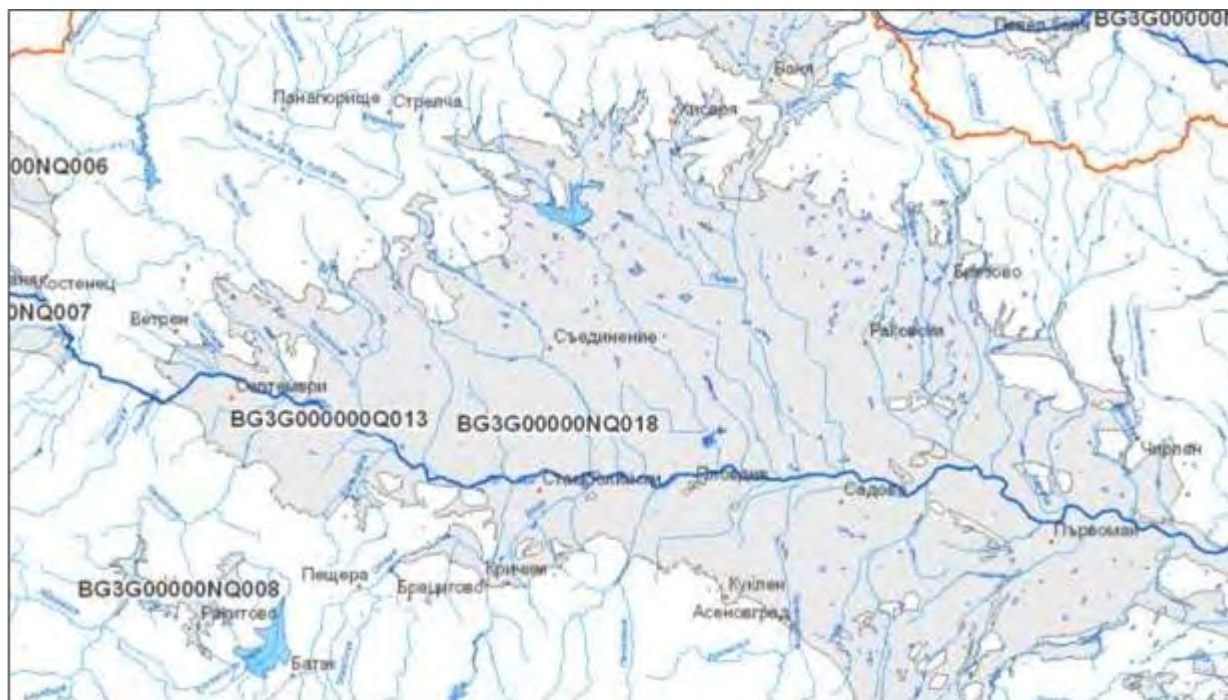
Кватернерният водоносен хоризонт се характеризира с твърде високи проводимости, достигащи до около 4000 m²/d. Като цяло най-силно водоносните зони са тези около р. Марица. Оттокът на кватернерния водоносен хоризонт към дрениращата река възлиза на около 5,2 m³/s или приблизително 1.7 m³/s за зоната на север от р. Марица и 3,5 m³/s за зоната на юг от нея. По състав подземните води в кватернерните отложения на тази част от Горнотракийската низина са предимно хидрокарбонатно - калциеви с минерализация 0,2 – 0,5 g/l. Поради безнапорния характер на кватернерния водоносен хоризонт той е уязвим на замърсявания, най-значителни от които са наторяването, фекално - битовите източници в селищата и промишлените предприятия. Много често срещани замърсители са нитрити, нитрати, амоняк и фосфати, които са разпространени широко във водоносния хоризонт.

Макар и по-рядко, се срещат и наднормени стойности на манган (напр. край Звъничево – 0,4 mg/l; в Пазарджик – 1,5 mg/l; край Огняново - 0.88 mg/l; край Стамболийски – 0,72 mg/l) и на желязо (напр. край Черногорово – 0,25 mg/l; в Съединение – 0,5 mg/l; край Звъничево – 0,4 mg/l; между Пазарджик и Огняново – 0,4 mg/l; край Огняново, южно от Марица – 0,8 mg/l), в редки случаи и цинк - напр. 3,1 mg/l на около 2,5 km северозападно от Цалапица.

В Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) за Източнобеломорски район химическото състояние на водите в двете ПВТ на база провеждания мониторинг е определено като лошо.

В двата пункта (Куртово Конаре и Раковски), характеризиращи ПВТ BG3G000000Q013 Порова води в Кватернер - Горнотракийска низина се установяват надпрагови стойности за желязо (до 0,23 mg/l), манган (до 0,61 mg/l) и нитратни йони (до 46 mg/l).

Завишени стойности от пунктовете в ПВТ BG3G000000NQ018 се наблюдават за показателите перманганатна окисляемост (до 8,9 mg/l), хлориди (до 469 mg/l), сулфати (до 461 mg/l), обща твърдост (до 30,3), калций (до 231 mg/l), магнезий (до 130 mg/l), желязо (до 0,92 mg/l), манган (до 0,544 mg/l), олово (до 0,022 mg/l), електропроводимост (до 2180), амониеви йони (до 2,709 mg/l), нитратни йони (до 80,8 mg/l), фосфати (до 2,8 mg/l) и натрий (до 1357 mg/l).

Описание на подземните водни тела.

№	Описание	BG3G000000Q013	BG3G000000Q018
1	Наименование	Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина	Порови води в Неоген -Кватернер - Пазарджик - Пловдивския район.
2	Характеристика	Едно от най-големите по площ ПВТ в Източнореломорски басейн. Алувиалните (тераситеи алувиални конуси) и пролувиални отложения са образувани от р. Марица, и нейните притоци : Тополница, Луда Яна, Пясъчник, Стряма, Стара река, Въча, Чая. Населени места – гр. Пловдив, гр. Пазарджик, гр. Раковски, гр. Първомай и др.	Разкрива се на повърхността обикновено по периферията на Пазарджик – Пловдивското поле, има повсеместно разпространение, заляга под кватернерните отложения, ПВТ е разположено в централната част на Източнореломорски басейн. Населени места – гр. Пловдив, гр. Пазарджик, гр. Първомай, с. Борец, с. Православен, с. Гелеменово, с. Татаревото, с. Мало Конаре, с. Брани поле и др.
3	Площ на ПВТ	2727 км ²	3825 км ²
4	Тип на водоносния хоризонт	Безнапорен.	Напорен.
5	Литоложки строеж на водоносния хоризонт	Пясъци, глини, гравелити, валуни.	Глини, пясъкливи глини, глинести, пясъци, чакъли, конгломерати, брекчи, брекчо- конгломерати, алевролити.
6	Средна		

	дебелина на ПВТ	1 – 20 м.	1 – 580 м.
7	Среден коэффициент на филтрация	75 м/ден.	75 м/ден.

Подземно водно тяло „BG3G000000Q018” - Порови води в Кватернер-Горнотракийска низина е с изчерпан позволен свободен ресурс. В тази връзка препоръчително е намаляване на загубите по Водоснабдителните системи, които черпят от подземно водно тяло „BG3G000000Q018”.

3.2.4. Водоснабдяване и канализация

• Водоизточници, захранващи населените места.

Водоснабдяването на община „Родопи“ се осъществява от 89 водоизточника с дебит от 382 л/сек. Изградени са 39 водоема с общ обем от 6700м³ вода с налични 19 помпени станции, посредством съществуваща тръбна мрежа, водата се отвежда до 20 населени места, в които населението е от 200 до 5000 жители. Общата дължина на водопроводната мрежа е 367768 м., от които 278370 м. е вътрешно селищната такава. По-голям процент от водопроводната мрежа е изградена от етернитови тръби, с напълно изтекъл срок на ползване и амортизация. Водопроводната мрежа на община „Родопи“ се поддържа и експлоатира от Държавна фирма „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив – Район „Родопи“ и Район „Кричим“.

Състояние на съществуващата водопроводна мрежа на населените места над 2000ЕЖ:

ВС „Брани поле-Белащица“

Водоснабдяването на с. Брани поле и с. Белащица се осъществява от 2бр. ТК и 1бр. ШК, разположени на площадка югозападно от шосето Пловдив-Асеновград. Капацитет на водоизточника-26л/сек. Водата достига до село Брани поле, посредством 3подема и напорен водопровод с дължина 5,7км. Водата достига до ПС втори подем и два напорни резервоара/НР/500 и 400м³/ниска зона/. От тях, посредством ПС трети подем се достига до НР260м³ за с. Белащица и НР 260м³/висока зона/. Загуби по мрежата 50,94%. Изграденост на мрежата - 80% от АЦ тръби. Потребление -102л/ж/ден. Водопроводната мрежа е силно амортизирана и с много чести аварии.

Алтернатива за питейни водоизточници, които са били ползвани и могат да бъдат ползвани в бъдеще за водоснабдяване на с. Белащица се явяват карстовите извори, каптирани през 1967г. за водоснабдяване на с. Белащица. Това са:

- Каптаж „Чеплика“ 1
- Каптаж „Чеплика“ 2
- Каптаж „Винен дол“

Каптаж „Винен дол“ включва три броя естествени извори. Същите се намират на около 1-1,5км югозападно от село Белащица, от двете страни на дерето на река Гълъбовска. Поради факта, че изворите са карстови с променлив дебит, а геоложкият състав в района – мраморизирани варовици, има реална опасност намиращите се в непосредствена близост до описаните каптажи кариери „Кариера „Родопи“ - север“ и „Кариера „Родопи“ – юг“ при своята дейност да повлияят негативно и да доведат до нарушаване на общият карстов подземен басейн, който извира от пукнатини в мраморизираните варовици.

Към момента два от каптажите „Винен дол“ са технологично свързани към водоснабдителната система на село Белащица. Същите могат да бъдат включени за обезпечаване на нарастващите потребности от вода и покриване на сезонният ѝ недостиг. Предвид нарастващите нужди от питейна вода на с. Белащица и значението на тези извори е крайно наложително да се предвидат незабавни действия по ЗВ и Наредба №3 /16.10.2000г. за поректиране утвърждаване и изграждане на СОЗ около съществуващите каптажи, с цел отново същите регламентирани да бъдат включени във водоснабдителната система на с. Белащица и ефективно използвани като водни ресурси.

Като опасност пред използването на описаните водоизточници се явяват наличието на кариерите „Кариера „Родопи“ - север“ и „Кариера „Родопи“ – юг“, тяхната близост до каптажите, начина на добив чрез взривни работи, намеренията за разширяване на концесионните площи и увеличаване на дълбочинните хоризонти на добив на подземни богатства. Кариерна дейност в близост до тези водоизточници крие опасност и риск от пълната загуба на вода и възможността за използването им за питейни нужди от селото.

ВС „Брестовица“

Водоснабдяването на с. Брестовица се реализира посредством 3бр.тръбни кладенеца, разположени в терасата на р. Въча. Общ капацитет на водоизточниците-34л/сек. Водата достига до консуматорите посредством напорни тръбопроводи и резервоари НР500м³/ниска зона/, НР500м³ и 400/средна зона/ и 450м³/висока зона/. Потребление-123,3л/ж/ден. Изграденост-65,4% от АЦ тръби. Загуби 51-57%. Водопроводната мрежа е изградена в периода 1970-1985год. и е с много чести аварии и измерени завишени нива на манган в периода 2020-2021г., което налага действия по нейната рехабилитация за постигане устойчиво и качествено водоснабдяване на населеното място.

ВС „Кричим –с. Устина

Водоснабдяването на с. Устина се реализира посредством 3бр.тръбни кладенеца, разположени в терасата на р. Въча. Общ капацитет на водоизточниците-63,4л/сек. Водата достига до консуматорите посредством напорен тръбопровод и резервоари НР240м³ и НР100м³. Потребление-83,8л/ж/ден. Изграденост-60,2% от АЦ тръби. Загуби-76-82%. Водопроводната мрежа е полагана в периода 1973-1984год., с малки диаметри и е силно амортизирана.

ВС „Крумово-Ягодово“

Водоснабдяването на с. Крумово и с. Ягодово се осъществява от 2бр. ТК, разположени на терасата на р. Чая. От ЧР с ПС 400м³, посредством напорни тръбопроводи водата се подава директно в мрежата на двете села. Капацитет на водоизточника-41л/сек. За с. Ягодово: Загуби по мрежата 39,5%. Изграденост на мрежата -98,4% от АЦ тръби. Потребление -101л/ж/ден. Водопроводната мрежа е силно амортизирана и с много чести аварии. Водопроводната мрежа е реализирана в периода 1970-1995год., с чести аварии. За с. Крумово: Загуби по мрежата 37,4%. Изграденост на мрежата -95,8% от АЦ тръби. Потребление -107,53л/ж/ден. Водопроводната мрежа е силно амортизирана и с много чести аварии. Реализирана в периода 1970-1983год.

ВС “Марково“

Водоснабдяването на с. Марково се реализира посредством 2бр.капирани извора “Марата“ с дебит 7л/сек и 2бр. тръбни кладенеца с капацитет 10л/сек. Посредством два подема-водата достига до НР 400м³, 180м³ и 400м³ за вилна зона. Потребление 115,35л/ж/ден. Изграденост-61,2% от АЦ тръби. Загуби-34-46%. Водопроводната мрежа е полагана в периода 1926-1987год. и е с много чести аварии.

ВС “Първенец“

Водоснабдяването на с. Първенец се осигурява от 2бр. шахтови кладенеца, разположени в терасата на р. Първенецка/Тъмрашка, Върлещица/. Капацитет на водоизточниците-12,6л/сек. Посредством тласкателен водопровод, водата постъпва в НР625м³. Потребление-111,5л/ж/ден. Реализирана е в периода 1971-1980год. Изграденост на мрежата -63,8% от АЦ тръби. Загуби 44,2%. Ежедневни аварии по мрежата.

ВС “Цалапица“

Водоснабдяването на с. Цалапица се осъществява от 2бр. ТК с общ капацитет от 16л/сек. Водоподаването е директно в мрежата, без напорен резервоар. Потребление-102,25л/сек. Загуби-40,79%. Изграденост на мрежата от АЦ тръби-92,6%. Силно амортизирана водопроводна мрежа, строена в периода 1969-1978год.

Населените места под 2000ЕЖ-Селата Кадиево, Храбрино, Бойково, Дедово, Ситово, Лилково, Скобелево и Чурен се захранват от капирани извори, упоменати в таблична форма по-горе и също с много аварии и амортизирана водопроводна мрежа. Захранването на с.Брестник се осигурява посредством собствен водоизточник-тръбен кладенец, напорен тръбопровод и НР 200 и 350м³. Селищната мрежа е силно амортизирана и с множество аварии. Всички населени места имат отредени Санитарно охранителни зони /СОЗ/ около водоизточниците и напорни резервоари за съхранение на добитата вода.

Съгласно разработената и реализирана стратегия за изграждане на канализационна мрежа и отвеждане на отпадъчните води от територията на град Пловдив, водите от родопската яка постъпват в канализационната мрежа на град Пловдив и от там в ГПСОВ Пловдив. За целта са изпълнени 3бр.“чакащи“ колектори, с крайна точка на Околовръстно шосе, в които постъпват отпадъчните води /2Qсухо/ от населените места на Община „Родопи“.

Понастоящем в „чакащия“колектор на „Кукленско шосе“ Бф800 са заустени водите на с. Брани поле, с. Брестник и гр. Куклен, а в „чакащите“ колектори при кв. “Коматев“ Бф800 и Бф600 са заустени външните колектори на с. Първенец и с. Марково.

• Водопроводни мрежи на населените места.

Район Родопи – основни данни – ВиК мрежа и водоизточници

Населено място	Водопроводна мрежа			Сградни откл.		СК	ПХ	Водоеми		Водоизточници					
	общо	външен	вътрешен	брой	дълж.					Капт.	Дрен.	Речн.	Кладенци		
	м.л.	м.л.	м.л.		м.л.	бр.	бр.	бр.	м ³				тр.	ш.	ш. и тр.
Бойково	13869	4541	9328	610	4270	12	13	2	50;180	6					
Брани поле	17216	3060	14156	813	5691	28	32	1	500						
Брестник	36155	12926	23229	850	5950	56	57	3	80;450;50				2		

Белащица	30982	11275	19707	1130	7910	89	54	4	90;260; 260;400				2		
Дедово	5734	535	5199	325	2275	6	3	1	200	1					
Извор	5883	2158	3725	272	1904	5	5	2	80;50	2					
Крумово	23036	4211	18825	1120	7840	29	24								
Лилково	8869	4609	4260	194	1358	7	1	1	100	2					
Марково	32735	8506	24229	1400	9800	77	82	4	50;120; 400;400	2			2	2	
Първенец	21985	3362	18623	1210	8470	33	33	2	80;625					2	
Ситово	8514	3397	5117	290	2030	2	3	1	100	2					
Храбрино	15569	3759	11810	762	5334	44	33	4	50;120;	1	1				
Ягодово	31015	2552	28463	1002	7014	10	11	1	400				2		
Всичко:	25156	64891	186671	9978	6984	49	45	26	8678	16	1	0	8	4	

Район Кричим – основни данни – ВиК мрежа и водоизточници

Населено място	Водопроводна мрежа			Сградни откл.		СК	ПХ	Водоеми		Водоизточници					
	общо	външен	вътрешен	брой	дълж.					Капт.	Дрен.	Речн.	Кладенци		
	м.л.	м.л.	м.л.		м.л.	бр.	бр.	бр.	м³				тр.	ш.	ш. и тр.
Брестовица	36630	7227	29403	1472	10304	80	59	7	450;500; 500;25;12 0-400-70				3		
Злати трап	10654	966	9688	520	3640	22	44								
Кадиево	11675	3850	7825	402	2814	15	19	1	120				1		
Оризаре	5382	1120	4262	182	1274	12	21						2		
Скобелево	9694	6864	2830	180	1260	12	6	1	40	6					
Устина	16398	7030	9368	751	5257	23	3	2	100;240						
Цалапица	43550		43550	1628	11396	10	108						2		
Чурин	465		465	15	105										

• Състояние на водоснабдителни системи

Необходимост от частична подмяна на мрежата поради чести аварии имат селата Кадиево, Ситово и Лилково, Дедово. Предвид значителното увеличение на населението на с.Дедово през летните месеци е необходимо осигуряването на нови водоизточници за с.Дедово.

Спешна необходимост от рехабилитация на водопроводната мрежа имат селата Белащица и Брестник, в които понастоящем с промяна статута на земята за жилищно строителство, населението се е увеличило значително.

Изложените по-горе констатации за състоянието на водопроводната мрежа и постоянните аварии по нея, още веднъж доказват необходимостта от нейната подмяна, особено в тези мрежови участъци, които са изградени с етернитови тръби.

През летните месеци, поради климатичните характеристики за района на община Родопи, част от селищата - главно в предпланинската територия, изпитват сериозен недостиг на вода, както за битови, така и за стопански цели.

В генералния план за развитие на ВиК инфраструктурата в Южен централен район са предвидени конкретни мерки отнасящи се за населените места в общината.

Краткосрочни инвестиции:

- Реконструкция на 34,33 км вътрешни водопроводи, особено тези с постоянно население над 2000ж.;

Средносрочни инвестиции:

- Реконструкция на 6,52 км външни водопроводи на територията на Община Родопи;
- Реконструкция на 92,5 км вътрешна водопроводна мрежа на територията на Община Родопи.

Дългосрочни инвестиции:

- Реконструкция на 46 км вътрешна водопроводна мрежа на Община Родопи.

• Канализация на населените места.

Изграденост на канализационната мрежа в регулация:

- с. Брани поле:изграден гл. колектор I ,гл. колектор Ia,част от второстепенната мрежа и външен колектор до гр.Пловдив
- с. Марково-част от гл. колектор I и външен отвеждащ колектор до гр. Пловдив
- с. Първенец-гл. колектор I, канализация на кв.“Терасите“ и външен отвеждащ колектор до гр.Пловдив.
- с. Брестовица-част от гл. колектори I и II.Има одобрена от ОБ С площадка за ПСОВ.
- с. Устина| част от гл. колектори I и II. Има одобрена от ОБ С площадка за ПСОВ.
- с. Цалалица-изграден гл. колектор IV и част от гл. кол. II. Има одобрена от ОБС площадка за ПСОВ.
- с. Крумово-изградени гл. колектори I и част от гл. кол. II. Има одобрена от ОБ С площадка за ПСОВ.
- с. Ягодово-изграден част от Главен колектор I. Водите от селото ще се отвеждат в ГПСОВ Пловдив.
- с. Брестник-има частично изградена вътрешна канализационна мрежа и външен отвеждащ колектор до гр.Пловдив.

На територията на Община „Родопи“ понастоящем няма изградени селищно пречиствателни станции за отпадъчни води. В канализационната мрежа на гр. Пловдив са заустени водите на с. Брани поле, с. Първенец, с. Марково и с. Брестник.

За населените места на територията на общината с население над 2000ЕЖ са предвидени площадки за пречиствателни станции, както следва: за с.Устина, с.Брестовица, с.Крумово.

За същите има приети решения на Об С Родопи.

ИЗВОДИ:

- Да се инвентаризират и локализируют замърсителите на реките в района.
- Животинските отпадъци създават условия за замърсяване;
- Да се ограничи локалното замърсяване за притоците на реките на територията на община Родопи, в т.ч. локални пречиствателни съоръжения, канали и микроязовири като се набележат проекти за построяване на инженерно-хидроложки съоръжения, утайници и други.
- Съществуващата водоснабдителна мрежа е стара и физически амортизирана с високи загуби на вода.
- Необходима е поэтапна рехабилитация и подмяна на водопроводната мрежа в населените места на Общината.

3.3. Почви и нарушени терени

3.3.1 Обща характеристика на почвите

Почвената покривка в община „Родопи“ е разнообразна. Във високопланинските територии преобладават плитките и нормално развити, излужени канелени, канеленоподзолисти и неразвити почви. Плитките канелени горски почви притежават намалена мощност на хумусния хоризонт /20см/ и почвен профил /25-30% физична глина/ и ниско хумусно съдържание /1,2%/.

В предпланинските територии се срещат рандизити /нормални и плитки/, в комплекс с канелени горски почви или в самостоятелни петна, които са с по-тежък механичен състав.

Равнинните територии на Община „Родопи“ са от алувиални-делувиално ливаден тип, делувиални и делувиално-ливаден тип, с преобладаващо представяне на делувиалните и делувиално-ливадни почви.

Комбинацията от много добри почви, с температурна сума за вегетационния период позволява на тези терени да се отглеждат най-високо топлолюбиви култури. Общите продуктивни възможности на високопланинските терени от землището на община „Родопи“ се характеризират със среден/агрономически/ бонитетен бал 48, което ги причислява към бонитетната група „средни земи“.

Общите продуктивни възможности на предпланинските терени /до 500м надморско равнище/ се характеризират със среден бонитетен бал 57 и спадат към бонитетната група „добри земи“.

Общите продуктивни възможности на равнинните територии се характеризират със среден бонитетен бал-65 и спадат към бонитетната група „много добри земи“.

Ниските водни запаси в предпланинските и равнинните територии на община „Родопи“ и добрите почвено-климатични дадености за развитие на ефективен земеделски сектор, обуславят потребността от въвеждане в селскостопанската практика на поливното земеделие и технология.

Общата площ на горския фонд е около 97 000 дка, от които 92 000 дка са държавен горски фонд и 5 010 дка са гори на частни физически лица. На настоящия етап горските ресурси в територията на община „Родопи“ се стопанисват и управляват от ДЛ „Кричим“ и ДЛ „Пловдив“. Общината има собствена Наредба за управление на общинските горски територии.

Наличният горски фонд, разположен на територията на община „Родопи“ се използва и за паша (на едър и дребен добитък), чиято площ достига 61 961дка.

Община „Родопи“ е бедна на полезни изкопаеми. От полезните изкопаеми на територията на община „Родопи“ най-разпространени са кариерните материали.

В структурата на поземления фонд на Община Родопи преобладават земите за земеделско ползване. Общия поземлен фонд на общината е 482 052 дка, който, съгласно действащата национална система за категоризация на земите, е категоризиран от трета до десета категория земи. Обработваемата земя от него е 221 401дка и е разпределена, както следва:

- 148 701 дка – ниви;
- 47 362дка – трайни насаждения
- 25 209 дка – лозя;
- 19 427 дка – оризища;

- 22 931 дка –ливади и пасища;
- 73 дка – оранжерии.

Наличният поземлен фонд на община Родопи е съставен от:

- 3534 дка - общинска собственост;
- 24 914 дка – общинска публична;
- 13 662 дка – стопанисвана от общината;
- 119 575 дка – държавна частна собственост;
- 42 403 дка – държавна публична собственост;
- 210 232 дка - частна собственост.
- 32 256 дка – на юридически лица.

Около 48 % (220 801 дка) от поземления фонд са обработваеми земи - ниви, оризища, пасища, овощни градини, ливади и оранжерии.

От обработваемите земи се засяват около 40 % (86 058дка) - в т.ч. с трайни насаждения, около 36% (31 000 дка) и интензивни култури, около 64 % (55 000дка).

Основна част от обработваемите земи се стопанисват от земеделски кооперации и арендатори.

Почвите са акцептор на всички вредни въздействия в околната среда и като такива създават потенциален риск за здравето на населението. Почвата играе роля за кръговрата на веществата в природата и минерализиране на органичните отпадъци от живота, осигурява плодородието и изхранването на човека, влияе върху състава на въздуха, водата и хранителните продукти, представлява среда за съхраняване и предаване на болестотворни причинители, влияе върху климата на местността и др. Следователно тя, освен полезно може да оказва и отрицателно влияние върху условията на жизнената среда и здравето на населението.

Замърсяването на почвата се проявява основно в две форми:

- Физическо изменение на почвените структури. Най-големи поражения върху почвите се нанасят от антропогенно натоварените екосистеми. Отклоненията в почвените параметри се отнасят преди всичко до структурата на почвата, нейната порьозност и плътност. Измененията им водят до рязко влошаване на вентилацията и дренажа в почвата, вследствие на което настъпва рязко снижаване на активността и количеството на микроорганизмите разлагащи органичните вещества.
- Химическо замърсяване на почвата. Химическите замърсявания на почвите от антропогенен произход превъзхождат многократно в количествено и качествено отношение всички видове физически изменения. Те са следствие от много причини, които условно можем да ги разделим в следните групи:
 - Газове - промишлени отходи съдържащи сяра, а също така съдържащи и тежки метали, халогениди, азотни оксиди.
 - Прах - дим от димоотводи, транспортен прах и др.
 - Соли - особено тези в резултат на обработване с луги и химикали на пътищата през зимата.
 - Агрохимикали от растителната защита;
 - Органични газове и течности - автотранспорта
 - Радиоактивни замърсявания - промишленост, аварии и др.

Измененията в химическите параметри на почвата се отразяват след кратък или по-дълъг период от време върху ръста и продуктивността на отделните видове и техните популации. Човекът, като консумент и почвената флора и фауна, често изпитват косвеното влияние на тези процеси в следствие изменения във вътрешната структура на фитоценозите. Потенциални източници за замърсяване на почвите в района са промишлените предприятия, селското стопанство и животновъдство. Почвите могат да бъдат замърсени от:

- Инфилтрация на замърсени води от промишлеността и бита;
- Отлагане на замърсители от прахоунос и аерозоли от промишлеността и транспорта;
- Замърсяване с битови отпадъци.

Основен замърсител на почвите в контролираната от РИОСВ - Пловдив територия е КЦМ-АД. Основните замърсявания са на територията на общините Асеновград и Куклен и Пловдив. Замърсяванията са стари. Имайки предвид, че очистването на почвите е дълготраен процес, а резултатите от анализите на мониторинга показват, че тенденцията на замърсяване с олово, кадмий и цинк е към задържане. Това се дължи на подобряване въздушните пречиствателни съоръжения на КЦМ - АД.

Наблюдава се тенденция на безконтролно изхвърляне на строителни отпадъци от страна на строителните фирми в земеделски земи, следствие на което се увреждат почвите и се унищожава хумусният слой. Липсва контрол от страна на общините по отношение на хумуса, липсват хумусни депа.

В района на РИОСВ - Пловдив е създадена организация на контролна дейност в пунктове за наблюдение и контрол, които са част от Националната автоматична система за екологичен мониторинг /НАСЕМ/, с цел провеждане на мониторинговата дейност в подсистема "Земи и почви". Пунктовете, от които се извършва пробонабирането на почвените проби, са разположени на цялата територия контролирана от РИОСВ. Те са постоянни и са определени в зависимост от източника и вида на замърсяването.

Увреждане на почвите и земите от добивната промишленост

На територията контролирана от РИОСВ - Пловдив, се осъществява само добив на строителни материали по открит кариерен способ. Част от нарушените площи се рекултивират.

Ерозия на почвите

Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумусния слой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно. Дейностите по предотвратяване на почвената ерозия основно се финансират от МЗГ.

Засоляване и закисляване на почвите

Няма регистрирани почвени замърсявания с устойчиви органични замърсители.

По отношение замърсяването с тежки метали се прави констатацията, че интензивността е силно намаляла в резултат преди всичко на силно ограничената производствена дейност. Това е тенденция проследявана през последните 20 г. В същото време се запазват замърсените територии спрямо 2012 г. /около 43 660 ha, което е 0.9% от земеделските земи въпреки, че стойностите на съдържанието на тежки метали в тези проблемни територии намалява.

Като цяло почвите в община Родопи не са замърсени.

Замърсяване на почвите със строителни и битови отпадъци

На територията на общината има образувани локални замърсявания от строителни и битови отпадъци, които замърсяват и увреждат почвите на региона. Въпреки усилията, които

полагат общината, все още е недостатъчен контролът от тяхна страна за недопускане на замърсяване на почвите със смесени битови и строителни отпадъци

Изводи

Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс, и поради това тяхното опазване е основен приоритет. От чистотата им доголяма степен зависи тяхното плодородие и влияние върху здравето на хората и животните. Задължение на всеки, който ги използва е да ги опазва от увреждане и замърсяване, като по този начин се гарантира ефективна защита на човешкото здраве и естествените почвени функции.

В тази връзка дейности, които могат да се въведат и които биха довели до намаляване деградацията на земите и почвите са:

- ограничено използване на препарати за растителна защита и торове;
- реализиране на програми за екологично земеделие и животновъдство;
- ефективен контрол за ограничаване замърсяването на въздуха и водите и прилагане на интегрирана система за управление на отпадъците;
- технологично обновление в производствените процеси др.
- да се следи и контролира строителната дейност върху земеделските земи, добиването на кариерни материали и рекултивацията им , както и паленето на стърнищата.

3.4. Биоразнообразие и защитени територии

Защитени зони по НАТУРА 2000 - Община „Родопи“:

Защитени зони за опазване на дивите птици, приети с Решения на Министерски съвет (*№122/02.03.2007 г., № 661/16.10. 2007 г., № 802/04.12.2007 г. и №335/26.05. 2011 г.*), на основание чл. 10, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие

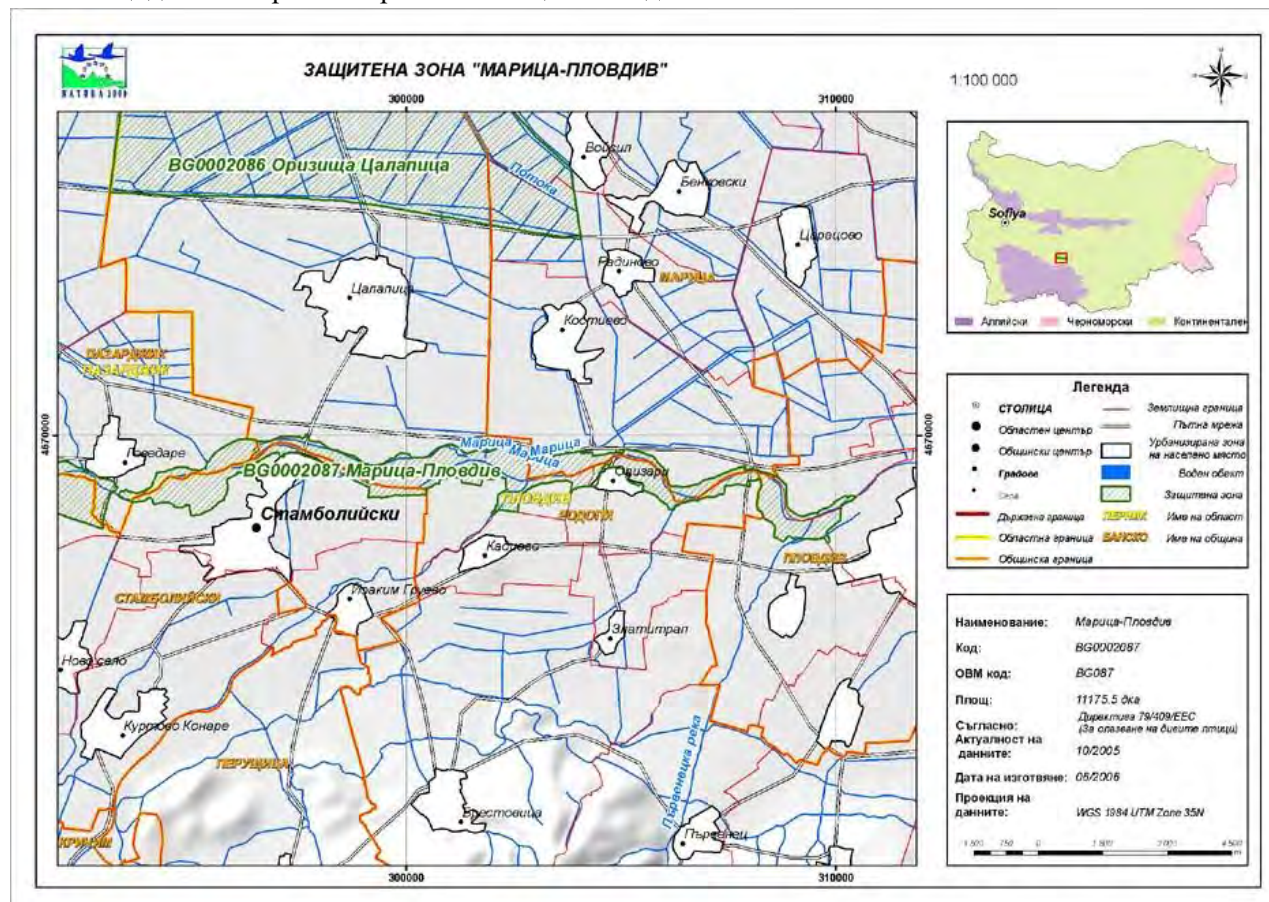
Идент. код	Име	Заповед №	Държавен вестник	Интернет досие	площ и териториялен обхват на частта Община Родопи
BG0002086	Оризища Цалапица	№РД-368 от 16.06.2008 г.	бр. 56 от 20.06.2008 г.	http://natura2000bg.org/natura/zones_info_b.php?id=301	Площ в община Родопи – 22173.795 дка С. Цалапица 22173.795 дка
BG0002105	Персенк	№РД-772 от 28.10.2008 г.	бр. 103 от 02.12.2008 г.	http://natura2000bg.org/natura/zones_info_b.php?id=320	Площ в община Родопи – 10 150, 970 дка
BG0002087	Марица Пловдив	№РД-836 от 17.11.2008 г.	бр. 108 от 19.12.2008 г.	http://natura2000bg.org/natura/zones_info_b.php?id=302	Площ в община Родопи – 5225.176 дка

Защитените зони за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, приети с Решения на Министерски Съвет (*№ 122/02.03. 2007 г. , № 661/16.10. 2007 г. и № 802/04.12.2007 г.*), на основание чл. 10, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие

Идент. код	Име	Заповед №	Държавен вестник	Интернет досие	площ и териториялен обхват на частта Община Родопи
BG0000194	Река Чая	РД – 688 от 25.08.2020 г.	бр.80 от 11.09.2020 г.	http://natura2000bg.org/natura/zones_info.php?id=34	в община Родопи – 1842 дка
BG0000424	Река Въча Тракия	РД-334 от 31.03.2021г.		http://natura2000bg.org/natura/zones_info.php?id=100	в община Родопи – 1375, 75 дка
BG0000578	Река Марица			http://natura2000bg.org/natura/zones_info.php?id=157	Площ в община Родопи – 5225.176 дка
BG0001033	Брестовица	РД – 381 от 16.05.2020 г.	бр.50 от 02.06.2020 г.	http://natura2000bg.org/natura/zones_info.php?id=190	в община Родопи - 24873 дка
BG0001030	Родопи-Западни	РД-278 от 31.3.2021 г.	Бр.45 от 28.05.2021 г.	http://natura2000bg.org/natura/zones_info.php?id=217	в община Родопи – 35 105, 798 дка

ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG 0002087 Марица - Пловдив

Защитена зона „Марица – Пловдив“ (BG 0002087) обхваща коритото на р. Марица в частта от с. Говедаре, обл. Пазарджик до гребния канал на Пловдив, заедно с крайречната дървесна и храстова растителност на обща площ от 1117,55 ха. Попада в области Пловдив и Пазарджик. Режим на дейности: 1. Забранява се намаляването площта на крайречните гори от местни дървесни видове; 2. Забранява се паленето на тръстикови масиви и крайречна растителност; 3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади.

Зоната представлява важно местообитание за редица водоплаващи и водолюбиви птици и отговаря на изискванията на Директивата за птиците. Територията ѝ постоянно се обитава от значителни количества от световно застрашения вид малък корморан (*Phalacrocorax pugnax*). Островите и пясъчните коси в реката, както и дървесната и храстова растителност по бреговете и са най-важното място по поречието на р. Марица за нощувка на вида. Тук се намира най-голямата зимна нощувка на малкия корморан по поречието на р. Марица и за цялата Тракийска низина. В обхвата на защитената зона попада и площта на защитена местност „Нощувка на малък корморан – Пловдив“. Птиците пренощуват тук, а през деня се хранят във водоемите по поречието на реката и в низината.

Освен малкия корморан, предмет на опазване в границите на защитената зона са редица видове птици включени в Приложение I на Директивата за птиците – голяма бяла чапла (*Egretta alba*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), поен лебед (*Cygnus cygnus*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*). Тук редовно се срещат и мигриращите птици малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), сива чапла (*Ardea cinerea*), ням лебед (*Cygnus olor*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), лятно бърне (*Anas querquedula*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), керкенез (*Falco tinnuncius*), калугерица (*Vanellus vanellus*), речна чайка (*Larus ridibundus*).

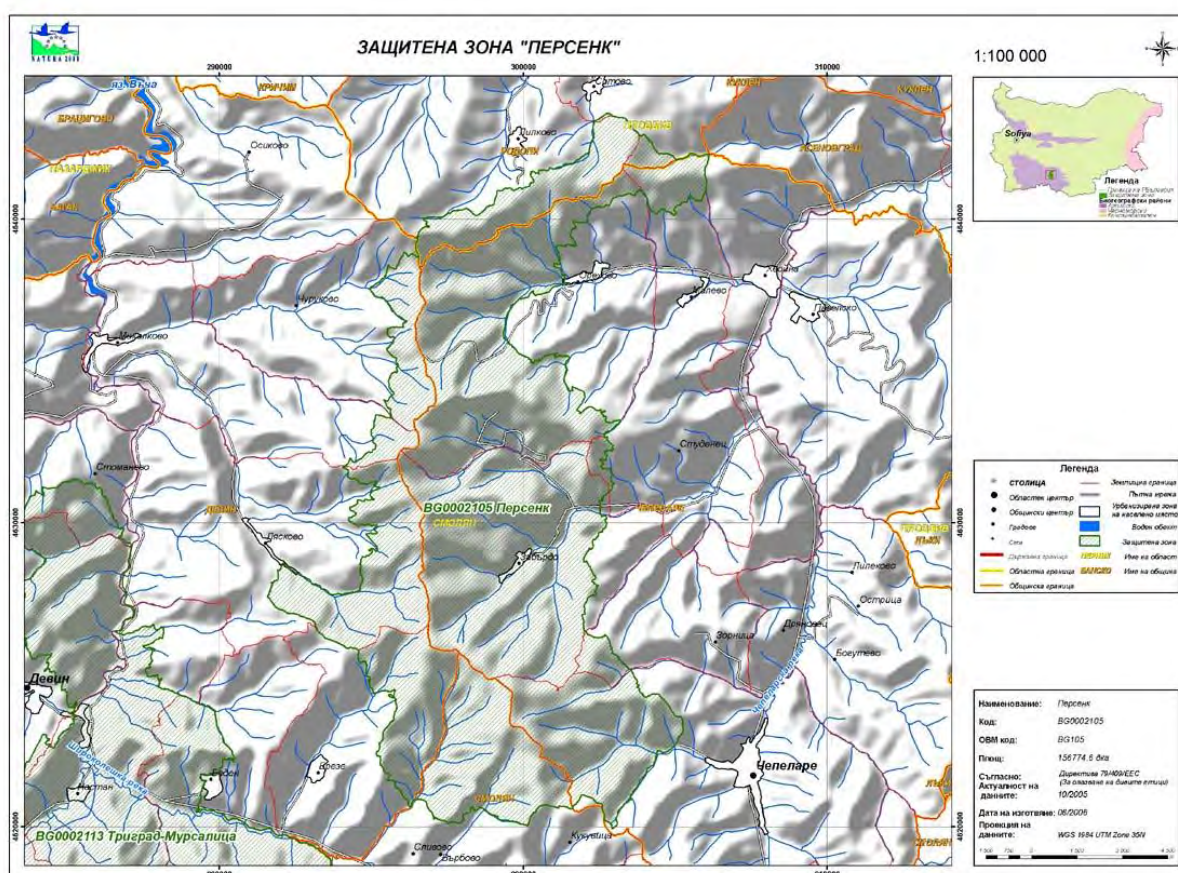
ТЕРИТОРИЯЛЕН ОБХВАТ НА ЧАСТТА ОБЩИНА РОДОПИ - ПЛОЩ В ОБЩИНА РОДОПИ – 5225.176 дка

Легенда: граници на общини — ; граници на землища на населени места — ; обхват в Община Родопи ■

ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG 0002105 ПЕРСЕНК

Зоната се обявява за опазване на дивите птици и е с обща площ 161 хил. декара. Обхваща землищата на с. Лясково, с. Чуреково, с. Брезе, с. Михалково, община Девин, област Смолян; с. Зорница, с. Малево, с. Забърдо, с. Орехово, гр. Чепеларе, община Чепеларе, област Смолян; с. Широка Лъка, община Смолян, област Смолян; с. Ситово и с. Лилково, община Родопи, област Пловдив. Режим на дейности: 1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива; 2. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения; 3. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади; 4. Забранява се намаляването площта на крайречните гори от местни дървесни видове.

Персенк се намира в централната част на Западни Родопи между реките Въча и Чепеларска. Обхваща високопланинските територии на ридовете Чернатица и Персенк, както и част от Белочерковски рид на север. Западната граница преминава по склоновете в землищата над селата Чуруково, Лясково и Брезе, южната над долината на Широколъшка река, а източната над Зорница, Студунец и Орехово до Ситово и Лилково на север. Около 70% от територията е покрита с гори, предимно от смърч */Picea abies/*, по-малко широколистни и смесени. Има също пасища, обработваеми площи и храсталачни съобщества. Тревните местообитания са много разнообразни, но преобладават мезофитните от ливадна лисича опашка */Agrostis capillaris/* и червена власатка */Festuca rubra/*, ксеромезофитните и ксеротермните тревни съобщества от вализийска власатка */Festuca valesiaca/*, стоянова власатка */F. stojanovii/*, панчичева власатка */F. paniciana/* (Бондев, 1991).

Персенк е едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за гнездящите тук скален орел */Aquila chrysaetos/*, трипръст кълвач */Picoides tridactylus/*, сив кълвач */Picus canus/* и глухар */Tetrao urogallus/*. Черният кълвач */Dryocopus martius/* и осоядът */Pernis apivorus/* също имат представителни гнездови популации в района. Персенк се намира сред сравнително гъсто населени райони на общински и областни центрове. Природата му силно се влияе от горско-стопанските дейности, но също така и от туризма и ползването на водите. Горите са застрашени от прекомерна експлоатация на горски ресурси, както и от незаконни сечи. Те водят до силно снижаване на качествата на горските екосистеми, нарушават естествения воден баланс в района и предизвикват ерозионни и свлачищни процеси. Инвестиционни намерения за изграждане на множество малки ВЕЦ по поречието на планинските реки допълнително ще увеличат отрицателното въздействие върху водния баланс в територията. Премахването на старите умиращи дървета и тези с хралупи, ограничава значително възможностите на кълвачите и совите да намират подходящи места за гнездене и храна. Пожарите в иглолистните гори и опожаряването на хвойната предизвикват разрушаване на местообитанията. Районът е предпочитана туристическа дестинация. Развитието на ски туризма е най-сериозната заплаха, както за горите, така и за високопланинските местообитания. Развитието на туристическата инфраструктура предизвиква нарушаване и унищожаване на ценни местообитания. Преки заплахи за птиците са браконьерството (отнемането на малки и на яйца от гнездата на грабливите птици, отстрелване на дневни и нощни грабливи птици, използване на капани и примки), катерачеството, движението с моторни превозни средства извън пътищата (включително т.нар. “off road”) и други. Високопланинските части на Персенк са обект на сериозни инвестиционни намерения за развитие на добива на енергия от възобновими източници – чрез ветроенергийни паркове и малки ВЕЦ. Изграждането на ветроенергийни паркове ще възпрепятства свободното придвижване на птици, особено на грабливите птици, и в значителна степен ще ограничи достъпа им до подходящи местообитания. Те ще предизвикат директни сблъсъци и избиване на птици, както и разпокъсване и загуба на ценни местообитания.

По-малко от 1% от територията на Персенк е поставена под законова защита съгласно националното природозащитно законодателство. Това са една защитена местност и две природни забележителности. Предложената защитена зона включва КОРИНЕ място “Персенк”, определено през 1998 г., поради европейското си значение за опазването на редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 2005 година територията е обявена от BirdLife International за Орнитологично важно място.

ТЕРИТОРИЯЛЕН ОБХВАТ НА ЧАСТТА ОБЩИНА РОДОПИ –10 150, 970 дка

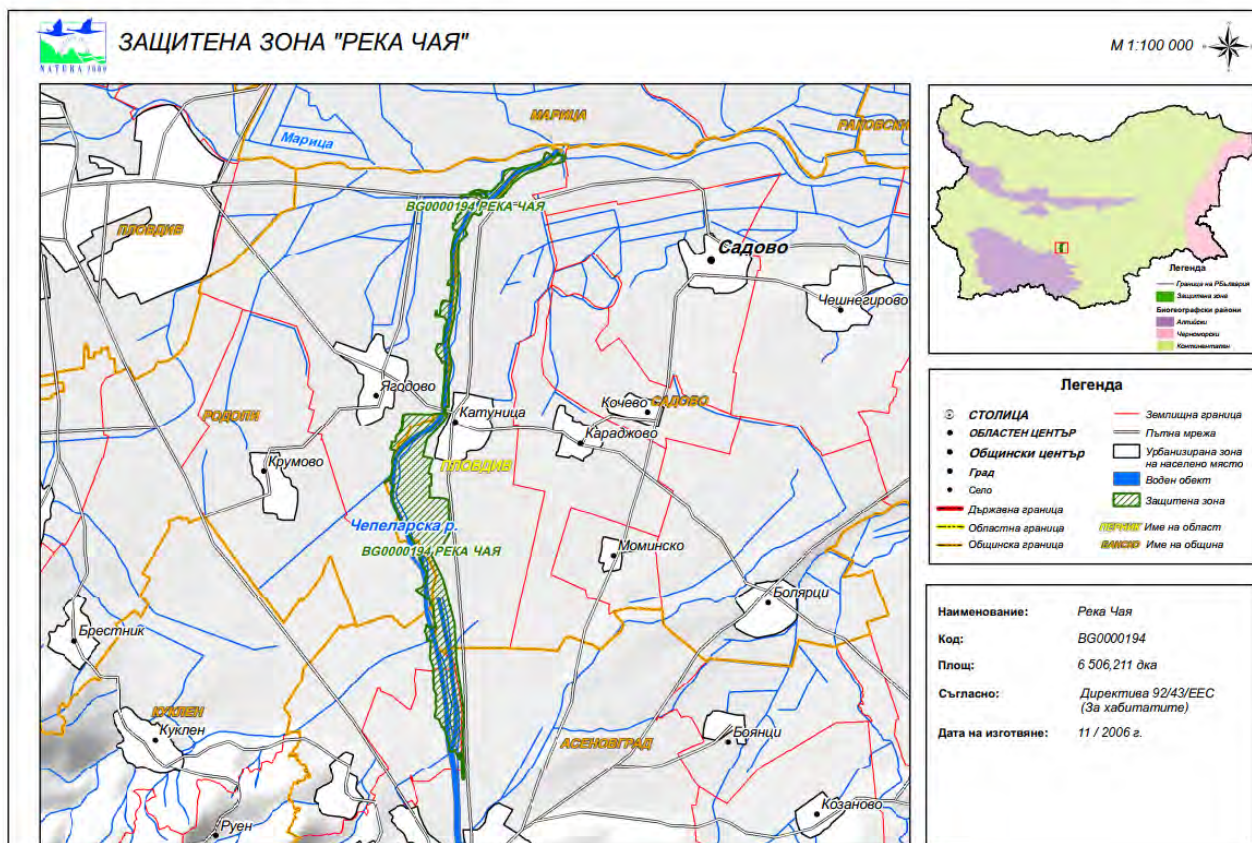

Легенда: граници на общини —; граници на землища на населени места —; обхват в Община Родопи ■

ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG 0000194 РЕКА ЧАЯ

Защитената зона е по цялото поречие на реката. Заклучена е между кварталите "Долни Воден" и "Горни Воден" на гр. Асеновград и селата Ягодово, Крумово и Катунца, достигайки до Садово. Общата ѝ площ е 6 510,414 декара.

Под защита попадат бозайници като остроух нощник, голям нощник, лалугер, видра, пъстър пор. От земноводните влечуги - жълтокоремна и червенкоремна бумка, голям гребнест тритон, обикновена блатна костенурка. От рибите – маришка мряна, обикновен и балкански щипок. От безгръбначните – вертиго (дезмалинов спираловиден охлюв и тесноустен спираловиден охлюв), както и бръмбар рогащ.

Предмет на опазване в защитена зона BG0000194 „Река Чая“ са:

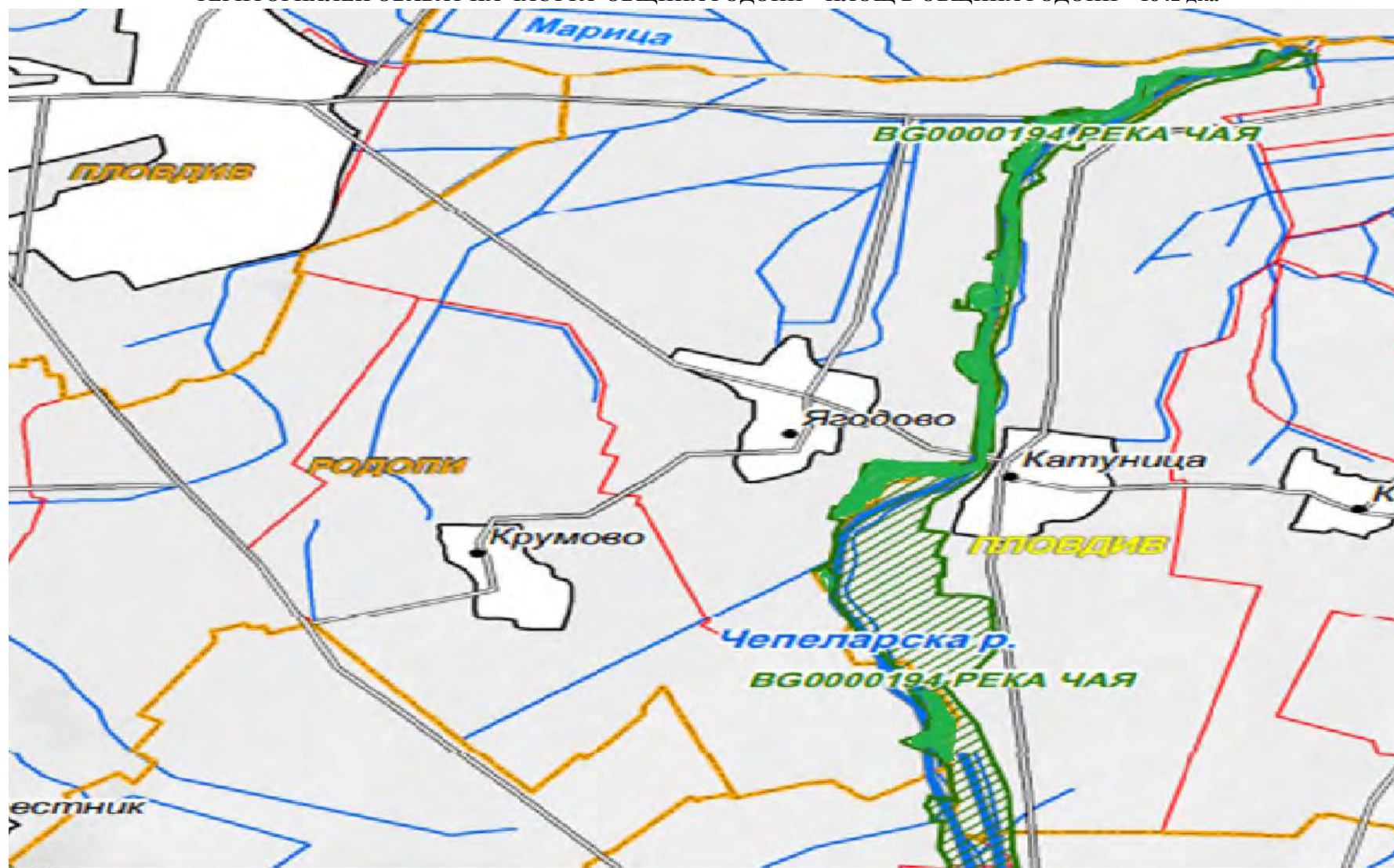
- Крайречни галерии от *Salix Alba* и *Populus Alba* и храсталаци;
- Природни местообитания:
 Природно местообитание 92A0
 Природно местообитание 92D0
 - Безгръбначни
- Бисерна мида (*U. crassus*)
- Бръмбар рогащ (*L. cervus*)
- Вертиго (*V. angustior*)
- Вертиго (*V. moulinsiana*)
 - Риби
- Балкански щипок (*S. aurata*)
- Горчивка (*Rh. sericeus*)
- Маришка мряна (*B. plebejus*)
- Обикновен щипок (*C. taenia*)
 - Земноводни и влечуги

- Голям гребнест тритон (*T. karelinii*)
- Жълтокоремна бумка (*B. variegata*)
- Об. блатна костенурка (*E. orbicularis*)
- Червенкоремна бумка (*B. bombina*)
 - Бозайници, без прилепи
- Видра (*L. lutra*)
- Лалугер (*S. citellus*)
- Пъстър пор (*V. peregusna*)
 - Прилепи
- Голям нощник (*M. myotis*)
- Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*)
- Дългопръст нощник (*M. capaccinii*)
- Дългоух нощник (*M. bechsteinii*)
- Остроух нощник (*M. blythii*)

Режим на дейности:

1. Забранява се провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища;
2. Забранява се движение на мотоциклети, ATV, UTV и бъгита извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;
3. Забранява се отводняване на крайбрежни заливаеми ивици на реки, промени в хидроморфологичния режим чрез отводняване, изземване на наносни отложения, коригиране, преграждане с диги на реки, с изключение на такива в урбанизирани територии и в случаи на опасност от наводнения, които могат да доведат до риск за живота и здравето на хората или настъпване на материални щети, при бедствия и аварии и за подобряване на състоянието на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2;
4. Забранява се промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;
5. Забранява се премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици заети, с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива;
6. Забранява се търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали); забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;
7. Забранява се употреба на пестициди, минерални, листоподхранващи и микроторове, както и на биологично активни вещества, които не са получили биологична и токсикологична регистрация от специализираните комисии и съвети към Министерството на земеделието, храните и горите, Министерството на здравеопазването и Министерството на околната среда и водите;
8. Забранява се употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба освен при каламитет и епифитотия;
9. Забранява се използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);
10. Забранява се използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;
11. Забранява се палене на стърнища, слокове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;
12. Забранява се извеждане на сечи в природните местообитания по т. 2.1, с изключение за нуждите на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура, за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората, при бедствия и аварии и за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2.

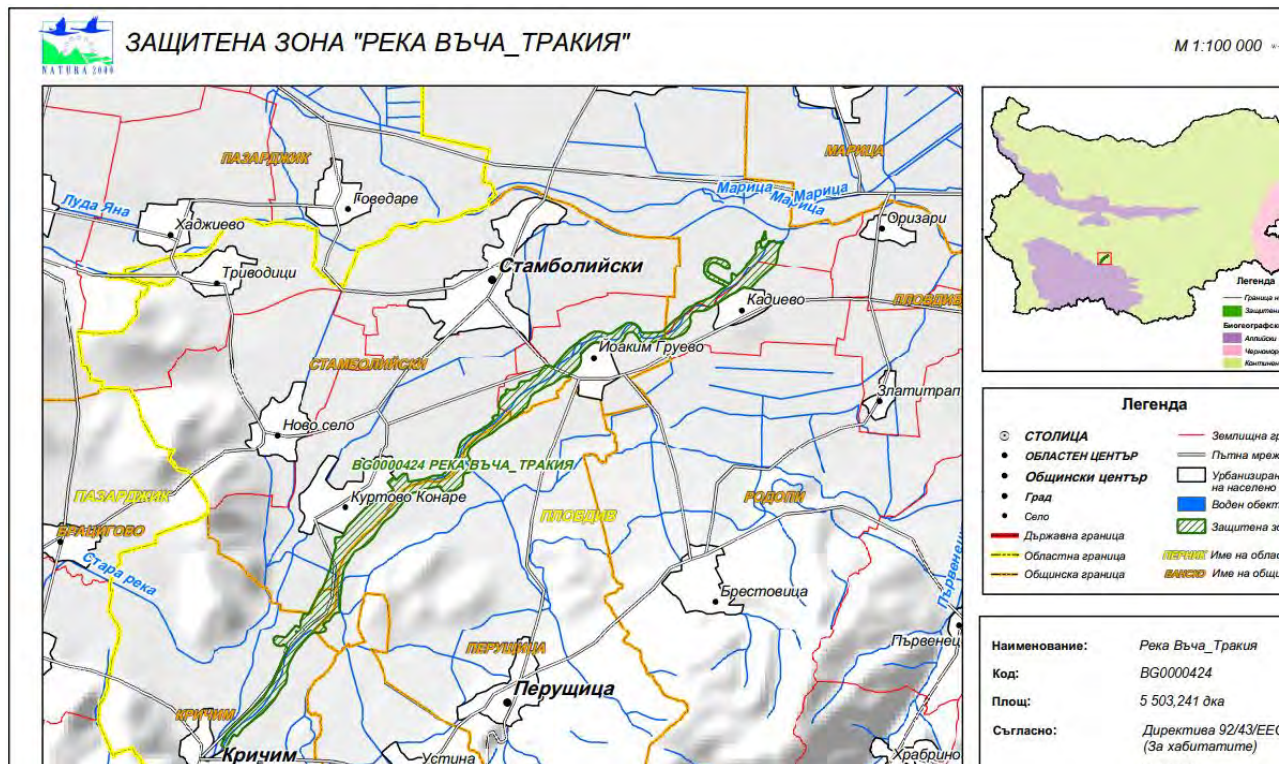
ТЕРИТОРИЯЛЕН ОБХВАТ НА ЧАСТТА ОБЩИНА РОДОПИ – ПЛОЩ В ОБЩИНА РОДОПИ – 1842 дка

Легенда: граници на общини —; граници на землища на населени места —; обхват в Община Родопи

ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG 0000424 РЕКА ВЪЧА-ТРАКИЯ

Защитена зона BG0000424 „Река Въча – Тракия“ е разположена в землищата на гр. Кричим, община Кричим, област Пловдив, гр. Перушица, община Перушица, област Пловдив, с. Йоаким, с. Куртово Конаре, община Стамболийски, област Пловдив, с. Кадиево, с. Цалапица, община Родопи, област Пловдив. Площ: 550.32 хектара.

- Природни местообитания
- Природно местообитание 6430
- Природно местообитание 91E0
- Природно местообитание 92A0
- Безгръбначни
- Бисерна мида (*U. crassus*)
- Бръмбар рогащ (*L. cervus*)
- Офиогомфус (*O. cecilia*)
- Ценагрион (*C. ornatum*)
- Риби
- Горчивка (*Rh. sericeus*)
- Маришка мряна (*B. plebejus*)
- Обикновен щипок (*C. taenia*)
- Земноводни и влечуги
- Голям гребенест тритон (*T. karelinii*)

- Жълтокоремна бумка (*B. variegata*)
- Об. блатна костенурка (*E. orbicularis*)
- Червенокоремна бумка (*B. bombina*)
- Шипобедрена костенурка (*T. graeca*)
- Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*)
- Бозайници, без прилепи
- Видра (*L. lutra*)
- Лалугер (*S. citellus*)
- Пъстър пор (*V. peregusna*)
- Прилепи
- Дългопръст ношник (*M. sacrasinii*)

Режим на дейности:

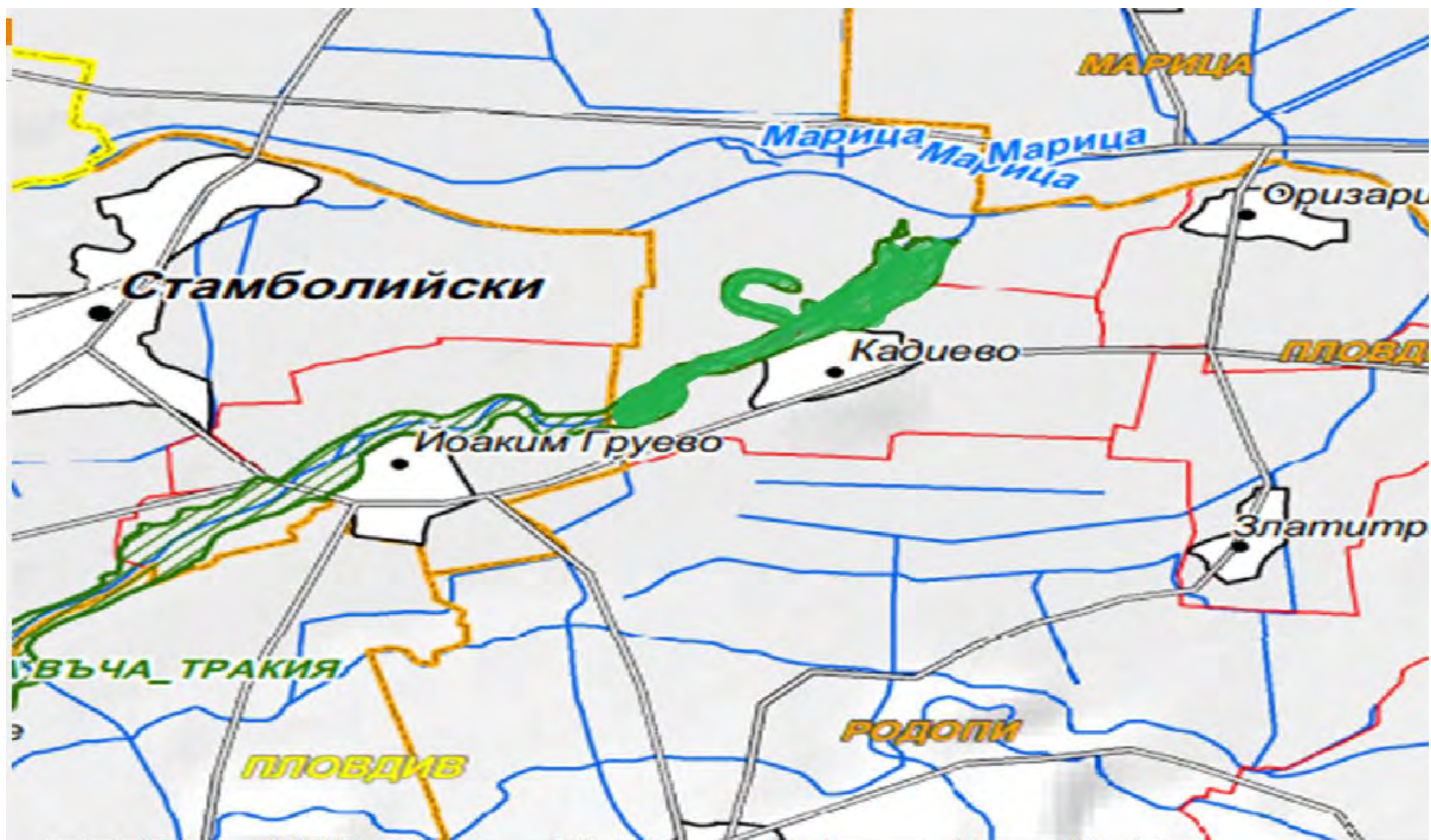
1. Забранява се провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища;
2. Забранява се движение на мотоциклети, ATV, UTV и бъгита извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;
3. Забранява се отводняване на крайбрежни заливаеми ивици на реки, промени в хидроморфологичния режим чрез отводняване, изземване на наносни отложения, коригиране, преграждане с диги на реки, с изключение на такива в урбанизирани територии и в случаи на опасност от наводнения, които могат да доведат до риск за живота и здравето на хората или настъпване на материални щети, при бедствия и аварии и за подобряване на състоянието на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2;
4. Забранява се промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;
5. Забранява се премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици заети, с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти
6. Забранява се търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали); забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;
7. Забранява се употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за РЗ, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията.
8. Забранява се употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба освен при каламитет и епифитотия;
9. Забранява се използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);
10. Забранява се използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;
11. Забранява се палене на стърнища, слокове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;
12. Забранява се извеждане на сечи в природните местообитания с код 91E0* , с изключение за нуждите на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура, за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората, при бедствия и аварии и за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете по

т. 2., както и в случаите на реализиране на допустими ИП, одобрени по реда на екологичното законодателство.

13. Забранява се пашата на домашни животни в горски територии, които са обособени за гори във фаза на старост.

14. Забранява се добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаите на увреждане на над 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост в следствие на природни бедствия и каламитети; горите във фаза старост през които преминават съществуващи горски пътища и др. инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични, сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета.

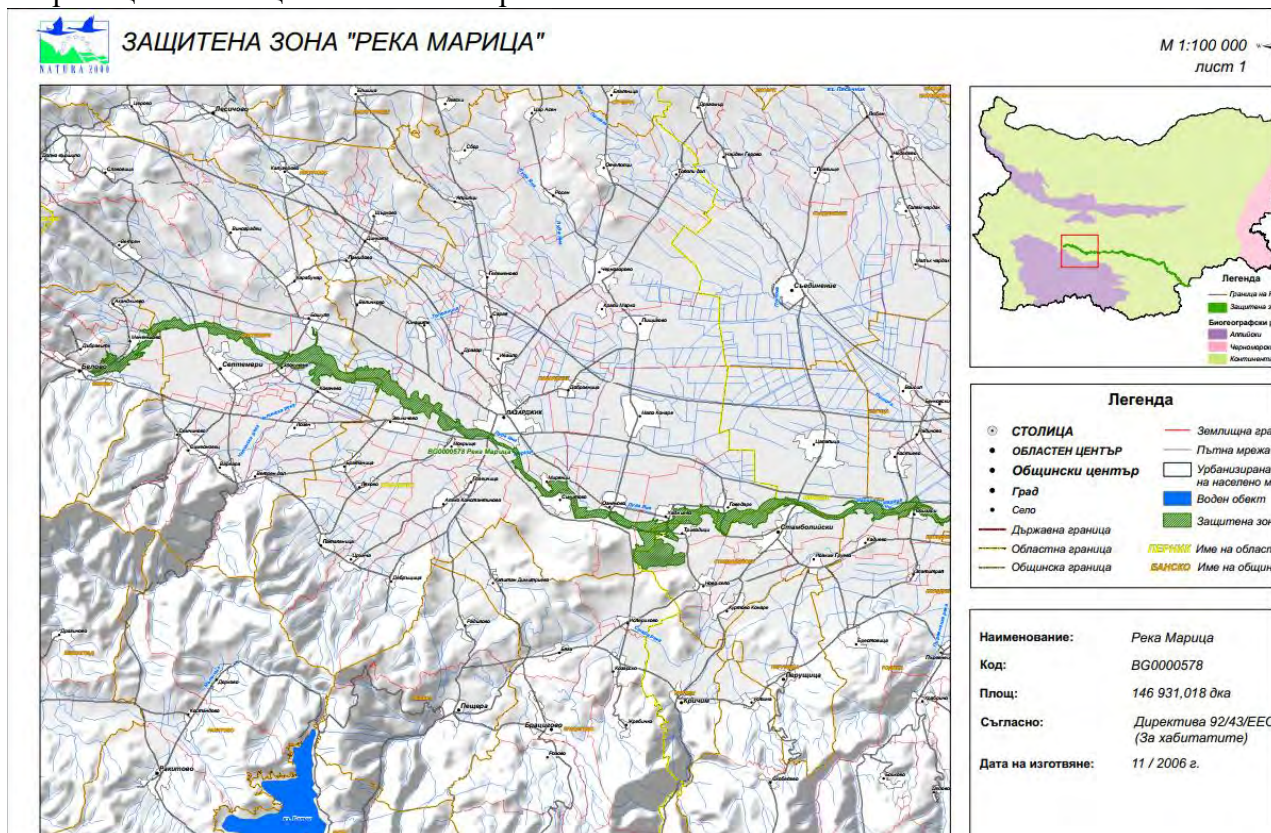
ТЕРИТОРИЯЛЕН ОБХВАТ НА ЧАСТТА ОБЩИНА РОДОПИ

Легенда: граници на общини — ; граници на землища на населени места — ; обхват в Община Родопи ■

ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG 0000578 РЕКА МАРИЦА

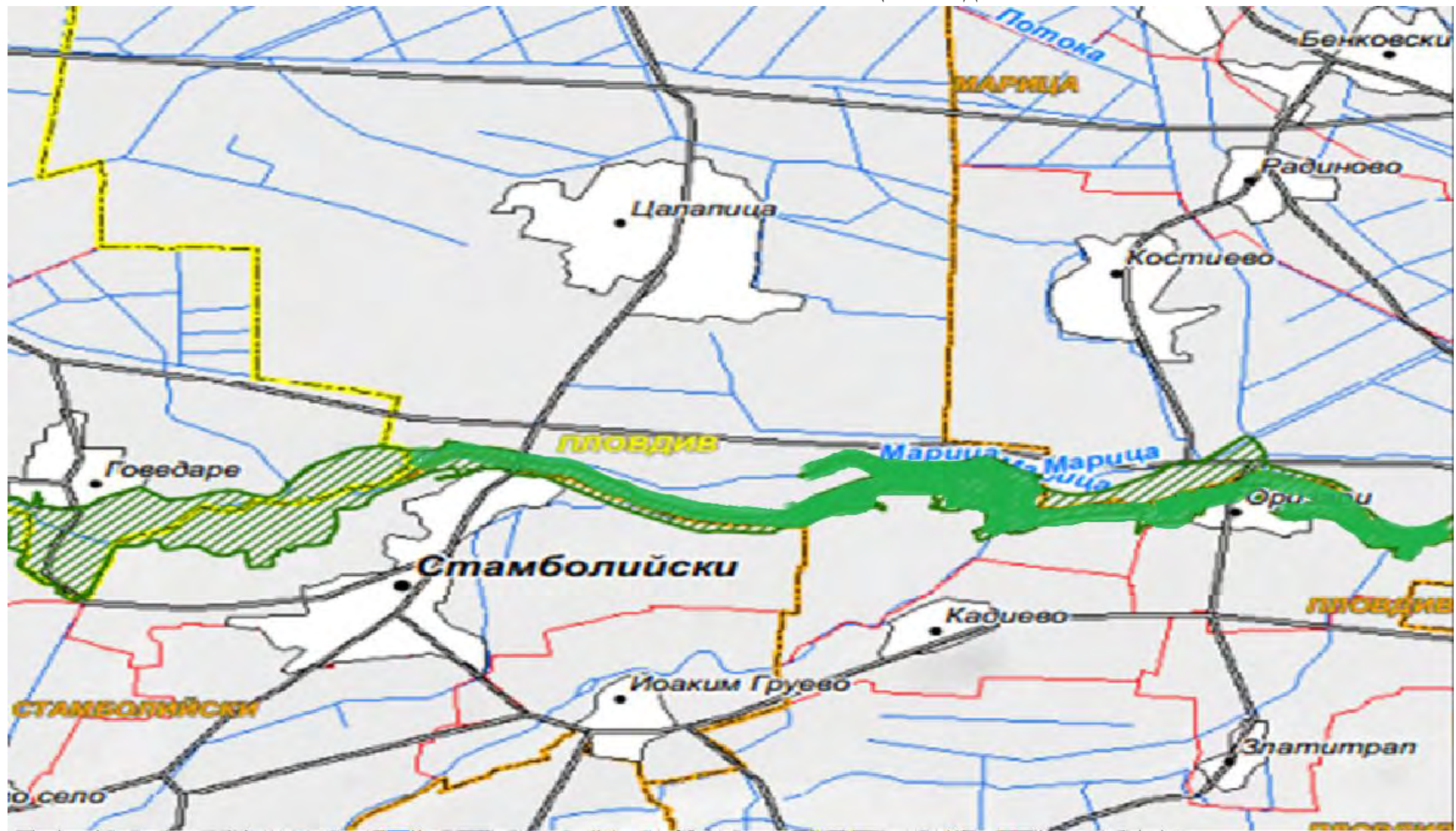
Защитена зона „Река Марица“ с код BG 0000578 включена в списъка от защитени зони, приет от Министерски съвет с Решение No 122 /2007 г. (ДВ, бр.21 /2007 г.) и обхваща поречието на р. Марица в участъка ѝ от областите Пазарджик, Пловдив, Стара Загора и Хасково. Общата площ на защитената зона е 14 693,10 ха. Зоната е важен биокоридор свързващ зоните в цяла южна България.

Зоната е определена по Директивата за хабитатите. Предмет на опазване в защитената зона са: природните местообитания – алувиални гори от черна елша (*Alnus glutinosa*) и планински ясен (*Fraxinus excelsbi*) крайречни смесени гори от летен дъб (*Quercus robur*), бял бряст (*Ulmus laevis*), планински и полски ясен (*Fraxinus excelsior*, *F. angustifolia*), крайречни галерии от бяла върба (*Salix alba*) и бяла топола (*Populus alba*) и др. Зоната представлява местообитание на редица редки и защитени животински видове, поради което предмет на опазване в нея от бозайниците са лалугер (*Spermophilus citellus*), видра (*Lutra lutra*), мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*), от земноводните и влечугите червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), южна блатна костенурка (*Mauremys caspica*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), а от рибите распер (*Aspius aspius*), маришка мряна (*Barbus plebejus*), обикновен щипок (*Cobitis taenia*), балкански щипок (*Sabanejewia aurata*), горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*).

Защитената зона представлява местообитание и място за гнездене на редица редки и защитени видове птици, включени в Приложение I на Директива 79/409/ЕЕС – тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), осояд (*Pernis apivorus*), ръждива чапла (*Ardea purpurea*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*) голяма бяла чапла (*Egretta alba*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), гривеста чапла (*Ardeola galloides*), ливаден дърдавец (*Crex crex*), малък креслив орел (*Aquila rotapenna*), орел защитена местностияр (*Circus gallicus*) и др.

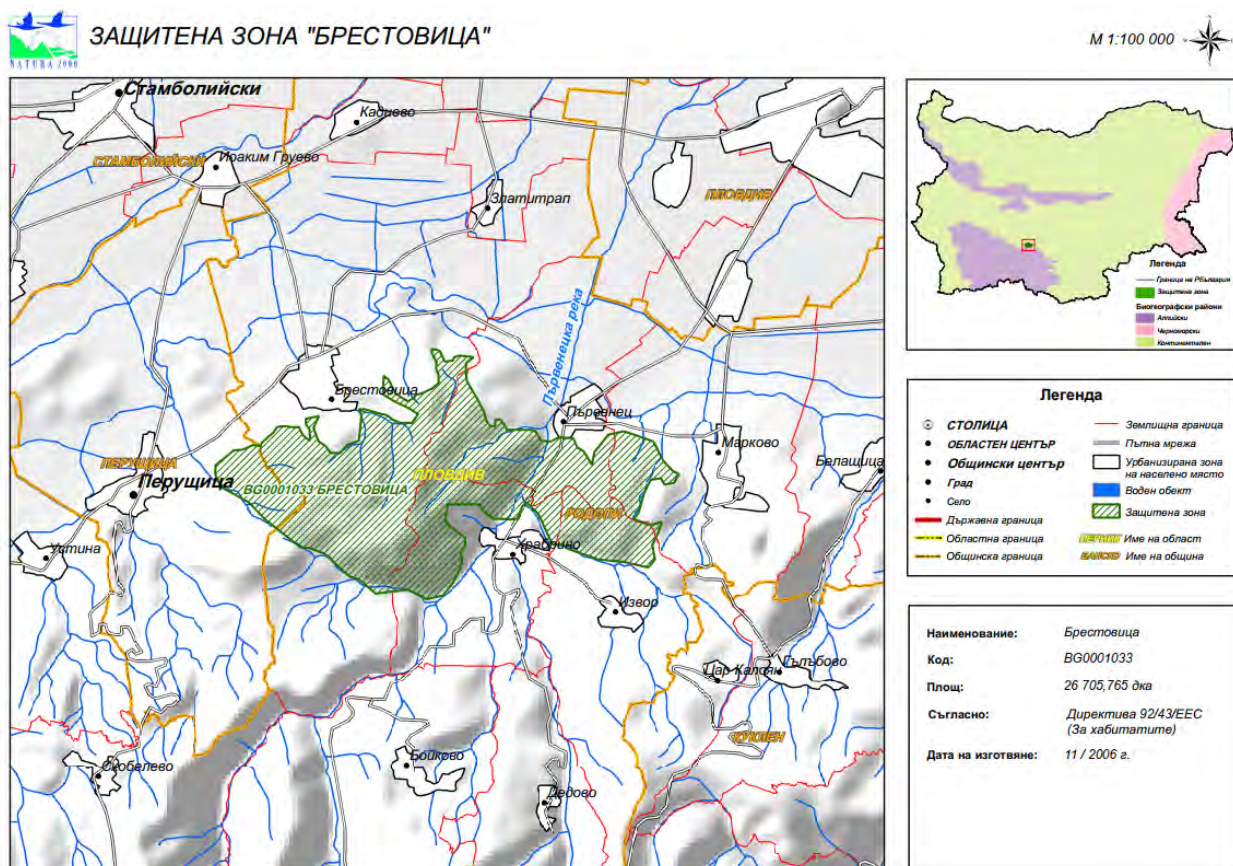
ТЕРИТОРИЯЛЕН ОБХВАТ НА ЧАСТТА ОБЩИНА РОДОПИ

Легенда: граници на общини —; граници на землища на населени места — ; обхват в Община Родопи —

ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG 0001033 БРЕСТОВИЦА

Защитена зона BG0001033 „Брестовица” в землищата на гр. Перушица, община Перушица, област Пловдив, с. Храбрино, с. Извор, с. Брестовица, с. Първенец и с. Марково, община Родопи, област Пловдив, с обща площ 26706.906 дка.

Включва местообитания със значително средиземноморско влияние и опазва една от малкото останали жизнени популации на сухоzemни костенурки в района на планините, обграждащи Горнотракийската низина. Обхваща част от хълмистата предпланина на Родопите на юг от Перушица, Брестовица и Първенец. Зоната е застрашена от планове за строеж на микро ВЕЦ-ове, които разрушават крайречните местообитания; от западане на екстензивната паша, обусловила съществуването на полуестествени сухи тревни и храстови местообитания, и съответно най-добрите местообитания за сухоzemните костенурки.

- Природни местообитания
- Природно местообитание 5210
- Природно местообитание 6210
- Природно местообитание 62A0
- Природно местообитание 8210
- Природно местообитание 9150
- Природно местообитание 9170
- Природно местообитание 91AA
- Природно местообитание 91M0
- Природно местообитание 91Z0
- Природно местообитание 91E0
- Природно местообитание 92C0
- Безгръбначни
- E. quadripunctaria*
- Probatiscus subrugosus*
- Алпийска розалия (*R. alpina*)
- Бисерна мида (*U. crassus*)
- Бръмбар рогач (*L. cervus*)
- Буков сечко (*M. funereus*)
- Лицена (*L. dispar*)
- Обикновен сечко (*C. cerdo*)

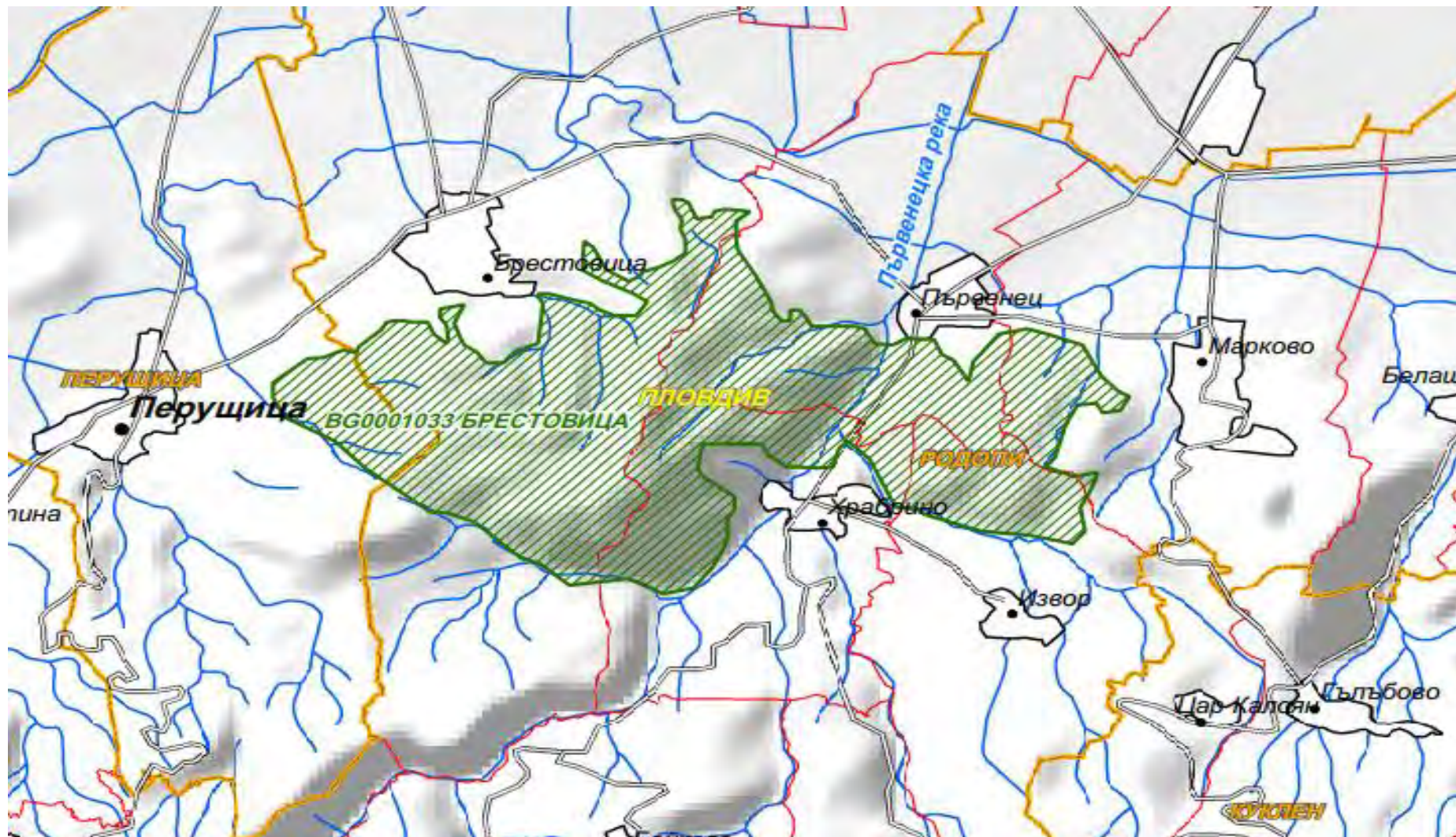
- Ручеен рак (*A. torrentium*)
- Риби
- Маришка мряна (*B. plebejus*)
- Обикновен щипок (*C. taenia*)
- Земноводни и влечуги
- Голям гребенест тритон (*T. karelinii*)
- Жълтокоремна бумка (*B. variegata*)
- Об. блатна костенурка (*E. orbicularis*)
- Смок (*E. sauromates*)
- Шипобедрена костенурка (*T. graeca*)
- Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*)
- Бозайници, без прилепи
- Видра (*L. lutra*)
- Лалугер (*S. citellus*)
- Прилепи
- Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*)
- Дългопръст нощник (*M. capaccinii*)
- Дългоух нощник (*M. bechsteinii*)
- Малък подковонос (*Rh. hipposideros*)
- Широкоух прилеп (*B. barbastellus*)

Режим на дейности:

1. Забранява се провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии;
2. Забранява се движение на мотоциклети, ATV, UTV и бъгита извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;
3. Забранява се промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;
4. Забранява се разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1;
5. Забранява се премахване на хвойна (*Juniperus* spp.) в земеделски земи и горски територии, както и премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове), при ползването на земеделските земи като такива;
6. Забранява се търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали) в териториите, заети от природните местообитания по т. 2.1; забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;
7. Забранява се употреба на пестициди, минерални, листоподхранващи и микроторове, както и на биологично активни вещества, които не са получили биологична и токсикологична регистрация от специализираните комисии и съвети към Министерството на земеделието, храните и горите, Министерството на здравеопазването и Министерството на околната среда и водите;
8. Забранява се употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери, изоставени орни земи и горски територии, както и на продукти за растителна защита и биоциди в тези територии, освен разрешените за биологично производство и при каламитет, епифитотия, епизоотия или епидемия;
9. Забранява се използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);
10. Забранява се палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;

11. Забранява се използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;
12. Забранява се добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети;
13. Забранява се паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост;
14. Забранява се извеждане на сечи в природни местообитания с кодове 91E0* и 92C0, с изключение за нуждите на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура, при бедствия и аварии и за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2;
15. Забраняват се дейности, свързани с отводняване и коригиране на дерета и естествени водни обекти, освен в случаи на опасност от наводнения, които могат да доведат до риск за живота и здравето на хората или настъпване на материални щети, при бедствия и аварии и за подобряване на състоянието на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2.

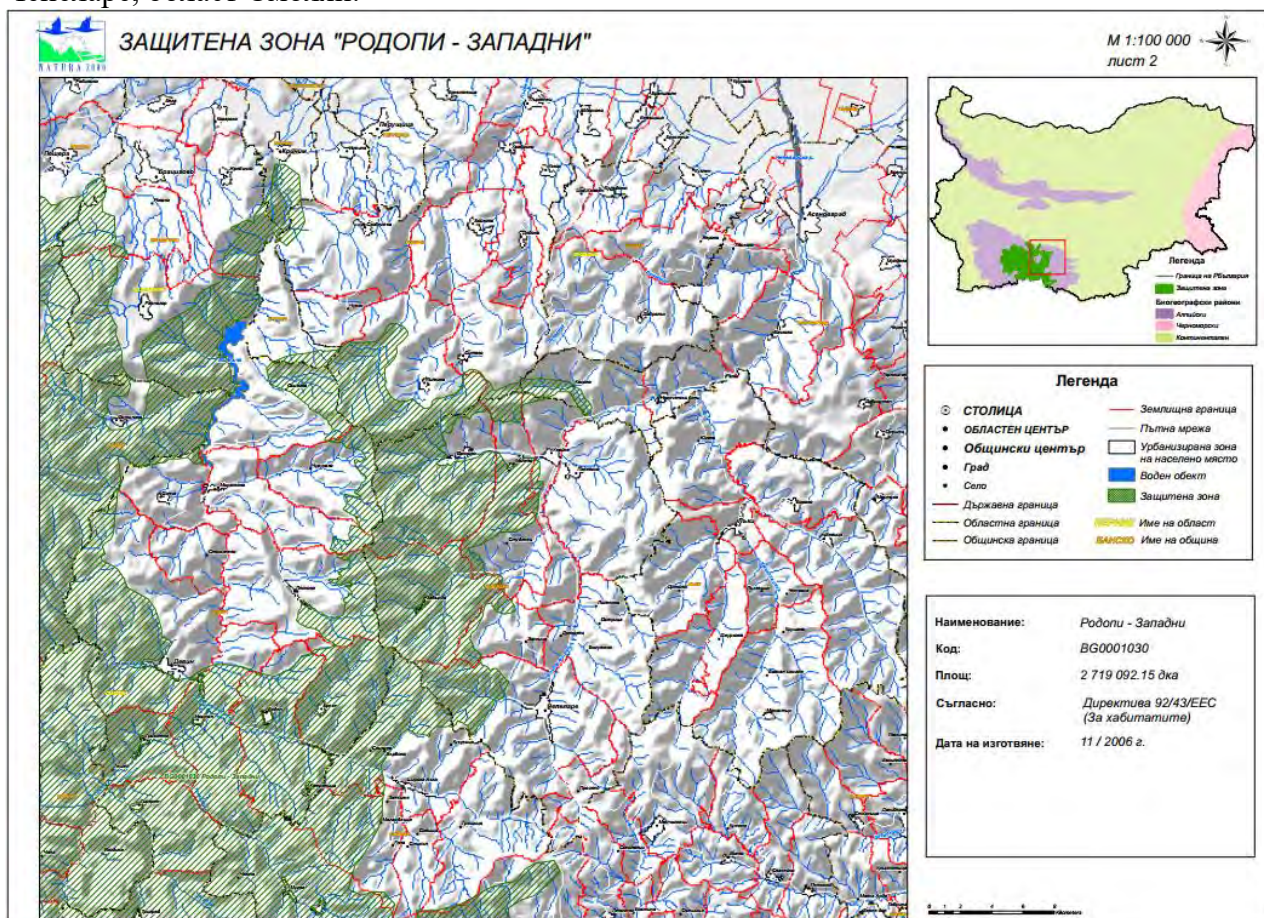
ТЕРИТОРИЯЛЕН ОБХВАТ НА ЧАСТТА ОБЩИНА РОДОПИ – ПЛОЩ 24873 ДКА

Легенда: граници на общини —; граници на земища на населени места —

ЗАЩИТЕНА ЗОНА BG 0001030 РОДОПИ - ЗАПАДНИ

Защитена зона BG0001030 „Родопи - Западни“ /с обща площ 2 728 543,356 дка/, разположена в землищата на с. Гостун, с. Осеново, община Банско, област Благоевград, с. Горно Дряново, с. Дебрен, с. Долно Дряново, с. Ковачевица, с. Лещен, с. Марчево, с. Огняново, с. Ореше, с. Осиково, с. Рибново, с. Скребатно, община Гърмен, област Благоевград, с. Елешница, община Разлог, област Благоевград, с. Ваклиново, с. Долен, с. Жижево, с. Кочан, с. Крибул, с. Осина, с. Плетена, с. Сатовча, с. Туховища, община Сатовча, област Благоевград, с. Абланица, община Хаджидимово, област Благоевград, гр. Батак, с. Нова махала, с. Фотиново, община Батак, област Пазарджик, гр. Брацигово, с. Жребичко, с. Равногор, с. Розово, община Брацигово, област Пазарджик, с. Бозьова, гр. Велинград, с. Грашево, с. Кръстава, община Велинград, област Пазарджик, гр. Пещера, община Пещера, област Пазарджик, с. Дорково, гр. Ракитово, община Ракитово, област Пазарджик, с. Медени поляни, с. Побит камък, гр. Сърница, община Сърница, област Пазарджик, с. Косово, община Асеновград, област Пловдив, гр. Кричим, община Кричим, област Пловдив, с. Лилково, с. Ситово, с. Скобелево, община Родопи, област Пловдив, с. Борино, с. Буйново, с. Кожари, с. Чала, с. Ягодина, община Борино, област Смолян, с. Беден, с. Брезе, с. Водни пад, с. Грохотно, с. Гьоврен, гр. Девин, с. Жребево, с. Кестен, с. Лясково, с. Михалково, с. Осиково, с. Селча, с. Стоманево, с. Триград, с. Чуруково, община Девин, област Смолян, с. Барутин, с. Бръщен, гр. Доспат, с. Змеица, с. Късак, с. Любча, с. Църнча, с. Чавдар, община Доспат, област Смолян, с. Равнината, гр. Рудозем, община Рудозем, област Смолян, с. Арда, с. Билянска, с. Бориново, с. Буката, с. Букаците, с. Вълчан, с. Върбово, с. Гела, с. Горна Арда, с. Киселчово, с. Кошница, с. Кремене, с. Магарджица, с. Могилица, с. Мугла, с. Полковник Серафимово, с. Речани, с. Сивино, с. Сливово, с. Смилян, гр. Смолян, с. Солища, с. Средок, с. Стойките, с. Турян, с. Чокманово, с. Широка лъка, община, Смолян, област Смолян, с. Забърдо, с. Зорница, с. Малево, с. Орехово, с. Хвойна, гр. Чепеларе, община Чепеларе, област Смолян.

Природни местообитания

Природно местообитание 3150
 Природно местообитание 3160
 Природно местообитание 3260
 Природно местообитание 4060
 Природно местообитание 4090
 Природно местообитание 40B0
 Природно местообитание 5130
 Природно местообитание 6110
 Природно местообитание 6210
 Природно местообитание 6220
 Природно местообитание 6230
 Природно местообитание 62A0
 Природно местообитание 62D0
 Природно местообитание 6410
 Природно местообитание 6430
 Природно местообитание 6510
 Природно местообитание 6520
 Природно местообитание 7140
 Природно местообитание 7220
 Природно местообитание 8210
 Природно местообитание 8220
 Природно местообитание 8310
 Природно местообитание 9110
 Природно местообитание 9130
 Природно местообитание 9150
 Природно местообитание 9170
 Природно местообитание 9180
 Природно местообитание 91AA
 Природно местообитание 91BA
 Природно местообитание 91CA
 Природно местообитание 91D0
 Природно местообитание 91H0
 Природно местообитание 91M0
 Природно местообитание 91W0
 Природно местообитание 91Z0
 Природно местообитание 91E0
 Природно местообитание 9270
 Природно местообитание 92A0
 Природно местообитание 92C0
 Природно местообитание 9410
 Природно местообитание 9530
 Природно местообитание 9560
 Природно местообитание 95A0

– Растителни видове

Buxbaumia viridis
Drepanocladus vernicosus
 Блатно петльово перо (*G. palustris*)
 Карпатска тоция (*T. carpatica*)

– Безгръбначни

Cuscuta cinnaberinus

Dioszeghyana schmidtii

E. quadripunctaria

Алпийска розалия (*R. alpina*)

Бисерна мида (*U. crassus*)

Бръмбар рогащ (*L. cervus*)

Буков сечко (*M. funereus*)

Кордулегастер (*C. heros*)

Об. паракалоптенус (*P. caloptenoides*)

Обикновен сечко (*C. cerdo*)

Одонтоподизма (*O. rubripes*)

Осодерма (*O. eremita*)

Полиоматус (*P. eroides*)

Ручеен рак (*A. torrentium*)

Торбогнезница (*E. catax*)

– Риби

Горчивка (*Rh. sericeus*)

Маришка мряна (*B. plebejus*)

Обикновен щипок (*C. taenia*)

– Земноводни и влечуги

Голям гребенест тритон (*T. karelinii*)

Жълтокоремна бумка (*B. variegata*)

Об. блатна костенурка (*E. orbicularis*)

Шипобедрена костенурка (*T. graeca*)

Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*)

– Бозайници, без прилепи

Видра (*L. lutra*)

Вълк (*C. lupus*)

Дива коза (*R. r. rupicapra*)

Мечка (*U. arctos*)

Пъстър пор (*V. peregusna*)

– Прилепи

Голям нощник (*M. myotis*)

Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*)

Дългокрил прилеп (*M. schreibersii*)

Дългопръст нощник (*M. capaccinii*)

Дългоух нощник (*M. bechsteinii*)

Малък подковонос (*Rh. hipposideros*)

Остроух нощник (*M. blythii*)

Подковонос на Мехели (*Rh. mehelyi*)

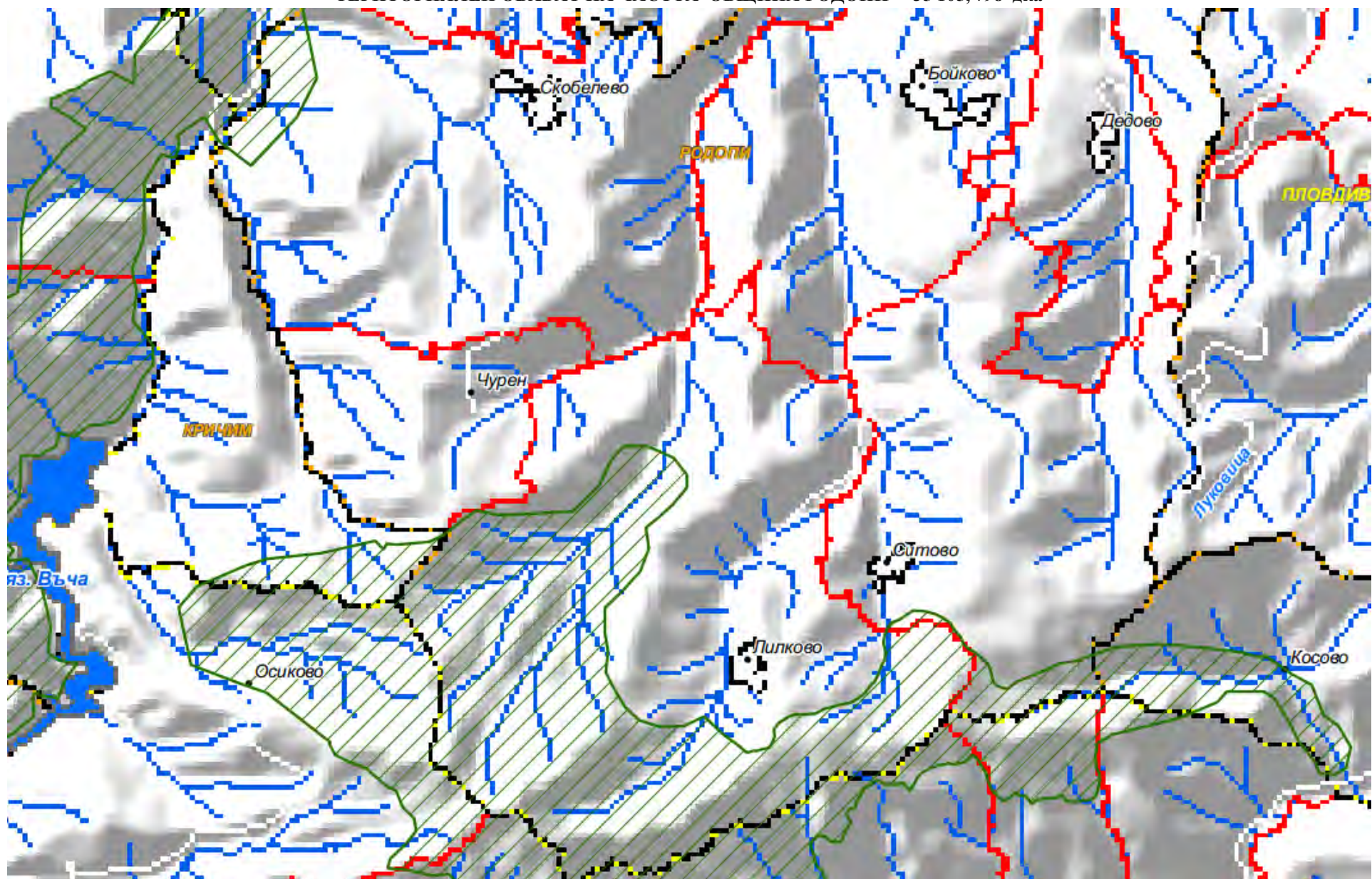
Средиземноморски подковонос (*Rh. blasii*)

Трицветен нощник (*M. emarginatus*)

Широкоух прилеп (*B. barbastellus*)

Южен подковонос (*Rh. euryale*)

ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ НА ЧАСТТА ОБЩИНА РОДОПИ – 35 105, 798 дка

ЗАЩИТЕНА ЗОНА „ОРИЗИЩА ЦАЛАПИЦА” КОД BG0002086

Обявявам защитена зона “Оризища Цалапица”, с идентификационен код BG0002086 в землищата на с. Цалапица, община “Родопи”, с. Радиново, с. Войсил, община “Марица”, и Съединение, община Съединение, област Пловдив, с обща площ 36 746,232 дка. Площ в община Родопи – 22173.795 дка изцяло в землището на с. Цалапица - 22173.795 дка Режим на дейности:

1. Забранява се премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива; 2. Забранява се паленето на пасища, тръстикови масиви и крайбрежна водна растителност; 3. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство.

ТЕРИТОРИЯЛЕН ОБХВАТ НА ЧАСТТА ОБЩИНА РОДОПИ - ПЛОЩ В ОБЩИНА РОДОПИ – 22173.795 ДКА

Предмет на опазване в защитена зона “Оризища Цалапица” с идентификационен код BG0002086 са следните видове птици:

видове по чл. 6, ал.1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие:

Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Голяма пъструшка (*Porzana porzana*), Малка пъструшка (*Porzana pusilla*), Кокилобегач (*Himantopus himantopus*), Кафявокрил огърличник (*Glareola pratincola*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*);

видове по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие:
Сива чапла (*Ardea cinerea*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенез) (*Falco tinnunculus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*).

Защитената зона по т. 1 се обявява с цел:

- опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
- възстановяване на местообитанията на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Проучване състоянието на популациите на гнездящите и мигриращите птици съгласно чл. 6, ал.1, т.3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие за подобряване на условията за поддържане на тяхната жизнеспособност;

Възстановяване и поддържане на оптимален воден режим в оризищата съобразно с биологията и екологията на срещащите се в района видове птици и други консервационно значими растителни и животински видове, свързани с тях.

Опазване и поддържане на биологичното разнообразие в района, като предпоставка за стабилността на екосистемите, осигуряващи благоприятния природозащитен статус и жизнеспособността на популациите на видовете, обект на опазване;

Природосъобразно ползване на природните ресурси и устойчиво развитие на общностите, гарантиращо благоприятния природозащитен статус на видовете, обект на опазване.

Режим на дейности:

1. Забранява се провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии;
2. Забранява се движение на мотоциклети, ATV, UTV и бързите извън съществуващите пътища в неурбанизирани територии; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;
3. Забранява промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива.
4. Забранява се разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои, както и в случаите на реализиране на допустими планове, програми, проекти или инвестиционни предложения, одобрени по реда на екологичното законодателство;
5. Забранява се премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;
6. Забранява се употреба на торове, подобрители на почвата, биологичноактивни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията;
7. Забранява се употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери и изоставени орни земи, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии, освен при каламитет, епифитотия, епизоотия, епидемия или при прилагане на селективни методи за борба с инвазивни чужди видове;

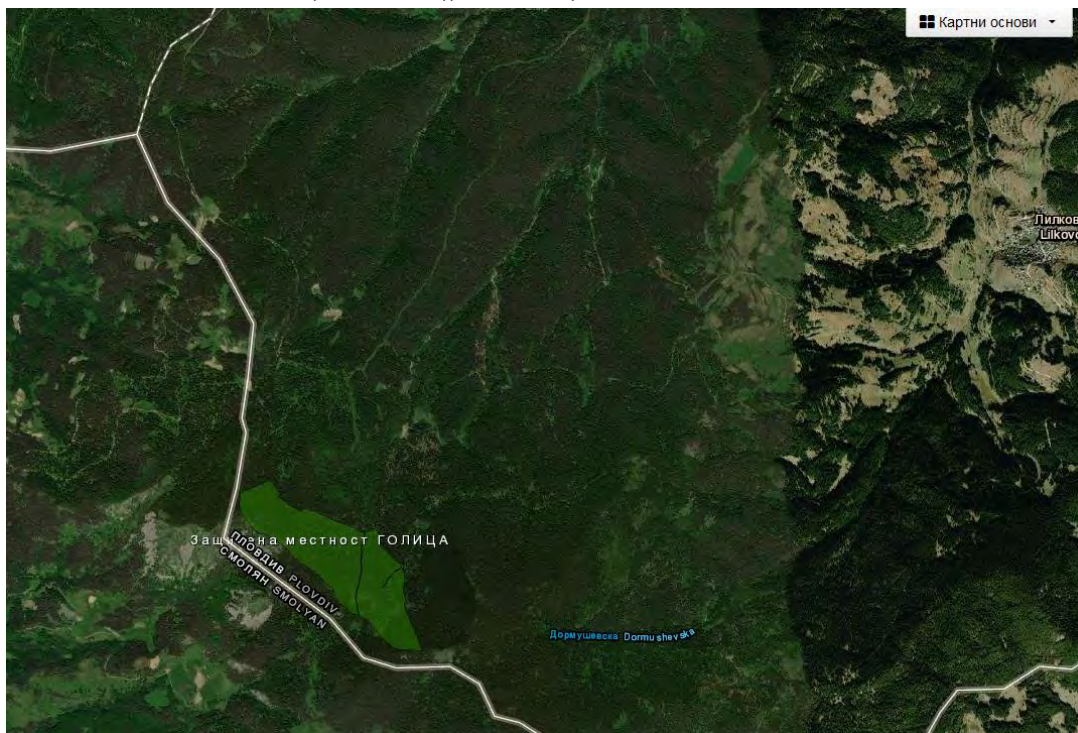
8. Забранява се използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието, храните и горите и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение No 1 от Наредба No 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);
9. Забранява се използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;
10. Забранява се палене на стърнища, слогове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;;
11. Забранява се палене на огън, благоустрояване, електрифициране, извършване на стопанска и спортна дейност в неблагоустроените пещери и на входовете им, както и чупене, повреждане, събиране или преместване на скални и пещерни образувания, преграждане на входовете или на отделни техни галерии по начин, възпрепятстващ преминаването на видовете прилепи, предмет на опазване по т. 2.2.1
12. Забранява се провеждане на спелеоложки проучвания през размножителния период на прилепите – от 1 март до 30 юни;
13. Забранява се добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета;
14. Забранява се паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост

Защитени територии съгласно Закона за защитените територии с характерни или забележителни ландшафти, включително такива, които са резултат на хармонично съжителство на човека и природата; местообитания на застрашени, редки или уязвими растителни и животински видове и съобщества, намиращи се в Община „Родопи“ са:

1. Голица

Категория: Защитена местност

Местоположение: с. Лилково, община „Родопи“, област Пловдив

Документи на обявяване: Заповед № 775/19.10.1979г. на КОПС при МС , Заповед № РД - 330 от 31.03.2003г. на МОСВ и със Заповед № 555/12.07.2007г **площа е актуализирана на 56,081 ха**

Цели на обявяване: Опазване на вековна иглолистна гора от бял бор, смърч и бяла мура.

Режим и статут на защитената територия – В границите на ЗМ е забранено извеждаен на гори сечи, увреждаен на дървестната растителност, паша и бивакуваен на хора и домашни животни, палене на огън, замърсяване с отпадъци, строителство, търсене или проучване и добив на подземни богатства.

2. Защитена местност "Нощувка на малък корморан - Пловдив"

Местоположение

Защитената местност се намира по поречието на р. Марица в района на „моста на 6^{та} км“ край гр. Пловдив, в близост до пътя Пловдив – Пазарджик.

Защитена местност „Нощувка на малък корморан-Пловдив“ е обявена през 2006 г. (Заповед №РД-644/05.09.2006 з. на МОСВ) с цел опазване местообитание, място за почивка и струпване по време на миграция на световно застрашения и защитен вид Малък Корморан (*Phalacrocorax pygmeus*). Защитената местност обхваща поречието на р. Марица в землищата на гр. Пловдив, общ. Пловдив, с. Костиево, общ. Марица и с. Оризарм, общ. Родопи с обща площ 820,907 дка.

Биологично разнообразие

Малкият Корморан (*Phalacrocorax pygmeus*) известен още като малка дяволица е един от трите вида корморани, срещащи се в България. На големина е колкото врана, с лъскаво чернокафяво оперение. Видът е тясно свързан с различни по характер водоеми като избягва само бързотечащи води. Гнезди колониално, обикновено гнездата му са разположени сред колониите от чапли и други водолюбиви птици. Гнездата могат да са разположени, както в тръстикови масиви, така и на дървета. Когато птиците не са безпокоени, от гнездата излизат по 3-4 малки. Малкият Корморан се храни с дребна риба и други дребни водни организми, включително и безгръбначни. В България освен през гнездовия период се среща и в периода на миграция и през зимата, когато е най-многоброен. С най-голяма численост са местата за зимуване край Черноморското крайбрежие, а зимната нощувка на вида в границите на защитената местност е най-голямата по поречието на р. Марица и за цялата Тракийска низина – 2 500 екземпляра (Иванов & Муравеев, 2002). Тук птиците могат да бъдат наблюдавани от края на септември, когато пристигат, до края на март – началото на април, когато отлитат към местата за гнездене. В района на защитената местност малкия корморан нощува по клоните на върбите, намиращи се под моста на р. Марица при „6-ти км“ на околовръстния път София – Смолян. През деня птиците прекарват разпръснати на малки групички по различни водоеми на значително разстояние от мястото на нощувката, като се хранят или почиват. Придвижват се отново към нощувката около два часа преди смрачаване и могат да бъдат наблюдавани в района на защитената местност малко преди стъмване. Птиците са силно консервативни по отношение на местата за нощуване и едни и същи нощувки при липса на безпокойство се използват много години, макар числеността в тях да се променя. Според Националната банка за орнитологични изследвания при БДЗП, 2002 г.

числеността на малкия корморан в нощувката край Пловдив е намаляла наполовина в периода 1996 – 1999 г.

Малкият корморан е сред видовете, най-силно застрашени от окончателно изчезване, поради което видът е включен в списъка на Световно застрашените видове като „полузастрашен“ (Collar et al., 1994). На европейско ниво е отнесен към категорията „уязвим“ (Tucker & Heath, 1994). Малкият корморан е включен в Приложение I (строго защитени видове на Директивата за птиците). Видът фигурира в Приложение II на Конвенцията за мигриращите видове и в Приложение II (строго защитен вид) на Бернската конвенция. Според българското законодателство е защитен за територията на страната вид (Приложение III на Закона за биологичното разнообразие). Факторите, които влияят негативно върху вида са пресушаване и влошаване качествата на влажните зони, браконьерски и планови изсичания на дървесната растителност в местообитанията на малкия корморан, безпокоене, пряко преследване и отстрел на птиците от браконieri и в рибовъдните стопанства. Ето защо още една форма за опазване на вида е териториалната защита на местообитанията му. Защитена местност „Нощувка на малък корморан – Пловдив“ е обявена именно за опазване на най-голямата по поречието на р. Марица и за цялата Тракийска низина зимна нощувка на малък корморан.

Режим на защитената територия:

Режимът на защитената територия е определен от Закона за защитените територии и заповедта за обявяване, според тях в границите на защитената местност е забранено:

- Изсичане и опожаряване на дървета.
- Добив на пясък и други инертни материали, с изключение на добив съгласно издадените до влизането на тази заповед в сила разрешителни от Басейнова дирекция за управление на водите – Източно беломорски район, Пловдив.
- Ловуване.
- Строителство, с изключение на хидротехнически съоръжения за осигуряване проводимостта на реката, както и ремонт и поддръжка на съществуващата инфраструктура.

3. Чинарите

Обявена със Заповед №РД-835 от 14.11.2011 г. на МОСВ с цел опазване на естествено находище на източен чинар (*Planus orientalis*). Намира се в землището на с. Белащица, общ. Родопи, обл. Пловдивска, с площ 11.309 дка.

В границите ѝ се забранява промяна на предназначението и начина на трайно ползване на земята, строителство, с изключение на ремонт и поддръжка на съществуващите сгради и съоръжения, търсене, проучване и добив на подземни богатства, унищожаване и повреждане на естествената растителност, провеждане на сечи, с изключение на санитарни, залесяване с неместни и нехарактерни за района растителни видове, паща и бивакуване на домашни животни.

4. Защитена местност „Козница”

Обявена със Заповед № РД - 405 от 07.07.2008 г. г. на МОСВ с цел опазване на най-голямото в Родопите находище на дървовидна хвойна (*Juniperus excelsa* Bieb.). Намира се в землището на с. Скобелево, общ. Родопи и гр. Кричим, общ. Кричим, обл. Пловдивска, с площ 6501.571 дка.

В защитената местност се опазват няколко културни-исторически забележителности. Открити са останки от древни крепости и постройки. През последните години по тези останки работят археолози. Открити са останки от тракийско светилище, в което са намерени ценни находки като керамични съдове и други. Открити са голям брой скални гробове, гробове, всечени в скалата.

В границите на Козница се забраняват:

търсенето, проучването и добиването на полезни изкопаеми, разрушаването и изземването на скални маси в землища, строителството, с изключение на обекти за ловно-стопански дейности, изграждането на нови пътища, осъществяването на горско-стопански дейности в периода 1 март-15 юли.

Санкционират се още промяната на предназначението и трайното ползване на земите, горите и водните течения, всякакви сечи, с изключение на санитарни и отгледни, залесяването с неместни за района растителни видове, скалното катерене, бивакуването, делтапланеризма, бивакуването на хора, пащата и бивакуването на домашни животни, паленето на огън, събирането на лечебни растения и гъби.

5. Защитена местност „Перестица“

Площ: 6.05 хектара

Местоположение:

Област: Пловдив, Община: Перушица, Населено място: гр. Перушица

Област: Пловдив, Община: Родопи, Населено място: с. Устина

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):

Пловдив - бул. "Марица" 122

Документи за обявяване:

Заповед No.173 от 09.03.1983 г., бр. 26/1983 на Държавен вестник .

Документи за промяна:

Прекатегоризация със Заповед No.РД-331 от 31.03.2003 г., бр. 42/2003 на Държавен вестник

Промяна в режима на дейностите със Заповед No.РД-935 от 28.12.2007 г., бр. 11/2008 на Държавен вестник

Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-935 от 28.12.2007 г., бр. 11/2008 на Държавен вестник

Цели на обявяване:

Опазване на гнездово местообитание на черен щъркел и характерен ландшафт.

Режим на дейности:

1. Забранява се извеждане на сечи, с изключение на санитарни;
2. Забранява се осъществяване на горско- и ловностопански дейности в периода от 1.ІІІ до 15.ІІІ;
3. Забранява се използване на скалния комплекс за скално катерене и практикуване на екстремни спортове;
4. Забранява се паша и бивакуване на хора и домашни животни;
5. Забранява се палене на огън;
6. Забранява се замърсяване с отпадъци;
7. Забранява се строителство;
8. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;
9. Забранява се разрушаване на скалните образувания.

Защитени вековни и забележителни дървета,

съгласно Закона за биологичното

разнообразие:

- Пет броя вековни чинари, намиращи се в м. "Чифлика", землище на с. Белащица. Обявени с Постановление №15462 от 29.11.1948г. на МЗГ-1брой и със Заповед №899 /17.08.1983г. на КОПС при МС - четири броя. Стопанисват се и се охраняват от Кметство с. Белащица при община „Родопи“.
- Зимен дъб в м. "Свети Георги", с. Извор, обявен със Заповед №343/04.7.1978г. на КОПС при МС. Стопанисва се и се охраняват от Кметство с. Извор – община „Родопи“.
- Вековна ела в землището на село Скобелево, местност "Самунджица", обявена с Постановление №16787/21.12.1948г. на МЗГ. Стопанисва се и се охраняват от ДЛ Кричим.

3.4.1. Флора

ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ

Във връзка с изискванията на чл. 50, т. 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР, ДВ бр. 29/2000 г. посл.изм. ДВ. бр.96 от 1 Декември 2017г. и Наредба №2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения

(ДВ, бр. 14 от 20.02.2004 г.) към Общинската програма за опазване на околната среда на община Родопи за периода 2021 – 2028 г. е разработен в Приложение 1 Раздел „Лечебни растения“. С раздела „Лечебни растения“ се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване и картотекиране на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението. Разделът включва информация за видовете лечебни растения, режимът на тяхното ползване. Разделът представя и информация за необходимите мерки за опазване на лечебните растения и техните местообитания и находища.

По смисъла на Закона за лечебните растения „лечебни“ са тези растения, които могат да бъдат използвани за получаване на билки. „Билки“ са отделни морфологични растителни части или цели растения, както и плодове и семена от тях, които в свежо или изсушено състояние са предназначени за лечебни и профилактични цели, за производство на лекарствени продукти, за хранителни, козметични и технически цели.

На основание чл.46 от ЗЛР, кметът на общината ръководи изпълнителната дейност на общината във връзка с ползването, опазването и култивирането на лечебните растения, като:

- организира изпълнението на дейностите по отношението на лечебните растения, включени в общинската програма за опазване на околната среда,
- издава разрешителни за ползване на лечебни растения от земи, води и водни обекти – общинска собственост,
- издава удостоверения за билките от култивираните лечебни растения,
- предоставя на Министъра на околната среда и водите информация за нуждите на наблюдението и оценката на лечебните растения и на създаването и поддържането на специализираните карта и регистър за тях.

В последните години значително нарасна интереса към лечебните растения. Те са били и си остават ефективно средство при лечението на редица заболявания. Растенията са достъпна и евтина суровина за приготвянето на лечебни препарати, чайове, напитки и др.

Съществуващата в страната икономическа криза принуждава значителен брой хора да събират билки и плодове с търговска цел.

От билките с търговско значение добивани от горския фонд в по-големи количества се събират: шипка, жълт кантарион, мащерка, липов цвят, смрадлика и др., а най-често култивираните видове лечебни растения са: диланка, медицинска ружа, мента, маточина, бял трън, градински чай и по-рядко бял риган, татул, жълт мак и други.

На територията на област Пловдив се срещат голям брой видове лечебни растения с висока природозащитна значимост, защитени по българското и международно законодателство. Такива видове лечебни растения са:

- Ахтарово шапиче (*Alchemilla achtarowii* Pawl.)
- Бодливолистен джел (*Ilex aquifolium* L.)
- Венерин косъм (*Adiantum capillus-veneris* L.)
- Водна детелина (*Menyanthes trifoliata* L.)
- Водна роза (*Nymphaea alba* L.)
- Вълнеста камбанка (*Campanula lanata* Friv.)
- Елвезиево кокиче (*Galanthus elwesii* Hook.)
- Жълта тинтява (*Gentiana lutea* L.)
- Меколистно шапиче (*Alchemilla mollis* (Buser) Rothm.)
- Обикновен тис (*Taxus baccata* L.)

- Петниста тинтява (*Gentiana punctata* L.)
- Пърчовка (*Himantoglossum caprinum* (M. Bieb.) Spreng.)
- Седефче (*Ruta graveolens* L.)
- Силивряк (*Haberlea rhodopensis*)
- Шлемоносен салеп (*Orchis militaris* L.)
- и др.

От видовете с ограничения в ползването съгласно Закона за лечебните растения и Закона за биологичното разнообразие се срещат видове като:

- Блатно кокиче (*Leucosium aestivum*)
- Бял оман (*Inula helenium*)
- Волски език (*Phyllitis scolopendrium*)
- Зърнастец (*Frangula alnus*)
- Копитник (*Asarum europaeum*);
- Лечебна ружа (*Althaea officinalis*)
- Лечебна иглика (*Primula veris*)
- Лудо биле (*Atropa belladonna*)
- Момина сълза (*Convallaria majalis*);
- Мурсалски чай (*Sideritis scardica* Griseb.)
- Червен божур (*Paeonia peregrina*)
- и др.

Изцяло забранени за добив в цялата страна лечебни растения със заповедта №РД-162/25.02.2021г. на Министъра на околната среда и водите са:

- Бенедиктински трън, пресечка (*Cnicus benedictus* L.)
- Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.)
- Горицвет, пролетен (*Adonis vernalis* L.)
- Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.)
- Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.)
- Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes* L.)
- Ислански лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.)
- Исоп лечебен (*Hys s opus ffi cinalis* L. s sp. aris tatus) - Какула едроцветна (*Salvia tomentosa* Mill.)
- Копитник (*Asarum europaeum* L.)
- Мечо грозде (*Arctostaphyllos uva-ursi* (L.) Spreng)
- Момина сълза (*Convallaria majalis* L.)
- Оман бял (*Inula helenium* L.)
- Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucium flavum* Crantz)
- Пелин сантонинов (*Artemis ia s antonicum* L.)
- Пирински (мурсалски алибушки)чай (*Sideritis scardica* Grisb.)
- Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand);
- Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.);
- Риган бял (*Origanum vulgare* L. Ssp. Hirtum(Link) Ietswaart)
- Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.);
- Салеп (*Orchis* sp. diversa);
- Смил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moech.);
- Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Hup erzia inundata* (L.) B ernh: L. selago);
- Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.)

ГОРИ

РДГ – Пловдив носи името на град Пловдив, където се намира и седалището на неговата администрация. Територията на РДГ – Пловдив обхваща част от Централна България като граничи на север с Национален парк “Централен Балкан”, на изток с РДГ – Стара Загора, на югоизток с РДГ – Кърджали, на юг с РДГ – Смолян и на запад с РДГ – Пазарджик и РДГ – София.

Съгласно административно-териториалната подялба на страната, РДГ – Пловдив стопанисва горския фонд на територията на област Пловдив и следните общини: Карлово, Хисаря, Раковски, Брезово, Съединение, Калояново, “Марица”, Пловдив, “Родопи”, Садово, Асеновград, Първомай и Лъки.

РДГ – Пловдив включва 6 държавни горски стопанства и 3 държавни ловно стопанства (ДЛС “Чекерица” – Стряма, ДЛС “Кормисош” – Лъки и ДЛС “Кричим”).

Горските ресурси на община Родопи са разположени, основно, по северните склонове на Родопския дял „Чернатица“ и около реките - Въча, Първенецка, Пепелашка, Тъмрашка и Чуренска. Общата площ на горския фонд е около 97 000 дка, от които 92 000 дка са държавен горски фонд и 5 010 дка са гори на частни физически лица. На настоящия етап горските ресурси в територията на община Родопи се стопанисват и управляват от ДЛ „Кричим“ и ДЛ „Пловдив“. Общината има собствена Наредба за управление на общинските горски територии.

Преобладаващите видове гори на територията на община Родопи са както следва:

- Гори с дървопроизводителни и средообразуващи функции. Видове залесена площ, дка-%.
 - Бялборов високобонитетен 7 740 - 8.9;
 - Бялборов средно и нискобонитетен 2 811 - 3.3;
 - Бялборови култури 3 558 - 4.1;
 - Черноборови култури 2 767 - 3.2;
 - Двуетапни насаждения 2 076 - 2.4;
 - Иглолистен-широколистен високобонитетен 4 187 - 4.9;
 - Елов средно и ниско бонитетен 2 010 - 2.3;
 - Буков високобонитетен 8 839 - 10.2;
 - Буков среднобонитетен 3 648 - 4.2;
 - Буков високобонитетен за превръщане 4 114 - 4.8;
 - Зимендъбов средно и нискобонитетен за превръщане 8 496 - 9.8;
 - Смесен средно и ниско бонитетен за превръщане 4 283 - 4.9;
 - За реконструкция 13 315 - 15.5.
- Гори със специални функции:
 - Иглолистни 6 653 - 7.7;
 - Широколистни високостеблени 1817 - 2.1;
 - За реконструкция 7 247 - 8.4;
 - Издънкови за превръщане 1 890 - 2.2;
 - Нискостеблени 494 - 0.5;
 - Тополови 522 - 0.6.

Общият размер на ползването на дървесина без клони, за последното десетилетие, в средно годишен аспект е $18\,375\text{м}^3$, а клони - $20\,800\text{м}^3$. Посоченото количество добивана дървесина, процентно се получава от:

- Главни сечи - 41,3 %;
- Сеч от надлесни - 0,6 %;
- Отгледни сечи - 37,0 %;
- Санитарни сечи - 6,8 % ;
- Реконструкции - 14,3 %.

От наличния горски фонд през следващите 10 години се предвижда за отсичане на горска маса с клони, от която трябва да се получат следните основни групи продукти:

Едра строителна дървесина; Средна строителна дървесина; Дребна строителна дървесина; Дърва за огрев; Използваема вършина; Отпадък.

Освен за производството на горепосочените стокови продукти, наличния горски фонд, разположен на територията на община Родопи се използва за паша (на едър и дребен добитък), чиято площ достига 61 961дка.

Санитарното състояние на горските ресурси е сравнително добро. Най-висок процент повреди са установени от златозадка (*Euproctis chrysorrhoea*) – 188 дка. В отделни борови насаждения е констатирана зараза от борово процесионка (*Thaumatoraea pityocampa*) - 94 дка. От снеголоми (в резултат от тежката зима) са засегнати - около 15 дка. гори. Около 1% от горските насаждения страдат от гнилотии.

Бял бор

Бук

3.4.2.Фауна

В горите, разположени на територията на община Родопи, върху териториите на формираните на различни надморски височини и върху силно пресечените терени и скални преобразования има голямо разнообразие от животински дивеч. Основните обитаващи ловни видове са:

- Клас бозайници:
 - Сем. Еленови - Благороден елен, Елен Лопатар, Сърна;
 - Сем Кухорови - Дива коза;
 - Сем. Свине - Дива свиня;

Сем. Зайци – заек;
Сем. Катерици – катерица;
Сем. Кучеподобни - Вълк, Чакал, Лисица;
Сем. Котки - Дива котка;
Сем. Порови - Белка, Черен пор, Язовец;
Сем. Мечки - Кафява мечка

➤ Клас птици:

Сем. Тетрезови – Глухар;
Сем. Фазанови - Колхидски (фазан, Семиреченски фазан, Яребица, Пъдпъдък
Сем. Гълъбови - Гривек, Гургулица, Гугудка
Сем. Бекасови - Горски Бекас;
Сем. Патицови - Зеленоглава патица, Зимно Бърне, Лятно Бърне

Може да се каже, че със своето благоприятно географско разположение, планински и полупланински релеф, община Родопи може да стане устойчив и много развит притегателен център за развитие на модерен ловен туризъм.

3.4.3. Национална екологична мрежа. Натура 2000. Защитени територии.

Националната екологична мрежа е регламентирана в Р.България със Закона за биологичното разнообразие. Съгласно разпоредбите на чл. 3 от ЗБР – Национална екологична мрежа, включваща:

1. защитени зони като част от Европейската екологична мрежа "НАТУРА 2000", в които могат да участват защитени територии;
2. защитени територии, които не попадат в защитените зони.

В Националната екологична мрежа приоритетно се включват КОРИНЕ места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологични важни места.

Някои от елементите ѝ имат над 100 годишна история – паркове и резервати. Други са нови за практиката ни и тепърва ще бъдат изградени. Елементите на националната екологична мрежа са:

1. защитени зони, обявени по ЗБР;
2. защитени територии, които попадат в защитените зони;
3. буферни зони около защитени територии, които са част от защитени зони.

В Националната екологична мрежа приоритетно се включват:

- КОРИНЕ места като територии, описани по стандартната международна методика на проекта на Съвета на Европа "КОРИНЕ биотопи".

- Рамсарски места като влажни зони, които отговарят на критериите на Конвенцията по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбиви птици (Рамсарска конвенция);

- орнитологични важни места - територии от международна значимост за опазване на птиците, описани по стандартната международна методика на Бърд Лайф Интернешънъл.

Националната екологична мрежа цели дългосрочно опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие; осигуряване на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеење и зимуване на дивите животни; създаване на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове; участие на Република България в европейските и световните екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии.

От тук произтичат и отговорностите на общинската администрация както за съхранение на обявените по Закона за защитените територии, така и за изграждането на останалите компоненти на нейната територия.

Съгласно разпоредбите на ЗБР, чл. 4 Националната екологична мрежа цели дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие;

Националната екологична мрежа цели осигуряването на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеене и зимуване на дивите животни;

Националната екологична мрежа цели създаването на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове;

Националната екологична мрежа цели участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи;

Националната екологична мрежа цели ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии.

Защитени зони – Натура 2000

На територията на Община Родопи се намират следните защитени зони и природни забележителности:

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Тип на защитена зона
BG 0002087	Марица - Пловдив	Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици
BG 0002105	Персенк	Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици
BG0002086	Оризища Цалапица	Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици
BG 0000194	Река Чая	Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна
BG 0000424	Река Вьча - Тракия	Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна
BG 0000578	Река Марица	Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна
BG 0001030	Родопи - Западни	Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Тип на защитена зона
BG 0001033	Брестовица	Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС относно опазването на дивите птици

• **BG 0002087 Марица Пловдив**

Зоната представлява важно местообитание за редица водоплаващи и водолюбиви птици и отговаря на изискванията на Директивата за птиците. Територията ѝ постоянно се обитава от значителни количества от световно застрашения вид малък корморан (*Phalacrocorax pugnax*). Островите и пясъчните коси в реката, както и дървесната и храстова растителност по бреговете и са най-важното място по поречието на р. Марица за нощувка на вида. Тук се намира най-голямата зимна нощувка на малкия корморан по поречието на р. Марица и за цялата Тракийска низина. В обхвата на защитената зона попада и площта на защитена местност „Нощувка на малък корморан – Пловдив“. Птиците пренощуват тук, а през деня се хранят във водоемите по поречието на реката и в низината.

Освен малкия корморан, предмет на опазване в границите на защитената зона са редица видове птици включени в Приложение I на Директивата за птиците – голяма бяла чапла (*Egretta alba*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), поен лебед (*Cygnus cygnus*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*). Тук редовно се срещат и мигриращите птици малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), сива чапла (*Ardea cinerea*), ням лебед (*Cygnus olor*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), лятно бърне (*Anas querquedula*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), керкенез (*Falco tinnuncius*), калугерица (*Vanellus vanellus*), речна чайка (*Larus ridibundus*).

Малък корморан

Голяма бяла чапла

Земеродно рибарче

Малък гмурец

Черен щъркел

Голям ястреб

- **BG 0002105 Персенк**

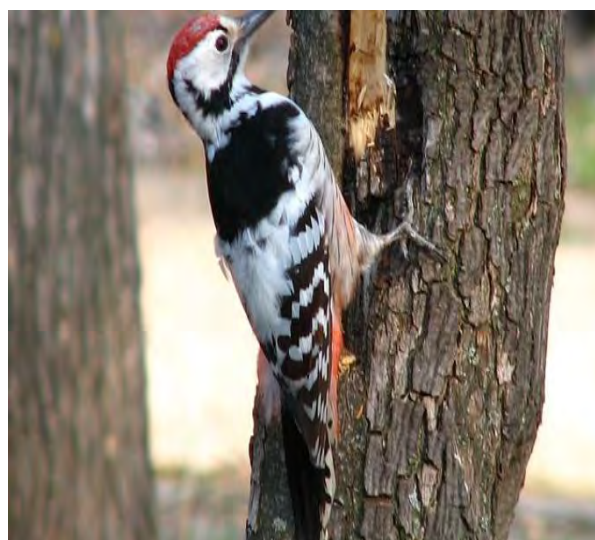
Персенк е едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за гнездящите тук скален орел /*Aquila chrysaetos*/, трипръст кълвач /*Picoides tridactylus*/, сив кълвач /*Picus canus*/ и глухар /*Tetrao urogallus*/. Черният кълвач /*Dryocopus martius*/ и осоядът /*Pernis apivorus*/ също имат представителни гнездови популации в района.

Персенк се намира сред сравнително гъсто населени райони на общински и областни центрове. Природата му силно се влияе от горско-стопанските дейности, но също така и от туризма и ползването на водите. Горите са застрашени от прекомерна експлоатация на горски ресурси, както и от незаконни сечи. Те водят до силно снижаване на качествата на горските екосистеми, нарушават естествения воден баланс в района и предизвикват ерозионни и свлачищни процеси. Инвестиционни намерения за изграждане на множество малки ВЕЦ по поречията на планинските реки допълнително ще увеличат отрицателното въздействие

върху водния баланс в територията. Премахването на старите умиращи дървета и тези с хралупи, ограничава значително възможностите на кълвачите и совите да намират подходящи места за гнездене и храна. Пожарите в иглолистните гори и опожаряването на хвойната предизвикват разрушаване на местообитанията. Районът е предпочитана туристическа дестинация. Развитието на ски туризма е най-сериозната заплаха, както за горите, така и за високопланинските местообитания. Развитието на туристическата инфраструктура предизвиква нарушаване и унищожаване на ценни местообитания. Преки заплахи за птиците са браконьерството (отнемането на малки и на яйца от гнездата на грабливите птици, отстрелване на дневни и нощни грабливи птици, използване на капани и примки), катерачеството, движението с моторни превозни средства извън пътищата (включително т.нар. “off road”) и други. Високопланинските части на Персенк са обект на сериозни инвестиционни намерения за развитие на добива на енергия от възобновими източници – чрез ветроенергийни паркове и малки ВЕЦ. Изграждането на ветроенергийни паркове ще възпрепятства свободното придвижване на птици, особено на грабливите птици, и в значителна степен ще ограничи достъпа им до подходящи местообитания. Те ще предизвикат директни сблъсъци и избиване на птици, както и разпокъсване и загуба на ценни местообитания.

Скален орел

Трипръст кълвач

Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна

- **BG 0000194 Река Чая**

Под защита попадат бозайници като остроух нощник, голям нощник, лалугер, видра, пъстър пор. От земноводните влечуги - жълтокоремна и червенокоремна бумка, голям гребенест

тритон, обикновена блатна костенурка. От рибите – маришка мряна, обикновен и балкански щипок. От безгръбначните – вертиго (дезмалинов спираловиден охлюв и тесноустен спираловиден охлюв), както и бръмбар рогащ.

Остроух нощник

Пъстър пор

Жълтокоремна бумка

Голям гребенест тритон

• **BG 0000424 Река Вьча – Тракия**

– Земноводни и влечуги

Голям гребенест тритон (*T. karelinii*)

Жълтокоремна бумка (*B. variegata*)

Об. блатна костенурка (*E. orbicularis*)

Червенокоремна бумка (*B. bombina*)

Шипобедрена костенурка (*T. graeca*)

Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*)

– Бозайници, без прилепи

Видра (*L. lutra*)

Лалугер (*S. citellus*)

Пъстър пор (*V. peregusna*)

– Прилепи

Дългопръст нощник (*M. saraccinii*)

Шипобедрена костенурка

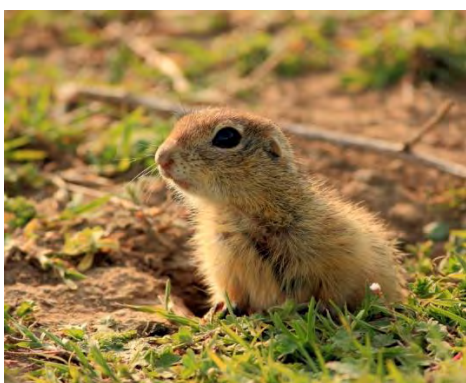

Видра

- **BG 0000578 Река Марица**

Зоната представлява местообитание на редица редки и защитени животински видове, поради което предмет на опазване в нея от бозайниците са лалугер (*Spermophilus citellus*), видра (*Lutra lutra*), мишевиден сънливец (*Myomimus goatchi*), от земноводните и влечугите червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), южна блатна костенурка (*Mauremys caspica*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), а от рибите распер (*Aspius aspius*), маришка мряна (*Barbus plebejus*), обикновен щипок (*Cobitis taenia*), балкански щипок (*Sabanejewia aurata*), горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*).

Защитената зона представлява местообитание и място за гнездене на редица редки и защитени видове птици, включени в Приложение I на Директива 79/409/ЕЕС – тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), ливаден блатар (*Circus pygargus*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), осояд (*Pernis apivorus*), ръждива чапла (*Ardea purpurea*), земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*) голяма бяла чапла (*Egretta alba*), бял щъркел (*Ciconia ciconia*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), ливаден дърдавец (*Crex crex*), малък креслив орел (*Aquila rotapenna*), орел защитен местността (*Circus gallicus*) и др.

Лалутер

Тръстиков блатар

Мишевиден сънливец

Осояд

• **BG 0001030 Родопи – Западни**

– Земноводни и влечуги

Голям гребенест тритон (*T. karelinii*)

Жълтокоремна бумка (*B. variegata*)

Об. блатна костенурка (*E. orbicularis*)

Шипобедрена костенурка (*T. graeca*)

Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*)

– Бозайници, без прилепи

Видра (*L. lutra*)

Вълк (*C. lupus*)

Дива коза (*R. r. rupicapra*)

Мечка (*U. arctos*)

Пъстър пор (*V. peregusna*)

– Прилепи

Голям нощник (*M. myotis*)

Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*)

Дългокрил прилеп (*M. schreibersii*)

Дългопръст нощник (*M. saraccinii*)

Дългоух нощник (*M. bechsteinii*)

Малък подковонос (*Rh. hipposideros*)

Остроух нощник (*M. blythii*)

Подковонос на Мехели (*Rh. mehelyi*)

Средиземноморски подковонос (*Rh. blasii*)

Трицветен нощник (*M. emarginatus*)

Широкоух прилеп (*B. barbastellus*)

Южен подковонос (*Rh. euryale*)

Шипоопашата костенурка

Вълк

Голям подковонос прилеп

Трицветен нощник

- **BG 0001033 Брестовица**
 - Земноводни и влечуги
 - Голям гребенест тритон (*T. karelinii*)
 - Жълтокоремна бумка (*B. variegata*)
 - Об. блатна костенурка (*E. orbicularis*)
 - Смок (*E. sauromates*)
 - Шипобедрена костенурка (*T. graeca*)
 - Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*)

- Бозайници, без прилепи
- Видра (*L. lutra*)
- Лалугер (*S. citellus*)
- Прилепи
- Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*)
- Дългопръст нощник (*M. capaccinii*)
- Дългоух нощник (*M. bechsteinii*)
- Малък подковонос (*Rh. hipposideros*)
- Широкоух прилеп (*B. barbastellus*)

Смок

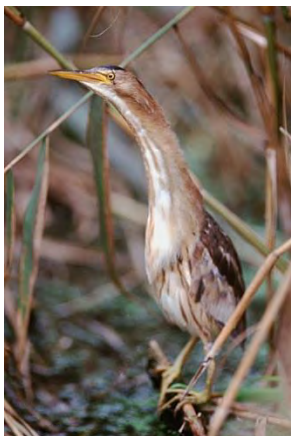
Широкоух прилеп

ЗАЩИТЕНА ЗОНА „ОРИЗИЩА ЦАЛАПИЦА” КОД BG0002086
 Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици

Предмет на опазване в защитена зона “Оризища Цалапица” с идентификационен код BG0002086 са следните видове птици:

видове по чл. 6, ал.1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие:

Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Голяма пъструшка (*Porzana porzana*), Малка пъструшка (*Porzana pusilla*), Кокилобегач (*Himantopus himantopus*), Кафявокрил огърличник (*Glareola pratincola*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*);

Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*)

Голяма бяла чапла (*Egretta alba*)

Черен щъркел (*Ciconia nigra*)

видове по чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие:

Сива чапла (*Ardea cinerea*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкenez) (*Falco tinnunculus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*).

Сива чапла (*Ardea cinerea*)

Качулата потапница (*Aythya fuligula*)

Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*)

Защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии

Със Закона за защитените територии (ЗЗТ, обн. ДВ, бр. 133/1998 год.) се уреждат категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. Целта на закона е опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достойние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото.

Защитени територии, съгласно Закона за защитените територии, намиращи се в Община „Родопи“ са:

1. Голица

Категория: Защитена местност

Местоположение: с. Лилково, община „Родопи“, област Пловдив

Документи на обявяване: Заповед № 775/19.10.1979г. на КОПС при МС , Заповед № РД - 330 от 31.03.2003г. на МОСВ и със Заповед № 555/12.07.2007г **площа е актуализирана на 56,081 ха**

Цели на обявяване: Опазване на вековна иглолистна гора от бял бор, смърч и бяла мура.

бяла мура

смърч

2. Защитена местност "Нощувка на малък корморан - Пловдив"

Обявена със Заповед № РД - 644/05.09.2006г. на МОСВ, с цел опазване местообитание, място за почивка и струпване по време на миграция на малък корморан (*Phalacrocorax pugnax*).

Намира се в землището на с. Костиево, община Марица, с. Оризари, община „Родопи“ и гр. Пловдив, община Пловдив. Обща площ 820.907 дка. Малкият корморан (*Phalacrocorax pugnax*), наречен още малка дяволица, или карабатак е една от най-редките и световно застрашени от изчезване водолюбиви птици. Обитава блата, езера, реки, заливни гори, канали и др. Оперението му е чернокафяво, като двата пола са практически неразличими. През размножителния период в оперението му се появяват малки бели петънца.

Малкият корморан е включен в Червената книга на България (1985) в категорията "Застрашен вид". За обективното изясняване на вида в страната към съвременните данни за състоянието му се използват международните критерии на IUCN (Bird Life International, 2000). Анализът показва, че национален мащаб малкият корморан попада в категорията "Уязвим", тъй като има повече от 20% намаление на заетата за гнездене територия през последните 10 години, увеличено ниво на елиминиране на индивиди, значителна фрагментация и продължително влошаване на площите и др.

3. Чинарите

Обявена със Заповед №РД-835 от 14.11.2011 г. на МОСВ с цел опазване на естествено находище на източен чинар (*Planus orientalis*). Намира се в землището на с. Белащица, общ. Родопи, обл. Пловдивска, с площ 11.309 дка.

4. Защитена местност „Козница”

Обявена със Заповед № РД - 405 от 07.07.2008 г. г. на МОСВ с цел опазване на най-голямото в Родопите находище на дървовидна хвойна (*Juniperus excelsa* Vieb.). Намира се в землището на с. Скобелево, общ. Родопи и гр. Кричим, общ. Кричим, обл. Пловдивска, с площ 6501.571 дка.

Защитени вековни и забележителни дървета, съгласно Закона за биологичното разнообразие:

— Пет броя вековни чинари, намиращи се в м. "Чифлика", землище на с. Белащица. Обявени с Постановление №15462 от 29.11.1948г. на МЗГ-1брой и със Заповед №899 /17.08.1983г. на КОПС при МС - четири броя. Стопанисват се и се охраняват от

Кметство с. Белацица при община „Родопи“.

– Зимен дъб в м. "Свети Георги", с. Извор, обявен със Заповед №343/04.7.1978г. на КОПС при МС. Стопанисва се и се охраняват от Кметство с. Извор – община „Родопи“.

– Вековна ела в землището на село Скобелево, местност "Самунджица", обявена с Постановление №16787/21.12.1948г. на МЗГ. Стопанисва се и се охраняват от ДЛ Кричим.

Изводи

- Територията на Община Родопи има биологично разнообразие от национално и общоевропейско значение;
- Недостатъчна е информираността на гражданите по отношение на видовото разнообразие, значението, целите и начините за опазване на видовете и местообитанията.
- Има необходимост от провеждане на разяснителни кампании в областта на опазване на биологичното разнообразие;
- Недостатъчно се използват богатите природни дадености на общината за развитие на екотуризм и други форми на провокиране у гражданите и най-вече у младите хора за отговорно отношение към природата.
- Липсва упражняване на ефективен превантивен контрол.

3.5. Зелена система

Основата на Зелената система на Община Родопи се формира от паркови елементи, поголемите паркови площи, крайречната зеленина около реките и множество по-малки градини и скверове, формиращи “мозаечна структура”, неравномерно покриваща

територията. Тя се допълва от зелените площи със специално предназначение (преди всичко гробищните паркове) и зелените площи за ограничено обществено ползване (реализирани към жилищните комплекси и обществените сгради, зелените площи в имотите на частните физически и юридически лица), както и уличното озеленяване. Зелените площи на всяко населено място могат да се класифицират в няколко вида:

Зелени площи за широко обществено ползване

Зелените площи за широко обществено ползване образуват гръбнака на Зелената система на общината. Това са всички градини, паркове и лесопаркове. Тези зелени площи изпълняват много важна функция. В тях се извършва ежедневиият отдых на населението и имат важна екологична роля и естетическо въздействие. Те обслужват и най-уязвимата част от населението – подрастващото поколение, майките с деца и възрастните хора.

Тези паркови площи трябва да имат различна тематична насоченост и да са структурирани равномерно в чертите на урбанизираната територия.

Друг важен аспект е степента на изграденост на тези площи. За да изпълняват целия диапазон от функции, с които са натоварени, е необходимо изградеността им да е много висока.

Голямо внимание се отделя на разширяване на зелените зони в общината.

На територията на по-големите населени места от общината има оформени паркови пространства. В почти всички случаи те са разположени в центъра на селата и са малки по площ. Поддържането на тези площи обаче от години е предоставено на кметствата, които нямат необходимия капацитет и средства да осъществяват тази дейност. Като резултат в тези паркове се извършват само неотложни дейности като напр. борба с вредители, косене на тревните площи и непрофесионално кастрене на клони и саморасляци.

Осем проектни заявления на Община „Родопи” са одобрени за финансиране в кампанията „За Чиста околна среда – 2021г.“ Кампанията се финансира от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда /ПУДООС/.

Площадът в село Бойково ще бъде благоустроен, като се предвижда озеленяване и създаване на детски кът. „Зона за отдых – зелени идеи“ е проектът, с който кметство Кадиево участва в обявения от МОСВ и ПУДООС конкурс. В проекта са предвидили облагородяване, озеленяване, засаждане на цветя, поставяне на беседка, пейки, кашпи с цветя, къщички за птици и кошчета за отпадъци в районът около Здравната служба.

Останалите проекти са „Зелено бъдеще за Марково”, „Зелено сърце за Първенец” и почистване, озеленяване и създаване на кът за отдых и игри в село Браниполе.

Със средства в размер на до 5 хиляди лева ще бъдат финансирани и проектите на детските градини „Родина” в село Устина, „Надежда” в Брестник и детска градина „Снежанка” в село Крумово. Проектът в Устина е „Обичам природата – и аз участвам”. В Брестник е предвидено създаване на зона за отдых, а в Крумово – еко кът на открито.

Зелени площи за ограничено ползване

Зелените площи с ограничено ползване формират най-широко застъпеното „изпълващо” озеленяване и създават най-разнообразна среда за спорт, забавления и рекреация. Тук влизат всички терени с дворишно озеленяване, собственост на частните физически и юридически лица. Това са зелените площи във всички имоти с жилищна и обществено обслужваща

функция. Тези терени представляват интерес, дотолкова доколкото изпълняват екологична функция и подобряват микроклимата.

Други зелени площи за ограничено ползване са тези в здравните и учебни заведения и зелените площи около обществените сгради.

Зелени площи със специфично предназначение

Към зелените площи със специално предназначение спадат гробищните терени, мемориални паркове, зоокътове и други подобни. В световната класификация, не напразно гробищните терени се наричат гробищни паркове. Това са места със специфично предназначение и тяхното озеленяване е от особено значение. Освен чиста екологична функция, която е особено важна относно климатичната характеристика на града, тези площи е необходимо да създават определена нагласа и визия свързана с функцията им.

Улично озеленяване

Това озеленяване е свързващо звено във всяка Зелена система. От функционална гледна точка, уличното озеленяване обвързва всички елементи и зелени площи в една обща система от публични пространства и места за отдих.

Освен функционалният аспект, екологичната роля на уличните дървета е незаменима. Тези насаждения са органически необходима съставна част от градския ландшафт и спомагат за създаването и поддържането на условия за една нормална, здравословна жизнена среда.

Защитни и мелиоративни зелени площи

Тези зелени площи формират „рамката” на цялата община. Те биха филтрирали отчасти прашния въздух, образуван от промишлени източници.

Защитени територии

Това са паркови територии със специален статут и режим. Те могат да бъдат улично озеленяване, паркове, градини или скверове, които с определени свои качества или като културно-историческо наследство да са определени от МОСВ или НИНКН, като защитени обекти, паметници на градинско-парковото изкуство, като части от групов паметник на културата или като защитени територии и зони. Тези паркови площи са пълноценен участник в Зелената система на общината. Тяхното проектиране, изграждане и поддръжка е по-специално, в зависимост от режимите, които са посочили съответните ведомства – принципали на тези територии.

Институционална рамка

Община Родопи има приета с Решение на Общински съвет – Родопи от 18.04.2019г. Наредба за изграждане, стопанисване и опазване на зелената система на територията на Община Родопи.

С Наредбата се уреждат обществените отношения свързани с планирането, изграждането,

поддържането, развитието и опазването на зелената система на територията на Община Родопи. Зелената система обхваща всички озеленени площи, за широко и ограничено обществено ползване в общината, като е предназначена да подобрява жизнената среда и облика на населените места на територията на общината, чрез поддържане на екологични, естетически и защитно-мелиоративни функции. По реда на тази Наредба се утановяват и обезщетяват всички вреди причинени на озеленените площи и декоративната растителност от граждани, стопански и обществени организации, органи на местното самоуправление и държавни органи. Определят и се присъждат обезщетения срещу юридически и физически лица, които солидарно с причинителя отговарят за неговите действия. Не подлежат на установяване и обезщетения, съгласно Наредбата вреди причинени от природни бедствия. Органите за управление на зелената система са - Кмета на Община Родопи и Общински съвет – Родопи. С Наредбата се определят функциите на структурните звена на Общинска администрация – Родопи по отношение на изграждането, поддържането и опазването на зелената система на територията на общината. Общинският съвет – Родопи управлява качеството на зелената система, функционалното предназначение, като приема наредби и взема решения, относно изграждането и опазването на зелената система на територията на Общината. Кметът на Общината ръководи, координира цялостната дейност по опазване, изграждане и поддържане на зелената система, организира изпълнението на бюджета по дейностите свързани с озеленяване. Кметът на общината или оправомощено от него лице, по реда на §1, ал.3 от Допълнителните разпоредби на Закона за устройство на територията (ЗУТ), организира съставянето и актуализирането на публичен регистър на озеленените площи и растителност по чл.63, ал.1 от ЗУТ. Кметът на общината може да прехвърля и възлага своите функции по дейностите свързани със зелената система на ресорния заместник кмет, на ръководителите на структурни звена на общинската администрация или на общинска фирма по озеленяване, когато това е предвидено с нормативен акт. Главният архитект на Общината и Общински експертен съвет по устройство на територията:

- Ръководят и контролират дейностите по устройственото планиране, проектирането и изграждането на зелената система;
 - Разглеждат и приемат задания и проекти на подробни устройствени планове за паркове и градини по чл.62, ал.1 от ЗУТ заедно с план-схемите по чл.62, ал.9 от ЗУТ и по чл.108, ал.2 от ЗУТ;
 - Разглеждат и приемат инвестиционни проекти за обекти на зелената система в територии по чл.61, ал.4 отЗУТ;
 - Разглеждат и се произнасят и по други въпроси по изграждането и поддържането на зелената система на Общината;
- Дирекция „ТСУ” в Общинската администрация, извършва следните дейности:
- Заверява заснемането и изготвя експертното становище за съществуващата дървесна растителност в имотите, за които се изработват подробни устройствени планове (ПУП) или за които се издава виза за проектиране;
 - Изразява становище и дава препоръки за опазване на растителността и извършване на компенсаторно озеленяване;
 - Съгласува инвестиционните проекти по част „Паркоустройство и благоустрояване”;
 - Извършва проверки за паркоустройствените работи към разрешените строежи;
 - Контролира качеството на дейностите по поддържане на зелените системи, за което

съставят констативни протоколи;

- Прави предписания за извършване на възстановителни мероприятия в случаите по чл.27;

- Изготвя задания за инвестиционни проекти за обекти на зелената система, които се възлагат по реда на ЗОП;

- Контролира изразходването на общинските бюджетни средства за изграждане, поддържане и опазване на общинските озеленени площи;

- Организира създаването и поддържането на публичен регистър на зелените площи;

- Заверява заснемането и изготвя експертното становище за съществуващата дървесна растителност в имотите, за които се изработват подробни устройствени планове (ПУП) или за които се издава виза за проектиране;

- Извършва проверки за паркоустройствените работи към разрешените строежи;

- Контролира качеството на дейностите по поддържане на зелените системи, за което се съставят констативни протоколи;

- Прави предписания за извършване на възстановителни мероприятия в случаите по чл.27;

- Извършва периодично поддържане на всичките структурни елементи, вкл. и резитба за оформяне на короните на растенията в общинските озеленени площи и насажденията по улици, алеи и площи;

Планирането и изграждането на зелената система се извършва въз основа на подробни устройствени планове на населените места на територията на общината.

Основание за увеличаване на зелените площи са фактите, че върху дървета, храсти и треви се утаява около 70% от въздушния прах, а същите поглъщат около 60% от серния диоксид. Необходимостта от увеличаване на уличните дървета се мотивира и с наблюденията, че над зелените насаждения се образуват низходящи въздушни течения, утаяващи праха. С увеличаване броя на дърветата би се увеличила относителната влажност на въздуха.

Поддръжката на озеленените площи е комплекс от манипулации извършвани в тях осигуряващи добрия им вид в съответствие със сезонните изисквания и биологичните особености на растителността. Необходимо е да се възстановят разрушените терени.

Поддържането на чистотата в зелените площи се изразява в следните видове дейности: метене, уборка, извозване на отпадъците до депото, както и други дейности и извършване на ежегодни санитарни и подмладяващи резитби в озеленени площи на всички дървета на които се налага. Основната работа се извършва от Кметствата по населени места чрез служители по „Чистотата“, обезпечени от Такса битови отпадъци и чрез назначаване на сезонни работници, чрез използване програмите за временна заетост към Бюрото по труда и др.

Изводи

- Община Родопи ежегодно извършва дейности по залесяване и озеленяване и поддържане на елементите на Зелената система;
- Необходимо е по-добре да се организира охраната и контрола на зелените площи за обществено ползване.

3.6. Отпадъци

3.6.1. Национална стратегическа рамка и политика на ЕС в областта на управление на отпадъците

Съществуващото състояние на дейностите свързани със събиране, транспортиране, обезвреждане и оползотворяване на отпадъците на територията на Общината е наследство от дългогодишната работа по общите проблеми, свързани с опазването на околната среда и в частност вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и всички компоненти на околната среда (въздух, води, почви, геоложка основа, подземни богатства, флора и фауна, културно наследство). Отпадъците не само повърхностно замърсяват околната среда, ограничават използваемостта на земята, създават хигиенни проблеми и дразнят естетическите възприятия на хората. В резултат на протичащите в периода на натрупването им физични, химични и биологични процеси, те се превръщат в многофакторен замърсител на околната среда, оказващ силно негативно въздействие върху повърхностните и подземни води, въздуха и почвите, с което създават сериозен здравен риск за населението. От друга страна отпадъците са ценен енергиен и суровинен източник и тяхното минимизиране и повторната им употреба води до съхранение на природни ресурси.

Управлението на отпадъците е сложен и многообхватен процес, изискващ интегрираност на подходите, внедряване на нови технологии, създаване на подходяща икономическа среда и нормативна база, и не на последно място висока обществена отговорност, затова законодателят е предвидил разработване на самостоятелна Програма за управление на отпадъците в съответствие с чл.52 от Закон за управление на отпадъците (ЗУО). Съгласно чл. 52 ал. 2 от ЗУО, общинските програми за управление на отпадъците са секторни програми и са неразделна част от Общинските програми за опазване на околната среда.

Стратегически документи и цели в управлението на отпадъците в програмния период 2021 – 2028 г. и национален план за управление на отпадъците в република България за периода 2021–2028 г.

Управлението на отпадъците на територията на Общината ще трябва да отговори на предизвикателствата и изискванията заложи в стратегическите документи:

Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г. и 2021 – 2028 г. – въвеждащ целите за изпълнение на поетапно намаляване депонирането на тези отпадъци и увеличаване на тяхното рециклиране и оползотворяване;;

Национален план за действие по изменение на климата за намаляване на емисиите на парникови газове от сектор „отпадъци” - задаващ национални цели и пътища за намаляване на емисиите от парникови газове чрез оползотворяване на отпадъците като ресурси при въвеждане на интегрирани децентрализирани нисковъглеродни практики за устойчиво адаптиране към климатичните промени;

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България със стратегическа цел да се намали вредното въздействие на строителните отпадъци върху околната среда чрез достигане на поне 70% ниво на рециклиране на строителните отпадъци;

Национален план за управление на отпадъците 2014-2020г. (НПУО 2014-2020г.), нов 2021 – 2028 г., е рамков документ на национално ниво за управление на дейностите по

отпадъците в Р. България. Основната цел на плана е да обезпечи устойчивото развитие на България чрез прилагане на интегрирана рамка за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на вредните въздействия върху околната среда, като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване подпрограми и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци. Планът поставя и като приоритетна цел подобряване ефективността в използването на ресурсите.

Националният план за управление на отпадъците цели въвеждането на дългосрочна стратегия за устойчиво управление на отпадъците и рамката за вземането на решения в съответствие със законодателството и политиката на Европейския Съюз. Изхождайки от тази стратегическа законова рамка от европейски политики и законодателство в областта на управление на отпадъците, могат да направят следните основни изводи и препоръки:

- Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси.

- Действащият законодателен пакет съдържа конкретни изисквания и количествени цели за намаляване депонирането на отпадъци, за рециклиране и оползотворяване на специфични отпадъчни потоци и за предотвратяването на отпадъците като най-високо ниво от йерархията на управление на отпадъците.

- Като се имат предвид ЕС политиките за ефективно използване на ресурсите и околната среда по пътя на устойчивото развитие, както и работната програма на ГД „Околна среда” за преглед на политиките в сектор „Отпадъци”, може да се очакват промени в европейското законодателство, целящи още по-висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве, както и преход от управление на отпадъците към устойчиво управление и по-ефективно използване на ресурсите, и вероятно:

- допълнителни ограничения относно депонирането на отпадъци до 2020 г., и нови за период до 2028 г. и с по-голяма вероятност депонирането да се ограничи само до отпадъци, които не могат да се рециклират и оползотворят, и по-конкретно ограничения за депонирането на пластмасови и/или хранителни отпадъци, а в по-далечен хоризонт – и повсеместна забрана за депониране на отпадъци;

- специални разпоредби за намаляване на употребата и предотвратяване на отпадъци от полиетиленовите торби за еднократна употреба;

- ограничения за изгаряне на отпадъци, които могат да бъдат рециклирани, като например пластмасови отпадъци, съответно въвеждане на по-високи цели за рециклиране на битовите отпадъци, особено на пластмасовите отпадъци;

- въвеждане на количествени цели за предотвратяване на образуването на отпадъци, особено за пластмасови, битови/хранителни и за опасни отпадъци;

- по-високи цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от опаковки, излезли от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства и най-вече на пластмасовите отпадъци от тях, както и за батерии;

Съществено изискване в новия програмен период в *Оперативна програма “Околна среда”* е да се реализира стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж на

икономическо, социално и териториално сближаване, базирано на европейското и национално законодателство и произтичащите ангажименти на България от членството и в Европейския съюз. Тя е насочена приоритетно към изпълнение на съществени елементи от последователни политики за опазване на околната среда и за изменението на климата.

Общата рамка на европейското законодателство в областта на управление на отпадъците е зададена в Рамковата директива за отпадъците, Директивата за опасните отпадъци и Регламента за наблюдение и контрол на преноса на отпадъци на, за и извън Европейската общност. Тук са формулирани изисквания към дейностите с всички видове отпадъци. С две групи Директиви се регулират конкретни отпадъчни потоци и методите за обезвреждане – едната установява изискванията за разрешаване и експлоатацията на съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъци, другата разглежда специфични потоци отпадъци – отработени масла, излезли от употреба моторни превозни средства, отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори и др.

Кръговата икономика е един от основните инструменти за намаляване на емисиите на парниковите газове, който ще донесе едновременно както екологични, така и икономически и социални ползи. Важно въвеждането на максимално обективни индикатори и развитие на Мониторинговата рамка за кръгова икономика. Още със Заключенията на Съвета от юни 2018 г. в рамките на Българското председателство се маркира работата по разширяване на индикаторите, с които се отчита напредъкът към кръгова икономика.

„Необходимо е да се наблегне на засилен диалог и тясно сътрудничество с индустрията и с научните среди и да се поставя по-голям акцент върху по-технически актове, например стандарти за качество, съществени изисквания към продуктите и други, които да стимулират пазара и да създават предпоставки за изграждане на доверие на производителите в рециклируемите суровини. Доверието в рециклирането трябва да бъде основна цел, тъй като когато чрез политиките на ЕС то бъде постигнато, индустрията ще генерира търсене, а оттам това ще развие пазара и в ценово отношение и ще допринесе за конкурентоспособността на икономиките на Съюза“.

Основна цел по отношение на отпадъците, съгласно раздела "Превръщане на отпадъците в ресурси", е отпадъците да се управляват като ресурс. Генерираното количество отпадъци на глава от населението да е в състояние на абсолютен спад и да се рециклират повече материали и суровини от изключително значение. Оползотворяването на енергия ще е ограничено само до неретикулируеми материали, депонирането практически ще е премахнато". Документът предвиди ЕК да предприеме редица действия, в т.ч.:

- Насърчаване на пазара за вторични материали и търсенето на рециклирани материали посредством икономически инструменти.
- Да преразгледа целите в приетото вече европейско законодателство за предотвратяване, повторно използване, рециклиране и отклоняване от депониране, за да се премине към икономика, основана на повторно използване и рециклиране с близко до нулата количество остатъчни отпадъци
- Да гарантира, че при публичното финансиране от бюджета на ЕС се отдава приоритет на дейностите, свързани с по-високите нива в йерархията на отпадъците.
- Да улесни обмена на най-добри практики за събиране и третиране на отпадъци сред страните-членки и да разработи мерки за по-ефективна борба с нарушенията на законите на ЕС в областта на отпадъците.

- Да постави акцент върху финансирането на научните изследвания в Съюза (инициатива „Хоризонт 2030“ за развитие на европейската общност) в областта на най-важните цели, свързани с ефективността на ресурсите, включително рециклиране, повторно използване, замяна на материали, оказващи въздействие върху околната среда, или на редки материали, по-интелигентно проектиране.

Страните-членки трябва да предприемат следните мерки:

- да гарантират цялостно прилагане на правото на ЕС, свързано с отпадъците, включително минималните цели.
- да насочват публичното финансиране за научноизследователски дейности към най-важните цели, свързани с ефективността на ресурсите (непрекъснато).
- да предприемат мерки по отношение на разхищението на храни в своите национални програми за предотвратяване на генерирането на отпадъци.

Неотложни мерки за подобряване на системата за събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците:

- Въвеждане и изпълнение на адаптивна методика за последващо охарактеризиране на отпадъците. Осигуряване на достатъчно представителни и обективни данни и изменяеми индикатори за отпадъците.

- Адаптиране на Общинска програма за управление на битови отпадъците за периода с цел постигане на индикативните цели заложиени в Национални планове, стратегии и програми за периода 2015–2020 г. и 2021 – 2028 г.

- количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници

- Въвежда изисквания най-късно до края на 2020 г. общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г. и прогресивното им намаляне в периода 2021 – 2028 г.

- Кметовете на общините във всеки от регионите по чл. 49, ал. 9 ЗУО осигуряват съвместно постигането на следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Съгласно Директива 1999/31/ЕС и разпоредбите на чл.31, ал.2, т. 1 на ЗУО се изисква до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци (БрБО) до 35 на сто от общото количество на биоразградими отпадъци, образувани в Република България през 1995 г.

Насърчават се мерките за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес:

- Разработка на пред инвестиционна програма за въвеждане на децентрализирана система за оползотворяване на битови отпадъци. Оптимизиране на системата за разделно

сбиране, логистика, временно съхранение и оползотворяване на отпадъците чрез въвеждане на нисковъглеродни практики .

- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци. Разработка и въвеждане на стратегии и програми за децентрализирано управление и ресурсно оползотворяване на отпадъците чрез нисковъглеродни практики. Управление и оползотворяване на специфични потоци от отпадъци: битови, селскостопански, отпадъци от промишленост, от селищни зелени системи, отпадъци генерирани вследствие на природни бедствия, горски пожари и др.

- Въвеждане на децентрализирани системи за нисковъглеродна енергетика, оползотворяваща отпадъчна биомаса, създаваща условия за устойчиво извличане и задържане на атмосферния въглерод в почвите с цел възстановяване и поддържане на почвеното плодородие.

3.6.2. Съществуващо положение в община Родопи

Община Родопи има действаща Програма за управление на отпадъците на територията на Община Родопи с План за действие за периода 2021 – 2028 год. Програмата е приета от Общински съвет – Родопи, проведено през 2021 год. Програмата е разработена в изпълнение на чл. 79 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл. 29, ал. 1, т. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и е неразделна част от настоящата Програма. На основание нормативната уредба за управление на отпадъците ежегодно в Общинския съвет се внася отчет и евентуални предложения за актуализация. Програмата за управление на отпадъците е неразделна част от настоящия документ, поради което ще се акцентира само върху някои важни моменти.

Обхватът и съдържанието на Програмата за управление на отпадъците на Община Родопи е в съответствие с „Ръководството за разработване на общински програми за управление на дейностите по отпадъците“, с „Националния план за управление на отпадъците 2021 – 2028 г.“ и с „Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци“, като част от него.

Община има „Наредба за управление на битови отпадъци, строителни отпадъци, биоразградими отпадъци, опасни отпадъци от бита и масово разпространени отпадъци на община Родопи“, изготвена на основание чл. 22 от Закона за управление на отпадъците и приета с Решение № 234 от 14.08.2019 г. на Общински съвет – Родопи.

3.6.3. Управление на отпадъците

Битови отпадъци

Организация по събирането и сметоизвозването в община Родопи.

За всички населени места на община Родопи има организирано сметосъбиране и сметоизвозване.

Общината е намерила решение на проблема с отпадъците като е организирала събирането и извозването на твърдите битови отпадъци в цялата община, разделно събиране на отпадъците, техническо осигуряване на сметосъбирането и сметоизвозването, намаляване обема на отпадъците още в мястото на тяхното продуциране.

Община „Родопи“ осигурява условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да се обслужва от лица по чл. 35 от ЗУО, на които е предоставено право да извършват дейности

по тяхното събиране, транспортиране, оползотворяване и/или обезвреждане; Предприемат се мерки за оптимизиране графика за сметосъбиране и сметоизвозване и за осигуряване на необходимата като качество и количество инфраструктура при прилагане на оптимална честота на транспортиране на отпадъците, които към момента са достатъчни. Населението на община „Родопи“ е 100% обхванато от системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Услугата по събиране и транспортиране на битови отпадъци, се извършва от фирма „КМД“ ЕООД – гр. Пловдив, съгласно Договор № 41/16.05.2008 г.

Общинското ръководство полага усилия, за да запази водещото място на общината при оказването на услуги на населението свързани с управлението на отпадъците като специално внимание ще бъде насочено към все по пълно привличане на обществеността в този процес.

Наличните съдове за събиране на смесени битови отпадъци на територията на община „Родопи“, както и честотата на събиране, са достатъчни за осигуряване качество на услугата.

Съдове за събиране на смесените битови отпадъци

Населено място:	КУКИ / 22.07.21	бобри /22.07.21	Ракли:
Устина	694	7	10
Храбрино и Вилна зона 1/ 2	252	30	6
Извор	27	13	0
Бойково	76	30	0
Лилково	25	0	3
Ситово	32	4	1
Оризаре	255	12	3
Върховрърх	0	8	0
Скобелево	51	2	0
Ранища и Дедово	0	46	0
Брестник	736	41	11
Първенец	1589	40	10
Браниполе	1041	34	4
Белащица	919	24	11
Крумово	0	144	2
Златитрап	540	13	1
Кадиево	409	21	1
Ягодово	0	221	4
Цалапица	1639	79	7
Бряновщица	0	13	0
Брестовица	489	96	16
Марково	1252	83	8
Вилна зона Марково/Белаш	46	48	11
Общо	10072	1009	109

Режимът на сметосъбирането, сметоизвозването и границите на районите, където се предоставят услугите са регламентирани със заповед на кмета на община „Родопи“.

За всички населени места от общината се извършва организирано сметоизвозване, съгласно график, целогодишно, един път седмично, с изключение на:

- Вилна Зона „Бряновщица“, в землището на село Брестовица – 2 пъти месечно за определен период
- Вилна зона „Върховрърх“, в землището на село Скобелево – 2 пъти месечно за определен период

-Вилна зона „Равнища“, в землището на село Дедево - 2 пъти месечно за определен период

-За с. Бойково, с. Дедево, с. Лилково и с. Ситово - 2 пъти месечно за определен период;

- За с. Скобелево - 2 пъти месечно за определен период;

- За имоти във вилна зона, с. Белащица – 2 пъти седмично за определен период;

- За имоти в регламентираната вилна зона на с. Марково - 2 пъти седмично за определен период;

Съдовете за ТБО се предоставят от фирмата изпълнител. Тяхната подмяна и доставката на нови съдове, също е за сметка на изпълнителя на договора по сметосъбиране и сметоизвозване. Състоянието на съдовете за ТБО се контролира от служителите по населените места. Изгорените или механично увредени съдове се подменят с налични оборотни или нови контейнери след установяване на повредата.

Година	Отпадъци годишно в тонове	Брой жители	Средно количество отпадъци на жител кг/ж/г
2017 г	13047,680	27141	480,737
2018 г	12783,520	27279	468,621
2019 г	13798,429	27354	504,439
2020 г	13788,380	27235	506,274

Източник: община „Родопи“, ГРАО

От таблицата може да се направи извода, че нормата на натрупване на отпадъците на жител варира и е с тенденция по-скоро към растеж, което е обратно на световната тенденция.

За периода 2017 - 2020 г нормата на натрупване е с по-неблагоприятна стойност от средната за страната. От анализа на съществуващите данни и тенденциите при проучванията в страната, може да бъде предположена като най-реалистична за момента норма на натрупване, публикувана в разработената от МОСВ „Методика за определяне на морфологичния състав на отпадъците“. Там норма на натрупване за населени места с 25-50 хил. (където попада община „Родопи“) е 334.9 кг/ж/г, за населени места с 3-25 хил. е 295.5 кг/ж/г, а за селища под 3 хил. жители, нормата е още по-ниска - 241.7 кг/ж/г. Видно е, че за периода 2017 – 2020 г община „Родопи“ не покрива тези стойности.

Община „Родопи“ ползва Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в с. Цалапица, общ. „Родопи“, включващо общините Пловдив, Марица, „Родопи“, Стамболийски, Съединение, Раковски, Кричим, Перущица и Брезово, обединени в Регионално сдружение за управление на отпадъците-Пловдив (РСУО-Пловдив) със седалище Община Пловдив

В началото на 2020 г е приключен и обобщения финален доклад за извършеното проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци на територията на Р България,

възложено от ПУДООС в рамките на Българо-швейцарската програма за сътрудничество. Според доклада, за община Родопи резултатите са следните:

СМЕСЕН И РАЗДЕЛНО СЪБРАН

Количество смесен отпадък на година т/год		14 483,22т			
Население на общината		30498			
Вид Отпадък	Количество смесен отпадък на година т/год	Разделно Събран Отпадък на година т/год	Общ Отпадък на Година т/год	Общ Отпадък на Година %	
Хранителни	1 995,90т	0,00т	1 995,90т	13,45%	
Хартия	752,34т	40,18т	792,52т	5,34%	
Картон	1 105,53т	29,24т	1 134,76т	7,65%	
Пластмаса	2 272,22т	35,48т	2 307,70т	15,55%	
Текстил	769,77т	0,00т	769,77т	5,19%	
Гума	263,39т	0,00т	263,39т	1,78%	
Кожа	117,94т	0,00т	117,94т	0,79%	
Градински	2 062,30т	0,00т	2 062,30т	13,90%	
Дървесни	887,25т	0,00т	887,25т	5,98%	
Съкло	448,94т	88,44т	537,38т	3,62%	
Метали	525,70т	160,55т	686,25т	4,63%	
Инертни > 4 см	1 541,01т	0,00т	1 541,01т	10,39%	
Опасни	15,88т	0,00т	15,88т	0,11%	
Други	226,83т	0,00т	226,83т	1,53%	
Силна Фракция < 4 см	1 498,22т	0,00т	1 498,22т	10,10%	
Общо	14 483,22т	353,89т	14 837,10т	100,00%	
Опасни					
20 01 27*	Бои	3,53т	0,00т	3,53т	0,02%
20 01 27*	Лакове	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 13*	Разтворители	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 27*	Грундове	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 27*	Лепила	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 27*	Смоли	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 27*	Масила	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 29*	Перилни и почистващи п	0,88т	0,00т	0,88т	0,01%
20 01 14*	Киселини	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 15*	Основи	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 19*	Препарати за растителн	1,76т	0,00т	1,76т	0,01%
20 01 17*	Фотографски материал	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
16 01 13*	Спиритни течности	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
16 01 13*	Антифризни течности	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 31*	Лекарства с изтекъл срок	0,88т	0,00т	0,88т	0,01%
20 01 31*	Продукти, свързани с гр	0,88т	0,00т	0,88т	0,01%
20 01 21*	Живак, живачни термом	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
15 02 02*	Къгли, парцали за избър	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
15 02 02*	Предпазни средства – в	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 37*	Дървесина, съдържаща	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
15 01 10*	Празни опаковки от лак	7,94т	0,00т	7,94т	0,05%
20 01 33*	Оловни акумулаторни ба	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 33*	Ni-Cd батерии	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 33*	Живак-съдържащи бате	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 35*	Електрически и електро	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 23*	Оборудване, съдържащо	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 21*	Луминесцентни и флуор	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
20 01 26*	Смазочни и моторни ма	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%
Общо	15,88т	0,00т	15,88т	0,11%	
Други					
Хигиенни	108,91т	0,00т	108,91т	0,73%	
Композитни	6,40т	0,00т	6,40т	0,04%	
	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%	
	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%	
	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%	
	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%	
	0,00т	0,00т	0,00т	0,00%	
Общо	115,31т	0,00т	115,31т	0,78%	

Строителни отпадъци

С приетия през 2012 г. ЗУО отпадна задължението на общините да осигуряват депа за строителни отпадъци. Кметът на общината отговаря за организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината, съгласно чл. 19, ал. 3, т.5 от ЗУО. В Общината основното количество строителни отпадъци се генерират от дейността на фирми, извършващи строителна и ремонтна дейност. Делът на физическите лица, генериращи строителни отпадъци главно при ремонт на жилища е незначителен спрямо другите количества.

Генерираните строителни отпадъци не могат да се определят точно, поради факта, че към тяхното количество са включени земни маси и инертни материали.

В община „Родопи“, строителните отпадъци се формират основно от строителството, реконструкцията и ремонта на сградите, улици и пътища (когато Общината е възложител на СМР или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи и от ремонтната дейност на домакинствата), като делът им в общото количество на ТБО не е голям.

Община „Родопи“ е осъществила проект с наименование „Изграждане на депо за инертни отпадъци със съоръжение за третиране – инсталация за третиране на строителни отпадъци с цел последващото им оползотворяване“, в рамките на имот с №59032.14.60, с. Първенец, местност „Чакъла“ община „Родопи“, област Пловдив“. Проекта е на етап одобрение на ПУП. Изготвен е Доклад за екологична оценка на ПУП – ПРЗ и ПП „Изграждане на депо за инертни отпадъци със съоръжение за третиране, с цел последващото им оползотворяване“ от 10.06.2019г.

Общината решава въпросите със строителните отпадъци и от разрушаване на сгради чрез транспортирането им до площадка в село Първенец. Строителните отпадъци в количество не надвишаващо 1 м³ се събират на определени за целта площадки или съдове тип „Лодка“ осигурени и доставени от Общината. Обслужването на съдовете и площадките става след заявка от Кмета на съответното място.

Когато количеството на строителните отпадъци надвишава 1 м³:

1. отпадъците се предават срещу заплащане на специализирана фирма, притежаваща разрешително по чл. 35 от ЗУО;

3. доставянето на съд за строителните отпадъци става след подаване на заявление в кметството на съответното населено място или специализирана фирма, притежаваща разрешително по чл. 35 от ЗУО.

За да подобри йерархията на управление на този поток отпадъци и да намали количествата на строителните отпадъци в потока смесени битови отпадъци, които се транспортират за депониране, препоръчително е община „Родопи“ да направи следното:

- Препоръчително е община „Родопи“ да предприеме допълнителни действия за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности, в резултат на което да се постигне намаляване на количествата на депонираните смесени битови отпадъци и подобряване на техния състав от гледна точка на извличане на рециклируеми отпадъци.
- Препоръчително е общината да обсъди възможностите за рециклиране на общинско ниво или на регионален принцип на отпадъците от строителство и ремонти с други съседни общини и по възможност със строителния бизнес, както и възможностите за повторно използване на строителни материали от селективно разрушени сгради.

Съгласно националната нормативна уредба, общините имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и горесцитираната наредба:

- Общината има задължения и за управление на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата, когато са в малки количества, като съгласно ЗУО, общината е отговорна за „организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината“;
- Общината имат ангажменти по отношение на строителните отпадъци и в случаите, когато е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на

сгради, включително принудително премахване на строежи:

- Като Възложител на инвестиционен проект е отговорна за изпълнение на целите за рециклиране на строителните отпадъци;
- Да разработи „План за управление на строителните отпадъци“, като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж, който се одобрява заедно с целия проект;
- Да изпълни „Плана за управление на строителните отпадъци“, като изпълнението осигурява проследяемост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане;
- Като Възложител на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, е отговорна за влягане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи. Тези проценти нарастват поетапно;
- Да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;
- Да одобрява планове за управление на строителните отпадъци за обекти, за които не се изисква одобрен инвестиционен проект, когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и да одобрява отчета за изпълнение плана за управление на строителните отпадъци за строежите, за които не се упражнява строителен надзор и в предвидените от „Наредба за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали“ случаи;

Отпадъците от строителство и разрушаване (ОСР) са резултат главно от частни търговски дейности. Според принципа „замърсителят плаща“ разходите за третиране и окончателно обезвреждане, трябва да се поемат от изпълнителите и техните клиенти. Все пак е задължение на Общината да гарантира, че строителните отпадъци се третират и обезвреждат по екологосъобразен устойчив начин.

Община Родопи стриктно следи за спазване на разпоредбите на *„Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали“*. При започване на СМР и/или премахване на строеж на територията на общината, от Възложителите се изисква План за управление на СО, без който не се издават съответните документи по реда на ЗУТ за разрешаване на строителните дейности.

Мерки за строителните отпадъци

На този етап община Родопи не е обезпечена с необходимата инфраструктура за управление на строителните отпадъци от ремонтните дейности на домакинствата и отпадъците от строителни дейности и разрушителни дейности, на които Общината е Възложител. Инфраструктура за управление на строителните отпадъци от строителни дейности ще е необходима и за нуждите на строителния отрасъл на територията на общината, което е ангажимент на бизнеса в този сектор.

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба. Така от проблем за околната среда, те могат да се превърнат в ресурс. Това е основен подход в устойчивото управление на отпадъците, наложен от активната политика на ЕС в това направление. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от

строителство и разрушаване, следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Същите цели са залегнали в ЗУО, но не са постигнати и ще бъдат преформулирани за периода до 2027 г.

Генерираните строителни отпадъци от ремонтната дейност на домакинствата – ангажимент на общината по ЗУО се извозват до площадката в с. Първенец, управлявана от СО „СПЕКТЪР“. Понякога все още тези отпадъци се изхвърлят от недобросъвестни граждани и в контейнерите за смесени битови отпадъци или до тях, като замърсяват уличните пространства.

Инвестиционните мерки са свързани главно с изпълнението на съоръжения и инсталации за селективно разрушаване, подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали. Необходимостта от изграждането на такива съоръжения, местоположението и капацитета им са дефинирани в Националния стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България.

На територията на общината има съоръжение за третиране на строителните отпадъци. В тази връзка са предприети действия за изграждане на площадка за реализацията на инвестиционното предложение на община „Родопи“ - за изграждане на „Депо за инертни отпадъци и Съоръжение за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване с цел последващото им оползотворяване, в рамките на ПИ 59032.14.60, по кадастралната карта на с. Първенец, местност „Чакъла“, община „Родопи“, област Пловдив.

Биоразградими отпадъци

Разпоредбите в чл.31, ал.1, т.2 на ЗУО изискват до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995г. Тази цел е в съответствие и с изискванията на Директива 1999/31/ЕС относно депа за отпадъци. Намаляването на депонираните биоразградими отпадъци има пряко отношение към политиките за климатичните промени, тъй като води до намаляване на емисиите на парникови газове.

Съгласно §1, т.2 от ДР на ЗУО „Биоотпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Член 8, ал. 1 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г. задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

–до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

–до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;

–до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и разделно събиране.

В изпълнение на своите задължения по чл.19, ал.3, т.10 и чл.34, ал.2 от „Закона за управление на отпадъците“ и „Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците и третиране на биоразградимите отпадъци“, относно управлението на биоразградимите отпадъци от растителен произход, Община „Родопи“ има изработен проект на Подобен устройствен план за застрояване /ПУП – ПРЗ/ за част от поземлен имот с идентификатор 87240.40.221, с местоположение област Пловдив, община „Родопи“, село Ягодово, местност „Беговица“ за площадка за изграждане на компостираща инсталация в землището на село Ягодово и смяна на предназначението на земеделска земя за неземеделски нужди, с цел осъществяване на инвестиционно намерение за реализация на проектно предложение: „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци на територията на община „Родопи“ в УПИ I-40.284, засягащ поземлен имот с идентификатор 87240.40.221 по КKKP на м. „Беговица“, с. Ягодово, община „Родопи“, област Пловдив, с което община „Родопи“ ще кандидатства за отпускане на безвъзмездна финансова помощ по процедура BG16M1OP002-2.005 „Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци“, Приоритетна ос 2 „Отпадъци“, Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ Проекта поради обжалване от страна на Община Садово към момента е в процедура по обжалване пред съдебните органи и се очаква краен съдебен акт.

Относно хранителните биоотпадъци на този етап в общината няма изградена инфраструктура.

Производствени отпадъци

Производствени отпадъци с битов характер се генерират в административно – обслужващите сгради и социално–битовите дейности, извършвани в тях. Същинските производствени отпадъци генериращи се в промишлените предприятия на територията на Общината и в сектора на услугите, съгласно възприетите технологии на производство се събират и се обезвреждат на територията на предприятията, генериращи тези отпадъци в производствената си дейност.

Производствените отпадъци са количества вещества (продукти, остатъци, суровини и материали), несъдържащи вредни замърсители, създаващи риск за здравето на хората и околната среда, които не могат да се използват в производството (поради липса на технологии или пазар), не могат да бъдат продадени и от които притежателят желае или е длъжен да се освободи. Те се формират в резултат на промишлената, занаятчийската и обслужващата дейност на физическите и юридически лица.

На територията на общината се генерират производствени отпадъци, които по преценка на експертите са с общ характер и част от тях изискват разделно събиране.

Като цяло, в краткосрочен и средносрочен аспект, може да бъде прогнозирано запазване на текущите нива, в резултат на едновременно влияние на две групи от фактори. От една страна, нарастването на разходите за обезвреждане на отпадъците се очаква да доведе до прилагане на адекватни мерки от страна на засегнатите дружества, свързани с предотвратяване и рециклиране на отпадъците. Подобно въздействие следва да има и

прилагането на изискванията на Директивата за интегрирано предотвратяване и контрол на замърсяването (IPPC) и по-специално на тези, свързани с най-добри налични техники. От друга страна, очакваният икономически растеж и ръстът на производството в редица сектори, неминуемо ще бъдат свързани с нарастване на количествата на образуваните отпадъци.

Прогнозира се и нарастване на количествата отпадъци, образувани в резултат на прилагането на изискванията за опазване на околната среда, свързани с ограничаване емисиите на вредни вещества във водите и атмосферния въздух (напр. утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води, остатъци от почистване на димни газове и др.)

Всички предприятия имат задължения за оползотворяване и рециклиране на възможно най-голям процент от производствените отпадъци. Като най-голям е процента на рециклираните черни и цветни метали, хартия, пластмаса и стъкло.

В зависимост от организацията, събраните отпадъци се преработват на място или се предават за преработване на други предприятия или на фирми, извършващи търговска дейност с отпадъци.

Основните отрасли на общинската икономика са хранително-вкусовата промишленост и преработвателната промишленост.

Една от основните дейности на икономиката в община „Родопи“ е транспорт и спедиция с най-сериозни представители в бизнеса: „ПИМК“ ООД, „Трайков транс“ ООД, „Паунов транс“ ООД - с. Брестовица, пътнически превози - „Родопи авто 2007“ ООД, „Чолаков автотранс“ ООД и др.

Други фирми са:

- „Розаимпекс“ ООД – с. Ягодово – козметика
- „Фила пласт“ ООД – с. Ягодово – пластмасови изделия.
- „ВХВ“ ООД – с. Крумово – метални конструкции и изделия,
- „Данин“ ООД – с. Устина – дограми, метални конструкции,
- „Йота“ ООД – с. Ягодово, оградни мрежи, телени изделия.
- „Омега 95-И“ ООД – с. Ягодово – производство на хляб и хлебни изделия.
- „Бул-лес холдинг“ ЕООД – с. Брестовица – доставка и обработка на дървени трупи.

Сериозен отрасъл в икономиката на община „Родопи“ е селското стопанство, като растениевъдството има структуроопределящ характер.

Отпадъци от опаковки

Системата за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на общината включва контейнери за разделно събиране на отпадъците, транспортна техника за обслужване на контейнерите и площадка за сортиране и балиране, които се предоставят от организацията по оползотворяване на отпадъците, с които общината има сключен договор. Посочените елементи от системата за разделно събиране обслужват територията на общината в рамките на действие на договора с оператора. Съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки от стъкло, метали, пластмаса и хартия на територията на общината са осигурени и са собственост на организация за

оползотворяване на отпадъци от опаковки „Булекопак“ АД. Община „Родопи“ има сключен договор от 26.02.2021 г. с фирма „Булекопак“ АД за организиране и въвеждане на системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Договорът е в сила 5 г.

Системата за събиране чрез контейнери се състои от два специализирани пластмасови контейнера за разделно събиране на отпадъци от опаковки като цветовото им обозначение е жълто – за събиране на картонени, пластмасови и метални опаковки и зелено – за събиране на отпадъци от опаковки от стъкло.

Използват се контейнери тип „Ракла“ с жълт цвят и тип „Иглу“ със зелен цвят. Жълтите контейнери са с вместимост 1100 л, а зелените - 1500 л. На една точка се разполагат един или два контейнера от един вид. Контейнерите отговарят на всички стандарти за качество и безопасност. Върху тях са поставени информационни стикери с видими четливи и ясни надписи, какви видове отпадъци от опаковки се събират в тях, посочени са телефони и интернет адрес за връзка с Булекопак АД.

Броят на разположените контейнери в определените населени места съгласно подписана програма, неразделна част от договора е както следва:

Налични съдове за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на община „Родопи“

№	Населени места	Брой съдове тип „Ракла“ 1100 л жълти	Брой съдове тип „Иглу“ 1500 л, зелени
1	с.Белащица	11	5
2	с.Браниполе	16	5
3	с.Брестник	12	2
4	с.Брестовица	17	8
5	с.Златитрап	8	3
6	с.Кадиево	9	1
7	с.Крумово	17	5
8	с.Марково	12	8
9	с.Първенец	20	7
10	с.Устина	14	5
11	с.Храбрино	4	1
12	с.Цалапица	19	9
13	с.Ягодово	17	6
ОБЩО		176	65

Извозването на отпадъците е възложено на КМД ЕООД, като честотата на извозване е както следва:

- Съд тип „Ракла“ цвят жълт – 2 пъти месечно;
- Съд тип „Иглу“ цвят зелен – един път годишно.

Дейности по предварително третиране и временно съхраняване се изпълняват от подизпълнители на Булекопак АД.

За отпадъци събрани от жълтите контейнери дейностите са възложени на КМД ЕООД, а за отпадъците от зелените контейнери – Унитрейд Еко ООД и Папир БГ ООД.

Общият обем на разположените контейнери отговаря на изискванията на Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки по отношение капацитета на контейнерите спрямо обслужвания брой население на община „Родопи“, като местата за разполагане се съгласуват с общината и при необходимост тези места се променят, също съгласувано с

общината, и се разполагат в близост до контейнерите за смесени битови отпадъци, каквито са изискванията на цитираната наредба. На контейнерите се поставя информация за това какви отпадъци могат и какви не могат да се изхвърлят в контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки.

Специфичен показател, измерващ ефективността на работа на системата за управление на отпадъците от опаковки, е процентът на рециклираните отпадъци от опаковки спрямо генерираните. Средно за страните от ЕС стойността на този показател е 60,4% за 2008г. и 67,5% 2017 г. За страната ни този процент нараства от 50.3% през 2008 г. на 65,6% през 2017 г., като от 2010 до 2017 г. стойността на показателя се движи около средната стойност на показателя за държавите от ЕС. През десетгодишния период 2008-2018г., България изпълнява целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки. Ежегодно ИАОС подготвят и публикуват на интернет страницата си доклад за степента на достигане на целите и за управлението на отпадъците от опаковки.

**Количества разделно събрани и сепарирани отпадъци от опаковки в община „Родопи“
(тона)**

	2017	2018	2019	2020
Постъпили отпадъци от опаковки				
от тях рециклируеми:				
Хартия	11,543	8,029	11,205	8,277
Пластмаса	7,177	5,091	7,025	5,243
Стъклени опаковки	37,3	29,32	2,82	2,24
Метални опаковки	0,5	0,5	0,5	1,8

Източник: Община „Родопи“

Въведени са схеми за разделно събиране на няколко потоци битови отпадъци. Общината е осигурила услуги за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, като е сключила договорни споразумения с организации за оползотворяване и лица с разрешителни по ЗУО за прилагане на схеми за разделно събиране на четири групи масово разпространени отпадъци - отпадъци от опаковки от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло, ИУМПС.

Общинската програма предвижда за изпълнение следните мерки:

- Непрекъснато оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки в община Родопи;
- Определяне на изискванията към местата за разполагане на съдове за събиране на отпадъци от опаковки на територията на Общината;
- Определяне на изискванията към маршрутите за транспортиране на отпадъците;
- Задължаване на собствениците или наемателите на търговски обекти, собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища и др. да се отнасят съзнателно към разделното събиране и да използват специализираните съдове по предназначение;
- Контрол над изхвърлянето на отпадъци от опаковки в съдове за смесени битови отпадъци;
- Контрол над лицата, експлоатиращи системите за разделно събиране;

- Редовно информирание на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на отпадъците от опаковки, значението на символите, използвани за маркиране и възможностите за участие в системите за разделно събиране.

Управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на националното законодателство

Общината не е сключила договори с организации за разделно събиране на ИУЕЕО, НУБА и ИУГ.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Най-предпочитаният и ефективен начин за разделно събиране на ИУЕЕО в общините е чрез сключване на договор с организация по оползотворяване.

Община „Родопи“ няма сключен договор с фирма за организиране изграждането и прилагането на система за събиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО) на образувани от домакинствата, административните учреждения, училищата, търговските и други обекти, разположени на територията на общината.

Предвидени са следните мерки:

- Осъществяване на контрол от страна на общината - предаването на ИУЕЕО на лицензирана фирма;
- Необходимо е да бъде въведена мярката - определяне от Общината на площадка за временно съхраняване на ИУЕЕО, в т.ч. луминисцентни лампи на територията на общината;
- Осъществяване на контрол от страна на общината, относно недопускане изхвърлянето на ИУЕЕО в съдовете за смесени битови отпадъци;
- Осъществяване на контрол от страна на общината над лицата, експлоатиращи системата за разделно събиране на ИУЕЕО и за предоставяне на информация;
- Необходимо е да бъде въведена мярката – напр. изготвяне и утвърждаване на график за събиране на ИУЕЕО, образувано в бита, включващ не по-малко от две дати годишно.

Чрез средствата за масова информация или на интернет страницата на общината е оповестен графика за събиране на ИУЕЕО, образувани от домакинствата на община Родопи.

Негодни за употреба батерии и акумулатори

Ефективен и целесъобразен подход за изпълнение задълженията на общината е сключването на договор с организация по оползотворяване на НУБА.

На територията на Общината да са въведат следните мерки, които да включват:

- Осигурени места с поставени съдовете за събиране на портативни НУБА на 1 000 жители, съгласно Наредбата;
- В системата за разделно събиране са включени всички видове батерии и акумулатори, образувани в бита, които попадат в обхвата на *„Наредба за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори“*;

- Общината упражнява контрол върху предаването на НУБА на лицензирана фирма;
- Общината осъществява контрол за недопускане изхвърлянето на НУБА в съдовете за смесени битови отпадъци;
- Общината осъществява контрол над лицата, експлоатиращи системата за разделно събиране на НУБА и за предоставяне на информация;
- Необходимо е да бъде въведена мярката, относно редовно информиране обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното предварително третиране /обезвреждане на батерии и акумулатори, значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране, която ще се осъществи чрез организиране на информационно-образователни кампании от страна на ООп, с която общината има сключен договор.

Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) и негодни за употреба автомобилни гуми

Община „Родопи“ е сключила договор с организация по оползотворяване на ИУМПС „Авто оползотворяване“ ЕООД гр. Първомай, за извършване на дейностите по събиране, съхраняване, разкомплектоване и транспортиране на ИУМПС и повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци от МПС.

Организацията по оползотворяване извършва събирането на ИУМПС, като общината уведомява ООп. Населението също може да подаде заявка на посочените телефони на интернет-страницата на Общината.

На територията на Общината са въведени следните мерки, които ще се прилагат и в бъдеще:

- Осъществяване на контрол от страна на общината, предаването на ИУМПС е на лицензирана фирма;
- Осъществяване на контрол от страна на Общината с цел ограничаване и свеждане до минимум на незаконното събиране, съхраняване и разкомплектоване на ИУМПС;
- Осъществяване на контрол от страна на Общината, относно спазване на въведения ред при събиране на ИУМПС, които се намират върху държавна или общинска собственост;
- Осъществяване на контрол от страна на Общината над лицата, експлоатиращи системата за събиране на ИУМПС и за предоставяне на информация;
- Необходимо е да бъде въведена мярката, относно редовно информиране обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното разкомплектоване /обезвреждане на ИУМПС, части и компоненти от тях и възможностите за предаване на ИУМПС, което ще се осъществи чрез организиране на информационно-образователни кампании от страна на ООп, с която общината има сключен договор;
- Създаване на организация на територията на Общината за разделно събиране и предаване за оползотворяване на негодните за употреба гуми на лицензирана фирма.

Отработени масла

В община Родопи не се събират отпадъци от отработени масла и на територията на Общината няма площадка за предаване и смяна на отработени моторни масла, поради

което е необходимо Общината да сключи договор с организация по оползотворяване, относно организирането и управлението на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на отработени масла, генерирани на територията на Общината и да определи най-малко едно място за събиране и смяна на отработени масла. На територията на общината се предвижда да бъдат въведени следните мерки:

- Сключване на договор с фирма, притежаваща необходимите документи за извършване на дейностите по събиране на отработените масла и предаването им за предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане;
- Организиране на дейностите по събиране на отработени масла и предаването им за предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане;
- Определяне на изискванията към местата за смяна на масла на територията на Общината;
- Въвеждане на задължения към лицата, които образуват отработени масла;
- Контрол над местата за смяна на масла;
- Редовно информироване на обществеността за рисковете, свързани с неконтролираното обезвреждане на отработени масла и възможностите за смяна на отработени масла на територията на общината.

Утайки от градските пречиствателни станции за отпадъчни води

На територията на Община „Родопи“ понастоящем няма изградени селищни пречиствателни станции за отпадъчни води.

Съгласно разработена и реализирана стратегия за изграждане на канализационна мрежа и отвеждане на отпадъчни води от територията на град Пловдив, водите от родопската яка постъпват в канализационната мрежа на гр. Пловдив и от там в ГПСОВ Пловдив. За целта са изпълнени 3бр. „чакащи“ колектори, с крайна точка на Околовръстно шосе, в които постъпват отпадъчните води /2Qсухо/ от населените места на Община „Родопи“.

Понастоящем в „чакащия“ колектор на „Кукленско шосе“ Бф800 са заустени водите на с. Брани поле, с. Брестник и гр. Куклен, а в „чакащите“ колектори при кв. „Коматев“ Бф800 и Бф600 са заустени външните колектори на с. Първенец и с. Марково.

Отговорността за оползотворяване на утайките е на регионалния оператор ВиК Пловдив.

Едрогабаритни отпадъци

Общината е извън хипотезата на чл. 19, ал.3, т. 11 от ЗУО и няма площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, където ще могат да се предават от страна на населението безвъзмездно хартия и картон, пластмасови отпадъци, пластмасови и метални опаковки, някои опасни домакински отпадъци, лекарства с изтекъл срок на годност, ИУЕЕО, НУБА и едрогабаритни отпадъци. Въпреки това е препоръчително, Общината да предприеме мерки и действия по изграждане на поне една подобна площадка. За новия програмен период относно едрогабаритните отпадъци ще се предприемат следните мерки:

- Постепенно ще бъдат въведени изисквания и мерки за разделното им събиране и оползотворяване с цел намаляване на обема на депонираните отпадъци и удължаване полезния живот на регионалното депо за отпадъци;
- Ще бъде въведен задължителен и строг контрол при отделянето на неоползотворими материали и опасни вещества (съдържащи се в едрогабаритните отпадъци) и предаването им за обезвреждане;
- Проучване възможността и провеждане на кампании (веднъж или няколко пъти в годината) за събиране на отпадъците от домовете или предаването им на общинската площадка за разделно събиране;

Опасни отпадъци от домакинствата

Възможните опасни отпадъци, които са образувани от домакинствата и чието управление е отговорност на Общината са например: опаковки, съдържащи опасни вещества или замърсени с опасни вещества; разтворители; киселини; основи; фотографски химически вещества и препарати; пестициди; флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак (без живак съдържащи лампи); бои, масла, лепила/адхезиви и смоли съдържащи опасни вещества; перилни и почистващи препарати, съдържащи опасни вещества; цитотоксични и цитостатични лекарствени продукти.

Общината е извън хипотезата на чл. 19, ал.3, т. 11 от ЗУО и няма площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, където ще могат да се предават от страна на населението безвъзмездно хартия и картон, пластмасови отпадъци, пластмасови и метални опаковки, някои опасни домакински отпадъци, лекарства с изтекъл срок на годност, ИУЕЕО, НУБА и едрогабаритни отпадъци. Въпреки това е препоръчително, Общината да предприеме мерки и действия по изграждане на поне една подобна площадка.

На този етап разделното събиране на опасните битови отпадъци в община Родопи все още не е системно, а кампанийно. Това става съгласно сключен договор с лицензирана фирма за събиране, транспортиране и обезвреждане на опасни отпадъци. Наблюдава се все по-засилен интерес на населението към тези кампании, които предварително са придружени с информация в тази насока. Въпреки това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

За в бъдеще с изграждане на площадката за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, освен кампаниите, жителите на Общината ще имат достъп до пункт, където ще могат целогодишно да предават такива отпадъци. В тази връзка е необходимо засилване на мерките за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организираните мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата.

Не е решен проблемът с разделното събиране на отпадъците от изгарянето на дърва и въглища през отоплителния сезон, тъй като на територията на община Родопи понастоящем няма отделни съдове за събиране на пепел и сгурия. Посочените отпадъци от домакинствата се изхвърлят, извозват и третират със смесените битови отпадъци. При смесване с въглищни остатъци, сгурия и пепел се променя състава на отпадъците в посока по-висока плътност и понижено съдържание на рециклируеми материали. При изсипване на не добре загасени отпадъци от горенето на дърва и въглища се повреждат и контейнерите. Друг негативен ефект от запалването на отпадъците в контейнерите е временното, но силно замърсяване на

въздуха в района на контейнерите с горящи отпадъци. Имайки в предвид, че в малките населени места в Общината, основно населението се отоплява на дърва и въглища е необходимо, общината да осигури съответните съдове за събиране на пепел и сгурия.

3.6.4.Регионален подход за управление на отпадъците

На територията на регионалната инспекция Пловдив има изградени в съответствие с действащите нормативни изисквания три регионални депа за неопасни отпадъци със съответните комплексни разрешителни:

1. КР № 355-Н0/2008 г. на Община Пловдив за „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Марица, Калояново, Стамболийски, Родопи, Перушица, Съединение, Кричим, Асеновград, Раковски, Садово, Брезово и Първомай”, в землището на с. Цалапица, общ. Родопи, което е в сила от 02.01.2009 г.;

2. КР № 451-Н0/2013 г. на Община Асеновград за „Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци - I-ви етап“ за общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки - преустановено обезвреждането на отпадъци, чрез депониране.

3. КР № 451-Н1/2019 г. на Община Асеновград за „Регионален център за обезвреждане на твърди битови отпадъци за общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки – изпълнение на клетка 2 за битови отпадъци и клетка 2 за строителни отпадъци“

Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците и районирането в Националната програма за управление на отпадъците на територията, контролирана от РИОСВ – Пловдив има вече създадени Регионални сдружения на общини, за експлоатацията на съществуващите регионални депа и съоръжения за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците.

1.Експлоатацията на Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в с. Цалапица, общ. Родопи и „Инсталация за биологично разграждане по закрит способ с Депо за неопасни отпадъци”, разположени в с. Шишманци, общ. Раковски , включващо общините Пловдив, Марица, Родопи, Стамболийски, Съединение, Раковски, Кричим, Перушица и Брезово са обединени в Регионално сдружение за управление на отпадъците-Пловдив (РСУО-Пловдив) със седалище Община Пловдив;

2.Регионално сдружение със седалище Община Асеновград – за експлоатация на Регионално депо за неопасни отпадъци, разположено в землището на гр. Асеновград, включващо общините Асеновград, Първомай, Садово, Куклен и Лъки.

Община „Родопи“ е предприела действия за реализацията на инвестиционното предложение за изграждане на „Депо за инертни отпадъци и Съоръжение за третиране на отпадъци от строителство и разрушаване с цел последващото им оползотворяване, в рамките на ПИ 59032.14.60, по кадастралната карта на с. Първенец, местност „Чакъла“, община „Родопи“, област Пловдив.

3.6.5 Участие на обществеността

Участието на обществеността в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците има голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от обезвреждането на

отпадъци, както и за възможностите и отговорностите относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

За тази цел е предвидено:

- Непрекъснат диалог с участниците в дейностите по управление на отпадъците и организирането на кампании за повишаване на общественото съзнание;
- Редовно предоставяне на информация на населението за състоянието на околната среда по подходящ начин – радио, интернет, частен канал TV, материали предоставени от Общината;
- Привличането на населението, неправителствени организации и заинтересованата индустрия, в процесите на вземане на решения по въпросите на управление на отпадъците;
- Запознаване с начина за определяне на „такса битови отпадъци“ и отчитането на изразходваните средства;
- Провеждане на срещи с населението и запознаване с изискванията на законодателството и политиката за управление на отпадъците у нас и в света, с цел повишаване на общественото съзнание и промяна в поведението на населението, чрез осъзнаване на екологичните рискове, свързани с изчерпване на ресурсите, генерирането и обезвреждането на отпадъците;
- Провеждане на обществени мероприятия свързани с управлението на отпадъците в общината;
- Отчет за успеха на прилаганите мерки за управление на отпадъците.

ОБООБЩЕНИ ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ ОТ АНАЛИЗА НА ОТПАДЪЦИТЕ

- Годишните количества генерирани битови отпадъци на територията на община „Родопи“ от 2017 г. до 2020 г. се очертава тенденция към увеличаване. Годишната норма на натрупване на отпадъци на човек от населението също следва тази тенденция. Населението на общината слабо нараства за периода.
- Нормата на натрупване на отпадъците в община Родопи за 2020 г. е 506,274 кг/ж/г, което е със 25,537 кг/ч/г повече спрямо 2017 г. Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за населени места под 3 хил. жители, нормата е 241.7 кг/ж/г жители, определена с Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2019 г. Следователно нормата за община Родопи е по-висока от допустимите стойности. Това означава, че трябва да се предприемат съответните мерки за ограничаване на образуването им и да намали регистрирания ръст през последните години.
- Основен източник на битови отпадъци са домакинствата и предприятията. Системите за организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци обхващат 100% от населението, като на територията на Общината няма необслужвани населени места.
- Депонирането като метод за обезвреждане на отпадъците е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци в Общината, следван от разделното събиране на отпадъци.
- Съгласно морфологичния състав на отпадъците за община „Родопи“ се достига до слените изводи: Фракциите с най-висок средногодишен процент са хранителни

отпадъци, пластмаса, градински, инертни >4 см и ситна фракция < 4 см. Фракциите с най-нисък средногодишен процент са опасни отпадъци, кожа и гума. Фракции с най-изявена сезонна флукутация са ситна фракция под 4 см, картон, градински и хартия. Фракции с най-слаба сезонна флукутация са гума, опасни и кожа.

- Рециклируемите отпадъци имат 29,14% относителен дял, в това число - хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло. От този вид отпадъци най-високо е процентното съдържание на пластмаса – 15,55 %, следвано от картон – 7,65%, хартия – 5,34%, метали – 4,63% и стъкло – 3,62%.
- Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците от строителство на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, с цел тяхното оползотворяване и/или повторна употреба.
- Необходимо е разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метал и стъкло (включително от опаковки), в административни сгради, търговски обекти и в повече населени места на Общината.
- Разширяване на информационните кампании за обществеността и бизнеса относно ползите от разделното събиране на отпадъци, координирани с информационните кампании на организациите по оползотворяване, ще допринесе за подобряване на ефективността на системата.
- Икономически инструмент, който би могъл да доведе до разширяване на разделното събиране, е въвеждане на стимули/отстъпки от такса битови отпадъци за граждани и фирми, които се включват в системите за разделно събиране на отпадъците, в т.ч. от опаковки от хартия и картон, пластмаса и стъкло.
- В община Родопи няма изградена система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци и площадка за тяхното компостиране и оползотворяване.
- Като един от най-важните приоритети може да се изведе оптималното функциониране на Регионалните съоръжения за третиране на битовите отпадъци в регион Пловдив.
- Засилване прилагането на контрола върху неконтролирано изхвърляне и неконтролирано изгаряне на отпадъци и др. неекологосъобразни методи за обезвреждане на отпадъци;
- Поетапно редуциране на количествата на биоразградимите отпадъци от общото количество депонирани отпадъци;
- Насърчаване на домашното компостиране;
- Редуциране на обема на депонираните рециклируеми отпадъци чрез предварително сепариране;
- Провеждане на информационни и разяснителни кампании за задълженията и отговорностите на физически и юридически лица по отношение на генерираните отпадъци;
- Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и др.
- Прилагане на ефективни санкции и наказания в случай на неспазване на изискванията, с цел постигане на съответствие със законодателството;
- Осигуряване на достатъчни и подходящи технически ресурси (оборудване и т.н.) за системата по сметосъбиране и сметоизвозване и за системите за разделно събиране на отпадъците.

3.7 Шум

3.7.1 Въздействие на шума върху човека

Шумът е един от основните фактори с неблагоприятно въздействие върху населението в големите градове. Развитието на промишленото производство, интензивното развитие на пътническите, товарните и въздушните транспортни средства и масовият градски транспорт, са източници на шум, които предизвикват сериозни смущения върху хората.

Изследванията показват, че нивото на шума нараства почти с 1 dB* годишно и достига вече нива, които предизвикват не само силни психологически раздразнения, но и физиологически заболявания на слуховия орган, сърцето, сърдечно съдовата, храносмилателната и другите системи на човека, а най-силно се засяга централната нервна система. Вредното влияние на шума зависи от неговите физически характеристики. Най-дразнещи са високите честоти, а най-неприятни усещания предизвикват шумове, чиито ниво и спектър се променят непрекъснато и неравномерно. Високите шумови натоварвания довеждат, при продължителна работа в среда с шум >85 dB(A), до отслабване на слуха с 15 dB за честоти от 500 до 2000 Hz. Шум с такова ниво е често срещано явление по натоварените градски магистрали, в средно шумни производства, незаглушени големи помещения. Тези нива са по-високи в много заведения, а нива от 90-100 dB(A) са обичайни в дискотеки, на концерти и др.

Наднормените шумови нива се определят от специалистите като фактори с хипертензивен ефект.

Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи. Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често се представя като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа.

Литературните данни категорично потвърждават неблагоприятните въздействия на шума върху здравето на децата в близост до източници на интензивен шум. Същият влияе твърде неблагоприятно върху физическото и нервно-психичното развитие на децата. Нарушават се психическата устойчивост на децата и процесът на запаметяване. Възникват и отрицателни и емоционални състояния - неспокойствие, нежелания за контакт, раздразнителност.

Сред неблагоприятните фактори на селищната среда шумът се отличава с разнообразното си влияние. По своята значимост като рисков фактор шумът успешно "съперничи" на замърсителите на атмосферния въздух, водата и почвата.

3.7.2 Нормираненаградски шум

Закон за защита от шума в околната среда Обн., ДВ, бр. 74 от 13.09.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 41 от 2.06.2009 г., в сила от 2.06.2009 г., изм., бр. 98 от 14.12.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., доп., бр. 32 от 24.04.2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., изм. и доп., бр. 12 от 3.02.2017 г., бр. 52 от 2.07.2019 г., доп. ДВ. бр.60 от 30 Юли 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.101 от 27 Ноември 2020г.

Наредба № 2 от 05.04.2006 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда, и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и

предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда (обн., ДВ, бр. 37 от 5.05.2006 г.). Наредбата определя структурата и дейността на националната система за мониторинг на шума в урбанизираните територии. Също така регламентира провеждането на собствени и контролни измервания на нивата на шум, излъчван от промишлени източници. Разписан е процесът на събиране на информацията, като отговорен орган за създаването и поддържането на база данни е ИАОС.

Наредба № 3 от 25.04.2006 г. за изискванията за създаването, поддържането и съдържанието на регистрите на агломерациите, основните пътища, железопътни линии и летища в страната (обн., ДВ, бр. 38 от 9.05.2006 г.). Регистрите се създават с цел осигуряване на информация при разработване на стратегически карти за шум и планове за действие, чрез документиране на основните характеристики на източниците на шум. Целта е да се обобщи наличната информация, с която разполагат отделните институции и да се осигури обществен достъп до нея.

Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението (обн., ДВ, бр. 58 от 18.07.2006г., изм. и доп. ДВ. бр.26 от 29 Март 2019 г.). Наредбата регламентира основните показатели за шум в околната среда; граничните стойности и методите за оценка на шума, излъчван от различни източници. Целта на наредбата е създаването на възможност за оценки и прогнози за състоянието на шумовото натоварване в урбанизираните територии.

Наредба за изискванията към разработването и съдържанието на стратегическите карти за шум в околната среда и към плановете за действие (ПМС № 217 от 18.08.2006 г., обн., ДВ, бр. 70 от 29.08.2006 г.). Наредбата регламентира минималните изисквания към входните данни, необходими за разработването на шумовите карти; етапите, през които преминава разработването им; начина на отразяване на стойностите на шумовите нива върху картите; минималните изисквания към изходните данни.

Наредба № 4 от 27.12.2006 г. за ограничаване на вредния шум чрез шумоизолиране на сградите при тяхното проектиране и за правилата и нормите при изпълнението на строежите по отношение на шума, излъчван по време на строителство (обн., ДВ, бр. 6 от 19.01.2007 г.). Целта на наредбата е в процеса на проектиране да се осигури защита от шум и достигане на граничните стойности в помещенията на жилищните и обществените сгради.

Гранични стойности на нивата на шума в помещения на жилищни и обществени сгради

Предназначение на помещенията		Еквивалентно ниво на шума, dB(A)		
		ден	вечер	нощ
1.	Стаи в лечебни заведения и санаториуми, операционни зали.	30	30	30

2.	Жилищни стаи, спални помещения в детските заведения и общежития, почивни станции, хотелски стаи.	35	35	30
3.	Лекарски кабинети в лечебни заведения и санаториуми, зали за конференции, зрителни зали на театри и кинозали.	40	40	35
4.	Класни стаи и аудитории в учебни заведения, заведения за научноизследователска дейност, читални.	40	40	40
5.	Работни помещения в административни сгради.	50	50	50
6.	Кафе-сладкарници, столове, фойета на театри и кинозали, клубове, бръснаро-фризьорски и козметични салони, ресторанти.	55	55	55
7.	Търговски зали на магазини, зали за пътници в гари.	60	60	60

Гранични стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях		Еквивалентно ниво на шума в dB(A)		
		ден	вечер	нощ
1.	Жилищни зони и територии	55	50	45
2.	Централни градски части	60	55	50
3.	Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
4.	Територии, подложени на въздействието на релсов железопътен и трамваен транспорт	65	60	55
5.	Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	55
6.	Производствено-складови територии и зони	70	70	70
7.	Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
8.	Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35
9.	Зони за научноизследователска и учебна дейност	45	40	35
10.	Тихи зони извън агломерациите	40	35	35

Дневният период включва времето от 7 до 19 ч. (с продължителност 12 часа), вечерният период включва времето от 19 до 23 ч. (с продължителност 4 часа) и нощният период - времето от 23 до 7 ч. (с продължителност 8 часа).

Стойностите на показателите $L_{ден}$, $L_{вечер}$ и $L_{нощ}$ могат да бъдат определени чрез изчисления или чрез измервания (на точно определени места). За прогнозиране се използват само изчислителни методи.

Измерванията в жилищни и обществени сгради и населени места се извършва съгласно БДС 15471-82.

3.7.3 Ниво на шума от автомобилен и релсов транспорт

Нивото на шума, излъчван от единични движещи се транспортни средства, се определя на 7,5 m от движещия се автомобил и на височина 1,2 m. Този шум зависи от вида на автомобила, пътната настилка, гумите и скоростта на движение. Излъчваният шум не е постоянен и се изменя във времето. Данни за излъчваният шум от транспортни средства са дадени в таблицата по-долу.

Ниво на шума от леки автомобили при движение

Автомобил Скорост	Ниво на шума на разстояние 7,5 m dB (A)			
	50 km/h	70 km/h	90 km/h	110 km/h
1300 cm ³	65	68	73	75
1500 cm ³	66	71	74	76
1800 cm ³	67	72	74	76
Амортизиран	75	82	89	92

Автомобил	Разстояние	Скорост	Ниво на шума dB(A)
Лек	7,5 m	80 km/h	75- 84
Товарен	7,5 m	75 km/h	78-86
Автобус	7,5 m	70 km/h	79-85

Допустими нива на шума от колесни транспортни средства при движение

Транспортно средство (Разстояние 7,5 m)	Допустимо ниво на шума, dB(A)
Леки автомобили	80÷84
Автобуси	82÷86
Товарни автомобили	85÷89
Автомобили с повишена мощност	84÷92
Мотоциклети	80÷84
Мотопеди	73÷79
Велосипеди с двигател	70÷73

С увеличаване на интензивността на транспортния поток се увеличава и еквивалентното ниво на шума от него, като за скорост 40 km/h при интензивност 50 трансп. средства/час е 66

dB(A), при 200 трансп. средства е 70 dB(A) и при 4000 – достига 75 dB(A). Също така при нарастване скоростта на транспортния поток се увеличава еквивалентното ниво на шума от него с 1 dB(A) при увеличение на всеки 6 km/h над 34 km/h.

В следващите таблици е дадено изменението на еквивалентното ниво на шума при увеличаване на транспортния поток, и изменението на еквивалентното ниво на шума при увеличаване на скоростта на транспортния поток. Данните са за транспортен поток със структура 40 % леки, 60 % товарни автомобили, при скорост 40 km/h, върху асфалтова настилка в добро състояние. При промяна на структурата на потока в полза на товарните автомобили над 40 %, се наблюдава нарастване на нивото на шума с около 1 dB(A) на всеки 10 % нарастване, а при намаляване в структурата под 40 % – съответно намаление на нивото на шума с около 1 dB(A).

Еквивалентно ниво на шума при нарастване интензивността на транспортния поток (40% леки и 60% товарни автомобили) за скорост 40 km/h

Интензивност на транспортния поток, бр.тр.ед./h	50	100	150	200	250	300	500	1000	4000
Ниво на шума, dB(A)	66	68	69	70	70,5	71	72	74	75

Нарастване на еквивалентното ниво на шума при изменение скоростта на транспортния поток (40% леки и 60% товарни автомобили)

Скорост на транспортния поток, km/h	34	40	46	52	58	64	70	82
Нарастване на шума, dB(A)	0	1	2	3	4	5	6	7

Изследванията в **железопътния транспорт** показват, че най-голям шум се предизвиква от дизеловите двигатели на локомотивите (до 100 децибела), както и от допира колело-релса, като при наличието на дефекти на повърхността на релсите и колелата шумът се увеличава. Шумът от движение на подвижен състав върху железен път със стоманобетонни траверси е значително по-голям от този при движение върху железен път с дървени траверси. За намаляване на шума от преминаващи влакове през населени места е необходимо изграждане на звукозащитни стени или екрани с поглъщаща или отразяваща повърхност.

Извършено обследване на нивата на шум в подвижния състав и влиянието на шума върху някои категории железопътни работници (локомотивен машинист и помощник локомотивен машинист) констатира, че в определени серии от по-стария тягов подвижен състав стойностите на шума са над допустимите граници.

Постигането на комфорт на живеене в околната среда по отношение на фактора шум е един компромис между вид на транспортните средства, съществуващата организация на транспортните потоци, изпълнението на шумопоглъщащи и шумоизолиращи естествени и технически решения в околната среда и в обществените и жилищните сгради.

3.7.4 Източници на шум в Община Родопи

Шумът не е сред основните екологични фактори, застрашаващи здравето на населението,

тъй като няма надвишаване на пределно допустимите норми. В общината не съществуват и сериозни предпоставки за шумово замърсяване. Някои човешки дейности в сферата на услугите също са източник на шум и създават дискомфорт у живеещите около източника. Акустично натоварване на средата се отчита в селищата, през които преминава жп линията София - Истанбул и международният първокласен път Е 80.

На територията на населените места не са разположени големи промишлени предприятия, които да създават шумово натоварване. Превантивна мярка срещу нарастването на шумовите емисии е извършвания ремонт на пътните настилки в населените места, както и засаждането на трайни насаждения и храстови видове.

Източници на шум от транспорт

Основните източници на шум са транспортните средства.

Интензивният автомобилен трафик е основния фактор, който влияе върху акустичната среда на общината.

Автотранспортният шум е в пряка зависимост от интензивността на движението, скоростта и структурата на транспортния поток, пропускателната способност на пътните артерии, възрастта на автомобилния парк, вида и качеството на пътната настилка, ситуационното и нивелетно разположение на пътя и характерна терена в страни от него.

Основният шумов фон се създава от автомобилите – леки и товарни, и тези на масовия градски транспорт. През последните години в резултат на масовия внос на автомобили предимно “втора употреба” автомобилния парк е основно подменен. Въпреки че повечето от автомобилите са втора употреба, нивото на излъчвания от тях шум е значително по-ниско от използваните преди това, но същевременно техния брой се увеличава интензивно. Най-високи нива на шума, макар и импулсни, се предизвикват от средствата на масовия градски транспорт, особено от много остарелите автобуси, от товарните камиони и др. такива.

През територията на община Родопи минава пътя София - Пловдив - Смолян и ж. п. линията София - Пловдив - Свиленград. Общо на територията на общината има 446.94км. пътна мрежа, в т. ч. 306.5км. пътища - I, II, III клас и 140.4км. – общински пътища.

На територията на община Родопи, в с.Крумово, се намира международното летище „Пловдив“.

Градоустройствените решения на транспортната схема създават добри предпоставки за защита на жилищната зона от шума. Наличието на обходен път е благоприятно за степента на шумовото натоварване в жилищната среда-не се очаква здравен риск за населението от наднормено високо ниво на шум.

Източници на шум от битов характер

На второ място са локалните източници на шум и шум от битов характер – строителни и ремонтни дейности, товаро-разтоварни работи, комунално-битови дейности и др.

Следващият по значение фактор, който влияе върху акустичната среда на общината е шумът, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните сервиси и авторемонтните работилници, разположени в непосредствена близост до жилищните сгради.

Индустриален шум

Шумът от производствените дейности засега е на трето място.

На територията на населените места не са разположени големи промишлени предприятия, които да създават шумово натоварване.

Проблем създават малките производствени предприятия, разположени в близост до жилищни сгради, а именно дървообработващи предприятия, предприятия за алуминиева дограма, пластмаса и др.

3.7.5 Акустично натоварване на околната среда

Националната система за наблюдение, оценка и контрол на шумовото натоварване в населените места е създадена през 1971 г. и се ръководи от Министерството на здравеопазването. Тя обхваща областните градове на страната и някои по-малки населени места. Основната цел на създадената система е снижаване и предотвратяване на шумовата експозиция на населението, а оттам и ограничаване на здравния риск и подобряване качеството на живот в населените места.

РЗИ изготвят ежегодни шумови характеристики на населените места. Чрез тези характеристики се извършва комплексна оценка на шумовото натоварване на всички областни градове в страната, включително и на някои други по-големи населени места. По същество шумовата характеристика на населеното място представлява ежегоден доклад, който РЗИ предоставят на МЗ и общините. Тези доклади по-нататък се използват за вземане на решения от контролните органи и общинските власти за предприемане на мерки за намаляване на шума.

Контрол и мониторинг на шумовото замърсяване се извършва и от РИОСВ Пловдив. Превантивният контрол се извършва чрез процедурите за оценка на въздействието върху околната среда, екологична оценка и издаване на комплексни разрешителни. Във всички издадени комплексни разрешителни е включено и условие “Шум”. С това условие се контролира спазването на определените граничните стойности на нивата на шума по границата на промишлената площадка и в мястото на въздействие – най- близката жилищна територия. Операторите са задължени да провеждат собствени периодични измервания, съгласно “Методика за определяне на общата звукова мощност, излъчвана от промишлено предприятие и определяне нивото на шума в мястото на въздействие”. Контролът на промишлените предприятия, извън Приложение № 4 към чл. 117 от ЗООС е регламентиран в Наредба № 2/05.04.2006 към ЗЗШОС и Заповед № РД-348/21.05.07 г. на Министъра на околната среда и водите за начина на контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.

Шумовата характеристика на населеното място се извършва след замерване от РИОКОЗ в редица обекти, подлежащи на специфичен контрол, както при въвеждането им в експлоатация, така и при функционирането им.

Акустичното състояние на населеното място се определя от извършените замервания и мерките, които се предприемат за отстраняването му. Изследванията показват, че комунално-битовия шум в община Родопи се сформира предимно от транспортния трафик. Няма данни за измерени превишени нива на ПДК от 55 dB /дневна норма/. Пределно-допустимите стойности на интензивността на фактора шум са определени от МЗ с ХН 0-64.

Анализ на причините за нивото на акустично натоварване на средата

Нивото на акустичното натоварване на средата зависи от редица фактори, по-значими от

които са следните:

- Степен на моторизация и вид на транспортните средства;
- Интензивност, структура и скорост на транспортните потоци;
- Вид и състояние на пътните настилки по уличната мрежа (първостепенната улична мрежа–ПУМ), брой ленти и платна за движение, наличие/отсъствие на разделителна ивица;
- За строителни характеристики на средата – вид на застрояката (едностранна/двустранна), разположение спрямо платното (успoredно/перпендикулярно на оста), сключена, индивидуална в обособени парцели и т.н. - шумопоглъщащи пояси и ограждения до пътните артерии и жилищните райони;

Степен на моторизацията и вид на транспортните средства:

Данните от степента на нарастване на моторизацията, отнесени към нивото на измерените шумови натоварвания, показват, че няма тясна линейна корелационна зависимост между броя на регистрираните МПС и средните значения на звуковото налягане. Нарастването на транспортните средства предимно води до нарастване на шумовото ниво в жилищни места с по-ниска интензивност на движение, от ниво под хигиенната норма до ниво равно на нея или малко по-високо. Нарастването на автомобилното движение по ПУМ в резултат на нарастване на транспортните средства от определен момент на насищане (при нива по-високи от допустимите) влияе в по-малка степен върху нарастването на нивата на шумовото натоварване. Нарастването на броя амортизирани автомобили води до повишаване на шумовото ниво.

Интензивност и структура на транспортните потоци:

Както степента на моторизация след определен момент на насищане не влияе пряко върху нивата на шума в околната среда, подобно явление се наблюдава и за елементите интензивност и структура на транспортните потоци.

Скорост на транспортните потоци

Подобно на горните показатели липсата на информация в последните години и за този показател не позволява извеждането на зависимости за влиянието на скоростта на транспортните потоци върху изменението на нивото на шума. При скорост над 40 км/ч, се получава едно нарастване на нивото на шума, на всеки 6 км/ч с около 1 dB(A). Наблюдава се изменение на нивото на шума в зависимост от кубатурата на двигателя и скоростта за лек автомобил и за амортизиран такъв, при това се наблюдава насищане на нивото на шума към 75 dB(A). Тези данни показват предимно необходимостта от ограничаване на движението на амортизирани автомобили и на товарни автомобили и автобуси вътре в жилищните територии.

Вид и състояние на първостепенната улична мрежа

Състоянието и видът на уличната мрежа са от съществено значение за нивата на транспортния шум. През последните години значителна част от първостепенната улична мрежа на общината е реконструирана и с подобрени параметри. За последните 10 години, въпреки почти двойно нарасналата моторизация (засега липсват данни за нарастването на интензивността на потоците) и въпреки съществуващите зависимости по отношение на

“насищането” на нивата на шума в резултат на нарастване на интензивността на движение и скоростта на транспортните потоци, нивата на шума не са нараснали драстично.

3.7.6 Изводи

- Най-голям дял в шумовото натоварване има транспорта. Увеличеният брой на МПС в движение, не доброто им техническо състояние, интензивността и скоростта на движението, не добрата пропускателна способност на пътната мрежа, състоянието и вида на пътната настилка влияят в посока на увеличаване на шумовото натоварване в общината;

- Шумът, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните сервиси и авторемонтните работилници, разположени в непосредствена близост до жилищните сгради е фактор, който допринася за съществуващия дискомфорт в населените места от общината;

- Шумът от производствените предприятия се контролира от компетентните органи и е обект на ограничителен режим чрез условията, заложи в Комплексните им разрешителни;

- Към настоящия момент Общината няма изготвена цялостна стратегия за ограничаване на шума;

- До изработване и одобряване на Стратегическата карта за шума и плана за действие, в общината следва да се предприемат действия за неговото ограничаване. Възможни действия в това направление са:

- Спазване на изискванията за осигуряване на нощно спокойствие;
- Подходящо разполагане на спирките на обществения градски транспорт;
- Контрол относно изправността на МПС по отношение ниво емисии.
- Упражняване на контрол върху планирането, изграждането и експлоатацията на обектите, източници на интензивен шум, обектите, подлежащи на усилен шумова защита и факторите, влияещи върху формирането на акустичната среда.

3.8 Радиационна обстановка и влияние на нейонизиращи лъчения

Природната и техногенна радиоактивност в компонентите на околната среда: въздух, води и почви се обуславя от съдържанието и произхода на радиоактивните елементи в тях. Човешкият организъм е изложен на влиянието на йонизираща радиация още от епохата на антропогенезата. Това облъчване е известно като фоново.

Естественят радиоактивен фон се състои от космически лъчения и излъчванията на естествените радиоактивни вещества, съдържащи се в почвата, въздуха, водата, растенията, животните и в самия човешки организъм.

Радиоактивните изотопи се включват в обмяната на живите организми. Това са елементи, които се срещат в природата – във въздуха, водата, почвата. Малка група радиоактивни елементи – калий 40, въглерод 14, тритий, участват в обмяната на веществата и са необходими за нормалните функции на различни органи и системи.

Интензивността на космическото лъчение зависи от атмосферното налягане, географската ширина и от слънчевата активност.

Съдържанието на естествено радиоактивни вещества във въздуха не е голямо. Замърсяването на близките до земната повърхност слоеве на атмосферата се дължи главно на дифузия на газообразни радиоактивни елементи от урановия и ториевия ред.

Влияние върху нивото на естествения радиационен фон в районите със средна географска ширина оказва и снежната покривка. Установено е, че в някои области през зимата естественият радиационен фон намалява до два пъти.

Най-разпространени в почвата са радиоактивните елементи уран, торий и техните дъщерни продукти, от които с най-голямо значение са радий, радон и торон. Съществен дял при формиране на радиоактивния фон на повърхността на Земята има и радиоактивния изотоп калий - 40.

Радиационната обстановка в регионите се формира от естествения радиационен фон, от отложените на земната повърхност техногенни радионуклиди, които водят до повишаване на гама фона и съответно до увеличение на дозата от външното облъчване на населението.

Според препоръките на Международната агенция за атомна енергия биологичния ефект от равномерното външно облъчване на човешкия организъм с йонизираща радиация се характеризира в най-пълна степен с величината на годишната индивидуална (еквивалентна) доза.

Радиационния фон в страната се характеризира със стойностите на мощността на еквивалентната гама доза.

Радиационната обстановка в Р.България основно се обуславя от дейността на уранодобивната и уранопереработвателната промишленост, функционирането на атомната електроцентрала “Козлодуй”, дейността на топлоелектроцентралите с твърдо гориво, производството и употребата на фосфорни торове.

Специфичен момент във формирането на радиационната обстановка представлява радиоактивното замърсяване на територията на страната като следствие от аварията на Чернобилската електроцентрала.

Наблюденията за състоянието на радиационния фон в Република България се осъществява по мрежа от 34 пункта за постоянен и периодичен контрол.

В системата на Националния екомониторинг ежедневно в осем постоянни пункта се извършват трикратни измервания на радиационния фон. Обособени са в осем зони.

Йонизиращи лъчения.

Националната система за следене на йонизиращите лъчения има мониторингови пунктове в цялата страна. Данните от представителните точки във всеки град се обобщават ежегодно.

Основните цели, които по същество са водещи в действията на общините по проблема са:

- Да се сведе облъчването на населението до възможния минимум, на базата на единна стратегия и политика за радиационна защита;
- Да се насърчи участието на обществеността при обсъждането и вземането на решения по екологични въпроси, свързани с опасността от облъчване с йонизиращи лъчения.

На територията на община Родопи няма участъци засегнати и контаминирани като резултат от дейностите на бившия уранодобив.

Непрекъснатите и периодични наблюдения на радиационните параметри на основните компоненти на околната среда осигуряват актуална информация за държавните и местни органи на управление и обществеността и се базират на изпълнение на програма за радиологичен мониторинг. Програмата е утвърдена от министъра на околната среда и водите със Заповед № РД-227/06.04.2007 г.

Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда има за цел откриване на отклонения от допустимите стойности на радиационните параметри в основните

компоненти на околната среда – атмосферен въздух, води и почви и се осъществява чрез: автоматизирана система за on line наблюдение намираща се двора на Регионална лаборатория Пловдив. Данните за гама фона се изписват и се изпращат в реално време в ИАОС София. Обобщените по месеци данни за 2020 г. показват обичайните за град Пловдив стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза. Средната стойност на мощността на амбиентната еквивалентна доза гама фон (радиационен гама фон).

Атмосферната активност в град Пловдив се определя еднократно през годината, чрез гамаспектрометричен анализ на аерозолна проба. Измерените през 2020 г. обемни активности на радионуклидите уран-238, радий-226, олово-210, радий-228, калий-40 и цезий-137 са под границата на определяне и са съпоставими с данните от предходните периоди.

РЛ- Пловдив извършва пробонабиране, подготовка и гама – спектрометричен анализ на пробите от почва и седимент. Определя се съдържанието на естествените радионуклиди U-238, Ra-226, Th-232, K-40, Pb-210 и техногенния радионуклид Cs-137. Радиационният гама фон е в границите на характерните за областта, наблюдавани и в предишни периоди фонов стойности представен в табл. № 1.

Резултатите от анализите на пробите за съдържание на естествени и техногинни радионуклиди през 2020 г. не показват стойности на масовата активност в рамките на грешката, различаващи се от обичайните и измерени през последните дванадесет години. Определените специфични активности на радионуклиди в почвите от пунктовете на територията на Пловдивска област са в естествения за страната фонов диапазон.

Нейонизиращи лъчения.

Нейонизиращите лъчения включват голям брой фактори: електростатично поле, постоянно магнитно поле, свръхнискофреотни електрически и магнитни полета, радиочестотни електромагнитни вълни, свръхнискофреотни електромагнитни вълни, инфрачервено лъчение, видима светлина, ултравиолетово лъчение, лазерни лъчения и др.

Независимо от направените изследвания и разработки през последните 20 години, йонизиращите лъчения все още са едни от най-малко проучените фактори на средата с неблагоприятно въздействие върху човека, с недостатъчно изяснени механизми на биологичните им ефекти.

В основни линии биологичното действие се определя от честотата на електромагнитните полета, от които зависи проникващото им действие в организма. Въпросите, свързани с оценката на експозицията, въздействието и риска на населението от някои нейонизиращи лъчения в община Родопи засягат изясняване на ситуацията около електропроводите под високо напрежение, особено в населените места. Наличието на пренос на електроенергия налага да бъде предприето по прецизно изследване на зоните на влияние на излъчващите системи и здравния риск за населението в околността.

През последните години се наблюдава неимоверно нарастване на броя и видовете източници на електрически и магнитни полета (ЕМП), използвани в бита, за производствени, медицински, търговски и др. цели. Такива са радиото, телевизията, мобилните телефони, компютрите, различните видове електродомакински уреди, в т.ч. микровълновите печки, радари и др. Научните съобщения предполагат, че емитираните от тези устройства ЕМП, може да имат вредни въздействия върху здравето, причинявайки рак, намалена фертилност, загуба на паметта, промени в поведението и развитието на децата. Действителното ниво на здравния риск още не е доказано, предполага се, че за някои видове ЕМП то може да бъде

много малко или несъществено. Въпреки това в много страни, вкл. и в България, макар и със значителни икономически последици, това се взема предвид при изграждането на различни съоръжения, напр. мрежите за високо напрежение заобикалят населените места, подстанциите се изграждат извън зоните за обитаване, трафопостовите – извън жилищните сгради и т.н. Мобилните оператори, при изграждането на базовите станции, срещат съпротива от обществеността, поради схващането, че радиочестотните емисии могат да предизвикват рак у децата (така е в добре общественно развитите страни).

Въпреки многото и противоречиви мнения за здравния ефект на ЕМП върху организмите, вкл. и човешките, е направен опит за третиране и на тези източници. Предвид сравнително непознатата проблематика, на тях е отделено по-голямо (“дисбалансирано” по отношение на останалите проблеми) внимание.

Здравни рискове от електромагнитни полета и лъчения

Източници на радиочестотни полета (РЧ) са: монитори, телевизори ($3\div 30$ kHz), радиопредаватели (къси, средни, дълги вълни – $30\text{ kHz}\div 30\text{ MHz}$), промишлени индукционни нагреватели ($0.3\div 300\text{ MHz}$), РЧ устройства за топлинно заваряване ($3\div 300\text{ MHz}$), мобифони, GSM системи, телевизионни предаватели, микровълнови печки, уреди за медицинска диатермия ($0.3\text{--}3\text{ GHz}$), радари, системи за сателитна връзка, микровълнови връзки ($3\text{--}30\text{ GHz}$), слънцето ($3\text{--}300\text{ GHz}$).

Радиочестотни полета между 1 MHz и 10 GHz проникват в експонираните тъкани и предизвикват загряване на тъканите поради поглъщането на енергия в тях. Поглъщането на енергия от РЧ полета се измерва като *относителна степен на поглъщане* (ОСП) в тъканната маса, като мерната единица ОСП е ватове на килограм – W/kg . ОСП от минимум 4 W/kg е необходима за предизвикване на неблагоприятни здравни ефекти при експониране в този честотен обхват. Такава енергия се измерва на десетки метри от върха на мощни УКВ антени – места практически недостъпни.

Неблагоприятни здравни въздействия настъпват от експозиция на РЧ полета между 1 MHz и 10 GHz . Ефектът на индуцираното затопляне е съвместим с повишаването на телесната температура с $> 1^\circ\text{C}$.

Индуцираното затопляне на телесните тъкани може да предизвика различни физиологични и терморегулационни реакции, като намалена трудоспособност, усещания като при топлинен стрес или продължителна треска. То може да повлияе на развитието на плода, ако температурата му се поддържа повишена с $2\text{--}3^\circ\text{C}$ в продължение на часове, да повлияе на мъжката фертилност, да доведе до катаракта на очите.

Радиочестотни полета под 1 MHz не предизвикват значително затопляне, а по-скоро индуцират електрически токове и полета в тъканите и се измерват като плътност на тока в A/m^2 . Плътността на тока е главна дозиметрична величина за РЧ полета с честоти под 1 MHz . Като нормални фонове токове се приемат тези от около 10 mA/m^2 . Индуцирани плътности на тока, които надвишават 100 mA/m^2 , могат да предизвикат неволни контракции на мускулите.

Много епидемиологични проучвания третират възможните връзки между експозицията на РЧ полета и повишен риск от рак. Някои проучвания показват, че РЧ полета, подобни на тези, използвани в телекомуникациите, увеличават честотата на случаи с рак у генетично моделирани мишки, експонирани близо до РЧ предавателна антена (0.64 m). Други

проучвания предполагат, че РЧ полета променят скоростта на пролиферация на клетките, променят ензимната активност или повлияват гените в клетъчната ДНК.

Всички тези ефекти обаче не са достатъчно доказани и хипотезите за влиянието им върху здравето на човека не са достатъчно изяснени, за да има аргументи за ограничаване на експозицията на РЧ полета.

РЧ полета от природни източници имат много малка плътност. Основният природен източник – слънцето, има интензитет по $0,01 \text{ mW/m}^2$. Не така стои въпроса с изкуствените източници, емитиращи множество РЧ полета в околната среда.

Повечето РЧ полета се дължат на радио-телевизионните излъчвания и на телекомуникационните средства, поради което тези източници могат да се класифицират като ОБЩЕСТВЕНИ. Към тях могат да се отнесат и полицейските радары, използвани за контролиране на скоростта на МПС.

В големите градове средните фонове РЧ нива са около $50 \text{ } \mu\text{W/m}^2$, но около 1% от обитателите им са изложени на експонации от РЧ полета, надвишаващи 10 mW/m^2 в зони разположени близо до предаватели или радарни системи.

Немалка част от РЧ полетата се дължат на домашни битови уреди, като микровълнови печки, мобилни телефони, монитори, телевизори, алармени системи. Потенциален източник на много високи РЧ нива са микровълновите печки, но те са обхванати от строги стандарти за производство и работа на изделието, което би трябвало да е гаранция за ограничаване на изтичането на микровълни.

Съществуват много производствени процеси, които използват РЧ полета на РАБОТНОТО МЯСТО. Такива са диелектрически нагреватели, използвани за ламиниране на дърво, запояване на пластмаси, промишлени индукционни нагреватели, микровълнови пещи, медицинско оборудване. Персоналът, работещ с тези уреди, може да бъде силно експониран, особено при радиочестотно загряване и запояване, диатермия. Същото се отнася и за персонала в предаватели, телекомуникациите, антени, радары и др. Значителна част от хората, работещи в условия на експонация от РЧ полета, са военен персонал – редовен и свръхсрочен.

РЧ полетата могат да предизвикат *електромагнитна интерференция* и други нежелателни ефекти. Мобилните телефони, както и други електронни устройства могат да предизвикат електромагнитна интерференция с чувствително медицинско оборудване, в редки случаи със сърдечни пейсмейкъри, слухови апарати и др. Хора, ползващи такива уреди, са изложени на риск, поради което трябва да се консултират с лекаря си, за да се определи чувствителността им към тези ефекти. Мобилните телефони винаги предизвикват електромагнитни интерференции с компютърните монитори.

Нормиране на Електромагнитни лъчения (ЕМЛ)

Нормативният документ, регламентиращ прагове за ЕМЛ за населените места само в радиочестотния и микровълновия обхват у нас е Наредба № 9 на МЗ и МСОВ за пределно допустимите нива на електромагнитни полета (ЕМП) в населените територии и определяне на хигиенно защитни зони около излъчващи обекти (ДВ бр.35/1991).

Съгласно този нормативен документ се регламентиран ПДН за честоти от 30 KHz до 30 GHz, при които се извършва предварителен санитарен контрол, оценяващ хигиенно защитната зона още при проектирането, а след монтиране на излъчващите съоръжения се прави оценка

на ЕМП чрез измерване на интензитета или плътностите на мощност на ЕМЛ от лаборатории на РЗИ. Въз основа на резултатите от измерванията.

Източници на ЕМЛ в община Родопи

- радиопредаватели на къси, средни и дълги вълни;
- частни радиостанции на УКВ;
- телевизионни предаватели и ретранслатори;
- подстанции за високо напрежение – открити и закрити;
- електропроводи;
- трафопостове, захранващи жилищни сгради;
- базови централи за мобилни комуникации – А1, Виваком, Теленор;
- късовълнови и УКВ системи за мобилни комуникации на транспорта, полицията, бърза помощ и др.;
- радарни системи на КАТ, авиотранспорта, за ТВ и други сателитни връзки;
- електротранспорт, ж.п. транспорт;
- лични системи за комуникации (радиолюбителски предаватели).

Към източниците на ЕМП, които могат да създадат здравни проблеми на населението, могат да се отнесат и уредите за ежедневна употреба, като:

- монитори на РС;
- битови електрически уреди;
- електроразпределителни системи в сгради;
- подово отопление;
- медицинска апаратура за диагностика и лечение;
- мобилни телефони и др.

Основен проблем е многообразието както на експлоатираните телекомуникационни системи, така и на ползвателите – ведомства, фирми (частни и държавни), а също така и тяхната динамика, във функционален и териториален аспект.

Многогодишните опити на контролните органи, имащи задължение към прилагането на хигиенни норми за тях – РИОСВ и РЗИ, остават без успех.

Радиочестотен диапазон 30-300 MHz

Държавните радио и телевизионни станции не са под контрола на РИОСВ, а на Национална автоматична система за екологичен мониторинг (НАСЕМ).

За останалите предаватели няма експертна оценка, не е определена необходимата хигиенно-защитна зона спрямо жилищната и работната среда. Не съществува информация дали интензитета на РЧ полетата е в границите или над нивата на пределно допустимото ниво (ПДН) – 3 V/m за жилищни квартали и 60 V/m за работна среда (БДС 14525 и Наредба № 9 от 1991 г. на МЗ). Така влиянието на ЕМП върху средата и обитателите засега остава неизвестно.

Липсата на данни от измервания, информация за експертизи и т.н. говори, че голяма част от известните УКВ радиостанции, да не говорим за останалите източници, не спазват изискванията на законодателството у нас и не преминават през предварителен държавен санитарен контрол, както в процеса на одобряване на проектите, така и по отношение на замервания след включването на предавателите в експлоатация.

Базови станции на мобилни комуникационни системи

Съгласно твърденията на мобилните оператори – А1, Виваком и Теленор, всичките им базови станции се приемат от Държавен санитарен контрол при МЗ, чрез измерване и доказване на ХЗЗ, вкл. и при проектирането им. В приложената схема са нанесени излъчвателите на А1, за които бе представена информация. Съгласно нея интензивността на РЧ полетата на ниво терен в зависимост от разстоянието е от 1/40 до 1/250 пъти по-ниска от ПДН, определени от международните директиви. За сравнение телевизионните станции, които работят на аналогични честоти (500-800 MHz), при несравнимо по-голяма мощност създават РЧ полета със стойности 1/2 до 1/500 по-ниски от международните приети норми.

Открити разпределителни устройства

Открити разпределителни устройства са подстанциите за високо напрежение – 110 kV, 220 kV, 400 kV. Според източниците, от които е набирана информация, монтажът на понижаващите и разпределителните съоръжения е направен съгласно изискванията на стандартите за подобно оборудване, като техническите заграждения и направените ограждения около обектите ограничават въздействието им в тези граници. Въпреки това съществуват опасения за въздействието на магнитното поле при различна консумация на електричество, особено през зимните сезони, но проучвания в това отношение липсват.

Трафопостове

До момента трафопостовите в жилищни сгради са монтирани главно преди 1972 г., когато в “Наредба за хигиенните изисквания за здравна защита на селищната среда” (изм. ДВ/25.05.92) се преустановява строителството им. Тези трафопостове, съобразно ситуирането им, са от сутеренен, партерен и пристроен тип. Най-неблагоприятни са тези от партерен тип, в отделни случаи и от пристроен тип. Неблагоприятните показатели са свързани главно с шума и вибрациите в помещения, разположени в близост до съоръжението. Въпреки че стойностите на магнитните полета са в границите на нормативните, при наличие на лица с масивни метални имплантанти, могат да създадат здравен риск. Съгласно Наредба № 7 за “Минимални изисквания за осигуряване на безопасни условия за труд”, те са високи по отношение на праговете ($3m\ G=0,3\ \mu T$) за канцерогенен ефект описвани в литературата.

Най-общите констатации могат да се сведат до следното:

- Не са известни броят и мощността на полицейските радарни системи, както и радиостанциите на полицията, бърза помощ, таксиметровите коли.
- Облъчванията от клетъчните телефони са с много високи стойности, макар и за кратко време. В много страни се правят изследвания за влиянието на електромагнитната енергия върху мозъчната тъкан и все още няма надеждна информация за вреден ефект при хроничното подпорогово въздействие директно върху мозъка.
- Битовите електрически уреди и разпределителната електрическа инсталация са още един неизучен проблем. В научната литература се счита, че магнитното поле излъчвано в бита е вероятен канцерогенен стимулатор.
- Облъчванията от медицински източници на ЕМП, поради спецификата им, може да бъдат с много високи стойности, силно превишаващи ПДН.

Интересът към здравния риск, свързан с електромагнитните лъчения и възможните вредни ефекти върху здравето на човека са обект на оживена дискусия в медиите. За съжаление вместо адекватна информация често се публикуват съобщения от рода: “мобилните телефони предпазват от мозъчни тумори” през “електромагнитните полета лекуват всички болести” до “основна причина за рака са електромагнитните полета”. При това положение населението въобще не е наясно със съществуващия и вероятен риск от ЕМЛ.

Лавинообразното развитие на информационните мрежи, системи и технологии, ще насищат пространството с все по-вече източници на ЕМЛ. Всичко това, свързано с повишаващата се ценност на земята, особено в централните части, ще постави нови проблеми, които своевременно трябва да бъдат решени, както на технологично, така и на законодателно ниво. Един такъв проблем например, са терените за изграждане на нови трафопостове. Те стават все по-оскъдни (и скъпи), което неминуемо ще върне отново трафопостовите в сградите.

ИЗВОДИ:

- Резултатите от систематичните изследвания на Общината Родопи показват наличието на “динамично равновесие” или нормален за района радиационен гама фон.
- Радиационният гама фон в региона на Общината се обуславя от типоморфни и климатогенни условия на района, както и от антропогенното въздействие на околната среда.
- На територията на Община Родопи няма участъци засегнати и компроментирани от дейността на бившия уранодобив.
- Спазват се изискванията за намаляване на радиоекологичния риск;

3.9 Управление

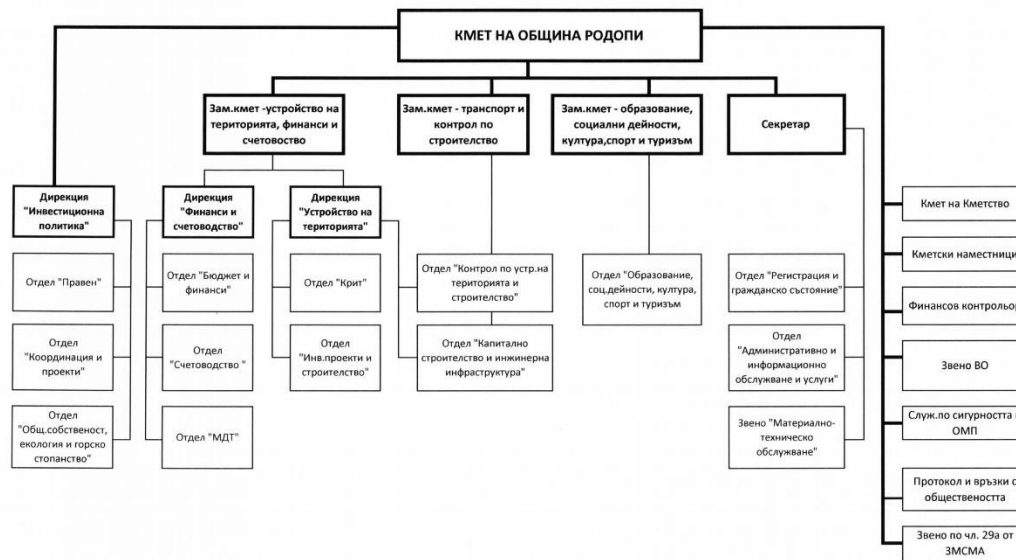
Управленската системана Община Родопи се състои от кмет, секретар и трима ресорни заместник кметове, на които съобразно правилник на Общината са възложени функции по:

- управление на устройство на територията, финанси и счетоводство;
- управление на транспорт и контрол по строителството;
- управление на образование, социални дейности, култура, спорт и туризъм.

На схемата по-долу е представена структурата на общинската администрация.

БЛОК-СХЕМА
НА СТРУКТУРАТА НА ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ - ОБЩИНА "РОДОПИ"
ОБЩА ЧИСЛЕНОСТ НА ПЕРСОНАЛА: 172 БР.

Приложение № 1

ОБЩ БРОЙ: - 172, в т.ч.:
 ДЪРЖАВНА ДЕЙНОСТ - 74бр.
 от тях държавни служители - 31 бр.
 ДОФИНАНСИРАНЕ - 98 бр.

Съгласно чл. 15 от Закона за опазване на околната среда, Кметовете на общини провеждат държавната политика по опазване на околната среда на местно ниво, като в задълженията им са вменени следните дейности:

1. Информират населението за състоянието на околната среда съгласно изискванията на закона;
2. Разработват и контролират заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
3. Организируют управлението на отпадъци на територията на общината;
4. Контролират изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
5. Организируют и контролират чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
6. Определят и оповестяват публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и контролират изпълнението на техните задължения;
7. Организируют дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
8. Определят длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по този закон;
9. Осъществяват правомощията си по специалните закони в областта на околната среда;

10. Определят лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

От страна на Общинския съвет по силата на ЗМСМА преки отговорности за решаване на проблемите с околната среда е създадено звено.

За констатирани нарушения от извършвания контрол в общината се съставят протоколи и актове за установяване на административни нарушения. За тази дейност кметът на Общината е упълномощил и кметовете и кметските наместници на останалите населени места в общината, както и експертите „Екология“.

Нормативна база

Нормативната база, с която Общината работи, е действащото към момента международно, национално и местно законодателство.

В областта на опазване на околната среда Община Родопи има изготвени и действащи общински наредби:

- Наредба за управление на битови отпадъци, строителни отпадъци, биоразградими отпадъци, опасни отпадъци от бита и масово разпространени отпадъци на територията на община „Родопи“, приета с Решение № 234/14.08.2019 г. на Общинския съвет на община „Родопи“.
- Наредба №7 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община „Родопи“, приета с Решение №309/13.07.2021г.
- Наредба №1 за поддържане и опазване на обществения ред, чистотата и общественото имущество на територията на община Родопи, приета с Решение №429 от 27.12.2018г.;
- Наредба за придобиване, притежаване и отглеждане на домашни любимци и селскостопански животни на територията на община Родопи;
 - Наредба за изграждане, стопанисване и опазване на зелената система, приета с Решение №98 от 18.04.2019г.;

Наредбите на община Родопи се актуализират при изменение и допълнение в националното законодателство или при друга необходимост.

Информационен обмен и партньорство

По проблемите на околната среда и здравния статус на населението Община Родопи поддържа информационен обмен и е партньор със следните регионални органи на централни ведомства:

- РИОСВ – гр. Пловдив, към МОСВ;
- РЗИ – гр. Пловдив, към МЗ;
- РЛ – гр. Пловдив към ИАОС;
- Басейнова дирекция за управление на водите Източнобеломорскирайон-Пловдив;
- Областна дирекция земеделие – гр. Пловдив, към МЗХ;
- Териториално статистическо бюро към НСИ;
- Гражданска защита;
- ОДБХ към МЗХ.

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация си сътрудничи с редица фирми, бизнес организации и неправителствени организации.

Подходи и механизми за информиране на обществеността

Община Родопи няма добре изградена информационна система за оповестяване на населението за състоянието на околната среда.

Информационното обслужване на населението се състои в предоставяне на данни за състоянието на околната среда, информиране на обществеността за включването ѝ в предстоящи екологични мероприятия, за участие при разработване и обсъждане на проекти, за изпълнение на конкретни мероприятия и резултатите от тях и т.н.

3.10 Финансово състояние

Паричният доход на домакинствата се формира от различни източници на доходи: работна заплата, извън работна заплата, обезщетения за безработица, пенсии, семейни добавки за деца, други социални помощи, от домашното стопанство, от предприемачество, от продажба на имущество и др.

Анализираните основни финансови фактори са:

- Бюджет на общината (по основните пера) - установяване частта, отделяна за дейност свързани с екология
- Източници на приходи в бюджета, в т.ч. свързани с околната среда
- Стойност на разходите за опазване на околната среда и стойността на общите разходи
- Степен на покриване на разходите за дейностите на общината от реализираните приходи.

Общинският бюджет е самостоятелна финансова сметка, чрез която се разпределят и балансират приходите и разходите за бюджетната година. Бюджетът на общината е сред основните финансови показатели, който се анализира, за да се оцени въздействието на финансовите фактори. Приходите на община Родопи се формират от субсидии от Републиканския бюджет и собствени приходи.

Основният финансов механизъм за акумулиране на средства за финансиране на дейностите по управление на битовите отпадъци, следващ принципа „замърсителя плаща” е регламентиран със Закона за местните данъци и такси.

Съгласно закона, “такса битови отпадъци” се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения за битови отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места. На основание чл. 66, ал. 1 от ЗМДТ, таксата за битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на общинския съвет, въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

1. Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. Събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
3. Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
4. Почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Постъпленията в бюджета на общината от такса за битови отпадъци и изразходвани средства за управление на битовите отпадъци за периода 2017-2020 г. са показани в следващите таблици:

Приходи от такса битови отпадъци

	2017	2018	2019	2020
Общо приходи от такса битови отпадъци (лв.):	1 818 000	2 409 000	2 727 000	3 411 000
В т.ч. от:				
физически лица (домакинства)	694 000	811 000	896 000	1 001 000
юридически лица	1 124 000	1 598 000	1 831 000	2 410 000

Източник: Община „Родопи“

Събираемостта на ТБО от задължените лица е много висока както от домакинствата, така и от фирмите. Този факт е положителен, като се има предвид, че общината ще се нуждае от сериозни средства за прилагане на редица мерки, вкл. инвестиционни, за подобряване управлението на отпадъците и постигане на нормативно определените количествени цели за отпадъците в периода на новата програма за управление на отпадъците до 2028 г.

Разходи за управление на отпадъците (лв.)

Такса битови отпадъци	2017	2018	2019	2020
Общо разходи за управление на отпадъците	2 009 346	2 653 691	2 920 952	2 978 454
В т.ч. за:				
- за осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други (лв.)	0	0	0	0
- за събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им (лв.)	800388	877 251	939 745	990180
- за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови	1370	322290	243521	151 0025

Такса битови отпадъци	2017	2018	2019	2020
отпадъци (лв.)				
-за отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците (лв.)	548 812	650 121	1018040	907057
- за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване (лв.)	658776	804029	720646	930192

Източник: Община „Родопи“

В структурата на разходите за управление на отпадъци най-висок е делът на разходите за почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване. Много висок и непрекъснато нарастващ е делът на разходите за отчисления по чл.64 от ЗУО за депониране на отпадъци. Съгласно Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г.), размерът на отчисленията за депониране по чл.60 и чл. 64 от ЗУО са прогресивно нарастващи в годините. Съответно разходите на общината нарастват през анализирания период, тъй като годишната норма на натрупване на отпадъци на човек от населението се увеличава. Това се дължи на променящите се потребителски навици, и начин на живот на домакинствата, краткия живот на предметите и на дейността на промишлени предприятия, търговски обекти и заведения. Като се има предвид, че до 2022 г. и всяка следваща година отчисленията за депониране на отпадъци ще достигнат 95 лв./тон, общината ще трябва да включи в програмата мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци и нарастване на количествата разделно събрани, рециклирани и оползотворени отпадъци, за да намали разходите за отчисления за депониране.

Разходите по изпълнение на дейности в областта на околната среда се планират дългосрочно – чрез плановете за действие по екологичните програми и ежегодно при подготовка на годишния бюджет.

Негативно въздействие върху разработването на проекти и работата върху мероприятия по опазване на околната среда, оказва невъзможността приходите в бюджета по съответното перо да покрият разходите за екология. Въпреки приетия размер на такси, глоби и санкции, средствата, постъпили от тях са недостатъчни.

IV. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ,ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗАПЛАХИ (SWOT - анализ). ВИЗИЯ НА ОБЩИНАТА

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена община силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за общината възможности (Opportunities) и заплахи (Threats).

- Силни страни – представляват ресурс, умение или друго преимущество, което притежава Общината. Силна страна е отличителна компетенция, която дава

сравнително предимство на Общината.

- Слаби страни – представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на Общината.
- Възможности – представляват най-благоприятните елементи на външната среда на Общината. Това са благоприятни за Общината потенции, от които тя се възползва или би могла да се възползва.
- Заплахи – представляват най-неблагоприятните сегменти на външната среда за Общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото и бъдещото (желаното) състояние на Общината.

Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите) могат да се контролират от общината, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива тя. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината. По този начин могат да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодолени.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Благоприятни условия за развитие на селското стопанство Добра степен на озеленяване Добре изградена система за управление на отпадъци Добро състояние на техническата инфраструктура Липсана сериозни източници на замърсяване на околната среда—на въздуха и водите; Наличие на богата (флора и (фауна и защитени видове като предпоставки за туризъм;	Амортизираща се инфраструктура и недостиг на финансов ресурс за поддържане на съществуващата и/или изграждане на нова Устойчива тенденция към монокултурно растениевъдство Недостатъчни финансови средства в общинския бюджет Интензивен трафик Недостатъчна активност на населението по отношение опазване на ОС Лошо състояние на елементите на техническата инфраструктура
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ

Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на проекти	Негативно променящи се климатични условия
Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда	Увеличаване количеството на твърдо битово гориво за отопление
Реконструкция и доизграждане на ВиК мрежа	Липса на планове за управление на ЗЗ и ЗТ
Реконструкция и рехабилитация на пътната мрежа	Задълбочаване на демографските проблеми
Формиране на екологосъобразно поведение и навици сред населението	Палене на стърнища и възникване на пожари
Развитие на екологично земеделие и екологични производства	Образуване на нерегламентирани сметища
	Замърсяване на обработваемите земи с препарати за растителна защита

Представеният SWOT анализ включва шест позитивни елемента на вътрешната среда, определени като „силни страни” и шест негативни елемента, групирани като „слаби страни“. При оценката на външната среда, като „възможности” са посочени шест характеристики, а като „заплахи” са определени седем характеристики на външната среда. Резултатите от SWOT анализа показват много добро познаване на този основен метод за оценка на средата и за очертаване на перспективи за развитие.

Визията за опазване на околната среда на община Родопи е основана на дълбокото убеждение на жителите на града да живеят в чиста европейска община, уникални природни дадености и богато биоразнообразие. Желанието за висок жизнен стандарт е в унисон с развитието на чиста индустрия, възраждане на традициите в земеделското производство и разширяване на зелените площи.

Устойчивото развитие на Общината е свързано със съхраняването на културните, природни и исторически ценности на града и непрекъснатото развитие на компонентите на околната среда, като първостепенна задача е опазването на чистотата на атмосферния въздух, подобряване на водоснабдяването, почистването на града и опазване на екосистемите и биоразнообразието.

Общинската администрация провежда прозрачна политика по околната среда, редовно информира гражданите и търси тяхното съдействие при реализиране на екологичните проекти.

Визията описва крайното желано състояние на околната среда на община Родопи според представите на населението и на общинското ръководство.

Визията описва перспективите за развитие в близките години. Визията за бъдещото развитие и състояние на община Родопи се формулира по следния начин:

ОБЩИНА РОДОПИ С ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА И БЕЗ РИСКОВЕ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО, С ПРОСПЕРИРАЩА ИКОНОМИКА, ЕКОЛОГОСЪОБРАЗНО СЕЛСКО СТОПАНСТВО И ЕКОЛОГИЧНО РАБОТЕЩИ ПРОИЗВОДСТВА.

V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ НА ПРОГРАМАТА

Опазването и възстановяването на основните компоненти на околната среда са определящи дейности на Програмата, в която се определят конкретните мерки и подходи за устойчивото развитие на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие на икономиката и инфраструктурата на Общината.

Мерките и използваните практики за тяхното реализиране е свързано с гарантирането на:

- съхраняване на природните ресурси на Общината в естествения им вид и създаване условия за устойчиво развитие на територията ѝ
- осъществяване на строг контрол върху потенциалните източници на замърсяване на компонентите на околната среда
- изграждане на капацитет и екологично отношение на населението за участието му при решаване на екологичните проблеми на общината
- интегрирани подходи при обвързване на въпросите касаещи околната среда, във всички останали сектори за постигане на стратегическите цели: устойчива общинска икономика, качествена жизнена среда и съхраняване и опазване на уникалната природа и околна среда.

Конкретните мерки, които трябва да се вземат съобразно приоритетите в развитието на Общината могат да се обобщят в следните категории:

Въздух

- Рехабилитация на общинската и републиканска пътна мрежа с цел да се избегне праховото замърсяване на въздуха от автомобилния транспорт.
- Изграждане на нисковъглеродна енергийна система в Общината, прилагане на мерки за енергийна ефективност в жилищни и обществени сгради.

Води

- Подмяна и модернизация на водопроводната мрежа.
- Изграждане на нови и реконструкции на канализационни системи
- Осигуряване на подходяща технология на пречистване на отпадъчните води в малките населени места
- Почистване на речните корита и деретата от отпадъци

Почви

- Създаване на условия за развитие на екоземеделие.
- Оптимизира събирането и третирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране, компостиране на биоразградимите отпадъци, с цел повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба.

Отпадъци

- Оптимизиране логистиката на съществуващата система за организирано

сметосъбиране.

- Проучване на възможности и изработка на предпроектно проучване за изграждане на система от нисковъглеродни практики за ресурсно оползотворяване отпадъци.
- Изграждане на децентрализирани системи за оползотворяване на генерираните биоразградими отпадъци с цел изпълнение на националните цели за тяхното намаляване.
- Въвеждане и контрол на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци, опаковки и други масово разпространени отпадъци.

Туризм

- Подобряване на инфраструктурата свързана с опазването на околната среда (транспортна мрежа, електроснабдяване, водоснабдяване, канализация, събиране на отпадъци, комуникация и съобщителна мрежа) в и около селските райони с повишен инвестиционен интерес.

Гори и защитени територии

- Въвеждане на система от мерки за защита на горския фонд и предотвратяване на пожари предизвикани от запалвания на прилежащи стърнища.
- Изграждане на система за управление и мониторинг за постигане на високоефективни залесителни дейности за опазване и възстановяване горите като важно условие за адаптиране и смекчаване на последиците от изменението на климата.
- Мониторинг, обхващащ защитените територии и зони, както и мониторингът извън тях, касаещ ценни, редки и защитени растителни и животински видове.
- Залесяване на обезлесени участъци, устойчиво използване на земите и други.

За приоритизиране при изпълнение на целите на общинската програма за опазване на околната среда са използвани следните критерии:

- Влияние върху човешкото здраве
- Влияние върху качеството на живот на жителите и работещите в Общината
- Влияние върху развитието на икономиката на Общината
- Обществено мнение
- Изпълнение на национални програми, стратегии и законови разпоредби
- Степен на влияние и контрол на местните власти

В настоящият програмен период 2021 – 2028 г. особен акцент се поставя върху въвеждането и изпълнението на Директиви, Регламенти и мерки за привеждане на системата от дейности по опазване на околната среда в съответствие с европейските екологични стандарти. Решаването на многобройните проблеми ще се основава на принципите на устойчивото развитие, намаляване и предотвратяване на риска за човешкото здраве, възстановяване и съхраняване на качеството на основните елементи на околната среда, създаване на устойчиви регионални нисковъглеродни икономики. За целта на територията на общината трябва да се създадат оптимални условия за живот на населението, балансирано съотношение между компонентите на околната среда, здравето на човека и оползотворяване

на местните ресурси за стабилно и ефективно икономическо развитие.

След избора на визия на общината, се формулират целите, които населението и общинското ръководство смятат за определящи и с чието изпълнение ще се реализират очакванията на хората за едно по-добро бъдеще на общината.

Генерална стратегическа цел

Осигуряване на благоприятна околна среда, запазване на природните дадености на региона на базата на устойчиво управление на околната среда, като се подобрява и поддържа качеството на живот на населението в Общината.

За постигане на генералната стратегическа цел на Общината са формулирани следните специфични стратегически цели:

Специфични стратегически цели

Стратегическа цел №1 *Устойчиво и интегрирано управление на водните ресурси в общината.*

- Доизграждане и реконструкция на водоснабдителна и канализационна мрежа в общината;
- Подобряване и запазване на качеството на подземните и повърхностните води.

Стратегическа цел №2 *Опазване и поддържане на биологичното разнообразие*

- Осигуряване на условия за устойчиво ползване на биологичните ресурси;
- Устойчиво управление на защитените територии и зони по Натура 2000 в общината;
- Включване на териториите с природозащитна стойност в цялостната схема за устройство на територията на община Родопи. Устройване и социализиране на защитените територии и зони по Натура 2000, като част от рекреационния потенциал на общината (природозащитни и информационни центрове).

Стратегическа цел №3 *Подобряване на системата за управлението на отпадъците*

Чрез изпълнение на Програма за опазване на околната среда и Програма за управление на отпадъците на община Родопи ще се осигури добре функционираща система за разделно събиране на отпадъци по видове.

Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на Община Родопи представят не само посоката на развитие на политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и базиращи за бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината. Постигането на целите, заложи в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми в Община Родопи. Това е съществена част от интегрираният процес на планиране, заложен в Общинския план за развитие на Община Родопи.

Целите и приоритетите, залегнали в Програмата са в унисон с националните приоритети. Формулирани са като са взети предвид националните цели в сферата на околната среда и предоставят основата за формулиране и осъществяване на пакет от последователни задачи и действия, представени детайлно в “План за действие” от програмата.

VI. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

По отношение реализацията на заложените в програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на експертите еколози на общината.

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2028г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика. Контролът по изпълнението на програмата се осъществява от Общински съвет – Родопи. Ежегодно Кметът на Общината внася в Общински съвет отчет за изпълнението на Програмата, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. Докладите по изпълнение на програмата се подготвят от експертите от направление “Екология”. Годишните доклади трябва да съдържат информация за напредъка по изпълнение на плана за действие, реално постигнатите резултати, използваните финансови ресурси, ефективността на изпълнените мерки и предложения за актуализация.

Общинската Програмата за опазване на околната среда има характер на отворена система, която периодично може да бъде актуализирана и допълвана.

Финансирането на отделните действия се извършва в рамките на ежегодно утвърждаваните средства по бюджета, национални програми, националните фондове и донорски програми, имащи отношение към околната среда.

Общинската Програмата за опазване на околната среда има задължителен характер. Следва да се осигури широко огласяване и запознаване на всички партньори, имащи отношение по проблема.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ – 2021-2028 год.

№	Дейност, задачи	Отговорен за изпълнението	Начален и краен срок	Източници за финансиране	Очакван ефект
1. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ – Повишаване качеството на атмосферния въздух в община Родопи					
1.1	Осигуряване на своевременна и коректна информация на населението за качеството на атмосферния въздух в общината.	Община Родопи	постоянен	Общински бюджет	Информирание на населението за състоянието на атмосферния въздух
1.2	Изпълнение на дейности за снижаване на замърсяването от битовото отопление: - саниране на сгради - газификация на частни и обществени сгради - повишаване на обществената информираност и култура по проблемите на замърсяване на атм. въздух от употребата на твърди горива за битово отопление и др.	Община Родопи	2021-2028	Общински бюджет, Донорски програми	Намаляване на емисиите на вредни вещества от отопление на твърдо гориво
1.3	Изпълнение на дейности за снижаване на замърсяването от транспорта - рехабилитация и реконструкция на пътната и уличната мрежа в Общината -поддържане чистотата на	Община Родопи	2021-2028	Общински бюджет, Донорски програми	Намаляване на емисиите на вредни вещества и достигане на нормите за качество на атмосферния въздух в Община Родопи

	уличната мрежа - Ограничаване преминаване и престой на тежкотоварни МПС - озеленяване и залесяване на крайпътни и крайулични пространства				
2. В О Д И					
2.1.Защита от вредното въздействие на водите					
2.1.1	Повишаване проводимостта на реките в регулационните рамки на населените места на община Родопи	Община Родопи	2021-2028	ОП “Околна среда”, МРРБ	Подобряване речния оток, предпазване от наводнения
2.1.2	Подаване на своевременна информация към БД и Областна администрация за намалена проводимост на речните русла на територията на Общината извън населените места	Община Родопи, Областна администрация	2021-2028	-	Подобряване речния оток, предпазване от наводнения
	Поддържане в добро хидротехническо състояние на язовирите, публична общинска собственост.	Община Родопи; концесионери	2021-2028	Концесионери	Предпазване от наводнения
2.1.3	Участие на Общината при изготвяне от БД ИБР на План за управление на речните басейни и План за управление на риска от наводнения и отчетите към	Община Родопи, БД ИБР	2021-2028	-	Снижаване риска от наводнения, опазване и управление на водните тела на територията на община Родопи

	тях				
	Подаване на заявления на общината към Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към МС за обекти, пострадали при наводнения.	Община Родопи	При необходимост	Междуведомствена комисия за възстановяване и подпомагане към МС	Минимизиране на щетите, причинени от наводнения
2.2. Опазване на водите					
2.2.1	Упражняване на ефективен контрол върху работата на канализационната мрежа	Община, ВиК РИОСВ Пловдив	постоянен	-	Гарантиране на качеството заустваната отпадъчна вода в водни обекти
2.2.2	Мониторинг на водните тела на територията на община Родопи	РЛ към ИАОС, РИОСВ	постоянен	-	Осигуряване на достоверна информация за състоянието на водните тела на територията на общината
2.3. Осигуряване на качествена питейна вода за населението в община Родопи					
2.3.1	Разширяване, рехабилитация и реконструкция на водопроводната мрежа в населените места в община Родопи	Община Родопи "ВиК" ЕООД	Постоянен	"ВиК" ЕООД Европейски фондове	Предотвратяването на течовете от канализационната мрежа и подобряване на водоотвеждането.
2.3.2.	Поректиране, утвърждаване и въвеждане в експлоатация на каптажи „Чеплика1“, „Чеплика2“ и „Винин дол“ с изграждане на СОЗ около тях с цел същите регламентирани да	Община Родопи "ВиК" ЕООД	2022	"ВиК" ЕООД Европейски фондове	Ефективно използвани водни ресурси и подобряване водоснабдяването на село Белащица.

	бъдат включени във водоснабдителната система на с. Белащица.				
2.4	Извършване на мониторинг на качествата на водата за питейно-битово водоснабдяване	ВиК ЕООД, РЗИ	Постоянен	Европейски фондове, ВИК ЕООД	Осигуряване на достатъчно по количество и с добро качество вода за питейно-битови нужди
3. ОТПАДЪЦИ					
3.1.Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване					
3.1.1	Увеличаване дела на предоставените електронни услуги за населението и бизнеса в Общинска администрация – Родопи и популяризирането им.	Община Родопи	2021-2028	Общински бюджет	Намаляване количеството на отпадъците за депониране
3.1.2	Сключване на договори с фирми за повторна употреба на отпадъци - твърди офис отпадъци (тонер касети), текстилни отпадъци и др. генерирани от община Родопи и предаване на отпадъците в това направление към тези фирми	Община Родопи	2021-2028	Фирми, с които община Родопи ще сключи договор	Снижаване на дела на текстилните, на твърдите офис отпадъци и повторната им употреба
3.2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци					

3.2.1	Разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, картон, метали пластмаса и стъкло - Оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки - Изграждане и въвеждане в експлоатация на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата на територията на община Родопи - Проучване на възможностите за сепариране на общия битов отпадък, генериран на територията на община Родопи	Община Родопи, Организация по оползотворяване	2021-2028	Организация по оползотворяване Община Родопи - Отчисления по чл. 64 от ЗУО	Добре функционираща система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Увеличаване дела на оползотворените и рециклираните отпадъци
3.2.2	Изграждане и непрекъснато оптимизиране на системата за разделно събиране на биоразградими отпадъци	Община Родопи	2021-2028	Община Родопи- Отчисления по чл. 64 от ЗУО	Добре функционираща система за разделно събиране на биоотпадъци. Увеличаване дела на компостираните биоразградими отпадъци
3.2.3	Регламентиране на общинско	Община Родопи	2021-2028	Общински бюджет,	Добре организирана система за

	ниво на изискванията за управление на строителните отпадъци Осигуряване на организирано събиране на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на община Родопи			Публично-частно партньорство	събиране на строителни отпадъци от ремонтни дейности от домакинствата Намаляване на количеството депонирани отпадъци
3.2.4	Подобряване управлението на други потоци отпадъци (ИУЕЕО, НУБА, опасни отпадъци от домакинствата и др.)	Община Родопи	2021-2028	Общински бюджет, отчисления по чл.64 от ЗУО	Рециклиране/оползотворяване на отпадъци от домакинства и намаляване количеството на депонирани отпадъци. Извеждане на опасните отпадъци от общия поток битови отпадъци за депониране и екологосъобразното им обезвреждане
3.3. Управление на отпадъците, което гарантира чиста околна среда					
3.3.1	Непрекъснато оптимизиране на системата по сметосъбиране и сметоизвозване на територията на община Родопи и поддържането на териториите за обществено ползване	Община Родопи	2021-2028	Общински бюджет, средства от План-сметка „Чистота“	Чиста и незамърсена с отпадъци околна среда в Общината. Свеждане до минимум нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците
3.3.2	Активно участие на община Родопи в работата на	Община Родопи	2021-2028	Общински бюджет, отчисления по	Координирано и добре работещо Регионално сдружение за

	Регионалното сдружение за управление на отпадъците – Пловдив			чл.64 от ЗУО, средства от План-сметка „Чистота“	управление на отпадъците, чиста околна среда на територията на региона
3.4. Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците					
3.4.1	Изготвяне на нова програма за управление на отпадъците на територията на община Родопи с период на действие 2021 – 2028 г и публикуването ѝ на интернет страницата на общината.	Община Родопи	2021	Общински бюджет, отчисления по чл.64 от ЗУО	Изготвена и приета от Общински съвет – Родопи нова Програма за управление на отпадъците на територията на община Родопи с период на действие 2021 – 2028 г., в съответствие с Плана за управление на отпадъците на Р България 2021 – 2028 г
3.4.2	Участие на Общината с проекти в Националната кампания "За чиста околна среда", в Националната инициатива «Да изчистим България заедно» и др.	Община Родопи	ежегодно	Общински бюджет, ПУДООС	Повишаване участието на населението и бизнеса в дейностите по намаляване на отпадъците
4. ЗЕМИ, ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ					
4.1	Поетапно залесяване и озеленяване на общински имоти	Община Родопи	2021-2028	Общински бюджет, донори	Създаване на териториално устройство и вписването му към околната среда.
4.2	Мониторинг на почвите на територията на община Родопи	РЛ към ИАОС, РИОСВ	2021-2028		Осигуряване на достоверна информация за състоянието на

					почвите
4.3	Детайлно проучване състоянието на почвените ресурси в Общината – замърсявания; ерозия, заблацияване, засоленост и киселини земи.	Община Родопи, РИОСВ, Обл. дирекция “Земеделие и гори”; Общ. служба “Земеделие и гори”	2021-2028	Донорски програми	Създаване на условия за увеличаване на почвеното плодородие
4.4	Съхранение на хумусни ресурси, генерирани от строителни дейности и тяхното оползотворяване съвместно с биоразградими отпадъци при рекултивация на нарушени терени и опазване на почвите от ерозия	Община Родопи	2021-2028	Програма за развитие на селските райони, Община Родопи	Опазване на почвите. Повишаване на почвеното плодородие
5. ШУМОВО НАТОВАРВАНЕ НА ГРАДСКАТА СРЕДА					
5.1	Разработване и поддържане на база данни за шумовото замърсяване на територията на Общината.	Община Родопи, РИОСВ	До 2028	Общински бюджет, МОСВ,	Създаване на актуална картина за акустичната среда на община Родопи в съответствие с Директива 2002/49/ЕС
5.2	Картотекиране на малките обекти на източници на шум и контрол над дейността им.	Община Родопи, РИОСВ	До 2028	Общински бюджет, МОСВ	Подобряване акустичната среда на община Родопи в съответствие с Директива 2002/49/ЕС
6. БИОРАЗНООБРАЗИЕ И ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ					
6.1	Мерки за предотвратяване на горски пожари, забрана за палене на стърнища, крайпътна	РСПБЗН, ДГС Община Родопи	постоянен	-	Защита на биоразнообразието, опазване на почвите и чистотата на въздуха

	и крайречна растителност и гори.				
6.2	Упражняване на ефективен контрол върху ползването на лечебни растения от земи, гори и водни площи, общинска собственост	РУ на МВР, община Родопи	постоянен	-	Предотвратяване увреждането на находищата на лечебни растения
6.3	Участие на представители на общината в комисията, назначена от Директора на РИОСВ – Пловдив по чл. 10, ал. 5 от Закона за лечебните растения	Община Родопи	2021 - 2028	-	Правилна експлоатация на билковите находища в общината
6.4	Следене за стриктно спазване на регламентирания ред за издаване на разрешително за събиране на лечебни растения от земи, гори и водни площи, общинска собственост	Община Родопи РУ към МВР	2021 - 2028	-	Правилна експлоатация на билковите находища в общината
6.5	Вземане на мерки при саниране на жилища в Общината за защита на синантропни видове и техните местообитания	Община Родопи, РИОСВ	При реализация на проекти за саниране на жилищни сгради	-	Защита на биоразнообразието в населените места
6.6	Поддържане на база данни за	Община Родопи	2021 – 2028	-	Защита на биоразнообразието

	защитените територии и защитените зони на територията на Общината				
6.7	Изготвяне и/или актуализация на планове за управление на Защитените зони и биоразнообразието в общината	Община Родопи	2021-2028	Общински бюджет и други	Защита на биоразнообразието и устойчиво управление на защитените зони
6.8	Картиране на биологичното разнообразие на територията на общината	Община Родопи	2021-2028	Общински бюджет МОСВ, ПУДООС и др	Защита на биоразнообразието и устойчиво управление на природните ресурси
6.9	Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000,	Община РИОСВ, ДГС	2021-2028	ОПОС, ПУДООС и други	Защита на биоразнообразието и устойчиво управление на природните ресурси
6.10	Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	Община РИОСВ, ДГС	2021-2028	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми	Защита на биоразнообразието и устойчиво управление на природните ресурси
6.11	Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове	РИОСВ, ДГС,	2021-2028	ДБ, Общинския бюджет и други финансиращи	Защита на биоразнообразието и устойчиво управление на природните ресурси

	за горските територии			програми	
6.12	Развитие на предприятия за преработка на диворастващи плодове, билки и гъби.	Частен сектор	2021-2028	частни инвестиции	устойчиво управление на природните ресурси
6.13	Осигуряване на възможности за подаване на сигнали от граждани свързани с нарушения на защитените зони, сигнали за бедстващи животни и птици на територията на общината, както и за подаване на предложения за развитието и опазването на биоразнообразието	Община Родопи	2021-2028	Общински бюджет, Европейски фондове	устойчиво управление и опазване на природните ресурси. Насърчаване екологичното мислене на гражданите
6.14	Осъществяване на превантивен и последващ контрол чрез инструментите на процедурите по ОВОС и Екологична оценка по прилагане на европейската екологична мрежа „Натура 2000” на местно ниво.	Община Родопи	2021 – 2028	-	Предотвратяване на отрицателното въздействие върху обектите на опазване на биологичното разнообразие в защитените зони
7. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА					
7.1	Ново зелено строителство в неусвоени терени и около натоварените пътни артерии.	Община Родопи, частни инвеститори	постоянен	Общински бюджет, ПУДООС, НДЕФ, Европейски фондове	Подобряване на микроклимата, състоянието на зелените системи, създаване на нови рекреационни зони, намаляване на шумовото натоварване.

7.2	Разработване и реализация на проекти за реконструкция на детски площадки и спортни съоръжения в зелените площи	Община Родопи	постоянен	Общински бюджет, ПУДООС, Красива България	Увеличаване на зелените площи
7.3	Мерки по поддръжка на парковете в населените места – зацветяване, окопаване, окастриане на клони от общинските дървета, оформяне на храсти	Община Родопи	2021 – 2028	Общински бюджет	Подобряване на микроклимата и състоянието на зелените системи
7.4	Следене за стриктно спазване на реда при добив на дърва от имоти извън горски фонд	Община Родопи РУ към МВР	2021 – 2028	-	Опазване на зелената система и дървесната растителност извън населените места
8. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ МЕРКИ					
8.1	Хармонизиране на местната нормативна уредба с националното и европейско законодателство.	Община Родопи	постоянен	Община Родопи	Усъвършенстване на местната нормативна уредба.
8.2	Повишаване на екологичната култура на населението – публикации в местната преса, интернет страница, презентиране на екологични дейности, мероприятия с екологична насоченост.	Община Родопи	постоянен	Община Родопи	Повишаване ангажираността на обществеността по проблемите на околната среда.
8.3	Изграждане на система за извънучилищни практики към	Община Родопи, училища в общината	постоянен	Община Родопи, ПУДООС	Повишаване на ангажираността на подрастващото поколение по

	училищата за приобщаване към дейностите за опазване на околната среда.				проблемите на околната среда
8.4	Привличане на неправителствени организации с активни позиции за опазване на околната среда за изпълнение на съвместни проекти	Община Родопи, НПО	постоянен	-	Повишаване ангажираността на обществеността по проблемите на околната среда
8.5	Повишаване на административния капацитет на служителите от общината за управление на отпадъците и опазване на околната среда.	Община Родопи	постоянен	Община Родопи	Повишаване на възможностите за усвояване на средства от оперативните програми
8.6	Актуализиране и изпълнение, както и ежегоден отчет на общинската програма за опазване на околната среда.	Община Родопи	2021 - 2028	Община Родопи	Стратегия за опазване на околната среда и приобщаване на обществеността при изпълнението ѝ

VII. ОРГАНИЗАЦИЯ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Организацията за изпълнението на общинската програма за опазване на околната среда може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна организация за изпълнението на програмата, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности.

За установяване на степента на изпълнение на целите на Общинската програма за опазване на околната среда се предвижда система за наблюдение и оценка, която ще работи при условията на:

- Използване на показатели за наблюдение и оценка;
- Съответствие с принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност.

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ОПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случай, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

За наблюдение и оценка на изпълнението на ОПООС, координиращ орган е РИОСВ. По отношение реализацията на заложените в Програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколозите на общината. Периодично се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи. Представя се ежегоден отчет за изпълнението ѝ пред Общинския съвет.

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- Общинския бюджет;
- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Националния доверителен екофонд;
- Кохезионен фонд;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Програма за развитие на селските райони;
- Оперативни програми на ЕС;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- Международни организации, финансови институции и др.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

При планиране и провеждане на националната политика в областта на околната среда за Министерството на околната среда и водите водеща е позицията, че реализирането на тази

политика е единствено възможно при пълно взаимодействие с местните власти, те са най-добре запознати със състоянието и проблемите на околната среда на територията на съответната община и решаващ е приносът им при разработване и прилагане на националната политика в областта на околната среда. Ето защо разработването на един важен документ като Общинска програма за опазване на околната среда е важна стъпка за ефективното прилагане на законодателството в областта на околната среда на местно ниво.

ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ В ОБЩИНА РОДОПИ

Във връзка с изискванията на чл. 50, т. 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР, ДВ бр. 29/2000 г. посл. изм. ДВ. бр.96 от 1 Декември 2017г. и Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения (ДВ, бр. 14 от 20.02.2004 г.) към Общинската програма за опазване на околната среда на община Родопи за периода 2021 – 2028 г. е разработен настоящият Раздел „Лечебни растения“. С раздела „Лечебни растения“ се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване и картотесиране на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението. Разделът включва информация за видовете лечебни растения, режимът на тяхното ползване. Разделът представя и информация за необходимите мерки за опазване на лечебните растения и техните местообитания и находища.

Основание за разработване - Настоящият раздел е разработен съгласно изискванията на чл.55 от ЗЛР и съдържа

- описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите;
- анализ на дейностите за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване на ресурсите;

- приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове;
- избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях;
- предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен.

I. Въведение

Лечебните растения са важна част от природните растителни ресурси и национално природно богатство. Те имат важно място в бита на повечето български домакинства, а през последните десетилетия добиват и важно икономическо значение. За да се опази и съхрани този ресурс, то той трябва да се ползва устойчиво, в количества и по начин които не водят до трайно намаляване на генетичния или ресурсния им потенциал и позволяват дългосрочното задоволяване на нуждите на сегашните и бъдещите поколения. Съгласно чл.79, ал.1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда. България е единствената страна в ЕС, която има специализиран Закон за лечебните растения и две свързани с него наредби:

Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от министъра на околната среда и водите;

Наредба № 5 от 19.07.2004 за изискванията, на които трябва да отговарят билкозагответелните пунктове и складове за билки;

1. Цел и задачи

Целта на раздел „Лечебни растения” е да осигури опазване на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси на територията на община Родопи, като планира ползването, така че то да бъде екологосъобразно и устойчиво. С него се урежда управлението на дейностите по опазването и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки.

1.1. Специфичните цели са следните:

Опазване на естествените находища на лечебни растения в община Родопи от увреждане и унищожаване;

Осигуряване на устойчивото ползване на лечебните растения, недопускащо намаляване на генетичния и/или ресурсния им потенциал;

Постигане на ефективно прилагане на изпълнителната и контролна дейност на община Родопи в съответствие с изискванията на Закона за лечебните растения и наредбите към него.

Дейностите и мерките представени в този раздел са основно за изпълнение на поставените цели, както и за повишаване ефективността на прилагане на нормативните изисквания по отношение опазването и устойчивото ползване на лечебните растения на територията на община Родопи. Поставените цели може да бъдат постигнати при изпълнението на мерки, задачи и дейности свързани с опазване на лечебните растения в естествените им находища, в т.ч.:

Изучаване, описание, характеристика и оценка на основните типове природни местообитания и находища на лечебни растения на територията на община Родопи;

Описание, характеристика и ресурсна оценка на лечебните растения в община Родопи

Описание, характеристика и оценка на защитените лечебни растения;

Опазване на естествените местообитания на лечебните растения;

Поддържане и съхранение на екосистемите съдържащи лечебни растения;

Повишаване на културата на населението при добиването на различните части на лечебните растения за да не се допуска увреждането и унищожаването им.

1.2 Нормативна база

При разработването на програмата са използвани следните нормативни документи:

Закон за опазване на околната среда (ЗООС) (обн., ДВ, бр. 91 от 25.09.2002 г., посл. изм. и доп. ДВ., бр. 21 от 21 Март 2021 г.);

Закон за лечебните растения (ЗЛР) (обн. в ДВ бр. 29 от 7 април 2000 г., посл. изм. ДВ бр. 17 от 26 Февруари 2021 г.)

Наредба №2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от МОСВ (обн. ДВ бр.14 от 20.02.2004 г.)

Наредба №5 от 19.07.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки, издадена от МОСВ (обн. ДВ бр.85 от 28.09.2004 г.)

Заповеди на Министъра на околната среда и водите за лечебните растения под специален режим (по ЗЛР, чл. 10, ал. 1, 2 и 3);

II. Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Родопи.

Не са установени и не са локализирани находища на лечебни растения на територията на Община „Родопи“. Лечебни растения на територията на общината са повсеместно разпространени, някои се срещат по единично или на групи и се използват най-вече за лични нужди.

Предвид факта, че Община Родопи не поддържа регистър на лечебните растения, тъй като количеството, което се събира от тях на територията ѝ е ограничено, информацията за наличните количества е бедна.

Таблица № 1 Най-често срещани лечебни растения на територията на Община „Родопи“

Вид	Местообитание	Разпространение	Статут на вида	Допустимо ползване	Използвани части	Допустимо количество съгл. чл.5 от Наредба №2, кг. (%)	Период на възстановяване съгл. чл.6 от Наредба №2, години	Мерки за опазване
Дървесни лечебни растения								
<i>Tilia parvifolia</i> Дребнолистна липа 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината. ДГС „Пловдив“, ДГС „Тракия“	Единично или на петна край пътища и населени места	Не е защитен	Лични нужди, стопански цели	Цветовете с прицветниците и листа	До 80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на растенията
<i>Tilia grandifolia</i> Едролистна липа 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината. ДГС „Пловдив“, ДГС „Тракия“	Единично или на петна край пътища и населени места	Не е защитен	Лични нужди, стопански цели	Цветовете с прицветниците и листа	До 80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на растенията
<i>Tilia tomentosa</i> Сребролистна липа 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината. ДГС „Пловдив“, ДГС „Тракия“	Единично или на петна край пътища и населени места	Не е защитен	Лични нужди, стопански цели	Цветовете с прицветниците и листа	До 80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на растенията

благун - <i>Quercus frainetto</i>. 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината. ДГС „Пловдив“, ДГС „Тракия“	В районите с надморска височина от 500 до 1 000 м., в общинските гори ДГС „Пловдив“, ДГС „Тракия“	Не е защитен	Лични нужди, стопански цели	кора	40%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на растенията
Бяла акация (<i>Robinia pseudoacacia</i>) 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината. ДГС „Пловдив“, ДГС „Тракия“	Единично или на петна край пътища и населени места	Не е защитен	Лични нужди, стопански цели	цвят	40 %	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на растенията
Бяла върба (<i>Salix alba</i>) 	По бреговете на реките Марица, Чая, Въча, Първенецка, Калоян дере –с. Брани поле, напоителни и отводнителни канали	Единично или на петна край реки и канали	Не е защитен	Лични нужди, стопански цели	Кора	40 %	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на растенията
Габър (<i>Carpinus betulus</i>) 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината. ДГС „Пловдив“, ДГС „Тракия“	В районите с надморска височина от 500 до 1 000 м., в общинските гори ДГС „Пловдив“, ДГС „Тракия“	Не е защитен	Лични нужди, стопански цели	Кора	40 %	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на растенията

Зимен дъб <i>Quercus sessiliflora</i> 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината. ДГС „Пловдив“, ДГС „Тракия“	По предпланинските и планинските склонове до 1 600 м. н. в. в общинските гори ДГС „Пловдив“, ДГС „Тракия“	Не е защитен	Лични нужди, стопански цели	Кора	40 %	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на растенията
Орех <i>Juglans regia</i> 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината.	До 400–500 м в припланинските области	Не е защитен	Лични нужди, стопански цели	Листа Зелени плодчета	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на растенията
Черница <i>Morus</i> 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината.	В равнинните населени места с по-висока температура- Цалапица, Оризари, Кадиево, Злати трап, Ягодово	Не е защитен	Лични нужди, стопански цели	Листа кора	Листа 70 % Кора 40%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на растенията

Вид	Местообитание	Разпространение	Статут на вида	Допустимо ползване	Използвани части	Допустимо количество съгл. чл.5 от Наредба №2, кг. (%)	Период на възстановяване съгл. чл.6 от Наредба №2, години	Мерки за опазване
Тревисти растения								
Ветрогон <i>Eryngium campestre</i> , <i>Ariaceae</i> 	Сухи тревисти места, из храсталаци	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Корен	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Вълча ябълка <i>Aristolochia clematitis</i> 	Сухи тревисти места, покрай пътища, ДГС „Пловдив“, ДГС „Тракня“	Повсеместно	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Корен	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Волски език <i>Phyllitis scolopendrum</i> , <i>Aspleniaceae</i> 	Около влажни и сенчести места	Поединично	Под специален режим на опазване, включен в Заповед на МОСВ; забрана за стопанско ползване, но не и за лични нужди	Лични нужди	Лист			Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

<i>Achillea sp.</i> бял равнец 	На петна в ливади и пасища, каменисто и тревисти места, изоставени ниви, край пътища	Среща се по ливадите	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Събират се облистените цветоносни стебла и цветните кошнички по време на цъфтеж	70%	-	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на растенията
Черен пелин <i>Artemisia vulgaris</i> 	Из храсталаци, край пътища, необработваеми места	-	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Лист, стрък	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Синя жлъчка <i>Cichoria intybus</i> 	Сухи тревисти места, обработваеми и необработваеми площи до 100 м.	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Цвят	0 (70%)	2 години	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Бял трън <i>Silybum marianum</i> 	Край пътища и сгради	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Лист, корен	-	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

Подбел <i>Tussilago farfara</i> 	По поречието на реките	Поединично	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Лист	70%	1 година	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Лечебна комунига <i>Melilotus officinalis</i> 	Край пътища извън населени места	На петна	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Galium verum</i> сньовче 	Край пътища извън населени места	На петна	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Chamomilla recutita</i> обикновена лайка 	Край пътища извън населени места	На петна	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	цвят	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

<i>Agrimonia eupatoria</i> лечебен камшик 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината	Расте по тревисти места и храсталаци	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	цвят и стрък	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Cuscuta europea</i> кукувича прежда 	На петна като плевел в ниви повсеместно	Среща се близост до храсталаци, близо до копривата и хмела	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	цвят и стрък	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Euphorbia cyparissias</i> обикновена млечка 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината	Среща се край къщите, в дворовете, запустели места и склоновете на доловете.	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	цвят и стрък	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Urtica dioica</i> обикновена коприва 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината	На петна върху влажни и богати почви	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Корени и листа	70%	2 години	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Verbascum densiflorum</i> лопен 	Гори, храсталаци, сечища	сухи тревисти места, песъчливи и каменливи склонове, по необработваеми площи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Използва се венчето с прикрепените към него тичинки без чашката	(70% - 80 %)	2 години	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

<i>Taraxacum officinale</i> глухарче 	Повсеместно разпространено	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Корени и листа	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Galium odoratum</i> лазаркиня 	Среща се в сенчести гори в предпланински райони	По единично	Под специален режим на опазване, включен в Заповед на МОСВ; забрана за стопанско ползване, но не и за лични нужди		стръг	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Hypericum perforatum</i> жълт кантарион 	Сухи тревисти и каменливи места, горски поляни	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	стръг	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Melissa officinalis</i> маточина 	Влажни места около населените места, разредени храсталаци и горски поляни	На петна	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

<i>Malva sylvestris</i> слез 	В равнините, по тревисти места, край пътища и огради	По единично	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Thymus sp. Diversa</i> мащерка 	Слънчеви скалисти места и поляни	На туфи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Fumaria officinalis</i> L. лечебен росопас 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината	Расте по тревисти места, край канали, пътища, огради, по синури, необработваеми площи и др.	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	70%	2 години	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Primula veris</i> лечебна иглика 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината	Расте по ливади, храсталаци, поляни и гори.	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Цвят, коренища	Цвят 80 % Коренища – 40 %	2 години	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

<i>Veronica officinalis</i> лечебно великденче 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината	Тревисти и влажни места, покрай пътища	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Plantago major</i> широколистен живовляк 	Влажни места около населените места, разредени храсталаци и горски поляни	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Лист	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Plantago lanceolata</i> ланцетовиден жвовляк 	Влажни места около населените места, разредени храсталаци и горски поляни	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	лист	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

<i>Trifolium pratense</i> ливадна детелина 	Влажни места около населените места, разредени храсталаци и горски поляни	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	цвят	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Viola odorata</i> миризлива теменуга 	Влажни места около населените места, разредени храсталаци и горски поляни	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	стрък	70%	2 години	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Chelidonium majus</i> змийско мляко 	Влажни места около населените места, разредени храсталаци и горски поляни	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	стрък	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Mentha arvensis</i> полска мента 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината	На петна	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	стрък	70 %	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

<i>Stachys officinalis</i> лечебен ранилист 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	стрък	70 %	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Equisetum arvense</i> L. полски хвощ 	Повсеместно в землищата на равнинните населени места на територията на общината	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	стрък	70 %	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Блатна мента <i>Mentha pulegium</i> 	Около заливаеми места	На петна	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Лист	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Обикновен риган <i>Origanum vulgar</i> 	По каменливи места, храсталаци	-	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

Кръвен здравец <i>Geranium sanguineum</i> 	Тревисти и каменисти места	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Лист, корен	-	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Лечебна ружа <i>Althea officinalis</i> 	По влажни места, храсталаци, покрай р. Марица	-	Под специален режим на опазване, включена в . на МОСВ	Лични нужди	Забранено събирането на билки от естествените находища	-	-	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Момина сълза <i>Convallaria majalis</i> 	Храсталаци и гори, ДГС „Пловдив“ ДГС „Тракия“	Повсеместно	Под специален режим на опазване	Лични нужди	Стрък	-	-	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Зайча сянка <i>Asparagus officinalis</i> 	Храсталаци и гори, ДГС „Пловдив“ ДГС „Тракия“	Повсеместно	Под режим на опазване по ЗБР	Лични нужди, стопански цели	-	-	-	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

Бял имел <i>Viscum album</i> 	Прикрепен по клоните на дърветата	Поединично	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Лист	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Пача трева <i>Polygonum avicularia</i> 	Сухи местообитания	На петна	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Лист, стъбло.	(70%)	1 година	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Обикновен киселец <i>Rumex acetosa</i> 	Влажни ливади	Повсеместно	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Лист, стъбло	-	-	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Козя брада <i>Rumex acetosella</i> 	Ливади и горски поляни	Повсеместно	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Лист	-	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

повет <i>Clematis vitalba</i> 	Гористи зони край реки с наличие на пониски дървета и храсти	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Лист	-	-	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Кукуряк <i>Helleborus odoratus</i> 	Храсталаци, поляни	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Корен	(70%)	2 години	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Жълтурче <i>Ranunculus ficaria</i> 	Влажни сенчести места и ливади	Повсеместно	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Корен, лист	-	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Градско омайниче <i>Geum urbanum</i> 	Храсталаци, сенчести гори, край горски пътеки	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Корен	-	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

Пълзящо прозорче <i>Potentilla reptans</i> 	Суши скалисти места	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	-	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Вълнест напръсник <i>Digitalis lanata</i> 	Суши, тревисти и каменисти места	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Черно кучешко грозде <i>Solanum nigrum</i> 	Край селища и изоставени и буренияли места	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	-	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Върбинка <i>Verbena officinalis</i> 	Тревисти и буренливи места	На петна	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък.	Стъбло, цвят, плод (70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

Бабини зъби <i>Tribulus terrestris</i> 	Песъчливи и каменливи места, като плевел в лозята	Пасищата на кв. Дебър	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Стрък	-	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи
Лайка <i>Matricaria chamomilla</i> 	По ливади, поляни, край пътища из целия район;	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	Цвят -	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Calendula officinalis</i>, Невен 	По ливади, поляни, край пътища из целия район;	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	Цвят -	(70%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Capsella bursa-pastoris</i>, Овчарска торбичка 	По ливади, поляни, край пътища из целия район;	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	срък	80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

Вид	Местообитание	Разпространение	Статут на вида	Допустимо ползване	Използвани части	Допустимо количество съгл. чл.5 от Наредба №2, кг. (%)	Период на възстановяване съгл. чл.6 от Наредба №2, години	Мерки за опазване
Храсти, полухрасти и увивни растения								
Драка <i>Paliurus spinachristi</i> 	Землища на с. Храбрино, Брестник, Белащица, Марково, Първенец, Устина, Брестовица	Поединично или на групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Плод	70/80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Обикновен глог <i>Crataegus monogina</i> 	Гористи местности, планински храсталаци	На петна	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Плод. Лист. Цвят—	(80%) (70%) (80%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Горска ягода <i>Fragaria vesca</i> 	Храсталаци и гори, ДГС „Пловдив“ ДГС „Тракия	На групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Плод	-	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

Шипка <i>Rosacorymbifera Borkh.</i> 	Край пътища, ниви и пасища	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	Плод	(80%)	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Clematis vitalba</i> Повет 	Варовити почви	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	Използва се надземната част на растението	70 %	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Cotinus coggygria</i> смрадлика 	В гористи местности из дъбови гори	На групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	Листа	70 %	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Crataegus monogyna</i> червен глог 	Храсталаци, по склонове	По единично	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	плод	80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

<i>Sambucus nigra</i> черен бяз 	Повсеместно в землищата на населените места на територията на общината	На групи	Не е защитен вид	Лични нужди, стопански цели	плод	80 %	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
<i>Rubus caesius</i> полска къпина 	Из храсталаци, като подлез в широколистни гори, на територията	на петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	листа	80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Бръшлян <i>Hedera helix</i> 	Гористи местности, в населени места	на петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	листа	80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Малина (<i>Rubus idaeus</i>) 	Из храсталаци, като подлез в широколистни гори, на територията на сечища, пожарища, край пътища	на петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	листа	80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата

III. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЕКОСИСТЕМИТЕ, ВКЛЮЧВАЩИ ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО ИМ ПОЛЗВАНЕ

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естественият растителен генетичен фонд със сегашна или бъдеща ценност. Опазването включва поддържане и съхранение на екосистемите на територията на община Родопи, съдържащи лечебни растения на естествените им местообитания, както и поддържане и възстановяване на жизненоспособната популация на видовете.

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

- Събиране на билките от диворастващи и култивирани лечебни растения;
- Придобиването на билки за първична обработка или преработка;
- Събиране на генетичен материал от диворастващи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на издадено разрешително за ползване, по реда на Закона за лечебни растения (ЗЛР). Разрешителното не се издава, когато билките се събират за лични нужди от земи, гори или водни обекти, общинска собственост. Разрешителното не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собствениците или ползвателите на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината.

IV. ПРИОРИТЕТНИ МЕРКИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ И РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ, ВКЛЮЧИТЕЛНО НА РЕДКИ ИЛИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване.

Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и техните популации.

Като основни причини за нарушаване на биологичното разнообразие от лечебни растения е биологически неоправданата експлоатация на находищата. С най-големи последици са урбанизацията, индустриализацията, строежът на пътища, изхвърлянето и натрупването на отпадъци. Наред с това пряко за влошаване на популациите влияе замърсяването на почвите, резултат на неправилната им химизация за селското стопанство. Силно негативно влияние върху популацията на лечебни растения оказва промяната на естествената и характерна за района растителност, предизвикана от неправилно подбрани или изведени лесокulturни мероприятия – голи и изборни сечи, създаване на масиви от монокултури най-вече от иглолистни видове.

Върху запасите на лечебни растения силно влияние оказва и начина на експлоатация на находищата. Не природосъобразното събиране, липсата на период за възстановяване и покой, нарушаване на нормалното семенно и вегетативно размножаване са основните причини за понижаване възможностите на естествените находища като източник на суровини.

В тази връзка мерките, които следва да се предприемат за опазване на ресурсите от лечебни растения на територията на община Родопи са както следва:

- Осъществяване на контрол за недопускане ползването на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на местообитанията;
- Брането на билки трябва да става в сроковете, определени за всеки вид, тъй като преждевременното или закъснялото бране води до похабяването на техните ресурси;
- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Брането на билки трябва да се извършва само в райони с плътни находища на отделните видове. Да се избягва брането на единични и разпръснати растения.
- При събиране на диворастящи видове да не се унищожава цялото находище, като се оставя част от най-добрите екземпляри за естественото семенно размножаване и възстановяване на находището.
- Предписания към собствениците на земи, гори или водни обекти около които има находища на лечебни растения, да не се допуска увреждането на естествените находища при използването на пестициди и минерални торове.
- Участие на обществеността при вземането на решения, във връзка с опазването на лечебните растения на територията на общината.
- Провеждане на информационна и разяснителна кампания сред населението, запознаването им с видовете им лечебни растения, начин на събиране на билките и нормативната уредба.
- При ползване на лечебни растения е необходимо да не се допуска увреждане на дърветата в резултат на чупене, рязане на клони и сеч.

За диворастящите защитени лечебни растения се забранява:

1. Сеченето, брането, късането, изкореняването, хербаризирането независимо от тяхното състояние и фаза на развитие;
2. Унищожаването и увреждането на находищата им;
3. Притежаването, пренасянето, търговията и изнасянето зад граница в свежо или изсушено състояние на цели растения или на части от тях;
4. Събиране на семена, луковици, коренища и други репродуктивни органи.

Да се спазват изискванията за опазване на находищата на лечебни растения, обект на събиране по чл. 4 от Наредба № 2/ 20.01.2004 година за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения.

Експлоатацията на находищата да се редува с период на възстановяване на ресурсите, посочени в чл. 6 от Наредба № 2/ 20.01.2004 година.

Позволителни за ползване на лечебни растения да се издават само на физически или юридически лица, срещу заплатена такса.

Разрешителното за събиране на билки следва да се издава в периода на събиране на съответната билка по чл. 7 и 8 по Наредба № 2/ 20.01.2004 година и да има срок на валидност.

Количествата лечебни растения, следва да не надхвърлят предвидените проценти за ползване на ресурса, посочени в Наредба № 2/ 20.01.2004 година.

Лечебни растения под специален режим на опазване и ползване

Лечебните растения под специален режим на опазване и ползване се определят всяка година със заповед на Министъра на околната среда и водите, но през последните години почти не се наблюдава промяна във видовия състав и броя им. Според последната

заповед на МОСВ лечебните растения под специален режим на опазване и ползване за 2021 г. са общо 11 вида, като се определят допустими за събиране количества. Тези лечебни растения са поставени под специален режим, тъй като поради редица причини разпространението им в природата е много ограничено (някои от тях се срещат само в определени райони на страната) и ресурсните възможности на находищата им са силно намалели.

От лечебните растения под специален режим на опазване и ползване на територията на Община Родопи се срещат само 5 вида, описани по-долу, но те са разпространени единично и находищата им не разполагат с ресурсни възможности за ползване със стопански цели.

Съществуващата в страната икономическа криза принуждава значителен брой хора да събират билки и плодове с търговска цел.

От билките с търговско значение добивани от горския фонд в по-големи количества се събират: шипка, жълт кантарион, мащерка, липов цвят, смрадлика и др., а най-често култивираните видове лечебни растения са: диланка, медицинска ружа, мента, маточина, бял трън, градински чай и по-рядко бял риган, татул, жълт мак и други.

V. ИЗБОР И РЕГЛАМЕНТ НА ТЕРИТОРИИ, КОИТО НЕ СА ЗАЩИТЕНИ, НО ИЗИСКВАТ ПОДХОДЯЩО УПРАВЛЕНИЕ С ЦЕЛ УСТОЙЧИВОТО ПОЛЗВАНЕ НА ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ В ТЯХ.

Лечебните растения подлежат на опазване и устойчиво ползване по силата на Закона за лечебните растения. На териториите, защитени съгласно Закона за защитените територии, изрично се забранява събиране на растения и разпознаваеми части от тях.

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

- събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
- придобиването на билки за първична обработка или преработка;
- събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма. Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на позволение за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения. Позволение не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти - общинска собственост. Позволение не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината. Позволеното задължително придружава събраните билки до и в билкозаготвителния пункт и складовете към него.

Съгласно чл. 22 от Закона за лечебните растения позволение за ползване на лечебните растения се издава от:

Директора на държавното горско стопанство или на държавното ловно стопанство в определения им териториален обхват - когато ползването е от горски територии - държавна собственост, както и за такива, предоставени им за управление въз основа на договор - след заплащане на такса в държавното горско стопанство или в държавното ловно стопанство;

Кмета на общината, когато ползването е от:

- земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;
- територии в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;
- земеделски земи от поземления фонд - частна собственост; позволено се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за преотстъпването му на трети лица - възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне;

Областния управител, когато ползването е от земеделски земи - държавна собственост, в границите на населените места и в поземления фонд, след заплащане на такса в областната администрация;

Директора на дирекцията на националния парк, когато ползването е от териториите и акваториите на националните паркове, след заплащане на такса в съответната дирекция;

Лице с висше лесовъдско образование, оправомощено от кмета на съответната община и регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии - общинска собственост, след заплащане на такса в общината, както и за такива, предоставени на общината за управление въз основа на договор;

Лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горски територии, за което горско сдружение е сключило договор;

Лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии извън посочените в т. 1 и 5, за които собственикът има сключен договор за конкретния имот.

Съгласно чл. 24, ал. 1 от Закона за лечебните растения таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - държавна собственост, се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет. Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите по ал. 1. Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за: плановите документи; дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища; научни изследвания и наблюдение на лечебните растения; изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения; култивиране и преработка на лечебните растения; обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения; други дейности, свързани с управлението и контрола по Закона за лечебните растения.

Позволеното за ползване се издава на билкозаготвител - юридическо лице, или на физическо лице, което събира билки за продажба или генетичен материал от лечебни растения, и определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване; срока на ползване; други условия, свързани с опазване на находището; лицата, извършващи ползването, ако те са различни от титуляра на позволеното. Позволеното се издава преди осъществяване на ползването.

1.Справка за функциониращите на територията на общината билкозаготвителни пунктове, култивирани насаждения от лечебни растения и издадени позволителни за ползване/удостоверения за култивирани билки

1.1. билкозаготвителни пунктове

На територията на община „Родопи“ функционират ДВА броя билкозаготвителни пунктове - с. Храбрино, Първа вилна зона с управител Нина Георгиева Каменова, адрес за кореспонденция, гр. Пловдив, ул. „Васил Ихчиев“ № 4

- с. Ягодово, стопански двор, стопанисван от „Димитър Желев“ ЕООД , адрес за кореспонденция – гр. Пловдив, ЖК Тракия, бл.2

1.2. култивирани насаждения от лечебни растения

- Седефче /Ruta graveolens L./ - Поземлен имот с идентификатор 59032.16.25, местност „Кавака“, землище село Първенец с площ 8233 кв. м
- Калоферче / Tanacetum balsamita / УПИ IV, кв.2, с. Храбрино – I –ва вилна зона
- Ехинацея /Echinacea / от Поземлен имот с идентификатор 59032.16.25, местност „Кавака“, землище село Първенец и УПИ IV, кв.2, с. Храбрино – I –ва вилна зона
- Лавандула /Lavandula angustifolia/ имот УПИ IV, кв.2, с. Храбрино – I –ва вилна зона
- Блатно кокиче /Leucojum aestivum/ от Поземлен имот с идентификатор 77373.602.162, /УПИ IV, кв.2, с. Храбрино – I –ва вилна зона/ с площ 781 кв.м.
- Шипка /Rosa canina L./ Поземлени имоти с идентификатори № 78029.335.1 до 33, и имоти с идентификатори № 78029.336.3 до 20, местност „Орешака“, землище село Цалапица с обща площ 240дка.

1.3. издадени позволителни за ползване/удостоверения за култивирани билки;

Година	Издадени позволителни	Вид и количества от култивираните насаждения
2019	-	-
2020	№ 1	1. Седефче /Ruta graveolens L./ - 40 кг/свежо тегло 2. Калоферче / Tanacetum balsamita / - 20 кг/свежо тегло 3. Ехинацея /Echinacea / общо 100 кг/ свежо тегло 4. Лавандула /Lavandula angustifolia/ - 3 кг/свежо тегло
	№ 2	1. Шипка /Rosa canina L./ - 70 тона /свежо тегло
2021	1 бр. за	1. Седефче /Ruta graveolens L./ - 200 кг/свежо тегло 2. Ехинацея /Echinacea/ - 100 кг/свежо тегло 3. Калоферче / Tanacetum balsamita / - 30 кг/свежо тегло 4. Калоферче / Tanacetum balsamita / - 20 кг/свежо тегло 5. Лавандула /Lavandula angustifolia/ - 5 кг/свежо тегло 6. Блатно кокиче /Leucojum aestivum/ - 10 кг/свежо тегло

Съгласно Допълнителните разпоредби от Закона за лечебните растения, билки за лични нужди са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

- корени, коренища, луковици или грудки - до 1 кг;
- стръкове - до 2 кг;
- листа - до 1 кг;
- кори - до 0,5 кг;
- цветове - до 0,5 кг;

- семена - до 0,1 кг;
- плодове - до 10 кг;
- пъпки - до 0,5 кг;
- талус - до 1 кг.

Начини на използване на находищата

Съгласно чл.5 от Наредба № 2 е недопустимо събиране на билки в количества, надвишаващи стойностите определени, като процент от наличните в находището запаси:

- корени, коренища, грудки и луковици от видовете, които лесно възстановяват ресурсите си – до 70%;
- корени, коренища, грудки и луковици от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – до 40%;
- кори, листа и стъблени пъпки – до 40%;
- листа – до 70%;
- за стръкове – до 70%;
- за цветни пъпки, цветове, съцветия и цветни кошнички, плодове и семена до 70% за едногодишните и до 80% за многогодишните видове.

Съгласно чл.6, ал.1 от Наредба № 2 експлоатацията на находищата се редува с период на възстановяване на ресурсите. Съгласно чл.6, ал.2 продължителността на периода за възстановяване е следния:

- при събиране на корени и коренища при видове, които лесно възстановяват ресурсите си – 2 год.;
- при корени и коренища при видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – 3 год.;
- при събиране на грудки – 2 год.;
- при събиране на листа – 1 год.;
- при събиране на стръкове от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си – 4 год.;
- при събиране на съцветия от иглика лечебна – 2 год.

Съгласно чл.6, ал.3 от Наредба № 2 не е необходим период за възстановяване при събиране на следните видове билки:

1. коренища от вълча ябълка обикновена, коприва, орлова папрат, репей и троскот;
2. стръкове от видове, които лесно възстановяват ресурсите си (ветрогон полски, великденче лечебно, вратига, дяволска уста обикновена, звъника лечебна, змийско мляко, коприва, кучешко грозде черно, пчелинок обикновен, равнец хилядолистен и др.);
3. цветни пъпки, цветове и съцветия (бъз черен, глог червен, лайка, липа - дребнолистна, едролистна и сребролистна, подбел, равнец хилядолистен, слез горски и др.);
4. плодове и семена с изключение на тези по чл.6 ал. 2, т. 7.

Ежегодно със своя заповед Министър на околната среда и водите на основание на чл. 10., ал. 1, 2 и 3 от Закона за лечебните растения определени допустимите за събиране от естествените находища, извън територията на националните паркове, количества от следните видове билки: Божур червен (*Paeonia peregrina* Mill.), Зърнастец елшовиден (*Frangula alnus* Mill.), Иглика лечебна (*Primula veris* L.), Катарника, пелин бял (*Artemisia alba* Turra), Лазаркия, енъовче ароматно (*Galium odoratum* (L.) Scop.), Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna* L.), Ранилист лечебен (*Betonica officinalis* L.), Решетка безстъблена

(*Carlina acanthifolia* All.), Тлъстига лютива, жълто прозориче (*Sedum acre* L.), Трън кисел (*Berberis vulgaris* L.), Шапиче (*Alchemilla vulgaris* complex).

Съгласно Заповед №РД – 162/25.02.2021г. на Министъра на околната среда и водите за специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през 2021г. допустими за събиране са следните видове билки:

- Божур червен;
- Иглика лечебна;
- Ранилист лечебен;
- Зърнастец елшовиден;
- Катраника, пелин;
- Лазаркиня, еньовче ароматно;
- Лудо биле, старо биле;
- Решетка безстъблена;
- Тлъстига лютива, жълто прозориче;
- Трън кисел;
- Шапиче.

Със заповедта се забранява събирането в националните паркове на горепосочените видове лечебни растения. Забранява се и разпределението на билки от горепосочените видове лечебни растения на билкозаготовителни пунктове, които не отговарят на изискванията на Наредба №5 от 19.07.2004 г. на МЗ, обн. ДВ, бр. 85 от 28.09.2004 г. На територията на цялата страна е забранено събирането на билки от следните видове лечебни растения от естествените им находища: Бенедиктински трън, пресечка (*Chicus benedictus* L.), Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.), Горицвет пролетен (*Adonis vernalis* L.), Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.), Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.), Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes* L.), Исландски лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.), Исоп лечебен (*Hyssopus officinalis* L. ssp. *aristatus*), Какула едрочветна (*Salvia tomentosa* Mill.), Копитник (*Asarum europaeum* L.), Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng), Момина сълза (*Convallaria majalis* L.), Оман бял (*Inula helenium* L.), Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucinum Flavum* Crantz), Пелин сантонитов (*Artemisia santonicum* L.), Пирински/Мурсалски/Алиботушки чай (*Sideritis scaedica* Grisb.), Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand), Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.), Риган бял (*Origanum vulgare* L. Ssp. *Hirtum* (Link) letsmaat), Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.), Салеп (*Orchis* sp. *diversa*), Смил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moech.), Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) Bernh = L. selago), Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.).

Посочените в заповедта на Министъра на околната среда и водите ограничения и забрани не се отнасят за количествата билки, събирани за лични нужди.

Със Заповед № РД – 88/16.02.2001г. на министъра на околната среда и водите са определени условията и реда за разпределение на количествата билки, получаващи от естествените находища на лечебните растения под специален режим на опазване и ползване.

За издаването на позволителни на територията на община Родопи се осъществява контрол по отношение на:

- Уведомяване на РИОСВ Пловдив за организираниите билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител;
- Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ Пловдив;
- Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;
- Спазване на законоустановения срок - до 31 януари за представяне в РИОСВ Пловдив обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;
- Водене на регистър на издадените разрешителни за ползване на лечебни растения на територията на община Родопи;
- Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;
- Отнемане на разрешителното за ползване със заповед на кмета на общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляра на разрешителното за ползване.

Ползвателят на разрешителното за ползване на лечебни растения е длъжен:

- Да не се допуска ползване на лечебните растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Да не допуска ползване на защитени от закона лечебни растения;
- Да почиства прилежащите територии след приключване на ползването;
- След изтичането на посочените в разрешителното срокове да не се разпорежда с останалите не добити лечебни растения, които заедно със заплатените такси остават за общината;
- При извършване на ползването да носи винаги в себе си разрешителното.

Такси, които се заплащат за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти – общинска собственост се приемат с решение на общински съвет.

VI. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА МЕСТНИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ А НАЧИНИТЕ НА ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ СЪОБРАЗНО ИЗИСКВАНИЯТА НА НОРМАТИВНИТЕ АКТОВЕ И ПЛАНОВИТЕ ДОКУМЕНТИ ОТ ПО-ВИСОКА СТЕПЕН

В Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, предоставяни от Община Родопи, както и приложенията към нея, са определени начините за земеползване и издаване на разрешително за ползване на лечебни растения, лицата, на които се издават, както и таксите, които се заплащат за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти – общинска собственост. Към настоящия момент няма предложения за тяхната актуализация и е целесъобразно тази информация да остане в настоящата Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, предоставяни от Общината

ДО
КМЕТА НА ОБЩИНА „РОДОПИ“

ЗАЯВЛЕНИЕ

за издаване на разрешително за ползване на лечебни растения

за физическо лице: ЕГН

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

собствено, бащино, фамилно име

постоянен адрес: гр.(с.).....,
документ за самоличност №, издаден от,
нагод.

за юридическо лице: (БУЛСТАТ)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

наименование

седалище гр.(с.).....

представявано от

собствено, бащино, фамилно име на представляващия

Прилагам списък на лицата по чл.26,ал.2 от Закона за лечебните растения /за всяко лице се изписват имената, номер на документа за самоличност и постоянен адрес/

Моля, на основание чл.21 ал. 2 от „Закона за лечебните растения “ /ДВ бр.29/2000 г./

КМЕТЪТ на Община Родопи да ми издаде “Разрешително за ползване” за събиране на:

Количество на ползване:

.....	кг. морфологична част.....
.....	кг. морфологична част.....
.....	кг. морфологична част.....
.....	кг. морфологична част.....
.....	кг. морфологична част.....

1. Район на събиране

С....., местност.....

2. За периода отдо

3. Вид на ползването:

☐ за продажба

☐ за първична обработка

За целта представям копие на документ за регистрация на книга за изкупени, реализирани и налични количества билки, издаден от РИОСВ гр. наг.

Прилагам:

1. Копие на документ за регистрация на книга за изкупени, реализирани и налични билки, издаден от РИОСВ гр..... наг.

2. Списък на лицата по чл.26,ал.2 от Закона за лечебните растения-за юр.лица

Тел.номер за връзка: Ел.поща

Заявявам желанието си издаденият индивидуален административен акт да бъде получен:

☐ Чрез лицензиран пощенски оператор на адрес:, като декларирам, че пощенските разходи са за моя сметка, платими при получаването му за вътрешни пощенски пратки, и съм съгласен документите да бъдат пренасяни за служебни цели. Индивидуалният Административен акт да бъде изпратен:

☐ като вътрешна препоръчана пощенска пратка

☐ като вътрешна куриерска пратка

☐ като международна препоръчана пощенска пратка

☐ Лично от звеното за административно обслужване при компетентния орган

☐ По електронен път на електронна поща

Дата:.....20.....г.

Заявител:

1.

Подпис

ОБРАЗЕЦ

ОБЩИНА „РОДОПИ“ – ОБЛАСТ ПЛОВДИВ
ПЛОВДИВ 4000, УЛ. СОФРОНИЙ ВРАЧАНСКИ № 1А, ТЕЛ. 032/604-109
www.rodopi-bg.org ; e-mail: obshtina@rodopi.bg

ПОЗВОЛИТЕЛНО

На основание чл.21, ал.2, чл.22, т.2 и чл.26 от Закона за лечебните растения, въз основа на постъпило заявление с вх. №От

се Разрешава да събере:

.....кг. морфологична част.....
.....кг. морфологична част.....
.....кг. морфологична част.....
.....кг. морфологична част.....
.....кг. морфологична част.....

Район на събиране

с....., местност.....

За периода отдо

Вид на ползването:

- ☐ за продажба
- ☐ за първична обработка

ПО СЛЕДНИЯ НАЧИН НА ПОЛЗВАНЕ:

Събирането да се извършва от находища, в които лечебните растения не са подложени на отрицателно въздействие на естествени или предизвикани от човешката дейност фактори.

1. Обект на събиране са само растителните части, които се използват като билки.
2. Събирането се извършва при подходящи атмосферни условия и годишно време с оглед получаване на качествени билки.
3. Не се допуска увреждане на находищата в резултат на дейността.
4. Не се събират билки в замърсени с тежки метали, пестициди, др. химически или минерални вещества, животински или битови отпадъци райони.
5. Цветовете, плодовете и семената се събират, без да се увреждат другите части на растенията.
6. При събиране на надземните растителни части не се допуска изкореняване на растенията.
7. Не се събират билки от млади, не добре развити или увредени лечебни растения.
9. Повторното събиране на билки от определен район или находище се извършва след възстановяване на популацията.
10. Не се допуска събиране на билки в количества, надвишаващи следните стойности, определени като процент от наличните в находището запаси:80%

11. Продължителност на периода за възстановяване на находището:

Съгласно чл.6 , ал.3, т.3 от Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения на МОСВ: не е необходим период на възстановяване.

12. Билките се събират в различен период /фаза/ от вегетацията на растенията, както следва:

.....

13. Начини за събиране на билки:

.....

14. За намаляване на механичното увреждане при събирането и транспортирането им билките се поставят в подходящи съдове, без да се мачкат, притискат, уплътняват и запарват.

15. Събирането на билки се извършва с подходящи инструменти, като те трябва да се поддържат чисти, без ръжда по режещите повърхности.

16. При събиране на билките да се спазват хигиенни изисквания, съгласно чл.14 от Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения на МОСВ.

17. Лицата, които събират билки са длъжни да поддържат добра лична хигиена, да носят подходящо облекло.

18. Да не се допуска събиране на билки от отровни, силно действащи, алергизирани растения от бременни жени, кърмачки и деца.

19. Забранява се на лица, страдащи от остри заразни заболявания, с отворени рани или кожни инфекции да събират билки.

20. Събраните билки до пренасянето им в билкозагответелния пункт се съхраняват на сухо място, без достъп на насекоми, гризачи, птици и домашни животни.

21. Организатора на дейността преди всяка кампания провежда инструктаж на лицата, събиращи билки, като ги запознава с изискванията на чл.21, ал.1 от Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения на МОСВ.

22. Събирането на билките ще се извърши от:

При извършване на организирано събиране на билки по начини извън регламентирани в Наредба No 2/20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения на МОСВ виновните лица ще бъдат санкционирани по чл.73 от ЗЛР с глоба до 3 000 лева, съответно с имуществена санкция до 5 000 лева.

За ползването на ползваното по-горе количество да се заплати такса от

ДО
КМЕТА НА ОБЩИНА „РОДОПИ“

ЗАЯВЛЕНИЕ

за издаване на удостоверение за билки от култивирани лечебни растения

за физическо лице: ЕГН

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

собствено, бащино, фамилно име

постоянен адрес: гр.(с.).....,

документ за самоличност №, издаден от,
нагод.

за юридическо лице: (БУЛСТАТ)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

наименование

седалище гр.(с.).....

представявано от
собствено, бащино, фамилно име на представляващия

УВАЖАЕМА ГОСПОДИН КМЕТ,

Заявявам, че желая да ми издадете удостоверение в уверение на това, че култивирам в частен имот:

Растителен вид	Местонахождение на имота – землище и № на поземления имот	Площ дка	Очакван добив кг /свежо тегло/

Прилагам следните документи:

1. Актуална скица на имота или договор за ползване.
2. Актуално удостоверение за наследници / за наследствени имоти/.
3. Копие от анкетната карта за регистрация на ЗС.

Моля, изберете начин, по който да Ви бъде предоставен издаденият индивидуален административен акт:

Заявявам желанието си издаденият индивидуален административен акт да бъде получен:

- ☐ Чрез лицензиран пощенски оператор на адрес:....., като декларирам, че пощенските разходи са за моя сметка, платими при получаването му за вътрешни пощенски пратки, и съм съгласен документите да бъдат пренасяни за служебни цели.
- Индивидуалният административен акт да бъде изпратен:
- ☐ като вътрешна препоръчана пощенска пратка;
- ☐ като вътрешна куриерска пратка;
- ☐ като международна препоръчана пощенска пратка;
- ☐ Лично или чрез упълномощено лице в Центъра за услуги и информация на гражданите.

Дата:

ЗАЯВИТЕЛ:
(подпис)

УДОСТОВЕРЕНИЕ №/.....

На основание чл.46, т.3 от Закона за лечебните растения /ДВ, бр.29 от 07.04.2000г./ и във връзка със Заявление с вх. № за издаване на удостоверение за билки, събрани от култивирани лечебни растения от землища на с., община „Родопи“

РАЗРЕШАВАМ:

На

С адрес.....

да събере от собствени имоти следните култивирани лечебни растения:

Растителен вид	Местонахождение на имота – землище и № на поземления имот	Площ дка	добив кг /свежо тегло/